CELJE, 6. FEBRUARJA 1975 — ŠTEVILKA 5 — LETO XXIX — CENA 2 DINARJA

NOVI tednik

GLASILO OBČINSKIH ORGANIZACIJ SZDL CELJE, LAŠKO, SLOVENSKE KONJICE, ŠENTJUR, ŠMARJE PRI JELŠAH IN ŽALEC

Z UREDNIKOVE MIZE

Prihodnji teden začnemo z nagradno igro 10 x 1000. Njen namen je jasen. Želimo spodbuditi vaša peresa, da bodo zaplesala po papirju z vsaj nekaj stavki. Pišite, kaj se dogaja v vašem okolju. V domačem kraju, v tovarni, šoli. Opozorite nas na kako posebnost. Zanimivost. Nagrada je lepa. Prvi kupon torej prihodnji teden.

Ne spreglejte vabila — tudi letos pripravljamo izlet za kmečke žene ob dnevu žena. Pravočasno se prijavite, mi pa bomo žrebali.

Predlogov za nov roman je precej. Bomo lažje izbirali, kot je kazalo v začetku. Ne pozabite, da tiskamo Ciganko.

Pust, ti čas presneti, da ne boš preveč razsajal. Ponekod so se odrekli karnevalu. Pa si jih napravimo doma ali pa pojdimo med maske tja, kjer bodo zares tekmovali. O tem, kako bomo pustovali, bomo vse zapisali. Sodelavci, napišite, kaj se bo v pustnih časih dogodilo pred vašim pragom.

Vaš urednik

NIHČE NE PROSI

Celjski in žalski občani, bralci NT, so dobili danes v roke dve prilogi — programe samoupravnih interesnih skupnosti in izračune o skupni porabi za leto 1975. Začenjamo javno razpravo o skupni porabi na področju vzgoje in izobraževanja, otroškega varstva, zdravstva, kulture, telesne kulture in drugih družbenih dejavnosti. Ponovno se bodo znašli delavci v združenem delu iz oči v oči in s spoznanji, da moramo preudarno gospodariti z ustvarjenim dohodkom in da imamo skupne, enotne interese.

Ob letošnjih dogovorih ne smemo pozabiti, kaj to družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje v bistvu pomeni. Pomeni predvsem to, da delavec, ki ustvarja dohodek, neposredno razpolaga tudi s tistim delom dohodka, ki ga je še pred leti odvzel občinski proračun in ga delil po posebni, proračunski logiki. Pomeni pa še nekaj več — postavlja v enakopravni položaj vse delavce, najsi delajo v gospodarstvu ali v tako imenovanem negospodarstvu. To enakopravnost imejmo ves čas pred očmi. Nihče nikogar ne prosi. Če še kje vlada v dogovorjanju tak pristop, ga moramo v letošnji javni razpravi o skupni porabi odpraviti.

Nov slog dogovarjanja pa naj prinese tudi nekatere obljubljene novosti. V dogovorih moramo povedati, kako smo na posameznih področjih gospodarili. Kaj smo dosegli v šolstvu. V kulturi. Znanosti. In drugje. Zakaj med letom delavce nismo sprotno in natančno obveščali o porabi sredstev? Kaj nas je vodilo pri letošnjih programih. Povejmo, zahtevajmo, da tudi republiške samoupravne interesne skupnosti dajejo vpogled natančnejše bilance. Ne le to. Da se začnejo obnašati manj republiško in bolj kot delegatsko mesto samoupravnega dogovarjanja.

Javna razprava naj ne bo le pregled upravičenih nalog v delovnih načrtih. Potrebna je tudi ocena, kako smo uspeli izpeljati lanske obljube v dogovarjanju, v delu in v končnem obračunu. Dobri gospodarji pogledajo na opleto njiva in premislijo, kako bodo posejali vnovič, da bo bolje obrodila. Več dela.

Pri vsem tem pa seveda ne moremo spregledati temeljnega dogovora, da bomo manj porabili kot pa ustvarimo. Če hočemo hitreje napredovati.

V slovenski resoluciji smo na področju družbenih dejavnosti v letu 1975 dali prednost vzgoji in izobraževanju (celodnevna šola, domovi, centri usmerjenega izobraževanja in izobraževanje odraslih) ter otroškem varstvu(družbena pomoč družinam pri vzdrževanju otrok, predvsem delavskih, ki prejemajo otroški dodatek, organizirati dnevno varstvo itd.). Posebno skrbno naj bi določili tudi razvoj znanstvene in raziskovalne dejavnosti ter zdravstvenega varstva.

V občinah se bodo delavci različno odločali. Glede na posebnost razmer, želja in potreb. Vendar bi moralo za letošnjo javno razpravo o skupni porabi veljati bolj kot za lansko — da moramo odmeriti večji delež tistim dejavnostim, ki lahko dolgoročno vplivajo na dinamičnost našega družbenoekonomskega razvoja. Zato se moramo zavzeti za prednostne naloge.

Jože Voljand

KULTURNI PRAZNIK SLOVENSKEGA NARODA — 8. februar, dan, ko smo se navadno, pa tudi sedaj, spominjali obletnice smrti slovenskega, našega poeta doktorja Franceta Prešerna. Danes so pred nami mladi obrazi celjskih gimnazijskih pevcev pod vodstvom profesorja Cirila Vertačnika, ki so ponesli v svet moč naše kulturne, umetniške ustvarjalnosti. Toda niso edini! Naj nam bodo takšni uspehi in sploh vsa prizadevanja na kulturnem področju vodilo, da to našo kulturno dediščino varujemo, razvijamo in predvsem povezujemo s slehernim članom naše samoupravne družbe.

Foto: ZORKO

ZA KULTURNI PRAZNIK

V Celju bo v petek, 7. februarja ob 19. uri osrednja proslava kulturnega praznika slovenskega naroda, na kateri bo govoril predsednik skupščine kulturne skupnosti Celja profesor Anton Aškerc, pel bo Moški komorni zbor pod vodstvom Cirila Vertačnika, podelili pa bodo tudi priznanja kulturnim delavcem in ustvarjalcem za individualno umetniško ustvarjanje. Sonja Ževartova bo recitirala Prešernov Krst pri Savici, z obširnim sporedom pa bo sodeloval celjski godalni orkester pod taktirko Valterja Rateja. Nastopil bo solist violinist Radovan Marvin.

V Žalcu so že pred časom odprli reprezentativno razstavo likovnih del bratov Jurija in Janeza Šubica. Dela so pripeljali iz Ljubljanske Narodne galerije in predstavljajo kvalitetni uspeh žalske razstavne dejavnosti. 6. februarja pa bodo v Savinovem salonu odprli razstavo kiparskih del dobro znanega in velikega kiparja Ivana Napotnika. Njegova dela so iz zbirke v osnovni šoli Biba Roeck iz Šoštanja. Na Polzeli bo tudi proslava »Svobode«, v Žalcu pa osrednja proslava v kinodvorani.

V šmarski občini bodo v Šmarju pripravili osrednjo proslavo šmarski študentje, v Rogaški Slatini pa osnovnošolci. Na Pohorju, v Poštarskem domu poteka seminar za mlade komuniste šmarske občine. Seminaristi bodo pripravili poseben program v počastitev slovenskega kulturnega praznika.

—dm

KOZJANSKO POKRAJINA BREZ MEJA

Ob nedavni novinarski konferenci v Mestinju, ko so predstavniki SLOVIN-a in mestinjskega VITAL-a seznanili vse prisotne z novim proizvodom FRUPI (ki je mimogrede, zelo dober), smo imeli priliko pokukati tudi na etikete, ki danes že krase VITAL-ove sokove. Čisto spodaj piše, da sokove polni polnilnica Mestinje na Kozjanskem.

O tem, kje je kaj v šmarski občini, smo si že nekako ustalili pojme in sedaj že dolgo časa vemo, da je Mestinje v Obsotelju, da je Kozje na Kozjanskem in da je Šmarje pač na Šmarskem. Res je tudi, da je dandanašnji pojem Kozjansko res postal pojem, ki ga iz že znanih razlogov pogostokrat tako raztegujemo, da bo počasi treba misliti na nove zemljevide Slovenije. To se dogaja po navadi takrat, kadar se deli pomoč za nerazvite, sicer pa o Kozjanskem čim manj besed.

Mestinje torej ni na Kozjanskem, Kozjansko pa naj bi bilo, po ugotovitvah nekaterih zemljepiscev, ozemlje med Bohorjem, znotraj virštanjskih goric vključno z Rudnico in Olimjem, tik nad Obsoteljem in tja do preverskih klancev, Planine in Jurkloštra. Drugi označujejo Kozjansko kot srednje Obsotelje. Ta pojem je nastal v novejšem času. Do kje naj bi bilo Kozjansko, je med vojno pravzaprav nehote določil Kozjanski odred, ki je dosti pripomogel do tega naziva: pokrajina, kjer se je večinoma gibal in operiral.

—mst—

CELJE

MAŠKARADE NAJMLAJŠIM

V čas pustnega rajanja se je vključila tudi občinska zveza prijateljev mladine v Celju, ki pripravlja pustno maškarado za naše najmlajše. Maškarada bo v nedeljo, 9. februarja v Narodnem domu s pričetkom ob pol tretji uri popoldan. S sporedom bodo pričeli cicibanči, nadaljevali pa bodo pionirji, ki bodo imeli revijo mask ob peti uri. Zaželene so izvirne maske. Za zabavo bo igral orkester Čim — bum.

LAŠKO

PO SLEDI XIV. DIVIZIJE

Februar 1944 je mesec, ki je povezan s proslavami spomina na pohod legendarne XIV. divizije po štajerskem okupiranem ozemlju. Ena letošnjih največjih prireditev pri nas bo gotovo pohod laške mladine. Okoli 80 prostovoljcev-pripadnikov enote SLO, planincev in mladih vojakov iz celjske vojašnice bo v dveh dneh, 13. in 14. februarja sledilo korakom XIV. divizije. Letos se bo njihova pot začela tam, kjer se je njihov pohod lani nehal, in sicer v Brezah nad Laškim. Kolona mladih pohodnikov bo prečkala progo in cesto pri Storah in se prebila v Dramlje, kjer bodo prenočili. Naslednji dan bodo pohod nadaljevali preko Črešnjic, Lindeka v podnožje Paškega Kozjaka in ga končali v Dobrni. Tu se bo mladina srečala z nekaterimi preživelimi borci legendarnega pohoda. Pohod bodo predvsem mladi prostovoljci iz enote SLO izkoristili za praktične vaje iz vojaških spretnosti, kajti v mnogočem morajo dohiteti znanje svojih starejših tovarišev v partizanski enoti.

—ec

SALON T

ZK O SLO

DO BOLJŠEGA DELA ODBOROV

Tudi člani komiteja občinske konference ZKS v Celju so na svoji zadnji seji med drugim spregovorili o področju, kateremu pri nas zlasti še v zadnjem času posvečamo vse večjo in potrebno pozornost. To je področje splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite. Ker gre za izjemno pomembno področje, je bistvenega pomena, da so v njem tudi zajeti vsi občani, tako tisti v krajevnih skupnostih, kot temeljnih organizacijah združenega dela, šolah in tudi drugje. Na tem področju so bili doseženi razveseljivi rezultati, ki pa so še vedno takšni, da nas ne smejo uspavati. Najbolj razveseljivo je, da so ljudje sprejeli splošni ljudski odpor kot edino možno in pravilno obliko samozaščite.

V pripravah je bil dosežen precejšen napredek, vendar še obstajajo nekatere pomanjkljivosti, ki jih je treba na področju hitrejšega podružbljanja obrambnih priprav in družbene samozaščite čimprej odpraviti. Predvsem gre za še večjo aktivnost odborov splošnega ljudskega odpora v KS, TOZD in šolah ter aktivnejšo informativno-propagandno dejavnost.

Posamezne krajevne skupnosti so pri teh pripravah pokazale precejšnjo mero samoiniciativnosti (vaja v KS Dobrna, Strmec in Frankolovo), priprave pa ugodno potekajo tudi v organizacijah združenega dela. Kljub nekaterim pomanjkljivostim je moralno politična pripravljenost in razpoloženje delovnih kolektivov za priprave na SLO zelo ugodna. Delno škriplje v šolah, saj odbori za splošni ljudski odpor ne čutijo dovolj pomoči s strani Zavoda za šolstvo in upravnih organov pri občini.

Uresničevanje sklepov o organizaciji sistema družbene samozaščite v občini, KS, OZD in TOZD ter drugih samoupravnih združenjih kaže, da je storjen korak naprej glede političnih in organizacijskih rešitev. Vendar moramo v bodoče temu vprašanju posvetiti več skrbi in ustvariti možnosti za kar najbolj učinkovito in stalno pripravljenost občanov za zaščito našega družbeno političnega sistema, samoupravne poti v socializem, samih sebe in ustvarjalnih dobrin. V zvezi s tem programom dela zveze komunistov v Celju v pripravah na SLO v letošnjem letu predviđeva vrsto nalog, ki jih je treba izvesti in doseči še boljše rezultate. Tako program zajema priprave občinskih družbeno-političnih organizacij, nadalje podružbljanje obrambnih priprav in varnostnih zadev, delo odborov v KS, OZD in šolah itd. Pri slednjem se morajo vključiti vsi delavniki, ki lahko vplivajo na hitrejše in večje angažiranje odborov za ljudsko obrambo v KS, OZD, TOZD in šolah. Z ideino politično akcijo in konkretnimi ukrepi je treba vključevati ženske in mladino v priprave na vseljudski odpor ter še bolj utrditi in intenzivirati že do sedaj uspešno sodelovanje komunistov JLA v družbeno političnem življenju občine, predvsem pa v krajevnih skupnostih.

Izredno pomembno je, da morajo biti prav komunisti pobudniki in ideino politični usmerjevalci aktivnosti vseh družbeno političnih in družbenih organizacij ter društev.

TONE VRABL

ALI RES LAHKO?

FERRALIT: NE?

Ne čutimo potrebe, da bi odgovarjali na izjave direktorja Ferralita v članku »Ferralit: ne«, ki je bil objavljen v Delu dne 16. januarja letos, kajti najboljši odgovor so že dali občani in delovni ljudje žalske občine, ki so v polni meri podprli, vse organizacije združenega dela, razen Ferralita, pa tudi podpisale družbeni dogovor o izločanju sredstev za razvoj posameznih družbenih dejavnosti.

Ker pa želimo vendarle nekoliko širše razjasniti ravnanje in izjave Toneta Delaka, ki, kot kažejo njegove besede, baje edini v žalski občini uresničuje sklepe predsedstva ZKJ, moramo odkriti ozadje neupravičene kritike tovariša Delaka na račun družbenega dogovora, ki je dogovor vseh delovnih ljudi žalske občine. Zakaj pa tov. Delak ta družbeni dogovor ne spoštuje in se vanj ne vključuje, pa ve on najbolje sam. Sicer pa se zavedamo, da ne moremo enačiti mnenja in stališč tov. Delaka, ki je iz preteklih let poznan po svojem izredno negativnem ravnanju, zaradi česar je bil tudi izključen iz zveze komunistov z mnenji in stališči delovnega kolektiva Ferralita.

Občani in delovni ljudje občine so ogorčeni predvsem zaradi tega, ker Ferralit s tem, da ne podpiše družbenega dogovora v okviru lanskega referenduma, po katerem naj bi prispeval za družbene in komunalne objekte v občini v prihodnjih letih 1,5 odstotka od družbenega proizvoda, ruši solidarnost in enotnost delovnih ljudi in občanov občine, ki je prišla do izraza na referendumu in ob podpisu družbenega dogovora.

Tovariš Delak pri svojem odnosu izhaja v samem začetku iz sklepa predsedstva ZKJ, da je treba gospodarstvo čim bolj razbremeniti in negospodarske investicije prenesti v prihodnje obdobje in s tem vsiljuje vprašanje, kako je mogoče delovni organizaciji jemati tolikšna sredstva. Najprej moramo poudariti, da Ferralitu, kakor tudi delovnim ljudem v ostalih OZD na območju občine, nihče sredstev ne jemlje, ampak se na osnovi referenduma in družbenega dogovora združujejo za ureditev za vse občane izredno pomembnih družbenih dejavnosti za otroško varstvo, šolstvo, zdravstvo, komunalno izgradnjo, za delovanje krajevne samouprave in še nekatera druga področja. Od realizacije tega programa v prihodnjih letih bodo prav delavci Ferralita imeli največ koristi, saj bo največ sredstev vloženih v posamezne objekte ravno v Žalcu, kjer deluje ta organizacija združenega dela.

Ob tem moramo poudariti, da je iniciativa za izvedbo novega referenduma ob zaključku starega potekla iz družbeno političnih organizacij, predvsem Socialistične zveze in da je razprava o osnutku programa vlaganj v določene družbene dejavnosti do leta 1980 izredno razgibala družbeno politično življenje občine. Pri sestavi tega programa pa smo izhajali iz stališč, ki so bila sprejeta na zadnjem kongresu jugoslovanskih in slovenskih komunistov ter kongresa Zveze sindikatov, ki nas zavezujejo, da vložimo maksimalne napore predvsem v izvedbo vseh tistih nalog, ki bodo omogočile lepše življenje naših delovnih ljudi.

Izvedba programa referenduma pomeni pomemben prispevek k hitrejšemu razvoju občine in to ne samo na področju družbenega standarda, temveč tudi na področju gospodarstva. Pomeni pa tudi hitrejše odpravljanje izvorov socialnega razlikovanja. Izreden razvoj na področju otroškega varstva, saj bo leta 1980 vključenih v predšolsko varstvo skoraj 60 odstotkov otrok. Nadaljnjo dograditev osnovnošolskih kapacitet in s tem zagotavljanje določenih materialnih pogojev za postopen prehod na celodnevno šolo, izgradnjo srednjega šolskega centra, na osnovi katerega bo mogoče vključiti več otrok v srednje šole, izgradnja zdravstvene mreže v občini, zagotovitev sredstev za razvoj krajevne samouprave in za razvoj na področju komunalne dejavnosti ter izgradnja še nekaterih drugih objektov so naloge, ki so v skladu z dolgoročnim programom ekonomskega in družbenega razvoja občine in še kako s posameznimi določili resolucij 7. kongresa ZKS.

Vse OZD na območju občine so z velikim razumevanjem in politično odgovornostjo podprle in z vso resnostjo pristopile k podpisu družbenega dogovora, ki določa stopnjo prispevka v višini 1,5 odstotka od družbenega proizvoda, le Ferralit se temu ni pridružil in je bil pripravljen podpisati dogovor le v višini 0,75 odstotka stopnje od družbenega proizvoda. Ko je bilo znano, da je Ferralit izjema in da s tem v bistvu ruši celotno solidarnost v občini, smo ravno na osnovi usklajevalnega postopka omenili, da bo delavski svet svojo odločitev vendarle spremenil, še posebno zato, ker je osnovna organizacija ZKS Ferralit sprejela enoten sklep, da program sprejema in ga podpira. Delegacija v skupščini pa je glasovala za program in predlagane vire financiranja. Ker se Delak v svoji izjavi sklicuje na gospodarsko in finančno stanje OZD, moramo poudariti, da 4. člen omenjenega družbenega dogovora določa, da se lahko OZD, na osnovi analize dela, ko zaide v težave, delno ali v celoti oprosti plačevanja obveznosti po družbenem dogovoru za določeno leto. Sicer pa imamo tudi v naši občini OZD, ki so v težji ekonomski situaciji, kot je Ferralit, pa so družbeni dogovor podpisale. Delak se tudi sklicuje na to, da gre za novo obremenitev, kar v celoti ne drži. Namreč v občini Žalec smo že na osnovi preteklega referenduma, ki se je iztekel koncem leta 1974, imeli 0,85 odstotka prispevka od dohodka za investicije v osnovno šolstvo, ki je prenehal. Poleg tega je predvideno, da se bo družbeni dogovor za komunalno izgradnjo v višini 0,60 odstotkov dohodka, ki velja samo še v letu 1975, potem znižal za polovico, to je za 0,30 odstotka. To pomeni, da dejansko povečana obremenitev znaša okrog 0,45 odstotka od družbenega proizvoda.

Ko smo po poti usklajevanja poizkušali doseči to, da Ferralit ponovno prouči svoj sklep o podpisu družbenega dogovora, smo namesto konstruktivne razprave doživeli očitek direktorja Delaka, da so to pritiski, da je to antisamoupravno in da doslej ni bil niti za niti proti referendumu, da pa sedaj odkrito pove, da je proti. S tako arogantnostjo direktorja sklepi osnovne organizacije ZK sploh niso imeli nobene teže, prav tako ne stališča skupščinske delegacije, predsednik delavskega sveta pa je, kot je sam izjavil, ker se zaveda velike moralno politične odgovornosti, podal ostavko. Kdo si je v tem primeru osvojil oblast v podjetju, je s tem postalo več kot očitno. Zanimivo je tudi to, da je tovariš Delak obrazlagal tako črnogledo nadaljnji razvoj podjetja, da je delovnim ljudem posredno vsilil mnenje, da se DD v tej višini prispevne stopnje ne more podpisati, pa še za sprejeto višino je postavljal določene pogoje.

Ko so vsi zbori občinske skupščine obravnavali oceno referenduma, so skupno z delegati Ferralita sprejeli stališče, da je ravnanje TOZD Ferralita moralno politično neodgovorno in nesolidarno. Skupščina je soglasno zadolžila delegacijo iz Ferralita, da si prizadeva za spremembo odločitve delavskega sveta. Kritično je obravnavala predvsem ravnanje direktorja, njegovo nezavzetost in nesposobnost izpeljati akcijo v zvezi z družbenim dogovorom.

Direktorja TOZD Ferralit je obiskala dvakrat tudi delegacija krajevne skupnosti in krajevne organizacije SZDL Žalec, glede podpisa družbenega dogovora, vendar brez vsakega uspeha.

Delegat iz Ferralita v družbenopolitičnem zboru občinske skupščine je v svoji razpravi povedal naslednje: »Naša organizacija ZK je podprla sklep o podpisu družbenega dogovora, ker vemo, da je to potrebno v naši občini. Vendar glede na negativne pojave v OZD nismo uspeli«.

Oceno referenduma je obravnaval tudi OK ZKS in glede Ferralita sprejel stališče, da organizacija ZK v Ferralitu kritično oceni obnašanje in aktivnost svojih članov v času priprav za podpis družbenega dogovora in da oceni ter zavzame stališče do družbeno neodgovornega ravnanja tovariša Delaka. Komite je bil enotnega mnenja, da direktor s takšnim ravnanjem in vodenjem ne ravna v skladu z moralno političnim likom direktorja, kot odgovornega činitelja pri uveljavljanju samoupravnih, socialističnih, družbenih odnosov.

Na seji skupščine in na seji občinskega komiteja je bilo ugotovljeno, da so v Ferralitu tudi pozitivne sile, kar je razvidno iz stališč osnovne organizacije ZKS in občinske delegacije ter nekaterih drugih članov kolektiva, pa tudi med vodilnimi delavci in nosilci funkcij v samoupravnih organih. Vendar so vse te sile, zaradi močnih pritiskov tov. Delaka, potisnjene na stranski tir in jim je onemogočeno samostojno presojanje in odločanje. Sprašujemo tudi, kako lahko ob takem razmerju sil v kolektivu tovariš Delak daje izjave v imenu celotnega kolektiva.

Družbeni dogovori v žalski občini pač niso nič novega, saj jih poznamo že vrsto let in smo ravno z njimi napravili velike premike v preteklosti, predvsem na področju družbenega standarda. Z novo ustavo pa je samoupravno sporazumevanje in dogovarjanje osnovni temelj naše družbenopolitične ureditve ter poglabljanje socialistične demokracije. Zato so občani tem bolj ogorčeni takrat, kadar jih kdo želi izigravati.

Čutim potrebo, da na zaključku posebno poudarimo, da cenimo skrb in prizadevanja delovnega kolektiva Ferralit za doseganje najboljših rezultatov. Rezultati, ki jih delovna skupnost dosega so rezultati dela in pripravljenosti delavcev storiti vse za to, da se dosežejo čim boljši ekonomski uspehi. Tudi mi lahko tudi to, da je bilo sodelovanje med tem kolektivom in občinsko skupščino ter družbenopolitičnimi organizacijami občine izredno dobro vse do takrat, ko je bil imenovan za direktorja tovariš Delak, nato pa se je začelo sodelovanje postopoma na različnih področjih krhati.

Razmere v Ferralitu imajo in bodo imele vse do ustrezne rešitve izredno negativne in širše dimenzije, prav zaradi tega, ker zadevajo obvitalne in solidarnostne interese delovnih ljudi in občanov celotne občine. Zato tudi terjajo čim hitrejšo rešitev.

Glede na vse to družbeno, politične organizacije občine in skupščina občine Žalec ugotavljajo, da stališča in ravnanje tovariša Delaka niso sprejemljiva ter mu odrekamo sleherno moralno politično podporo. To pa tudi pomeni, da nismo pripravljeni na nikakršne kompromise pri sprejemanju končne odločitve.

PODPISANI:

Občinska konferenca ZKS Žalec, sekretar: Jelen Franc, Občinska konferenca SZDL Žalec, predsednik; Vlado Plaskan, Občinski sindikalni svet Žalec, predsednik: Veno Satler, Občinska konferenca ZSMS Žalec, predsednik Branko Povše, Občinski odbor ZB NOV Žalec, predsednik: Rudi Cilenšek, Skupščina občine Žalec, predsednik: Vlado Gorišek, Skupščina občine Žalec, predsednik izvršnega sveta: Jože Jan

IZVRŠNI SVETI

PRECEJ IN PREMALO!

Nepolno leto dela izvršnega sveta skupščine občine je mimo tudi za laško »ekipo«, ki je do konca januarja imela že devetnajsto sejo.

O tem, kakšne so izkušnje, kolikšen je bil obseg dela, o izpolnjenih in neizpolnjenih nalogah, govori predsednik IS skupščine občine Laško Srečko Brilej:

● Izkušenj je precej in bodo gotovo dobrodošel prispevek k uzakonitvi vloge in dolžnosti izvršnih svetov, ki bo urejena prav zaradi tega, po določenem času, da bi se teoretične predstave preverile v praksi. Ena poglavitnih izkušenj po preteku osmih mesecev dela je, da je izvršni svet v Laškem opravljal predvsem tekoče, najbolj pereče, družbeno najbolj neodložljive naloge. Zaradi tega IS ni mogel niti docela zbrati, kaj šele obravnavati programske naloge. To nalogo bodo IS morali imeti in dobiti zanjo ustrezen čas.

● Praksa, da je IS sestavljen iz odgovornih funkcionarjev upravnih služb in neprofesionalcev, je posrečena, je pokazala svojo vrednost. Temeljitejše poznavanje zadev tudi s pravno-formalne in strokovne plati je omogočilo, da se je IS mogel hitreje in bolj kvalificirano odločati za zadeve, ki jih je mogel rešiti sam ali, ki jih je v rešitev predložil skupščinskim zborom. Predsednik Srečko Brilej ni imel občutka, da bi člani IS, ki so hkrati načelniki upravnih služb, na sejah in izvajanju nalog nastopali predvsem kot šefi določenih služb (tudi kot zagovorniki) in s tem svoji službeni poziciji podrejali obče družbeni okvir svoje »izvršniške funkcije«.

● Vedno bolj očitna in upoštevanja vredna izkušnja je tudi to, da bo treba kar

najhitreje usposobiti samoupravne organizme v samoupravnih interesnih skupnostih, vključno s krajevnimi skupnostmi. Ne gre zato, da bi se IS skupščine želel znebiti skrbi za določene družbene problematike, marveč zato, da bi se zmanjšala odločilna vloga IS, ki je v bistvu še vedno najbolj tipičen predstavnik oblasti. Z večjo aktivnostjo, samostojno in odločujočo vlogo SIS bo izvršni svet mogel posvečati več svojega časa, znanja in sil za analitično, načrtovalno delo, torej tudi za uporabo in interes samoupravnih interesnih skupnosti.

x x x

Tako. To je nekaj povzetkov iz razgovora s predsednikom IS skupščine občine Laško Srečkom Brilejem, s katerim smo pokramljali o izkušnjah iz dela S, organa, ki je v bistvu zamenjal izvršilne funkcije mnogoterih občinskih svetov v preteklosti, svetov, ki jih zdaj nadomestujejo, oziroma samoupravno nadkriljujejo SIS. Vsaj na poti do tega smo.

JURE KRAŠOVEC

SALON T

CELJSKA SZDL

NOVA PRAVILA

Tudi SZDL, še zlasti, če želi vplivati in usmerjati družbene tokove, mora iti v korak s časom. V tem stavku je bistvo odgovora na vprašanje, zakaj SZDL na republiški ravni uveljavlja nov statut in zakaj so občinske in krajevne organizacije SZDL pred sprejemom novih pravil. Tudi v tem primeru gre za prilagoditev novemu delegatskemu sistemu, gre za korak, ki je značilen za celotno naše družbeno dogajanje, torej za Socialistično zvezo.

Približno poldrugo leto dolga razprava o novem statutu SZDL Slovenije se bliža koncu. Hkrati s tem smo na pragu razprave o novih pravilih občinske in krajevnih organizacij SZDL. V uveljavitvi teh statutarnih sprememb se želi tudi SZDL utrditi kot enotna fronta vseh družbenih sil, ki ima v svoji krajevni organizaciji temeljno bazo. Gre tudi znotraj SZDL za uveljavitev delegatskih razmerij in za dejstvo, da je SZDL sestavni del našega političnega sistema.

Vtem ko bo republiška konferenca SZDL sprejela novi statut predvidoma že prihodnji mesec, se bodo občinske SZDL konstituirale v smislu novih pravil v aprilu. To dejstvo pa nalaga vsem aktivistom, vsem organizacijam SZDL, da v tem času rešijo prenekatera vprašanja, ki jih nakazuje novi statut oziroma nova pravila. Zato bo mesec februar prinesel posebno aktivnost v krajevne organizacije SZDL, katerih vodstva bodo skupaj z vodstvom drugih družbenopolitičnih organizacij pripravila vse potrebno za uresničitev novih pravil in za delegiranje delegatov v krajevno organizacijo SZDL. Podobno bo treba rešiti vprašanje delegacij za občinsko konferenco SZDL. Istočasno bodo tekle priprave na volilne konference.

Med vprašanji, ki so trenutno še močno odprta je zlasti zadržanje oziroma ukinitev individualnega članstva v SZDL. Ko so člani konference občinske organizacije SZDL v Celju razpravljali na svoji seji o tem vprašanju, so se bolj nagibali k ohranitivi individualnega članstva kot pa k ukinitvi te povezave med člani in najbolj množično politično organizacijo.

Pa tudi sicer je pričakovati izredno razgibanost, ki jo bo sprožila razprava o bodoči organiziranosti Socialistične zveze. Tudi v celjski občini.

MB

SALON T

ZK NA ŠMARSKEM

NADALJEVANJE ZAČETKA

Akcijski program dela občinske organizacije ZKS Šmarje pri Jelšah za prvo polletje predvideva specifične naloge, značilne za občino. Program je usklajen na regijski ravni, saj je bil pripravljen na osnovi razprav na seminarju sekretarjev občinskih komitejev v Dobrni.

Vsekakor bo močan poudarek pri delovanju šmarskih komunistov posvečen uresničevanju politike gospodarske stabilizacije in izgrajevanju družbeno ekonomskega sistema. To pomeni uresničevanje sklepov predsedstva IV. seje ZKJ in X. seje ZKS. V ta okvir nalog spada podrobna izdelava ocene družbeno ekonomskih razmer in gospodarskih gibanj v občini, oblikovanje akcijskega programa stabilizacije na ravni občine, delovnih organizacij, samoupravnih interesnih skupnosti pa tudi v krajevnih skupnostih. Proučili bodo vse možnosti za čim uspešnejše varčevanje ter kritično ocenili obstoječo organizacijo dela, problematiko likvidnosti ter drugo.

Aktivnost šmarskih komunistov v prvem polletju se bo, glede na kmetijski značaj občine, usmerila tudi na pospeševanje družbene in zasebne kmetijske proizvodnje. Glavna pozornost bo usmerjena v krepitev pospeševalnih služb, kooperacijskih odnosov ter samoupravni organiziranosti kooperantov.

Pomembno mesto v akcijskem programu zavzema uresničevanje ustano opredeljenega družbeno ekonomskega položaja delavcev v OZD ter njihovo samoupravno organiziranje v družbi. Okrepiti bo treba delavsko kontrolo, dosledno izpeljati informiranje delovnih ljudi ter posvetiti mnogo pozornosti samoupravni krepitvi krajevnih skupnosti ter nedavno ustanovljenih samoupravnih interesnih skupnosti.

Naloge s področja socialne politike, vzgoje in izobraževanja ostajajo iste, le da so še večje in bolj izdelane.

Posebna domena šmarskih komunistov bo zlasti pospešena izgradnja delavskih stanovanj. Pripravljena bo tudi posebna analiza.

Pri načrtovanju svojega dela šmarski komunisti niso pozabili na idejno politično rast organov ZK ter na naloge s področja splošnega ljudskega odpora. V programu je jasno opredeljeno, da bodo morali posvetiti vso skrb nenehnemu izobraževanju komunistov v vseh sferah družbenopolitičnega delovanja.

Na osnovi akcijskega programa, ki ga je izdelala občinska konferenca, so dolžne v najkrajšem času sprejeti svoje akcijske programe tudi vse osnovne organizacije.

—mst—

OBMOČJE: DOGOVOR JE POMANJKLJIV

RK SZDL je v začetku tedna sklicala v Celju regionalno posvetovanje o »družbenem dogovoru o razporejanju dohodka, osebnih dohodkov in nekaterih osebnih prejemkov ter gibanju, obsegu in strukturi skupne porabe v letu 1975.«

Ela Ulrih—Atena je opozorila, da je družbeni plan operativni plan za uresničevanje resolucije o družbenoekonomskem razvoju Slovenije, ki teži predvsem za utrjevanjem samoupravnega sistema in dinamičnejšim gospodarskim razvojem. Cilj je v povečanju reproduktivne sposobnosti našega gospodarstva. Vse oblike porabe bo nujno vskladiti z ekonomsko močjo. Namen regionalnega posveta je biti podati pripombe na družbeni dogovor — žal je bilo med udeleženci sestanka zelo malo izvodov dogovora — medsebojna vskladitev, torej vsklajevanje na ravni občin.

Delegat iz Žalca je med drugim dejal, da sedanja varianta odgovora za njih še ni sprejemljiva in da je prepričan, da mnogih stvari, zapisanih v resoluciji ne bodo uspeli uresničiti.

Namreč, udeleženci sestanka so izrazili zaskrbljenost zaradi predlaganih prispevnih stopenj v dogovoru o skupni porabi. Te bi povzročile dokaj neugodno stanje na nekaterih interesnih področjih. Opozorili so tudi na neenotno in neusklajeno obremenjevanje dohodka delavcev posameznih območij.

—ms

RAZISKOVALNA SKUPNOST: ŠE TA MESEC

V celjski občini bodo še v tem mesecu ustanovili, tako zahteva tudi zakon, temeljno raziskovalno skupnost. Iniciativni odbor, ki ga vodi Srečko Pukl iz Zlatarne, je že pripravil program dela, snuje jo pa še tudi samoupravni sporazum. Predlog samoupravnega sporazuma republiške raziskovalne skupnosti dopušča skromno delovno in programsko ambicioznost temeljnih raziskovalnih skupnosti. Saj predvideva, da bo s sredstvi prispevki za znanstveno in raziskovalno dejavnost razpolagala le republiška raziskovalna skupnost. To pomeni, da se bo moral delovni program temeljne raziskovalne skupnosti v Celju podrediti dejstvu, da zanjo ne bo denarja. Vendar pa bo lahko skupnost kljub temu opravila vsaj del zelo konkretnih nalog: ugotovila razširjenost znanstveno-raziskovalnega in inovacijskega dela v združenem delu ter spodbudila to vrsto dejavnosti, povezala in združila vse organizatorje in nosilce raziskovalne dejavnosti, opravila seznam vseh raziskovalcev, proučila naloge, k zahtevajo glede na specifične probleme občine čimprejšnjo izdelavo posameznih raziskovalnih projektov, pripravila več razprav o aktualnih vprašanjih znanstvenega in raziskovalnega dela v združenem delu in učinkovito vplivali na politiko republiške raziskovalne skupnosti.

Že če bi temeljna raziskovalna skupnost občine Celje lahko v tem letu izvedla navedene naloge, bi s tem odprla poti za hitrejši razvoj znanstvene in raziskovalne dejavnosti v občini. Ne le to. Začela bi proces odtujevanja znanosti in večjega vpliva združenega dela na znanstveno in raziskovalno dejavnost.

CELJE: OB SOBOTAH DO PETIH

Gre za živilske trgovine, kajti vse druge so si že zdavnaj prej izbojevale krajši delovni in poslovni čas ob sobotah popoldne.

Akcija za skrajšanje obratovalnega časa v živilskih trgovinah ob sobotah popoldne je uspela le delno. Pa ne zaradi nerazumevanja, marveč predvsem zaradi majhne nerodnosti. Njeni organizatorji so namreč pozabili na občinski odlok, in ker niso začeli akcije za njegovo spremembo, tudi ni bilo mogoče kar takoj uveljaviti novega predloga.

Odločitev, ki je zdaj v veljavi že dober teden dni, je v skladu z občinskim odlokom. Tako so doslej živilske trgovine odprte ob sobotah popoldne do 17. ure, do petih popoldne. S tem pa seveda akcija za skrajšanje delovnega oziroma obratovalnega časa v živilskih trgovinah ni končana. Njeni pobudniki se bodo zavzeli, da bi odpravili občinski odlok, ki ureja to vprašanje in ga nadomestili z družbenim dogovorom. Tako naj bi slej ko prej le prišli do sklepa, da bodo živilske trgovine odprte ob sobotah popoldne samo do tretje ure.

Hkrati s tem pa bo steklo še eno delo. Gre za poživitev oziroma ustanovitev svetov potrošnikov, ki bodo prav tako odločali o novem odpiralnem času v živilskih trgovinah. In ne samo o tem. Vloga svetov potrošnikov bo tudi sicer dobila širšo osnovo.

MB

REKLI SO

PRITOŽB NI

FRANC GOLOB je zaposlen pri organizaciji združenega dela GLIN Nazarje, TOZD lesna industrija, kot lesnoindustrijski tehnik. Je predsednik komisije za delavski nadzor, ki šteje pet delavcev, od tega so trije neposredni proizvajalci. Franc Golob je o delu komisije povedal:

»Naša komisija je po začetnih težavah, ki so nujni spremljevalci vsega novega, že prebila led. Na prvi seji smo sklenili, da pošljemo na vsa zasedanja samoupravnih organov v TOZD lesna industrija člana iz naše komisije. Stalno sodelujemo tudi s strokovnimi službami v podjetju, tako da smo se s problemi seznanili. Sedaj pa že lahko razmišljamo o programu dela za leto 1975, v katerem bomo usmerili največ pozornosti izvajanju samoupravnih sporazumov, družbenih dogovorov ter razvoju samoupravljanja in samoupravnih odnosov. Preko zborov delavcev so bili vsi naši delavci seznanjeni o delu naše komisije in vedo, da jim lahko pomagamo, če se bodo pojavile nepravilnosti. Doslej pritožb še ni bilo.«

Liza Podpečan

MARJAN OSOLE

ZMANJŠATI STROŠKE!

Kovaška industrija Zreče je bila lani med prvimi organizacijami združenega dela v konjiški občini, ki so za leto 1975 izdelale jasne stabilizacijske programe. In ravno o stabilizacijskih ukrepih Kovaške industrije ter o gospodarskih načrtih za letošnje leto smo govorili z direktorjem te organizacije združenega dela MARJANOM OSOLETOM.

Kakšen je prispevek Kovaške industrije k splošni stabilizaciji gospodarstva?

M. OSOLE: »Lani, sredi leta se je znašla Kovaška industrija v zelo težki gospodarski situaciji. Prišlo je do večje podražitve surovin tudi do izpada oskrbe s surovinami, zaradi povečane stopnje inflacije pa smo morali seveda povečati osebne dohodke. Ti procesi so terjali od nas ostre stabilizacijske ukrepe, ki so jih na svojih sejah obravnavali prav vsi samoupravni organi v podjetju in jih v končni fazi tudi osvojili. Dokončno so naš stabilizacijski program sprejeli na lanski septembrski seji tudi člani delavskega sveta. Stabilizacijski program zahteva od vseh nas, da zmanjšamo proizvodne stroške, zmanjšamo porabo energije, izboljšamo izkoristek delovnega časa, zmanjšamo izmeček ter ob vsem tem izboljšamo organizacijo dela in tehnologijo. Računali smo, da bodo programa vidni že kmalu po njegovem sprejetju, vendar se naša pričakovanja niso v celoti izpolnila. Lahko pa zatrdim, da je podjetje s sprejetjem in izvajanjem stabilizacijskega programa učvrstilo svoj ekonomski položaj. In še nekaj moram poudariti. Stabilizacijski program je predvidel tudi 20 do 30 odstotno povečanje norm delavcev, kar je seveda povzročilo tudi negodovanje med delavci. Povišanje norm pa pokriva razliko med povišanjem cen surovin in med relativno majhnim povišanjem cen naših izdelkov. Zvišanje norm je omogočilo tudi porast dohodkov, tako da se tudi v tej smeri kaže ta ukrep kot pozitiven.«

Kako pa bo Kovaška industrija gospodarila v letošnjem letu?

M. OSOLE: »Gospodarski plan našega podjetja temelji na stabilizacijskem programu in njegovi uresničitvi. Upošteva pa tudi sprostitev novih proizvodnih obratov to je obrata kovaških stiskalnic ter obrata hladnega kovanja in sintra s pripadajočo orodjarno. Ker smo v letu 1974 tehnološko že močno napredovali, lahko z optimizmom pričakujemo gopodarske rezultate letošnjega leta. Težave imamo le s preskrbo s surovinami, ki jih skoraj v celoti uvažamo, problematičen pa je tudi močan odliv delavcev v večja industrijska središča, kot so Celje in Velenje. Upamo pa, da bomo tudi te težave uspešno prebrodili. Velika naloga, ki nas čaka v letošnjem letu, je tudi ustanovitev temeljnih organizacij združenega dela v naši proizvodni organizaciji in s tem dosledna izpeljava ustavnih določil v praksi.«

Damjana Stamejčič

DELAVSKA KONTROLA

V PODUK!

Organi delavske kontrole so neučinkoviti in je njihova delovna uveljavitev prepočasna. V delovnih kolektivih delavske kontrole še niso sprejeli kot del naporov za dosledno in učinkovito samoupravljanje. Najtežje je članom delavske kontrole tam, kjer samoupravni odnosi tudi po sprejetju ustave niso doživeli posebnih sprememb. Vse pogostejše je spoznanje, da hodi nedoločna veriga delavske kontrole vštric z okrnjenim samoupravljanjem.

O tem so govorili tudi na tretju seji CK ZKS, ko so ocenili uresničevanje ustave. Ugotovili so, da so organe delavske kontrole skorajda vsepovsod izvolili. Vendar so marsikje ostali na pol poti. imajo le v TOZD, ne pa tudi na ravni delovne organizacije in sestavljene organizacije združenega dela. Poročilo 3. seje CK ZKS piše, da je tako tudi v Zdravilišču Rogaška Slatina in v LIP Slovenske Konjice. Obratno pa so ravnali v TIM-u in v Tovarni papirja v Radečah, kjer so izvolili delavsko kontrolo le na ravni organizacije združenega dela. Ne pa tudi v TOZD.

Gradivo opozarja na nerazumevanje vloge organa delavske kontrole. To ni organ revizije, ki bedi nad razsipništvom in samovoljo pri razpolaganju z dohodkom in sredstvi. Njegova naloga je širša in je vpeta v celotni sistem samoupravnih odnosov in zaščite samoupravljanja.

Ne gre le za primere organizacijskih nejasnosti ali spodrsljajev. Sindikalne in partijske organizacije bi morale nemudoma politično oceniti dosedanje delo organov delavske kontrole in poiskati vzroke, zakaj je njihova družbena vloga ostala zapisana le na papirju.

SALON T

TERMOELEKTRARNA ŠOŠTANJ IV

ENERGETSKI KOLOS

OB KONCU LETA 1977 BO KOMPLETNA TERMOELEKTRARNA ŠOŠTANJ IMELA MOČ 475 MW IN BO MOČNEJŠA OD JEDRSKE ELEKTRARNE KRŠKO

Ob koncu leta 1977 bo kompletna termoelektrarna Šoštanj imela moč 745 MW in bo močnejša od jedrske elektrarne v Krškem.

V Šoštanju so štartali! 1. februarja so slovesno položili temeljni kamen za termoelektrarno IV, ki bo skupaj s TE I, II in III po letu 1977 predstavljala pravi energetski gigant v Jugoslaviji. Delavca **Alojz Špegelj**, strojni ključavničar, in **Ivan Črep**, vodja čela v rudniku, sta položila belo ploščo z vpisanimi potrebnimi podatki na podstavek in tako simbolično naznanila trenutek, ko je stekla gradnja prepotrebnega energetskega objekta za dajanje energije. Bilo je izrečenih veliko besed, vse pa v želji, da bi gradnja TE IV normalno potekala in v predpisanem roku začela dajati energijo.

Investitor TE IV je Rudarsko elektroenergetski kombinat Velenje, TOZD TE Šoštanj, inženiring pa Kraftwerk Union AG Mülheim, ki je tudi generalni dobavitelj z raznimi kooperanti. Odgovorni vodja projekta je ing. Odilo Klüger, vodja investicij pa je ing. Franc Potočnik. Uvoznik opreme je celjska Kovinotehna, gradnjo pa so zaupali GP Gradis.

Prvo TE I (2x30 MW) moči 60 MW so začeli graditi 1947 leta, končali pa 1956. TE II (moč 75 MW) so začeli graditi dve leti kasneje in priključili na omrežje 1960. Temelje za TE III moči 275 MW so položili leta 1969, z gradnjo pa končali tri leta kasneje. TE IV, kot smo že omenili, so začeli graditi 1. februarja in naj bi z gradnjo končali do konca leta 1977. TE IV bo letno porabila dva milijona ton premoga ali 335 ton dnevno. Celotna termoelektrarna pa bo takrat porabila 4,5 milijona ton lignita, medtem ko ga zdaj 2,5. Oskrba s hladilno vodo bo ista, kot doslej, torej z odjemanjem iz Pake.

In kako je s financiranjem TE IV? Udeležba posameznih virov financiranja v predračunski investicijski vsoti: energetska sredstva (kredit LB »Ljubljana) 50,3%, energetska sredstva (lastna udeležba) 0,4%, komercialni kredit firme KWU 15,9%, firme Sultzer 12,6% in banke Orion 20,6%. Torej 100% ali v denarju 2 milijarde, 932 milijonov, 256 tisoč in 143 din.

Z novim energetskim objektom pa se pojavljajo potrebe tudi po dodatnih objektih. Tako so že zgradili nove delavnice in skladišča, zdaj pa gradijo novo stavbo za družbeno prehrano, kjer bo možna vsakodnevna priprava 600 kosil. Ker bodo s TE IV pridobili tudi 134 novih delovnih mest se pojavlja potreba po stanovanjih. Že letos gradijo dva bloka, enega 40 in drugega 54 stanovanjskega.

Pri vsej stvari pa ne more stati ob strani velenjski rudnik, kjer so lani nakopali rekordno število ton premoga — 3 milijone 900 tisoč! Če bodo hoteli čez dve leti zadovoljiti vsem potrebam termoelektrarne, bodo morali nakopati tudi več premoga. Tako pripravljajo rudnik na kapaciteto 4,7 milijona ton premoga, kar bodo lahko izpeljali samo z nadaljnjo posodobitvijo rudnika, izkopa in pogojev za delo.

Ko bo TE IV priključena na naše omrežje, bo slovensko gospodarstvo dobivalo novih milijardo osemsto milijonov kilovatnih ur električne energije več! To pa so številke, ki se jih lahko samo veselimo, saj vemo, kako potrebujemo energijo. Zatorej »srečno« za TE IV!

Tekst: TONE VRABL
Foto: LOJZE OJSTERŠEK

Delavca Alojz Špegelj, strojni ključavničar iz TOZD TE Šoštanj in Ivan Črep, vodja čela v TOZD RLV, sta položila temeljni kamen za termoelektrarno IV.

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

IZLETNIK — NAJMANJ 20 NOVIH AVTOBUSOV je vsakoletna deviza Avtoturističnega podjetja Izletnik Celje. Vozni park pri Izletniku razširjajo plansko po ugotovitvah, kakšne so potrebe na posameznih področjih. Tako so lani kupili kar 32 novih avtobusov v skupni vrednosti 17 milijonov novih dinarjev. Tudi letos bodo kupili najmanj dvajset avtobusov znamke FAP in TAM. Ker so lani kupili šest avtobusov znamke Mercedes — izredno dragih — bodo letos poskrbeli predvsem za številnejši vozni park.

PREDVSEM MODA ZA MLADE, pravijo v Komunalno obrtnem centru Velenje, TOZD Modni salon, ki se je v žadnjih letih na našem tržišču izredno uveljavil zlasti z izdelki za mlade. Tako so njihovi artikli, ki so oblikovani po zadnji evropski modi, izredno iskani po vsej Jugoslaviji. Da bi zadostili vsem željam, bodo v kratkem odprli tri svoje trgovine, kjerr bo možno v večjem številu kupiti njihove izdelke. To pripravljajo modne trgovine v Celju (že v prvi polovici februarja), Zagrebu in Velenju. To ne bodo navadne, klasične trgovinice, ampak dopolnjene z raznimi dodatki, ki jih bodo popestrili in naredili sodobne. In še to: lani je bil v modi »jeans«, letos pa bo žamet (poseben) in izdelki iz uvožene indijske svile. Iz teh materialov pa bo možno kupiti modne izdelke! Kar pa je najvažnejše, pri tem cene nikoli niso pretirane, pač za žep mladega človeka.

SALON T

AUREA PRED SELITVIJO

Dva milijona znakov za Olimpiado v Montrealu — Letos prvič montaža stenskih ur in budilk

Še približno mesec dni in kolektiv TOZD Aurea »Zlatarne Celje« bo praznoval enega najpomembnejših dogodkov odkar obstojajo — selitev v nove, moderno urejene prostore. Aurea bi lahko že mnogo prej zaradi kvalitete proizvodov močneje razvila proizvodnjo, vendar je bilo to zaradi utesnjenosti v starih prostorih nemogoče. Selitev v industrijski kompleks »Zlatarne Celje«, v novo proizvodno halo, bo omogočila tudi višje dosežke.

Letos bodo povečali celotno realizacijo za sto odstotkov. S 24 milijonov na preko 47 milijonov novih dinarjev! Sorazmerno s tem se bo povečal seveda tudi količinski obseg proizvodnje. Zaradi večjih proizvodnih kapacitet bodo letos povišali število zaposlenih s 120 na 180 delavcev. Večje število zaposlenih, boljši delovni pogoji in s tem storilnost ter nove tehnološke rešitve omogočajo, da bodo v treh smereh osnovne proizvodnje — znaki, kontakti in montaža ur — dosegli obetajoče uspehe.

Količinsko bo tudi letos najmočnejša prizvodnja znakov. Samo za domače tržišče jih bodo naredili približno 5 milijonov 600 tisoč. Tolikšna je zmogljivost, s prodajo pa prav tako ne bo nobenih težav. Dva milijona znakov in obeskov za ključe bo šlo v izvoz. Znaki in obeski bodo izdelani za veliko svetovno prireditev — olimpijske igre v Montrealu prihodnje leto. S tem bo Aurea postala še bolj znana izven naših meja. Obstoja tudi možnost, da bo olimpijskih znakov, ki bodo izvirali iz Celja, še več.

Vrednostno bo najvišja proizvodnja kontaktov za potrebe domače elektro industrije. Tako bodo za stikala predelali v kontakte kar pet ton srebra.

Novost pa je montaža ur. Montirali bodo 24.000 budilk in stenskih ur inozemskih znamk. Čeprav postopek še ni »tradicionalen« predvidevajo, v planu, dober dohodek. Hkrati s tem pa bo Aurea pričela tudi z izdelavo ohišij za zlate ročne ure.

Pri Aurei kljub porastu stroškov načrtujejo dobre poslovne uspehe, ostanek dohodka pa bo zaradi novogradnje seveda nekoliko nižji.

M. Seničar

MODA ŠENTJUR: PIŽAME ZA IZVOZ

175-članski kolektiv »Moda Šentjur«, obrat Topra Celje, naredi dnevno v dveh izmenah od 3.800 do 4.000 kosov moških in ženskih pižam. To je številka, ki zgovorno priča o moderni tehnologiji in dobro urejenem delovnem procesu šentjurskega obrata.

Letos bodo naredili 760.000 pižam. Za kar 510.000 komadov so že sklenjene in podpisane pogodbe s partnerjem iz Zvezne republike Nemčije. Tako bo ostalo na voljo domačim potrošnikom le 250.000 pižam. Vse skupaj predstavlja vrednost 50 milijonov dinarjev, kar za tolikšen kolektiv upoštevajoč močno konkurenco na tem področju ni malo.

Moda zaposluje večinoma ženske, predvsem mlajše priučene delavke, domačinke, kar je koristno tudi po drugi strani, saj je bilo zaposlovanje žensk v Šentjurju vedno vprašanje. Priučevanje lahko traja šest mesecev. V tem obdobju prejme delavka nagrado 1.000 dinarjev mesečno, ne glede na njen delovni uspeh. Če že pred iztekom priučevalne dobe doseže 70 odstotkov norme, lahko takoj preide na izplačevanje osebnega dohodka po učinku. Pomembno je, da so v Modi delovne norme zelo ugodne, poprečni mesečni osebni dohodek pa je bil 2.375 dinarjev.

Takšni rezultati pogojujejo tudi prizadevanja, da bi Moda Šentjur letos čimprej postala temeljna organizacija združenega dela v okviru Topra.

E. R.

ŠMARJE

ŠE DOLGO PETROLEJKE?

Pozornost skorajda vsakega novinarja, ki je pisal doslej o Šmarskem, še posebej pa o Kozjanskem, se je osredotočila na revščino, na vasi, kjer še žive nepismeni, na slabo cestno povezavo in končno tudi na zaselke, kjer še vedno brli petrolejka. Takšni so, žal, bili tudi uvodniki, takšna je bila, ob poudarjanju naravnih lepot, večina člankov in reportaž. Seveda se je ob takšnem in podobnem pisanju mnogo spremenilo, tudi ob sodelovanju občanov, kar je brez dvoma ogromna zasluga ljudi s Kozjanskega, Šmarskega, Obsotelja in drugod iz šmarske občine.

Resnica pa še vedno bode v oči. Še vedno je mnogo zaselkov, število se sicer manjša iz leta v leto, ker kljub napredku še vedno uporabljajo petrolejko, kjer ni denarja za električno napeljavo. Še vedno lahko pišemo o naseljih Platinovec, Zaborovec-Rudnica, Tinsko-Urban, Babna reka, Voharje, Dekmanca-Brezovec-Križan vrh, Sladka gora-Dolga gora, Cerovec pod Bočem, Log-Žahenberc, Brestovec-Pristavca in Vremska gorca. Ta naselja sicer niso v celoti brez električne energije, a vendarle v njih še najdemo hiše, kjer ne vedo, kako je živeti z lektriko v vsakdanjem življenju. Po oceni Elektro Celja, pod katerega pristojnost spadajo ti zaselki, bo za elektrifikacijo potrebno še 1.000.000 dinarjev. Koliko problemov bo odpravljenih letos, še ni znano, prav gotovo pa bo tudi tukaj marsikje zasvetila električna žarnica.

Nekoliko boljše je stanje na območju, ki ga upravlja Elektro Krško. Neelektrificirani sta le naselji Spodnji Vetrnik in Glažuta, da pa bi uredili tudi to, bi potrebovali okroglo 400.000 dinarjev.

Tudi tokrat so viri sredstev enaki: prispevek občanov, proračunska sredstva občine ter sredstva delovnih organizacij.

Da bi v celoti osvetlili problematiko, ki v razvitejših območjih že zdavnaj ni več na dnevnih redih sej skupščin in torej ad acta, moramo povedati še, da tudi razvoj industrije ter ostalih panog gospodarstva v šmarski občini zahteva kvalitetnejšo električno energijo kot prvi pogoj za uspešnejše gospodarjenje. V načrtu obeh občin, Šentjurja in Šmarja, občin, ki se še vedno otepata z nerazvitostjo, je, da bi še v letošnjem letu skušali začeti z gradnjo novega 110 kv daljnovoda Šentjur—Rogaška Slatina z novo razdelilno postajo. Takšno podjetje bi po ocenah strokovne službe Elektro Celje stalo okoli 25.000.000 dinarjev in če lahko verjamemo, bo tudi ta sredstva zagotovilo podjetje Elektro Celje.

S takšnim programom lahko predvidevamo, da bo problematika elektrifikacije in pa kvalitetnejše električne energije rešena v najkrajšem času. Čeprav smo navajeni na zavlačevanje, čestokrat tudi na obljube, v tem primeru to ne bi smelo biti pravilo: razvoj obeh občin predvideva razvoj kmečkih gospodarstev, usmerjanje v načrtnejšo blagovno proizvodnjo, kmečki turizem in podobno, prvi pogoj vsega pa je seveda poleg razvite infrastrukture tudi urejeno električno omrežje in vodovod. Mnogokje seveda ne bo šlo brez pomoči občinske skupščine, kjer ne bodo smeli biti preveč malenkostni, predvsem na območjih, ki se s tem problemom otepajo že od osvoboditve naprej.

Milenko Strašek

NOV TOPROV OBRAT

Prejšnji petek so v Slovenj Gradcu odprli nov obrat za izdelavo osebne zaščitne opreme »PREVENT«, ki se je v letu 1973 združil z »TOPROM« iz Celja. Tristoosemdeset članski kolektiv je proizvajal zaščitna sredstva v proizvodnih prostorih, ki že dolgo niso ustrezali zahtevam. Zato so se odločili, da zgradijo take prostore, ki bodo omogočili izdelovanje najkvalitetnejše opreme za osebno zaščito. To je bilo mogoče potem, ko se je kolektiv združil z močnejšim Toprovim iz Celja. Skupna naložba z delno udeležbo družbenih sredstev, naj bi se obrestovala že v naslednjih letih, saj ima »PREVENT« kljub močni konkurenci na področju zaščitnih sredstev, možnost razvoja in aplasmaja na širokem domačem in tujem tržišču.

Valter Grah

Ob svečanosti so nekateri sodelavci kolektiva, ki so izpolnili desetletno delovno dobo, prejeli ure, kot simbolično darilo. O načrtih in pomenu proizvodnje zaščitnih sredstev je spregovoril direktor TOZD »PREVENT«, ing. Valter Grah, o razvoju podjetja pa predsednica DS tov. Justika Murn.

Po otvoritvi so se zbrali na strokovni posvet o zaščitnih sredstvih varnostni inženirji velenjske in koroške regije, predstavniki trgovskih hiš iz vse Jugoslavije in strokovnjaki »PREVENTA«.

Jože Miklavec

CELODNEVNA ŠOLA

ŠTART JE V ŠOŠTANJU

V zadnjih mesecih smo veliko govorili in si prizadevali, da preidemo (vsaj v nekaterih slovenskih osnovnih šolah) na celodnevni pouk. Prve šole so že pripravile

Matjaž Natek

vse potrebno, da so lahko v nižjih razredih osnovne šole startali s celodnevno šolo 3. februarja, to se pravi po »zimskih« počitnicah.

V celjski regiji se je za takšen korak, ki je med prvimi v Sloveniji, odločila osnovna šola »Biba Röck« v Šoštanju, ki jo vodi ravnatelj Matjaž Natek:

»Startali smo 3. februarja. Pripravljeni smo! Res je, da je v začetku med posamezniki bilo nekaj negodovanj in ugovarjanj, to pa predvsem zato, ker niso podrobneje poznali sistema in prednosti celodnevne šole. Mnogi so namreč mislili, da bodo otroci resnično ves dan v šoli, kar pa ni res. Izrazni termin za celodnevno šolo je slab, boljšega pa žal v tem trenutku ne najdemo. Važno je to, da gremo naprej. Po vseh razgovorih smo staršem pojasnili zakaj gre in zdaj je vse v redu.«

Kaj je bilo treba bistvenega spremeniti, da ste izpolnili pogoje za celodnevno šolo?

»Predvsem naj povem, da je v Sloveniji vsaj polovica osnovnih šol, ki izpolnjujejo pogoje za prehod na celodnevno šolo. Zakaj se zato še niso odločili, mi ni jasno. Mi smo imeli nekaj težav, saj smo v stari šoli, ki je nekajkrat dozidana in prenovljena. Pomoč nam je nudila občinska skupščina Velenje in tako smo ugriznili v to jabolko, ki pa ni kislo. Dopolnili smo pravzaprav malo: dobili smo novo umivalnico pa nekaj nove opreme za kuhinjo in opremo za učilnice ter učila. 3. februarja je tako startalo s celodnevno šolo osem oddelkov (prvi štirje razredi osnovne šole) z 208 učenci. Prišli bodo v šolo zjutraj ob sedmi uri in jo zapustili ob 14.45. V tem času bodo opravili vsa (ali vsaj veliko število) tistih del, ki so jih drugače morali doma.«

Imate kljub temu kakšne težave?

»Kje pa niso? Pri nas sicer imamo trenutno številčno in kvalitetno dovolj strokovnega kadra, primanjkuje nam samo učiteljev za telesno vzgojo (eden) in za tisti čas, ki ga imenujemo »prosti«. Žal pri nas še ni šol, ki bi izobraževale učitelje za »prosti čas«. Mi pravzaprav prehitevamo čas, kajti šole, ki »proizvajajo« kadre, nas ne dohajajo ali vsaj ne dovolj uspešno in hitro.«

In kaj misli o tem predstojnik organizacije enote Zavoda za šolstvo v Celju Oto Pungartnik:

»Pred dnevi smo imeli razgovore z vsemi ravnatelji osnovnih šol v celjski regiji, kjer smo se pogovorili o prehodu na celodnevno šolo. Do 1. marca morajo tako vse osnovne šole v Sloveniji izdelati projekte za ta prehod, potem pa bodo to obravnavali v posameznih občinah in videli, katera osnovna šola lahko preide na celodnevno šolanje že v jeseni. To se pravi, z novim šolskim letom. Mislim, da je po strokovni strani vse dobro pripravljeno, večji problem predstavljajo materialna sredstva in kadri.«

Kako je konkretno s tem v celjski regiji?

»Vse osnovne šole delajo na tem, da čimprej preidejo na celodnevno šolanje. Omenimo samo Celje, kjer osnovne šole temeljito razpravljajo o tej aktualni temi, z njo pa so se tudi spoprijeli v Štorah. Povem naj še to, da bo nova šola na Ostrožnem (iz sredstev referenduma) grajena za potrebe celodnevne šole.«

Tako. Startali smo, zdaj lahko samo želimo, da bi bilo vse v redu. Prednosti celodnevne šole pa ni treba posebej razlagati. Da vlada v začetku med posamezniki delni pesimizem je pa tako razumljivo, saj skoraj nobene novitete (ki se je kasneje izkazala za odlično) nismo sprejeli z odprtimi rokami.

TONE VRABL

TURIZEM

TEHTNA DOPOLNITEV

Ludvik Rebeušek: Ekonomska upravičenost investicij v zdraviliško-turistični krajih (V mednarodnem zdraviliškem letu 1974 izdala Zveza naravnih zdravilišč in zdraviliških krajev SR Slovenije)

Še nam je v spominu poročilo celjskega Olepševalnega in turističnega društva konec avgusta 1974, ki se zaradi poživitve turizma v Celju in na celjskem območju (Dobrna), na prvem mestu zavzema za »nove gostinske in predvsem prenočitvene kapacitete«; dinamika povečanja nočitev (Celje, Dobrna) da je — kar kažejo podatki — v skladu s slovenskim poprečjem, izkoriščenost kapacitet pa ga presega, v Celju npr. znaša 73 odstotkov, kar presega poprečje najbolj razvitih turističnih območij v Evropi.

Kolikor velja omenjeno poročilo, tudi z zagovorom investicij v gostinsko-turistične zmogljivosti v celjski občini, bolj kot opozorilo na aktualnost domače gostinsko-turistične problematike, pa je elaborat magistra ekonomije Ludvika Rebeuška, s temeljito erudicijo utemeljena potreba po investicijah v zdraviliško-turističnih krajih cele Slovenije, se pravi okoli Celja in od Dolenjskih toplic do Moravcev oz. Radencev. Avtor ugotavlja namreč zaostanek investicij za povečanje ležišč v zdraviliško-turističnih krajih Slovenije, tako v primerjavi z izvršenimi investicijami v ostalih turističnih krajih Slovenije, kot — žal — tudi v primerjavi s povečanjem nastanitvenih zmogljivosti v zdraviliško-turističnih krajih Jugoslavije.

Dejstvo, da se večina inozemskega zdraviliškega turizma v Jugoslaviji realizira samo v slovenskih zdraviliško-turističnih krajih, npr. leta 1971: poprečna doba bivanja tujih gostov v Jugoslaviji 3,9 dni, v Sloveniji 7,9 dni, naravnost terja prioritetno vlaganje v gradnjo novih, sodobno urejenih nastanitvenih objektov v obravnavano skupino slovenskih zdraviliško-turističnih krajev. Po izčrpnih primerjavah, ki jih ugledni balneekonomist Rebeušek v svoji študiji razgrinja, je ekonomska prednost zdraviliškega turizma v Sloveniji, več kot na dlani.

Študijo, sicer posvečeno mednarodnemu zdraviliškemu letu 1974, štejemo za organsko nadaljevanje študije o raziskavi tržišča in ekonomski propagandi v zdraviliškem turizmu izpod peresa istega avtorja (Celje 1966). K prvi, kakor k drugi Rebeuškovi študiji se bodo morale vračati vse strukture dejavnikov naše ekonomske politike, če bomo želeli napraviti konec naši notorični nepripravljenosti na obisk domačega in tujega gosta.

GUSTAV GROBELNIK

Zdravilišče Dobrna (motiv), tudi zdaj v soncu in brez snega, zato pa polno gostov, ki skupaj s člani delovne skupnosti komaj čakajo na začetek gradnje novega hotela.

RAZPRAVA O SOLČAVI

Odprto pismo turističnega društva v Solčavi občinski skupščini v Mozirju, je naletelo na dokajšen odmev. Tudi v sredstvih javnega obveščanja. Šlo je skratka za opozorilo, da Solčava v letih po vojni nazaduje, gospodarsko slabi, zaradi česar mladi odhajajo drugam. Hkrati z opozorilom je bil tudi predlog za rešitev vprašanja — ustanovitev vsaj enega dislociranega obrata kateregakoli večjega podjetja, v katerem bi lahko domačini našli stalno delo.

O pismu je na zadnji seji razpravljal tudi izvršni svet mozirske občinske skupščine. Odločil se je za javni odgovor in ne nazadnje za pomenek s prebivalci te alpske vasice v gornjem kotu Savinjske doline o možnostih za rešitev problema. Kot vse kaže, so že zdaj v teku napori za rešitev vprašanja.

PUST, PUST ...

Celjskega karnevala letos ne bo. Navzlic temu mesto ne bo izumrlo. Vse kaže, da se bodo zlasti na pustni torek popoldne pojavile na celjskih ulicah mnoge našemljene skupine, ki bodo pripravile svoj karneval in se iz tistega, ki je letos zginil s programa, tudi primerno ponorčevale.

Ta čas pa bo tudi več maškarad. Tako bo v Celju, v soboto, 8. t. m. v Narodnem domu že štirideseta tradicionalna pustna prireditev domačega olepševalnega in turističnega društva, ki se je zanjo odločil po nekajletnem premoru. Sicer pa bodo takšne in podobne pustne prireditve še v mnogih večjih in manjših krajih celjskega območja.

OBRAZI

AVGUST DOBRIHA

Prav gotovo ni krajana v Preboldu ali pa v kakšni vasi okrog Prebolda, ki ne bi poznal Dobrihovega Gustija, kot mu pravijo prijatelji. Danes je zaposlen v tekstilni tovarni, kjer je vodja konfekcije, še pred mnogimi leti, takoj po osvoboditvi, pa je delal v litijski predilnici, kjer so ga namestili z dekretom. Ker je po duši in telesu rojen Preboldčan, ali bolje povedano Kapeljčan, v Litiji ni dolgo zdržal in se je ob prvi priliki spet vrnil v kraj, ki mu pravzaprav pomeni vse.

»Danes sem predsednik Svobode v Preboldu, pa tudi sicer opravljam to funkcijo že dolgo vrsto let. Praktično od osvoboditve dalje. Kje so tisti časi, ko sem še kot majhen fantalin gledal in občudoval vse starejše, ki so delovali pri gledališki skupini. Takrat sem si najbolj želel, da bi tudi sam enkrat nastopil kot igralec. No, želja se mi je kmalu izpolnila. Nekoč so preboldski gledališčniki pripravili Scapinove zvijače na gradu Gorica v Kaplji vasi in tam sem imel svojo prvo vlogo. Zdelo se mi je sila imenitno, pa čeprav sem bil na odru komaj kakšno minuto ... Res, gledališka dejavnost je v Preboldu že zelo stara in upam si trditi, da ena najstarejših na vsem celjskem področju. Za ilustracijo naj povem samo to, da je bila prav v Preboldu krstna uprizoritev Kreftove Velike puntarije ... Do danes sem naštudiral več kot sto vlog, predstav pa imam tam okrog štiristo. Natančne številke pozna Lojze Fric, ki ima evidenco za vsakega igralca posebej. No, ko smo že ravno pri Fricu, moram povedati še to, da je ta človek res mnogo storil ne samo za Prebold, pač pa za vso Savinjsko dolino. Še danes neumorno dela kot režiser in cenim ga kot izrednega človeka.«

Ko človek takole posluša simpatičnega in vedno nasmejanega Dobrihovega Gustija, dobi nehote občutek, da so mu poleg družine v življenju najpomembnejše samo še tri stvari — gledališče, mladina in pa udejstvovanje na družbenopolitičnem področju. Prav tu je verjetno dosegel svoj največji življenjski uspeh. Ponosen je nanj in brez tiste lažne skromnosti je vedno pripravljen pripovedovati o tem, kako je bilo, ko je bil leta 1971 vodja jugoslovanske sindikalne organizacije na svetovnem kongresu sindikata v Pragi. Tudi srečanja s tovarišem Titom v Sarajevu najbrž ne bo nikdar pozabil.

Najbolj pa se Gusti razživi, ko steče pogovor o mladih.

»Ne vem, kao si sploh upa trditi, da mladina danes ni aktivna! Sam imam precej posla z mladimi in vem, da so vedno pripravljeni delati. Sam najbolje poznam delo preboldskih mladincev in če so tudi drugje tako aktivni, kot so naši, potem me za mlade sploh ni strah. Mladi v Preboldu danes aktivno sodelujejo v krajevni skupnosti, sodelujejo pri vseh akcijah v kraju, skrbijo za kulturno življenje v kraju, izdajajo svoj list, organizirajo proslave, pa kdo bi vse našteval?! Če pomislimo, da so ob vsem tem obremenjeni še s študijem, delom v službi, potem smo nanje zares lahko ponosni. Jaz sem. Sam imam priložnost opazovati mlada dekleta v konfekciji v tekstilni tovarni. Ko bi jih le kdo videl, kako hitijo pri svojem delu! Nikjer pri nas nimajo tako zahtevne norme, kot prav v naši tovarni. Ne le da normo izpolnjujejo, celo presegajo jo! Mislim, da je to tudi delo neke mladine, delo, ki ne sme ostati skrito.

Čeprav imajo mladi danes praktično vse, pa sam zase vem, da tega, kar smo imeli mi, nimajo. Ne vem, česa nimajo, ampak čutim, da nekaj vseeno pogrešajo. Morda tisto iskreno veselje, kot smo ga imeli takoj po osvoboditvi mi, ko smo po neki akciji dobili na primer košček kranjske. Prepričan sem, da bo družba morala za mladino še marsikaj storiti. Bolj konkretno, ne samo z besedami ...«

Še in še bi lahko pisali o Gustiju Dobrihu, pa bi nam še vseeno verjetno ne povedali vsega. Želimo mu samo še, da bi še mnogo let delal v krajevni Skupnosti, krajevni organizaciji SZDL, pri Svobodi, pri ... — no teh »prijev« je še cela vrsta.

JANEZ VEDENIK

VITANJE: NOV STANOVANJSKI BLOK

Do konca tega leta bodo v Vitanju zgradili nov stanovanjski blok. Tako vsaj predvidevajo investitorji gradnje, to je Tovarna kovinskih izdelkov, Kovinar Vitanje, TOZD Lesno industrijskega podjetja Vitanje, Osnovna šola Vitanje in organizacija zveze borcev. V bloku bo stanovanj za 12 družin, njegovo vrednost pa računajo na 390 milijonov starih dinarjev. Z izgradnjo tega bloka v Vitanju ne bodo rešili vseh stanovanjskih problemov svojih delavcev. Zato že sedaj načrtujejo, da bi drugi stanovanjski blok zgradili v Vitanju leta 1976.

D. S.

NOVI TEDNIK MED DELEGATI

KONJIŠKA DELAVCA

KAM NAŠ DENAR?

Že kak mesec pred koncem preteklega leta so samoupravne interesne skupnosti izdelale programe svojih dejavnosti za leto 1975. Tudi okvirne stopnje, ki bodo uravnavale dotok denarja v posamezne skupnosti, so že domenjene. Smo torej tik pred časom, ko se bodo predstavniki samoupravnih interesnih skupnosti neposredno dogovarjali z delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela o skupni in splošni porabi za leto 1975. Dogovarjali se bodo o programu dejavnosti posameznih skupnosti ter o vrstnem redu, po katerem bodo skupnosti izvajale te programe.

In vendar je potrebno letos storiti korak naprej v družbenem dogovarjanju o splošni in skupni porabi. Ni namreč dovolj to, da pridejo predstavniki samoupravnih interesnih skupnosti enkrat letno med delavce v temeljne organizacije združenega dela in se z njimi pogovarjajo o že prej zapisanem programu dejavnosti. Predstavniki skupnosti bi morali upoštevati vse tehtne pripombe, ki so jih izrekli delavci ob času dogovarjanja in se sredi leta še enkrat pogovoriti z njimi o tem, kako uresničujejo dogovorjen program in zakaj posameznih predlogov niso uresničili.

Delavca iz občine Slovenske Konjice menita takole:

ADI KOROSEC, delavec Cometa iz Zreč: »Nisem zadovoljen z obljubami, ki so nam jih izrekli predstavniki samoupravnih interesnih skupnosti lani, ko so se z nami dogovarjali o svoji dejavnosti. Tedaj so namreč obljubili, da nas bodo obiskali še enkrat med letom in nam tedaj povedali, kako trošijo naš denar in kako izpolnjujejo program, ki smo ga skupaj dogovorili. Saj imamo vendar pravico izvedeti, kam gre naš denar!«

DRAGICA KOHNE, delavka v LIP-u, Slovenske Konjice: »Delavci smo še premalo obveščeni o tem, kako izvajajo svojo dejavnost samoupravne interesne skupnosti. Za to gre krivda tako delavcem kot tudi predstavnikom skupnosti, ki delavce ne obveščajo o polletni realizaciji programov ter o tem, kako trošijo dogovorjen denar. Verjetno bodo v bodoče to delo opravljali izvoljeni delegati in nas delavce redno obveščali o vsem, kar se dogaja v samoupravnih interesnih skupnostih.«

Morda bosta mnenji dveh konjiških delavcev le pripomogli k temu, da se bodo predstavniki samoupravnih interesnih skupnosti letos drugače pripravljali na dogovore o splošni in skupni porabi, kot so to storili lani. Kajti ne smemo prezreti dejstva, da »mora biti delavcem in drugim delovnim ljudem, ki dajejo sredstva za uresničevanje ciljev samoupravne interesne skupnosti, zagotovljena pravica, da odločajo o teh sredstvih ...« (Ustava SFRJ, 52. člen).

DAMJANA STAMEJČIČ

MOZIRJE:

PREDAVANJA ZA DELEGATE

Občinska konferenca SZDL in delavska univerza v Mozirju sta pričeli z vrsto predavanj za člane delegacij iz krajevnih skupnosti. V prvi krog so zajeli delegate iz Rečice in Mozirja, sicer pa se bodo v tej obliki družbeno političnega izobraževanja in izpopolnjevanje postopoma zvrstili vsi delegati.

DELEGATI ZA SIS

Pri decembrskih volitvah delegatov za samoupravne interesne skupnosti, so v krajevni skupnosti Bočne in v gostinskem podjetju Turist v Mozirju izvolili naslednje kandidate:

BOČNA: Alojz Bele, Jože Ermenc, Ivan Fedran, Jože Poznič, Jurij Požarnik, Janko Ročnik ml., Viktor Slapnik, Zofka Špeh, Marta Trbovšek in Marinka Zagožen.

TURIST: Milka Coklin, Greta Detmar, Zdenka Gračner, Milena Prislan, Magda Semprimožnik, Antonija Strašek, Jelka Štorgelj, Vida Ugovšek, Nežka Vidic in Marica Voler.

REKLI SO

ŠE ŠEPA

JANEZ RAJTAR je zaposlen kot strojni tehnik v organizaciji združenega dela EL-KROJ Mozirje in je član delegacije zbora združenega dela v EL-KROJ. O delegatskem sistemu in zborih delavcev v njihovi delovni organizaciji je povedal naslednje: »Vpliv delegatskega sistema se v naši delovni organizaciji ne občuti najbolje, ker menim, da je še premalo povezave med člani delegacij in bazo.

Zbori delavcev pomenijo bolj neposredno samoupravno odločanje delavcev, čeprav ugotavljamo, da na teh zborih naše delavke še premalo sodelujejo pri važnejših vprašanjih. To kaže na potrebo, da bi morali biti delavci bolj seznanjeni z vsemi dogajanji v ožji in širši sredini, kjer živijo. Doslej smo na sejah delegacije za skupščinsko sejo obravnavali samo skupščinsko gradivo. Probleme naše organizacije smo pustili ob strani, čeprav bo treba spregovoriti tudi o varstvu otrok naših delavk, saj jih je zaposlenih okrog tristo.«

Liza Podpečan

CELJE

PREKRATKA ODEJA

Slika se ponavlja. Tudi letos nič novega. Že prva razprava o predvidenih občinskih dohodkih za letos je namreč pokazala, da je odeja, ki bi naj pokrila vse potrebe in zahteve, prekratka. Kar za okoli štiri stare milijarde dinarjev. Medtem ko bo letošnji občinski proračun zajel okoli 76,5 milijona dinarjev, so izdatki, ki so jih nakazali posamezni potrošniki, večji za okoli 40 milijonov. Razlika je torej velika, vsekakor pa takšna, da bo selekcija proračunskih izdatkov marsikoga zadela v živo. In ne samo to, če je občinski proračun doslej dostikrat reševal nekatere komunalne, gospodarske in druge zadeve, je zdaj takšne vloge konec. Že letos se bo namreč začela bitka za delitev nalog, ki jih naj prevzamejo občinski proračun in finančni programi samoupravnih interesnih skupnosti. Tako bodo v proračunu predvsem zagotovljena sredstva za občinsko upravo v najširšem pomenu besede, za družbeno politične organizacije, za narodno obrambo oziroma splošni ljudski odpor in še kaj. Vse drugo bo moralo iz proračuna. Po vsem tem bo proračun težko zagovarjal druge postavke, čeprav bi lahko tako ali drugače vplivale na reševanje tistih problemov, ki neposredno vplivajo na razpoloženje ljudi. Toda, ali bo že letošnji proračun takšen? Bo prehod takojšen ali postopen?

Sicer pa je razprava na zadnji seji izvršnega sveta celjske občinske skupščine opozorila še na en problem. Pojavilo se je namreč vprašanje stabilizacije, protiinflacijskih korakov in podobno, in zato, ali so predvidena letošnja povečanja za petdeset in več odstotkov v nekaterih postavkah, seveda, v skladu z našo stabilizacijsko politiko?

Ker se izvršni svet ni čutil poklicanega, da bi že na prvi proračunski razpravi opravil carski rez in zamenjal zahtevo za okoli štiri stare milijarde, se je odločil za drugo pot. To nalogo je prepustil proračunskim potrošnikom. Naj sami odločijo, kaj je v pregledu izdatkov preveč, kaj bi lahko odložili za eno leto in podobno. In šele, ko bodo dosegli to uskladitev dohodkov z izdatki, bo prišel osnutek občinskega proračuna v javno razpravo. To pa seveda ne pomeni, da ne bo puščal odprtih nekaterih vprašanj ali da ne bi nakazal celo variantnih rešitev.

MOZIRJE

ZA ČLOVEKA

Uresničitev ustavnih določil na področju kulture terja prisotnost kulture med delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih. Organizacijska učvrstitev kulture v teh osnovnih organizmih je temeljna naloga vseh kulturnih dejavnikov in zato mora biti kulturna skupnost tisti mehanizem, ki bo usklajevala potrebe in možnosti optimalnega sodelovanja vseh delovnih ljudi in občanov.

Kako to uresničujejo v občini Mozirje, je povedal predsednik skupščine samoupravne interesne kulturne skupnosti Mozirje prof. Rudi Kuhar.

»Na sedanji stopnji uresničevanja dogovora bo pri nas potrebno posvetiti posebno skrb vsebini kulturnega delovanja, kjer bo treba poleg množičnosti kulturnega udejstvovanja razvijati primerne možnosti za čim širšo kulturno vzgojo. Zato bomo morda izkoristili vse oblike kulturnega dela in vključili vse dejavnike, da bi kultura postala sestavni del vseh nas in ne le kulturnih organizmov v občini.«

Kaj po vašem največ prispeva k rasti kulturne ravni?

»Eden bistvenih dejavnikov je načrtno kulturno izobraževanje. Po šolah naj bi ustanovili šolska kulturno-umetniška društva, ki bi povezovala različne kulturne dejavnosti, povezana pa bi bila v okviru ZKPO. V kulturni vzgoji bo treba razvijati zlasti vrednost knjige in njene dostopnosti čim širšemu krogu občanov. Zato mora biti v naši občini letos razvoj knjižničarstva ena glavnih nalog. Za približanje kulture je izredno pomemben izbor kulturnih dobrin. Ta mora ustrezati socialni strukturi prebivalstva naše občine. V sodelovanju z ZKPO bi moral sindikat izdelati predlog za razvoj kulturnoumetniških dejavnosti v delovnih organizacijah.«

Kako je z organizatorji kulturnih dejavnosti v občini?

»Ob teh novih nalogah nastopa osrednje vprašanje animatorjev kulturnih dejavnosti. Zaradi velikega pomanjkanja kadrov vseh profilov v kulturi bo načrtno prizadevanje za nove in več kadrov ena glavnih nalog vseh dejavnikov tako v delovnih organizacijah kot krajevnih skupnostih.

Kakšen je letošnji program kulturne skupnosti?

»Kar sem že prej povedal, naj bi bila bistvena presnova kulturnega programa, ki mora slediti novi kvaliteti samoupravne kulture delovnih ljudi, pri čemer je treba delovati tako, da se možnosti za kulturno delovanje in razvoj večajo. Kljub nekaterim težavam v financiranju se moramo zavzeti, da se sredstva v globalu ne bodo zmanjševala. Menim, da bo treba bolj natančno opredeliti, katere institucije in zavodi so republiškega — nacionalnega pomena in katere regijskega oziroma občinskega. Sicer pa se moramo predvsem zavedati, da je kultura vstop skozi vrata.

Liza Podpečan

REKLI SO

NOVI OBJEKTI

Franc Senica je predsednik skupščine temeljne telesnokulturne skupnosti v Šentjurju. »Leto 1974 je pomenilo v razvoju telesne kulture bistven korak naprej. Več je množičnega udejstvovanja na področju telesne kulture, dobili pa smo tudi nekaj novih in nujno potrebnih objektov. Čeprav v sedanji fazi še nimamo večjih možnosti za hitrejši razvoj športa, pa si prizadevamo, da bi k športu in rekreaciji pritegnili čimveč ljudi, predvsem iz vrst delavcev. V ta namen so tudi tekle sindikalne športne igre, v dveh telovadnicah pa so organizirane redne telovadne ure. Med novimi objekti velja še prav posebej omeniti novo asfaltirano igrišče na Planini. Pripravljamo pa tudi vso potrebno dokumentacijo (zazidalni načrt in glavni projekt) za stadion v Šentjurju, ki bo zgrajen v sklopu športno-rekreacijskega centra.

Kot manj razvita občina, kjer je tudi telesna kultura v precejšnjem zaostanku, pričakujemo v letu 1975 in v naslednjih letih večje razumevanje in posluh širše družbenopolitične skupnosti, da bi lahko zgradili najnujnejše objekte in tako še povečali množično udejstvovanje. Smo tudi pred ustanovitvijo zveze za telesno kulturo na ravni občine, ki smo jo leta 1973 sicer ukinili, sedaj pa jo bomo ponovno usposobili. Načrtujemo še izgradnjo igrišča v Dramljah in sofinanciranje igrišča v Gorici pri Slivnici. Borimo se s pomanjkanjem vaditeljskega kadra tako za množično kulturo, kot za tekmovalni šport.«

NOVI TEDNIK MED DELEGATI

OBČNI ZBORI SINDIKATA

TUDI O REZERVAH

V vseh temeljnih in drugih organizacijah združenega dela konjiške občine se sindikalne organizacije pripravljajo na občne zbore. Ponekod pa so jih že imeli. V občini Slovenske Konjice so do konca prejšnjega tedna opravili občne zbore že v štirinajstih osnovnih organizacijah sindikata, v ostalih pa jih bodo zaključili najkasneje do 15. februarja.

V tistih osnovnih organizacijah sindikata, kjer so že opravili občne zbore, so se delavci pogovarjali zlasti o problemih, ki se pojavljajo v njihovi delovni sredini. Sprejeli pa so tudi vrsto sklepov. Najčešče so se delavci pogovarjali o samoupravnih odnosih v delovni organizaciji, o položaju delavcev v kolektivu, o vlogi in nalogah samoupravne delavske kontrole, o stanovanjskih problemih, o vprašanjih minulega dela in skrbi za delavce. O tem, kaj so razpravljali in sklepali delavci na občnem zboru sindikata v Kmetijski zadrugi Slovenske Konjice in Tovarni kovinskih izdelkov Vitanje, pa sta nam povedala **Jožica Ledinek** in **Ivan Vouk.**

Ivan Vouk

Jožica Ledinek

JOŽICA LEDINEK: »Na občnem zboru sindikata Kmetijske zadruge smo delavci največ govorili o razmerah dela v naši organizaciji. Pri nas se namreč pogosto pojavljajo vprašanja dohodka, zaslužka in učinka, saj je naša dejavnost skoraj v celoti odvisna od vremena. Če je letina slaba, nastopi v naši organizaciji kriza, če pa je letina dobra, je naš dohodek odvisen od prodaje pridelka. Na občnem zboru smo sklenili, da si bomo zato prizadevali prodati čimveč naših pridelkov na trgu in tako zagotoviti večji dohodek naše delovne organizacije.«

IVAN VOUK: »Na občnem zboru sindikata delavcev Tovarne kovinskih izdelkov Vitanje smo govorili predvsem o organizaciji dela na področju tehnologije, planiranja in proizvodnje. Sprejeli smo sklep, da moramo organizacijo dela obogatiti in tako zagotoviti podjetju določeno rezervo. Ta sklep delavcev je tudi v skladu s stabilizacijskim programom, ki smo ga sprejeli v našem podjetju. Razen tega pa smo na občnem zboru govorili o stanovanjski problematiki, pa tudi o nalogah delavcev pri postavitvi nove proizvodne hale za izdelavo poljedelskih strojev.«

D. S.

SKUPNE SERVISNE SLUŽBE V ŠENTJURJU VSE NA ENEM MESTU

V Šentjurju ustanavljajo center samoupravnih interesnih skupnosti z namenom, da bi tako dobili skupno službo za izvrševanje finančnega in administrativnega dela za posamezne interesne skupnosti. Prav v teh dneh tečejo intenzivne priprave za ustanovitev tega skupnega centra, ki ga bodo sprva sestavljali le vodja, računovodja in administratorka. Tako se bodo vsa finančna in administrativna dela opravljala centralno. Zaradi nekaterih težav servis ni začel delati s 1. januarjem, kot je bilo predvideno. Delo servisa bo steklo 1. februarja.

Vodja servisa *Boris Križmančič* pripravlja potrebne akte samoupravnih sporazumov, dogovorov, poslovnik servisa in seveda ključ, po katerem naj bi servis za opravljanje del posameznih samoupravnih interesnih skupnosti financirali. Pripravlja tudi osnutke pogodb, ki jih bo servis sklenil s posameznimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi. Z enotnim servisom bo hkrati rešen tudi kadrovski problem, vsekakor pa se bodo zaradi koncentracije dela v veliki meri zmanjšali tudi stroški. Prav tako bo moč dobiti vse informacije iz dela samoupravnih interesnih skupnosti na enem mestu.

M. P.

KONJICE

SEMINARJI

V Slovenskih Konjicah imajo seminarje za delegate krajevnih skupnosti ter temeljnih in drugih organizacij združenega dela. Seminarje sta pripravili organizaciji socialistične zveze in sindikata skupaj z Delavsko univerzo v Slovenskih Konjicah. V ponedeljek in torek so se udeležili seminarja delegati devetih organizacij združenega dela, včeraj in danes pa poslušajo predavanja o družbenopolitični ureditvi Jugoslavije, temeljih delegatskega sistema, družbenih dogovorih in samoupravnih sporazumih ter o statutu in pravilih SZDL delegati enajstih krajevnih skupnosti konjiške občine.

D. S.

MIMO SPORAZUMA?

Večina osnovnih organizacij sindikatov iz laške občine je imela v preteklih dneh občne zbore, na katerih so poleg nemalokrat kritičnih ocen preteklega delovanja sprejemali tudi konkretne akcijske programe. Tako bodo sindikalne organizacije opravile naloge, ki jih nalagajo sklepi VIII. kongresa sindikatov in jih seda' zasledimo v delovnih načrtih osnovnih organizacij: ocenili bodo samoupravljanja v TOZD in delovanje delegacij v OZD, občinski skupščini in SIS; ocenili bodo delovne in življenjske razmere zaposlenih; aktivno sodelovali pri kreiranju samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov s poudarkom na delitvi po rezultatih dela; razvijali bodo tudi rekreativne športne dejavnosti. Enoten dogovor vseh organizacij je, da se bodo organizirali delegatsko, tako da bodo v vseh delovnih sredinah ustanovili sindikalne skupine, katerih delegati bodo sestavljali izvršne odbore organizacij.

Na zborih so obravnavali tudi problematiko izvrševanja samoupravnega sporazuma o financiranju krajevnih skupnosti. Glede na to da so delovne organizacije v laški občini v letu 1974 realizirale ta dogovor le 10 odstotno, so se delavci zavzeli, da sindikalne organizacije poskrbijo za doslednejše spoštovanje sporazuma in tako omogočijo izvedbo nekaterih najnujnejših del v krajevnih skupnostih, v katerih se delavci pojavljajo kot porabniki.

V vseh organizacijah — tudi v tistih, kjer to do sedaj ni bilo tako, so podprli predloženi osnutek samoupravnega sporazuma o financiranju krajevnih skupnosti in izvolili svoje podpisnike sporazuma. Z realizacijo tega sporazuma se bo zbralo v letu 1975 v občini 159 starih milijonov, od katerih bodo 70 milijonov prispevale delovne organizacije, ostalo pa občinski proračun SIS in zasebni proizvajalci.

A. MAVRI

IZ DELA IS

PRENIZKO POVEČANJE

Na zadnji seji izvršnega sveta skupščine občine Slovenske Konjice so člani razpravljali tudi o osnutku družbenega, dogovora o splošni porabi v SR Sloveniji za leto 1975. Predvsem pa so se v razpravi dotaknili 15. člena omenjenega dokumenta, ki pravi:

— občine, ki v letu 1975 ne dosežejo 70 % poprečne proračunske porabe na prebivalca v republiki, lahko omenjeni odstotek povečajo za 2 %; občine, ki dosežejo poprečno porabo na prebivalca v republiki od 70 % do 85 %, lahko povečajo za 1 %; občine, ki dosežejo poprečno porabo na prebivalca v republiki od 85 % do 100% pa lahko omenjeni odstotek povečajo za 0,5 odstotka.

Člani konjiškega izvršnega sveta so menili, da so odstotki, ki dopuščajo povečanje proračunske porabe v občinah, ki ne dosegajo poprečne porabe na prebivalca v republiki, odločno prenizki. Zato so predlagali, naj bi se ti odstotki povečali. Tako naj bi občine, ki ne dosegajo niti 70 % poprečne republiške proračunske porabe na prebivalca, povečale odstotek za 10 %, občine v naslednjih dveh skupinah pa za 5 % in 2 %.

Člani izvršnega sveta so še menili, da občine, ki dosegajo nizko povprečje proračunske porabe na prebivalca, ne bi solidarno prelivale sredstev v ostale občine, ki imajo veliko višjo proračunsko porabo na prebivalca, saj bi lahko solidarno oddvojena sredstva le še bolj poglobila prepad med razvitimi in nerazvitimi občinami.

D. S.

ŠMARJE: KAJ DELAJO?

Po zadnjih vesteh iz različnih krajev šmarske občine lahko ugotovimo, da je dejavnost osnovnih organizacij Zveze socialistične mladine že kar v prvih tednih novega leta močno zaživela, saj večina organizacij dobro dela.

Če začnemo kar pri Bistrici ob Sotli, lahko povemo, da so mladi Bistričani imeli kmalu po Novem letu veseli večer in zaigrali enodejanko. Po programu so se mladi pogovarjali s predstavniki občinske konference ZSM Slovenije Šmarje pri Jelšah o problemih in delu v domačem kraju. Velja pripomniti, da je ta organizacija ena najdelavnejših v občini.

Trden program dela so si zastavili tudi v Zibiki. Program temelji na sodelovanju s pobrateno osnovno organizacijo ZSM Slovenije Gaberke pri Velenju. Pobratenje pripravlja tudi osnovna organizacija mladih Šmarje pri Jelšah, ki si je za pobratima izvolila Stražišče pri Kranju. Slovesnost ob pobratenju bo 14. februarja v Šmarju pri Jelšah, obe organizaciji pa že pripravljata kulturni program, ki bo vseboval recital in nekaj drugih točk.

Novoustanovljena organizacija Sladka gora je od sestankov prešla kar na akcijo: pred kratkim so imeli prvo udarniško akcijo, ko so kopali osemdeset metrov dolg jarek za vodovod do gasilnega doma.

Pridni so tudi v Šentvidu. Za Novo leto so obiskali vse najstarejše občane in jih obdarili. Kozjani pripravljajo nov mladinski klub, v Lesičnem se ukvarjajo s kulturo, v Podčetrtku pa na žalost mladina ne dela, če seveda izvzamemo dejavnost osnovne šole. Po vsej verjetnosti bodo v Podčetrtku izvedli reorganizacijo. Da v kraju ne delajo tako, kot bi pričakovali, lahko delno opravičujejo tudi s tem, da je mnogo mladincev vozačev.

-mst-

JAVNA RAZPRAVA OD 9. DO 23. FEBRUARJA

Javna razprava o skupni porabi v Žalcu bo potekala v delovnih kolektivih in krajevnih skupnostih od 9. do 23. februarja. Nosilci razprave so osnovne sindikalne organizacije in krajevne organizacije SZDL. Vsi občani bodo prejeli za zbore občanov posebna vabila, redno pa bo obveščal o poteku zborov tudi Radio Celje.

RADEČE: KONFERENCA SZDL

Jutri popoldne se bo v Radečah sestala konferenca krajevne organizacije SZDL. Obravnavala bo predlog statuta SZDL Slovenije, organizacijske in vsebinske priprave na zbor občanov o razvoju gostinstva in trgovine na širšem radeškem območju, ocenila pa bo tudi volitve delegacij, za samoupravne interesne skupnosti. Poleg tega se bodo Radečani dogovorili o delegatskem konstituiranju SZDL, določili zasnovo praznovanja letošnjega krajevnega praznika in obravnavali odgovor Zavoda za regionalno prostorsko planiranje SRS na pripombe Radečanom, ki so jih izrekli k zasnovi urbanizacije SRS.

MODRA PRESOJA

MIJA OCVIRK, faktu-ristka v ELKROJ v Mozirju, je delegatka splošne delegacije v ELKROJ. Udeležila se je prve seje samoupravne interesne skupnosti za vzgojo in izobraževanje, kjer je bila izvoljena v izvršni odbor občinske izobraževalne skupnosti Mozirje.

»Zdi se mi, da je povezava delegacije z delavci le še premajhna. Na vsak način bo treba poskrbeti, da bo ta relacija brezhibno delovala. Na zborih delavcev se o mnogočem razpravlja. Tako smo v zadnjem času obravnavali stanovanjsko problematiko in varstvo otrok zaposlenih mater — delavk. Sprejet je bil tudi sklep, da se omogoči šolanje tistim delavcem, ki za določeno mesto še nimajo potrebne izobrazbe.«

Mija Ocvirk meni, da so ‚Savinjske novice' zelo dober informator občanov mozirske občine in da je odpadlo mnogo dilem, ker so bili programi vseh skupnosti objavljeni v tem glasilu, ki ga dobi v roke sleherni občan.

»Bila sem na seji samoupravne interesne skupnosti za vzgojo in izobraževanje občine Mozirje, kjer smo poleg konstituiranja organov razpravljali o delu temeljne izobraževalne skupnosti Mozirje v letu 1974. Še več pozornosti pa smo posvetili programu dela te skupnosti za leto 1975. Ugotovili smo, da je program realno zastavljen, skoraj skromno, kar pa je brez dvoma posledica trezne presoje moči gospodarstva v naši občini.«

Liza Podpečan

SLAB VZGLED

Služba družbenega knjigovodstva in Ljubljanska banka v Slovenskih Konjicah sta kljub večkratnem prigovarjanju odklonili, da bi bili nosilki konference delegacij za samoupravne interesne skupnosti, češ, da kadrovsko nista sposobni organizirati delo delegacij.

Njihovim samoupravnim organom, ki, žal, niso v Konjicah, toplo priporočamo, naj le analizirajo kaj o samoupravljanju, samoupravnih interesnih skupnostih in resničnih delegatskih odnosih mislijo in vedo delavci v njihovih podružnicah in izpostavah.

Mnogi delovni ljudje se namreč po takih institucijah, kot je SDK, zelo radi zgledujejo — taki zgledi pa nam v sedanji politični situaciji resnično ne koristijo.

Celje

Kultura v narodnoosvobodilnem boju

V prostorih Muzeja revolucije Celje bo v času od 6. do 28. februarja 1975 odprta zanimiva razstava o kulturi in njenem deležu v narodnoosvobodilni borbi. Z razstavo, ki sta jo pripravila Muzej ljudske revolucije Slovenije in Kulturna skupnost Slovenije, pričenja Muzej revolucije Celje ob slovenskem kulturnem prazniku s proslavljanjem 30-letnice osvoboditve.

Razstava z dokumentarnim in fotografskim gradivom prikazuje izjemno pomemben delež kulture v narodnoosvobodilnem boju slovenskega naroda.

Okupatorji so takoj po prihodu v našo deželo poskušali zatreti slovenski jezik, uničiti kulturo in sploh slovenski narod. S potujčevanjem krajevnih in osebnih imen so nameravali zbrisati slovenski značaj pokrajine.

Kakor so že na ustanovnem sestanku Protiimperialistične fronte sodelovali tudi predstavniki kulturnih delavcev Josip Vidmar, dr. Franci Sturm in Ferdo Kozak, tako je ob množičnem sodelovanju kulturnih delavcev v ilegalni Ljubljani že 11. novembra 1941 prišlo do prvega kulturniškega plenuma v prostorih Slovenske matice, ki so ga sestavljali Lovro Kuhar-Prežihov Voranc, Josip Vidmar, Edvard Kocbek, France Vodnik, Vladimir Pavšič, Juš Kozak, dr. Franci Šturm, Ignac Koprivec Boris Ziherl, Tone Čufar, France Mihelič, Drago Vidmar, Filip Kumbatovič, Blaž Arnič in Venceslav Čopič. Zelo pomembno je bilo drugo zasedanje kulturniškega plenuma januarja ali februarja 1942, ko so sprejeli sklep o kulturnem molku. Velika večina slovenskih kulturnikov ga je sprejela kot svojo narodno dolžnost.

Kulturni molk je prepovedoval kakršnokoli javno kulturno delovanje. Nastajala je nova kultura v ilegali in med partizani v gozdovih. V ilegalnem tisku so se začele pojavljati pesmi Otona Župančiča, Karla Destovnika-Kajuha, Vladimira Pavšiča-Mateja Bora in drugih. Glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet je izdalo Borove pesmi v začetku leta 1942 v prvi partizanski pesniški zbirki »Previharimo viharje«.

Tudi likovni umetniki so bili zelo delavni. Avgusta 1943 je izšla grafična mapa pod naslovom »V Kristusovem imenu«. Grafike, ki so jih prispevali Vlasto Kopač, Nikolaj Omerza, France Mihelič, Boris Kobe, Stane Kumar, Janez Weiss, France Uršič in Nikolaj Pirnat so ironizirale nasilje domačih izdajalcev.

Živahnemu ilegalnemu delovanju slovenskih kulturnikov so okupatorji odgovorili z nasiljem. Odganjali so jih v koncentracijska taborišča, nekaj pa jih je padlo pod streli. Julija 1941 so ustrelili v Ljubljani prešernoslovca dr. Avgusta Žigona, pod streli so omahnili slikarja Lojze Šušmelj in Franjo Golob, delavski pisatelj in organizator Tone Čufar, karikaturist Hinko Smrekar in mnogi drugi.

S krepitvijo partizanske vojske je rastla tudi moč kulture v boju. Poleg časopisov in stenčasov so bili glavna oblika kulturno-političnega dela mitingi.

Velika italijanska ofenziva leta 1942 je zadala hude izgube tudi slovenski kulturi. Padel je literat Miran Jarc, pod streli Italijanov pa je končal pesnik Ivan Rob, ki je ob aretaciji zavpil: »Kdor umre za domovino, je živel dovolj!«

Poleti 1943 in takoj po kapitulaciji Italije se je pozivu Izvršnega odbora OF odzvalo veliko kulturnih delavcev. Odšli so v partizane in se vključili v kulturno delo po enotah in po osvobojenem ozemlju.

Kulturniki so bili zelo aktivni tudi ob kočevskem zboru odposlancev slovenskega naroda. Osrednja točka v svečanem sporedu je bila Klopčičeva igra »Mati«. Prav za to priložnost napisano delo so izvajali člani Gledališke skupine Propagandne komisije IOOF pod umetniškim vodstvom Jermana. Zbora odposlancev se je udeležilo tudi nekaj upodobljajočih umetnikov, med katerimi je Božidar Jakac ohranil precej risb o tem zgodovinskem dogodku.

Zastoj v rasti kulturnega življenja je prinesla huda nemška ofenziva oktobra in novembra 1943. leta. Kljub izredno težkim pogojem pa so vseskozi uspešno delovale kulturniške skupine po posameznih enotah NOV.

Višek v prizadevanjih slovenske kulture predstavlja 4. januar 1944, ko so se številni kulturni delavci zbrali na prvem kongresu na osvobojenem ozemlju v Semiču. Kongres je spremljala vrsta prireditev, Jakčeva razstava, recitacijski večer in dr. V Manifestu in Resoluciji so podprli sklepe II. zasedanja AVNOJ in proglasili KP za vodilno silo v NOB. Boris Kidrič je ob analizi kongresa poudaril, da se je »narodnoosvobodilnemu boju pridružilo vse, kar zasluži ime slovenski kulturni delavec«.

Po kongresu se je začelo tako na osvobojenem ozemlju kot v enotah izredno živahno in pestro kulturniško življenje. Osnovali so Znanstveni inštitut pri IOOF, katerega predstojnik je postal dr. Fran Zwitter. Sledil je odlok o ustanovitvi Slovenskega narodnega gledališča (SNG). Gledališčniki so skrbeli tudi za vzgojo novega kadra. Zelo delavno je bilo tudi lutkovno gledališče, ki ga je vodil kipar Lojze Lavrič. Ustanovili so tudi balet in folklorno skupino.

V letu 1944 so uspešno delovale kulturne skupine po brigadah, divizijah in korpusih. Januarja 1944 je odšla s XIV. divizijo na Štajersko močna kulturniška skupina, ki je utrpela nenadomestljive izgube. Na pohodu so padli pesnik Karel Destovnik-Kajuh, glasbenik Sveto Marolt-Špik in kipar Janez Weiss-Belač.

Po črnomeljskem zasedanju SNOS je celotno kulturno življenje na osvobojenem ozemlju vodil v okviru odseka za prosveto pri Predsedstvu SNOS oddelek za umetnost in ljudsko samodejavnost (prosveto), ki ga je vodil Mile Klopčič z namestnikom Milanom Apihom. Sredi leta 1944 so bili v oddelku vodja Filip Kumbatovič ter referenti Božidar Jakac za likovno umetnost, Matej Bor za leposlovje, Jože Tiran za gledališče, Branko Simčič za arhitekturo in Bojan Adamič za glasbo.

Kulturno življenje v enotah partizanske vojske je vodil Propagandni oddelek pri Glavnem štabu NOV in POS, ki so mu bili neposredno podrejeni vsi propagandni in kulturni odseki ter skupine v vojaških enotah.

V letu 1944 je na osvobojenem ozemlju deloval tudi Radio OF. Njegov kulturni program so sestavljali razna predavanja, recitali, koncerti, proslave in podobno.

Od časopisja so stalno izhajali: Slovenski poročevalec, Ljudska pravica, Slovenski partizan — Naša vojska, Kmečki glas, Naša žena, Mladina in Mlada pest, ki so v rednih kulturnih rubrikah prinašali ocene, poročila in tudi samo literaturo.

Glede gledališke dejavnosti je potrebno še posebej omeniti delovanje Frontnega teatra VII. korpusa, ki je pod vodstvom Marjana Marinca in komisarja Vasje Ocvirka ter režiserja Zvonimirja Sintiča dosegel velik sloves. Igralsko skupino IX. korpusa, ustanovljeno konec leta 1943, je vodil Danilo Turk-Joco.

Posebno pozornost so med NOB posvečali partizanski pesmi, saj je spremljala borce v prijetnih a tudi najtežjih trenutkih, jih plemenitila, navduševala ter dajala celotnemu slovenskemu narodu moč, da je lažje prenašal okupatorjevo nasilje. V vojaških enotah in na terenu so delovali številni pevski zbori in godbe.

Dne 3. oktobra 1944 so v Semiču ustanovili Slovenski umetniški klub, ki je kritično in konstruktivno analiziral dotedanje kulturno delo na vseh področjih in se ukvarjal s problemi kulturnega življenja v prihodnosti. Na podobnem zborovanju kulturnih delavcev na osvobojenem ozemlju v Zgornji Savinjski dolini je bilo več prireditev kot npr.: Kajuhov večer z recitacijami, nastop orkestra IV. operativne cone, razstava tiska in fotografij itd. Ustanovili so tudi Kajuhov klub, ki je med drugim izdal Kajuhove pesmi s predgovorom Franceta Kosmača.

Predsedstvo SNOS zavedajoč se pomena in vloge kulture za slovenski narod, je 31. januarja 1945 sprejelo odlok o osnovanju slovenskega kulturnega praznika in ga utemeljilo z besedami: »Za dvig samozavesti našega naroda bodi en teden v letu posvečen slovenski kulturi . . .«

Prvo povojno analizo partizanske kulture je podal veliki kulturni zbor 3. avgusta 1945 v Ljubljani. Za to priložnost so zbrali najvidnejše dosežke partizanske kulture in jih izdali v reprezentativnem Slovenskem zborniku 1945.

Na koncu lahko povzamemo, da so slovenski kulturni delavci v usodnem trenutku slovenske zgodovine uspeli najti pravo pot in s svojim deležem mnogo prispevali k nacionalni in socialni svobodi slovenskega naroda.

STANE MRVIČ

Velenje: Iz celjske zbirke

V Galeriji velenjske knjižnice je zanimiva likovna razstava. Celjski Likovni salon ima stalno zbirko likovnih del, ki jih je kupil ob razstavah, ki so bile v Celju. Ta zbirka je sicer »skrita« v depojih Likovnega salona, vendar so v Celju zbrali določena dela in jih razstavili v Velenju. Med njimi so tudi imena članov celjskega likovnega pododbora. To je razveseljiva razstava, saj nam na nek način omogoča ogled kulturnih vrednot, ki jim nimamo priložnosti vsak dan srečevati in jih sprejemati v svoj doživljajski svet. Razveseljivo je tudi to, da je našla svoje mesto prav v Velenju, saj s tem dokazuje, kako nesmiselno je deliti kulturo na občinske, republiške ali kakšne druge meje.

Ob otvoritvi je sodeloval Moški komorni zbor iz Celja pod vodstvom Cirila Vertačnika, spremno besedo ob razstavi pa je podala višja kustosinja celjskega Pokrajinskega muzeja Milena Moškonova.

Rogaška Slatina: „Mlada kultura“

V pivnici Zdravilišča Rogaške Slatine sta pripravili šmarska Delavska univerza in Kulturna skupnost zanimivo razstavo likovnih del z naslovom: »Študentje in kultura«. Razstavljajo: Slavko Zupan, študent Pedagoške akademije iz Ljubljane. Razstavlja kraške motive v tehniki olja in akrila pa tudi s plastično govorico. Mario Vetrin je študent Pedagoške akademije iz Maribora in z akvareli izraža ciklus »Moji občutki«, medtem ko je Silvije Popovič študent ljubljanske likovne akademije in s pasteli izraža »Ekspanzije«. Na otvoritvi je podal uvodno besedo Žarko Golob, sodobno poezijo pa so izvajali študentje literati Berta Pojetu, Ida Rebernak, Iztok Meglič, Žarko Golob, Daniel Sajko in Mitja Žitnik, na kitari pa jih je spremljal Dore Stojšin. Sodeloval je tudi vojaški pevski zbor Cerklje ob Krki, ki ga je vodil Stane Jurgenc.

— dm

Slovenske Konjice: Revija kulture

V počastitev kulturnega praznika bodo imeli v Slovenskih Konjicah več prireditev, ki bodo trajale od 8. februarja do 27. aprila. V domu kulture se bo v tem času zvrstilo več predstav poklicnih in amaterskih gledališč, folklornih skupin, narodnozabavnih ansamblov, koncertov resne glasbe, razstav slikarjev, intarzastov ter knjig občinske matične knjižnice. Nekatere predstave bodo tudi v oštalih krajih občine. Že sedaj je veliko zanimanje za te prireditve, ki bodo v dom kulture gotovo pritegnile obiskovalce od blizu in od daleč. Kulturna skupnost, ZKPO in Svoboda iz Konjic so se dogovorili za program.

Zanimivo je, da so v zadnjih nekaj mesecih v vseh večjih delovnih kolektivih, kjer delujejo mladinske organizacije, poživili in popestrili kulturno dejavnost. Tako so mladi ustanovili pevski zbor v Cometu in pred nekaj dnevi še v LIPU. V Kovaški industriji v Zrečah pa so že dalj časa zelo aktivni Uniorji in ansambel mladih bratov Skaza.

V soboto, 8. februarja, bo ob 19. uri v kulturnem domu v Konjicah koncert, na katerem bodo sodelovali moški pevski zbor Miren pri Novi Gorici, moški pevski zbor Ivo Štruc in gojenci glasbene šole iz Konjic.

Konrad Sodin

Piše: Jože Zupančič

(2)

Celodnevna osnovna šola je . . .

Popoldansko delo bo torej odpadlo. Starši in skrbniki bodo imeli več časa za vzgojno delo, za pogovor, razumevanje, sodelovanje in sooblikovanje mlade osebnosti. Pošteno povedano — tega časa je doslej v marsikateri družini primanjkovalo. Sedaj bo tu! Ali se tega časa povsod veselé? Ali ni bilo doslej lažje, ker so se pač otroci »učili«, potem gledali TV, spali in skratka ni bilo potrebno v njih vlagati nekaj sebe, našega prostega ali pa tudi delovnega časa? Zato bo potrebno tudi starše, ne samo učitelje in otroke pripraviti na novo obliko našega življenja. Poudarjamo, novo obliko našega življenja.

Pa še na eno bi opozorili ob zaključku tega našega prvega zapisa o celodnevni šoli. Učitelj in učenec sta že sedaj v marsikaterem razredu ali oddelku več kot prijatelja. Povsod pa tega še ni. Zato je učenca pred posameznimi predmeti (učitelji?) strah. Tega strahu je več vrst. Po pedagoških raziskavah občuti stalni strah kar 7,3 odst. otrok, občasni strah pa doživljajo praktično vsi. Kam ta napetost vodi, nima smisla pisati. Le opozarjamo!

Če sedaj združimo število ur po predmetnikih, dodatno delo doma in stalni strah, ki preganja otroke, potem lahko zaključimo, da v šolah in doma ne oblikujemo tistega bodočega ustvarjalnega in svobodnega človeka, ki bi ga morali po vseh dokumentih in resolucijah, ki smo jih pri nas sprejeli. Soustvarjalno delo v celodnevni šoli pa bo odvrnilo preveliko zahtevnost in zmanjšalo strah, saj bo na eni strani učitelj spoznal sposobnosti otrok, otrok pa bo preko zanesljivega znanja in zaupanja v učitelja, pa tudi starša, odpravil strah. Rezultati, uspeh, bodo tako brez dvoma boljši.

V prvem zapisu smo skušali ugotoviti, da celodnevna šola ostaja pri petdnevnem tedniku, sedanjem predmetniku in učnem načrtu, da bosta vzgoja in izobraževanje enovit proces ter da bodo učenci opravili vse svoje »šolsko« delo tudi resnično v šoli, zlasti še, ker je dosedanje »šolsko« delo doma trajalo predolgo.

Popoldansko šolsko delo bo torej v novi celodnevni šoli praktično odpadlo. Starši, učenci, skrbniki bodo imeli več časa za vzgojno delo, za pogovor, zaupanje, razumevanje, sodelovanje in sooblikovanje. Tudi za pomoč pri domačih opravilih, ki jo je zaradi sprememb v družini potrebno bolj pravilno razporediti.

O vzgojnem delu in sooblikovanju v zadnjem času pišemo pa tudi govorimo veliko. Spoznali smo, preprosto, mogoče tudi poenostavljeno povedano, da smo doslej vse preveč gradili na izobraževanju, učenju, pri tem pa pozabljali, da so vzgojne vrednote veliko bolj globoke, ostanejo praktično v nas, med nami, v naših odnosih. Te »nove« razsežnosti nekako na novo odkrivamo. Žal dokaj pozno, pa vendar še zdaleč ne prepozno. Tako bomo torej vsi v naši šoli in doma posvetili vzgoji več časa, pozornosti, prizadevanja.

Pri tem pa se odpro številna vprašanja, med katerimi bi izpostavil samo dve. Ali so naši starši in učitelji pripravljeni na to širše vzgojno delo? Saj vemo, da je večina dosedanjega dela z otroki osnovana na avtoriteti, moči pomembnosti in ukazovanju, kar je bolj enostavno, lažje in časovno krajše kot soustvarjalno delo, ki bo zahtevalo več znanja in spoštovanja. In drugo — v številnih raziskavah so ugotovili, da se tudi otroci raje zatekajo k enostavni avtoritativni vzgoji, kot tisti, ki bi iz njih ustvarila resnično vsestransko razvito osebnost. Zato si seveda ne moremo privoščiti, da bi naše delo samo tako »zorganizirali«, da bi bile številne možnosti za vzgojno delo, potem bi pa učence, starše in učitelje enostavno prepustili same sebi, naj se znajdejo, kakor vedo in znajo. Istočasno s projektom organiziranosti celodnevne šole bo moral nujno rasti tudi program in načrt vzgojnega dela, tako da se bosta v njem videla predvsem starša in učitelj. In to ne načelno, ampak konkretno v mejah dejanskih in ne samo zaželjenih možnosti.

DOGODKI

ŽALEC: SPREMEMBA V IS

Pred koncem minulega leta je prišlo v izvršnem svetu žalske občinske skupščine do kadrovske spremembe. Delegati občinske skupščine so razrešili Janeza Jagriča, člana izvršnega sveta in načelnika oddelka za gradbene in komunalne zadeve dolžnosti na njegovo željo. Za vršilca dolžnosti načelnika oddelka so imenovali dosedanjega pomočnika Pavla Furlana. Za področje gradbeništva in komunale pa bo do izvolitve novega člana izvršnega sveta v tem organu odgovarjal podpredsednik IS Stane Lesjak. B. S.

MOZIRJE: OKRNJENA DEJAVNOST

Izvršni svet skupščine občine Mozirje je na svoji trinajsti seji v četrtek, 30. januarja med drugim razpravljal tudi o izhodiščih za financiranje skupne porabe v letu 1975. Člani izvršnega sveta so se seznanili z vsebino osnutka družbenega dogovora za skupno porabo v letu 1975. Kritično so ocenili programe samoupravnih interesnih skupnosti in pri tem ugotovili, da so programi le-teh primerno racionalno sestavljeni, vendar pa bo treba glede na postavljeno zgornjo mejo procenta porabe določene dejavnosti v posameznih interesnih skupnostih še okrniti. To bo najtežje pri izobraževalni in zdravstveni skupnosti, kjer bo treba že itak okrnjene dejavnosti še skrčiti. Sprejet je bil sklep, da bo treba najti način rešitve znotraj dovoljenega globala v okviru občine.

Člani izvršnega sveta so dobili tudi informacijo, da niso vse interesne skupnosti dobile procentualno dogovorjenega deleža od enake mase osebnega dohodka v občini Mozirje za leto 1974 in zato upravičeno menijo, da so nastale pri tehniki razpodeljevanja teh sredstev določene napake, ki se letos ne bodo smele več ponoviti.

Za podpis družbenega dogovora o skupni in splošni porabi za leto 1975 je bil pooblaščen predsednik izvršnega odbora SO Mozirje, Hubert Herček. Liza Podpečan

MOZIRJE: DELAVNA SZDL

V krajevnih organizacijah SZDL v mozirski občini teče zanimiva razprava o statutu SZDL Slovenije ter o pravilih krajevnih in občinske organizacije SZDL. Predvidevajo, da bodo to delo sklenili v marcu in hkrati končali s konstituiranjem krajevnih organizacij SZDL po novem statutu. Mesec dni pozneje pa bo to delo opravljeno tudi za občinsko konferenco SZDL. Tudi tako bodo počastili trideseto obletnico osvoboditve.

Razprava o novem statutu in pravilih je zelo živahna, saj se ljudje zavedajo, da dobiva ob uveljavljanju delegatskega sistema tudi Socialistična zveza novo in čedalje močnejšo vlogo pa tudi odgovornost pri razreševanju vseh vprašanj.

CELJE: KNJIGA VZGOJE

Pri zvezi prijateljev mladine Slovenije je izšel priročnik za vzgojo »Sposobnosti predšolskih otrok«. V njem sodelujejo s prispevki naši najboljši pedagogi, sociologi, psihologi in zdravniki, zajeta pa je vsa problematika okoli doživljanja otrok v predšolski dobi. Predšolska leta so najboljša leta za sprejemljivost otrok. Osrednja naloga vzgoje v tem obdobju je navajanje otrok h konkretnim nalogam, ki ga bodo osveščale na poti šolanja in ga nanj tudi pripravljale. Knjiga o vzgoji je zelo obširna. Ima 190 strani in je izredno pripomoček staršem in vzgojiteljem. Stane 60 dinarjev, naročite pa jo lahko pri občinski zvezi prijateljev mladine v Celju.

MLADI NA ŠMOHORJU: PRIZADEVNI GORNIKI

Mladinski odsek planinskega društva Laško je imel minulo soboto občni zbor v planinskem domu na Šmohorju. Ta mladinski odsek beleži v desetih letih svojega obstoja izredno veliko uspehov, pri orientacijskih pohodih je bil lani celo na drugem mestu v Sloveniji. Sodelujejo s sosednjimi društvi, večina prostovoljcev v enoti SLO je iz njihovih vrst, prirejajo pohode po partizanskih poteh in v naše planine. Sami skrbijo za priliv v društveno blagajno. Ob tej priložnosti, ko so na Šmohorju zborovali, so bili trije člani, Andrej in Roman Mavri ter Tone Šterban za uspešno delo nagrajeni s spominskimi značkami, Fanika Lapornikova in Verena Napretova pa sta dobili pismeni priznanji.

PRIPADNIKI JLA ZA PRAZNIK

V praznovanje slovenskega kulturnega praznika v celjski občini se bodo vključili tudi pripadniki JLA iz vojašnice Jože Menih-Rajko. V ponedeljek, 10. februarja, bodo v veliki dvorani Narodnega doma pripravili dve prireditvi — eno za vojake in drugo za ostalo prebivalstvo — na katerih bodo poleg njih nastopili tudi ugledni gostje iz Ljubljane. Nastop priznanih solistov ljubljanske Opere, na čelu s prvakom Ladkom Koroščem, bo vsekakor prava poslastica za celjsko občinstvo. V koncertu opernih arij, duetov in pesmi, pa bodo ob njem nastopili še sopranistki Vanda Gerlovič in Sonja Hočevar, Milka Evtimova, alt, tenorist Rajko Koritnik, baritonist Stane Koritnik ter pianistka Zdenka Lukec-Čudnova. Pripadniki JLA pa ob vsestranski pomoči in razumevanju svojih starešin pospešeno vadijo recital, ki ga bodo izvedli v vseh jugoslovanskih jezikih.

Franci Božič

RK »CENTER« CELJE«: DELAVNI

Krajevna organizacija Rdečega križa »Center« Celje se je tudi letos spomnila socialno najbolj ogroženih članov. Iz skromnih sredstev, ki jih ima na voljo, jim je omogočila nakup živil že v lanskem letu, ker jim je s tem želela nekoliko olepšati njihovo novoletno praznovanje. Kljub skromnim darilom so bili vsi socialni podpiranci zelo veseli, saj so začutili, da niso pozabljeni in da obstaja humana vez med člani Rdečega križa. Tudi v prihodnje bodo deležni vse pozornosti, organizacija RK pa se zahvaljuje vsem tistim, ki so kakorkoli pomagali pri obdaritvah.

ŠENTJUR: SEMINAR ZA NOVOSPREJETE KOMUNISTE

V petek so organizirali pri občinski konferenci ZK Šentjur pri Celju seminar za novosprejete člane ZK. Namen seminarja je bil, da se novi člani ZK nekoliko podrobneje seznanijo z dolžnostmi, nalogami in organiziranostjo v ZK ter z bistvom našega samoupravnega socializma.

SCHIEDEL — YU —
Kamin, dimnik št. 1
v Evropi
PGP
GRADNJA ŽALEC

GORNJESAVINJSKI

VELIKAN KRIŠTOF

Takrat, ko je bil tak mraz, da je pod nogami škripalo, so se v vseh sedemindvajsetih gostilnah, kolikor naj bi jih štelo Ljubno pred vojno, zbrali okrog toplih peči starejši domačini in se kosali v pripovedovanju nenavadnih zgodb in pripetljajev, ob katerih so se poslušalcu vedno ježili lasje. Med nje je sodila tudi zgodba o Krištofu — velikanu, ki je živel v Šent Primožu nad Ljubnem pred več stoletji ter zaradi svoje moči in velikosti (govorili so o treh metrih — mi pa odmerimo pol metra, da bo zgodba bolj verjetna), posekal smreko z nekaj zamahi, jo priljel za vrh in odvlekel domov. In nekoč je z enim samim samcatim zamahom sablje odsekal glave kar dvanajstim možem postave. Čeprav se nam je letos zima izneverila in čeprav ni na Ljubnem več sedemindvajsetih gostiln, zgodba o Krištofu še kroži med prebivalci.

Elizabeta in Franjo Kumprej, potomca nepozabnega velikana Krištofa, slikana ob njegovih še ohranjenih predmetih

VZELA SEM POT POD NOGE

Mogoče pa res ni vse iz trte izvito, sem si mislila in se začela ozirati za podatki, ki naj bi potrdili ali ovrgli te stare govorice. Prvi cilj je bil Šent Primož nad Ljubnem, kjer naj bi Krištof živel. Prva gozdna cesta, ki se priključi glavni v smeri Ljubno—Luče me je povedla skozi teman gozd, kjer sem v senci stoletnih dreves čutila nepopisno mogočnost narave. Kmalu se odpre razgled na pobočje, s katerega vrha lahko občuduješ panoramo Ljubnega. Voziš naprej po hrbtu višine brez konca in kraja. Končno dospeš do kmetije kmeta Dežnika v Šent Primožu in v pogovoru z dvainsedemdesetletnim gospodarjem izveš, da so dvomi o življenju velikana odveč.

LESENA HIŠA Z OKROGLIM STOLPOM

»Seveda je živel. Samo kdaj, pa ne vem. Stari oče so pripovedovali, da je njihov oče še videl tisto hišo, v kateri je živel Krištof. Pisal pa se je Kumprej. Bila je lesena, z velikim glavnim vhodom, nad katerim se je dvigal lesen »turn«. Tam je imel svoj oltar, kjer je molil sam zase. V hiši je še stala ogromna kmečka miza, ki pa ji je manjkal velik vogal. Praded je to hišo videl okrog leta 1800, ko so jo kasnejši rodovi zaradi dotrajanosti podrli in na njenem mestu postavili novo,« je povedal Franc Dežnik.

Če so podrli hišo okrog leta 1800 in je služila svojemu namenu vsaj dvesto do dvestopetdeset let, pomeni, da je živel velikan Krištof Kumprej pred približno štiristo leti.

Na Detmerjevi kmetiji me je prijazno sprejela kar precej velika gospodinja, ki se je priženila sem, prej pa se je pisala Kumprej. Povedala je, da jim je ded doma vedno govoril, da so potomci slavnega orjaka Krištofa, ki je imel veliko število otrok. To dokazuje tudi dejstvo, da je v okolici Šent Primoža še nekaj kmetij, katerih priimek je tudi Kumprej. Vseh nisem obiskala, ker so raztresene daleč vsaksebi v strmih hribih. Detmerjeva nadaljuje s spomini iz otroštva: »Tudi to je rekel ded, da so bratje njegovega očeta in seveda tudi ded sam stali v vojski vedno v prvi vrsti. Bili so visoki okrog dva metra.«

Ali se spominjate kakšne zgodbe o Krištofu?

»Pripovedovali so, da so ga takratne oblasti skušale pridobiti za vojaka. Tako so prišli nekega dne ponj trije žandarji, Krištof pa jim veli, naj malo počakajo, da prinese še kad z zeljem. Zlahka je dvignil več stolitrsko kad in ko so presenečeni žandarji to videli, so nemudoma odnesli pete, saj jim je velikanova moč pognala strah v kosti.

Nekoč je fevdalni gospodi uspelo pregovoriti Krištofa, da je šel v vojsko. Bil je strah in trepet sovražnikov in kmalu se je kot zmagovalec vračal proti domu ter že od daleč vpil: »Če je kje kakšna živa duša, naj beži!« Vsi so se poskrili. Tudi domači, ki so se zatekli v bližnji gozd. Krištof je našel prazno hišo in od jeze udaril s pestjo tako po mizi, da ji je odbil cel vogal. Nato je ujel petelina ter mu odsekal glavo. Pogled na kri ga je streznil in začel je tako jokati, da je bila vsa miza mokra. Domači so se opogumili in poslali v hišo njegovega najljubšega otroka, da bi videl, če je očeta že mjnila jeza. Ko ni naredil otroku nič žalega, so se vrnili še ostali.«

Detmerjeva je tudi potomka slavnega orjaka Kunpeja

ČEVELJ MERIL VEČ KOT POL METRA

Gospodarja nekdanje domačije Krištofa Kumpreja sta Franjo in Elizabeta Kumprej. Po kratkem pogovoru je prinesel Franjo iz kašče predmete, ki jih je nekdaj uporabljal njegov ne vem kolikokratni praded, Krištof: velik žepni nož, sabljo in cepin. To so neizpodbitni dokazi, da je velikan na Ljubnem resnično živel.

»Škoda, da nimamo več njegovega čevlja,« je dodala mati Elizabeta. »Bil je dolg 57 centimetrov. Enega je vzel pred dvajsetimi leti Budna iz Ljubnega in ga ni prinesel več nazaj. Iz drugega čevlja pa so dali prejšnji rodovi delati otrokom čevlje. Poglejte tisto skalo, ki podpira vogal hiše (po moji laični presoji tehta skala dobre pol tone) pa je Krištof prinesel iz grabna in je služila za prag pred hišo. Tudi to vem, da so ga pokopali pri farni cerkvi na Ljubnem in ne na Rosuljah. Baje je krsto nosilo osem krepkih mož.«

Krištofovega groba ni več, ker je del pokopališča leta 1820 narasla Savinja odnesla.

LOV NA DEKLETA

Med prebivalci Ljubnega kroži tudi tale zgodba:

V tistem času, ko je živel Krištof, so v okolico Ljubnega zelo radi hodili plemiči na lov in zabave, pa tudi brhka dekleta so jim bila všeč. To pa seveda ni bilo všeč staršem, zato so naprosili Krištofa naj prepodi gospodiče, kadar bodo zopet hoteli njihove hčere. Zabave plemičev so se po tem dogovoru s Krištofom končale s hitrim begom, kajti le tako so lahko ušli težki Krištofovi roki. Ko so zaslišali v gozdu lomastenje, so že nabrusili pete in k begu pripravili še ostale, s klici: »Laufen, laufen!« in potem naj bi se Ljubno imenovalo po nemško Laufen.

SVETOVNI PRVAK

Kumprejeva sedanja domačija leži tik ob gozdu na strmem hribu, kjer so posejane tudi njive.

»O kako bi tudi sedaj rabili takega močnega Krištofa, ki bi z lahkoto opravljal dela na tej strmini!« je zavzdihnila Kumprejeva mama. Jaz pa sem imela v mislih bolj naduto željo — že sem ga videla v dresu naše košarkarske reprezentance oziroma kot nepremagljivega dvigalca uteži na svetu.

LIZA PODPEČAN

pisma

KAJ JE Z GOLOVCEM?

Rada poslušam radio in prebiram vesti iz bližnjih krajev. Veliko se zadnje čase govori o gradnji na Golovcu in čeprav meni ne bo v korist, sem le hotela videti na lastne oči, kaj je na stvari. Odpravila sem se na sprehod v smeri, kjer naj bi gradili ta center. Že na Dečkovi cesti sem se začela ozirati naokrog, da bi kaj videla, pa nič. Prišla sem do pokopališča, tam je še vse tako kot je bilo. Krenila sem na vrh hriba, kjer se povsod naokrog razprostirajo travniki. Nikjer nisem opazila, da bi se kaj gradilo in še bolj me je pograbila jeza. Kamorkoli sem se ozirala, nikjer nisem nič videla. Edino tam daleč zadaj za Mariborsko cesto sem nekaj malega opazila.

V tej jezi sem tudi napisala tole pismo in še marsikaj bi lahko napisala, pa se mi od jeze preveč trese roka.

BRALKA

ODGOVOR:

Draga »bralka«, o družbenem centru na Golovcu zadnje čase res veliko govorimo in pišemo — in prav je tako, saj bo ta center za vse nas velikega pomena. Če res tako pozorno prebirate Novi tednik kot pravite, ste v zadnjih številkah lahko spremljali ves potek okrog začete gradnje tega centra. Predvsem pa — ne bodite tako nestrpni in neučakani! Tako hitro kot gobe po dežju pa objekti kljub hitri in moderni tehniki ne rastejo.

NESRAMNOST OB NESREČI

S težkim srcem sem napisal tole pismo.

Zgodilo se je 8. januarja letos na železniškem prehodu na Marijagradcu pri Laškem. Vlak, ki je pripeljal iz Rimskih Toplic, je do smrti povozil Alojza in Marijo Senica iz Plazovja. Seveda se je kot ob vsaki nesreči zbralo tudi tukaj kup radovednežev. Vsakdo, ki je videl ta mrtva in izmaličena trupla, se je zgrozil, pretreslo ga je. Le tovariš Anton Teršek se je začel nedostojno obnašati, ko so prišli delavci, da so odstranili trupli. Težko je bilo poslušati ta njegov komentar.

Razmišljal sem, kako more človek govoriti kaj takega ob dveh razkosanih truplih? Nisem mogel več molčati, naj vsi občani vedo, kakšne ljudi imamo med seboj. Tudi tovariš Teršek naj se vsaj malo zamisli in naj ob podobnih primerih raje molči.

Vsem tistim pa, ki ste z nami sočustvovali in nam bili v pomoč, pa se najlepše zahvaljujem.

Ludvig Volavšek,
Titova 18, Laško

MIŠKA V HLAČAH

Bilo je med vojno. Učitelj, seveda Nemec, je pustil otroke same v učilnici. Tiho so sedeli in pisali. Naenkrat so opazili miško, ki je priskakljala izza peči. Pozabili so, da morajo biti mirni. Začeli so loviti miško. Takrat pa je učitelj odprl vrata in zbegana miška mu je smuknila v hlače. Začel je cepetati z nogami in zbežal je iz razreda. Ko se je čez nekaj časa vrnil, je bil tako jezen, da je kar škripal z zobmi. Na otroke se je vsul plaz hudih besed, ki so jih otroci le malo razumeli, saj je govoril nemško. Otrok pa to ni niti najmanj prizadelo, nasprotno, veselilo jih je, da se je to zgodilo nemškemu nadutežu.

Še dolgo so se smejali na ta račun in pozneje so nekateri pripovedovali, da je bil to edini dogodek v nemški šoli, ki so se mu smejali.

Marija Rezec, Podpeč,
Planina pri Sevnici

VEČ ZA LAČNEGA OTROKA

Veliko slišimo, beremo in gledamo o lačnih otrocih in o revščini, ki še vlada ponekod. Toda vse preveč ravnodušno gledamo na otroka, ki umira od lakote in premalo storimo, da se to ne bi več dogajalo. Marsikdo bi se lahko odpovedal razkošju in s tem pomagal lačnim in trpečim. Saj bi si morali, kot pravi socialisti, deliti vsak košček kruha z revnimi in lačnimi. Vsi bi bili radi socialisti, pa smo to večkrat samo na papirju. Bolj bi morali misliti na tisoče tistih otrok, ki po svetu umirajo od lakote in manj kruha bi se našlo po smeteh.

Nežka Stiplovšek

REBUS

T=N

ODGOVOR NA PISMO IZ PREVORIJ

Dragi Prevorjani, pismo, ki ste ga naslovili na naš naslov z 11. I. 1975, v katerem nam opisujete pomoč RK socialno ogroženim po potresu, smo sicer pozorno prebrali, vendar pa vam odgovora nanj ne moremo dati, ker se pod napisano pismo ni nihče podpisal s polnim imenom in priimkom. Gotovo pa ve-

V Novem tedniku sem prebrala zapis Milenka Straška o pesniku kmetu. Pokojni Jože Marinko iz Mlač je bil moj sorodnik. V njegov spomin sem napisala pesem in vesela bom, če bi jo boste objavili.

V SPOMIN JOŽETU MARINKU

Zaprta krsta — grob odprt,
nešteto rož in cvetja,
Pogled prej jasen — zdaj je strt;
ne slišiš godbe in ne petja.

Če si le zganil se,
vsak vzdih
izoblikoval si
v nežen stih.
Zdaj te nam ugrabila
je kruta smrt nemila.

Koval si pesmi, ko si oral,
koval in pilil jih, ko si sejal
v brazde seme čvrsto.

Za dom, za rod, za kmeta,
si pel vsa dolga leta!

Naj zemljica te ne teži,
saj v rodni grudi ti telo leži.

Marija Vozlič

ZGORNJA SAVINJSKA DOLINA: 17

30 LET OSVOBODITVE

PIŠE: FRANJO FIJAVŽ

Nekateri pravijo, da je bila pred tem dogodkom že izvedena nekaka poizkusna mobilizacija in odhod ljudi v gozdove z vsem, kar se je dalo na hitro pograbiti, odnesti ali odpeljati. Kakorkoli že, Bočani so takrat ostali v gozdovih nekaj dni in ko je bilo »ozračje zopet čisto«, so se vrnili na domove. Kako olajšanje, toda le za nekatere, ki niso bili poučeni, kaj se godi v njihovi okolici in kaj še lahko pride nad nje!

Med glavnimi v tem kraju in tudi med tistimi, ki so izvedli poizkusno mobilizacijo in zatem prav odhod v gozdove, je bil takrat Mrazek-Žmavčev Ivan. Tudi Kovšak Anton, sekretar odbora OF, je nosil veliko odgovornost.

Nemška oblast je zvedela, za odhod prebivalstva v gozd, tudi opazovala je to partizansko akcijo, a se je začasno prikrila. Marsikaj je le prišlo okupatorju na uho in lahko si predstavljamo njegovo besnenje in robantenje gestapovcev. Ti kmečki ljudje pod hribi, ki niso za nič drugega, kot da se jih odvede v koncentracijska taborišča ali postreli, vsaj tiste, ki držijo s partizani! Nemci so vedeli, da je bilo teh iz meseca v mesec vedno več.

Okupatorjev bes in grožnje so se spremenile v dejanja in številne hiše v Bočni in Kropi so bile čisto izpraznjene. Ljudje so bili odvedeni v ječe Starega piskra v Celju, mučeni, odpeljani v internacijo ali ustreljeni. Ognjišča so se ohladila, hiše in hlevi izropani.

Skoraj podobne napade in represalije kot v Bočni in okolici, so doživeli v tistih poletnih mesecih 1942. leta tudi drugi kraji na celjskem in predvsem v enem delu kozjanskega področja.

Upoštevati moramo dejstvo, da se je okupacijski aparat v mesecu aprilu, maju in juniju 1942 leta znašel v položaju, ko skorajda že ni več zmogel opravljati svojih nalog, prejetih od okrožnih oblasti v Celju. Gestapo je spoznal, da ne bo zmogel samo z vdiranjem v frontne in partijske organizacije in s pomočjo ovaduhov preprečiti naraščanje osvobodilnega gibanja. Štiri oziroma pet čet Savinjskega bataljona je takrat, sedaj tu, drugič zopet na drugem mestu, povzročalo orožniškim in policijskim postajam ter z vermani okrepljenim postojankam po vsej Zgornji in Spodnji Savinjski dolini, v revirjih in enako v šaleško-mislinjski dolini, velike preglavice. Partizanske akcije, bodisi vzpodbujene ali pa ob udeležbi političnih aktivistov v Zgornji Savinjski dolini, so bodrile prebivalstvo, da je še z večjo vnemo podpiralo partizane. Takšne, za tisti čas zelo drzne akcije, kot na primer napad na Ljubno v noči od 18. na 19. maj 1942, napad na motorizirano patruljo na binkoštno nedeljo (24. ali 25. maja) v Spodnjih Krašah, zatem napad na lesni obrat v Nazarjih v prvih dneh junija in istočasno napad na hišo in samega Ortsbauernführerja v Kokarjih, potem razni manjši napadi na žandarmerije, policijske ali vermanšaftovske patrulje, so otežkočale in ogrožale redno vzdrževanje zvez med okupatorjevimi postojankami v tem predelu Štajerske.

V precej podobnem položaju so se nahajale okupatorjeve postojanke v drugih krajih celjskega okrožja in Gestapu ni bilo ravno težko ugotoviti, da je osvobodilni pokret v porastu. Zato so nacisti sklenili podvzeti ostre mere, da bi z ustrahovanjem in represalijami preprečili ali vsaj zavrli delovanje svojih nasprotnikov, predvsem organiziranih aktivistov in članov komunistične partije in osvobodilne fronte. Ojačani so gestapovski aparat, pomnožili in povečali vojaške postojanke. Toda o tem več pozneje, ko se bomo seznanili še o delovanju osvobodilnega gibanja v drugih krajih Zg. Savinjske doline.

Kako je prišlo v Bočni in Kropi do obsežnega izdajstva

Če se zadržimo sedaj na področju teh krajev, kjer se je osvobodilno gibanje ob podpori večine prebivalstva zelo razmahnilo in si ustvarimo vsaj približno sliko, koliko zla se je prelilo preko teh krajev, je treba povedati vsaj v nekaj stavkih s kakšnim terorjem si je okupator za določen čas, toda ne za dolgo, izboljšal svoj položaj.

Nekaj pred 20. junijem, nekateri omenjajo 18., drugi 19. junij, so nacisti z dvema polnima kamionoma orožnikov, policistov in vermanov pridrveli v Bočno in Kropo. Uprizorili so pravi lov na moške. V kolikor se niso posamezniki, predvsem sodelavci osvobodilnega gibanja, poskrili v skednjih ali zbežali v gozd, so jih zvezali, naložili na kamione in odpeljali v celjski Stari pisker. Preživeli aktivisti in poznavalci tedanjih razmer krivijo za tako številne aretacije in vso to nesrečo nekdanjega policista Domajnka za poglavitnega krivca. Po njegovih izpovedih je policija zaznala kdo je bil v teh krajih bolj ali manj prizadeven v sodelovanju proti okupatorju. Domajnko je bil namreč zajet na binkoštno nedeljo 1942 leta, ko sta se peljala njegov predpostavljeni in Domajnko iz Gornjega grada proti Mozirju. V Spodnjih Krašah so ju prestregli partizani in ker se nista hotela ustaviti, so streli predrli plašč motornega kolesa. Domajnko je padel z motorja, a njegovemu šefu — policijskemu komandirju iz Gornjega grada — je uspelo uteči z motorjem. Ker je Domajnko privolil sodelovati s partizani in se boriti proti Nemcem, so mu poklonili življenje. Nekaj časa je kazalo, da bo ostal med partizani. Nekateri se celo spominjajo njegovih kuharskih spretnosti, toda vse je bila le igra. Rustja — to je bilo njegovo partizansko ime — je kmalu zbežal in to ob priliki nekega boja partizanov Savinjskega bataljona z Nemci na Moravškem.

Ko so vršili nacisti aretacije v Bočni in Kropi, je bil Rustja zraven. Dobro je vedel, kdo vse izmed vaščanov je prihajal v štab bataljona, kdo je prinašal hrano, kurirsko pošto in pri katerih hišah v teh krajih so se partizani največ zadrževali.

Nasilje in teror Streljanje talcev

Nemci so takrat odpeljali veliko moških s seboj. Mučenja in ponižanja v zaporih so bila okrutna. Talci so padali drug za drugim. V času od 23. junija do 15. avgusta 1942 je bilo ustreljenih v celjskem Starem piskru 21 talcev iz teh krajev. Kasneje, dne 2. oktobra istega leta, pa so bili v mariborskih zaporih ustreljeni še trije talci iz tega področja.

Doslej smo se le redko posebej in poimensko zadrževali pri imenih talcev. Toda pokažimo na primeru Bočne, Krope in tamkajšnje okolice kako so slovenski ljudje umirali v borbi proti tujcu in njegovim pomagačem. Danes že marsikdo ne bi hotel verjeti, kako so trpele številne družine širom Slovenije in kakšen je bil njihov prispevek v krvi za svobodo. Nekateri bi radi na vse to pozabili, češ, to je preteklost. Drugi menijo in poudarjajo, morda celo z določenim namenom, da je bilo o borbi proti okupatorju že dovolj spregovorjenega in napisanega. Mnogim, predvsem ravno tistim, ki so v času druge svetovne vojne doživeli in poizkusili marsikaj bridkega, pa tudi danes ni odveč, če ponovno povemo, kje so padale naše žrtve in koliko jih je bilo. Takšni ljudje znajo ceniti tudi žrtve tistih, ki se še vedno borijo za svobodo ali šele stopajo na težko pot v borbi za svoje pravice.

ste, da ima vsaka medalja dve plati! Oglasite se še in bodite pri svojih izjavah bolj konkretni, potem vam bomo pismo rade volje objavili in pomagali, kolikor bo to v naši moči.

KJE JE KRIVEC

Rad bi vam opisal mojo prometno nesrečo, ki se mi je pripetila v domovini leta 1973.

Kdo je kriv, da se voznik Tomo K. iz otoka Krka, ki je povzročil prometno nesrečo v Grobelnem, ne javi mojemu advokatu in da ga sodnik za prekrške ne more najti, da bi ga privedel na zatožno klop. Morda se zdi prometna nesreča krivcu nekaj čisto enostavnega. Po nesreči se je krivec odjavil iz svojega stalnega prebivališča in za njim je izginila vsaka sled. Na postaji Milice na Krku sploh ne vedo, kam je izginil, ali pa je morda tudi za njih ta dogodek pozabljen. Zakaj imamo pri nas sodnike za prekrške, se vprašujem? Ali bo ležal moj primer v njegovem predalu do zastaranja? Tako krivca nesreče iščem sam, čeprav to ni moje delo, saj imamo vendar ustrezne ljudi za to delo! Edini izhod vidim v tem, da se po pomoč obrnem na konzulat SFRJ v Bohnu, da mi bo pomagal najti pobeglega krivca. Nikoli ne bom pozabil besed, ki jih je izrekel Tomo K. po nesreči: »Mogli bi se i ubiti, pa šta onda!« Ali mu je bilo res vseeno, da bi se ubili trije ljudje?

ANTON R.
Homberg, Nemčija

NAROČILNICA

Nepreklicno naročam povest Ciganka.

Znesek 50,00 din bom plačal po povzetju.

Priimek in ime:

Točen naslov:

ZLET SVOBODE V CELJU 1935. LETA

Že mnogokrat od takrat menjali smo koledar.
Že petkrat menjal se je gospodar,
ko se je kot mogočne roke sila,
po celjskih ulicah povorka vila.

Javno so pokazali takrat,
da drami se proletariat.
Vznemirili so splašene obraze, krvosese,
ki na oknih, skrivale so jih zavese.

Močni smo in složni, le poglejte nas.
Stokrat in tisočkrat nas je več kot vas.
Kako dolgo boste nas še strahovali,
z obljubami, ki jih nikoli niste še držali.

Plapolale so zastave, prapori in gesla,
to so bila bojne ladje gesla.
Z njimi so zatrane množice veslale
in priveslale srečno z njimi so do obale.

Ni vestala pod poveljem kralja Aleksandra ali Petra
Saj to je gospodom šlo na jetra.
Iz proletariata bil je zbran, poveljnik, kapetan.

Zastava ta naj plapola
na vse štiri strani neba.
Delu čast — in oblast,
združi se proletariat sveta!

Odmevali so iz povorke klici
v roké vajeti, delavski pravici!
Le posmehujte se kot tesla
saj to so vendar naša gesla!

Gotovo živi še kdo med nami,
ki še spominski lonček hrani.
Napis na njem naj vedno drag mi bode:
»Celje, devetstopetintrideset, zlet Svoboče!«

JULIJANA KAJTNA, Griže

NOVA NAGRADNA IGRA

10X1000

Nagradna igra bo torej spodbuda za naše sedanje in prihodnje sodelavce, za vse tiste, ki si doslej niso upali napisati pisma ali dopisnice in sporočiti redakciji, kaj je novega v njihovem kraju, vasi, zaselku, šoli, delovni organizaciji, društvu, samoupravni interesni skupnosti, vsepovsod torej, kjer se ljudje združujemo, delamo, smejemo, zabavamo. Sistem nagradne igre je preprost. Vse bralce NT in poslušalce RC bomo povabili, da naj na dopisnici ali v pismu napišejo v nekaj stavkih najbolj zanimiv dogodek, krajevno zanimivost, sklep, delovni načrt ali akcijo, potrebo, željo, ki ima širši družbeni pomen, kritiko, pa tudi predlog, kaj bi bilo o njihovi delovni sredini vredno zapisati v NT in poročati v RC.

Udeleženec nagradne igre lahko predlaga tudi zapis o delovnem posamezniku, osebi, ki se ukvarja z zanimivim konjičkom, s posebneži, z ljudmi torej, ki bi bili zanimivi za širši krog bralcev, vendar mora v predlogu povedati, zakaj je izbral prav določenega posameznika ali določen dogodek.

Bralčevo sporočilo mora vsebovati vsaj pet stavkov. Začnemo 13. februarja.

DRAGO KUMER

SMRT OKROŽNEGA SEKRETARJA 1

Mislim, da je bilo poleti, ko sem pred leti obiskal ženo prehitro padlega okrožnega sekretarja TONETA PEČNIKA iz Prebolda. Tole mi je povedala:

— Sai se spominjam tistega dne, za vselej je v mojem srcu zapisano to zadnje srečanje z njim, z možem Tonetom. Gori pod Žvajgo se je zgodilo. Takrat je bil že v strogi ilegali. Moral je biti. Tedaj je bil sekretar Okrožnega komiteja za Savinjsko dolino in Nemcem ni smel priti v roke, je pripovedovala žena Ivanka. Skrival se je po okoliških gozdovih, prav rad pa je stopil pod hrib Žvajgo. Tam je bil kmet, Nedolžni kovač so mu rekli, in tukaj je večkrat prenočil, dobival hrano ter potrebne novice iz doline. Pa mi je rekla neka ženska: Ivanka, pridi k Nedolžnemu kovaču po mleko. Vedela sem, za kaj gre in sem šla. Tam sem srečala Toneta, mojega moža. Nekam zaskrbljeno sem gledala njegov shujšan obraz, toda njegove oči niso bile prav nič utrujene. Začutila sem, kako je pripravljen stopiti v boj z mnogo premočnim sovražnikom, in kakor da že vidi konec teh nesrečnih dni, mi je govoril:

— Ivanka, borili se bomo, mi in ti tudi, vsi zavedni bomo stopili v ta boj! In zmagali bomo, moramo. Samo otroka, Cvetko in Iveka bi še rad videl. Pripelji ju tu gori, da se poslovimo pred bojem, saj ne vemo, kam nas bo razmetal ta vihar. No, pojdi, Ivanka, čakal te bom. Pohiti, mudi se . . .!

Spominjam se kako sem ga vsega objela s pogledom, potem pa sem hitela v dolino, v mislih pa sem si ponavljala: Otroka bom oblekla v najlepšo obleko, nedeljsko, in ko se vrnem od slovesa, bom raznosila pošto, tja pač, kamor je naročil Tone. Pri tem sem vsa trepetala, kakor da me je popadel neviden strah. Nenadoma sem začutila, da sem mati dvema otrokoma, žena pobeglega moža, okrožnega sekretarja, ki ga iščejo Nemci in da se lahko vsak čas kaj usodnega pripeti.

Ta slutnja ni bila zaman. Komaj stopim pred hišo, bil je že skoraj večer in mesec je gledal z neba, ko zaslišim rezek glas nemškega žandarja: Halt! in še enkrat: Halt! Torej je vsega konec? Za hip, samo za trenutek sem pomislila, da sta v hiši moja dva otroka, ki bi ju Tone tako neizrecno rad videl, ju pobožal, poljubil in se od najdražjih vsaj za nekaj časa poslovil. Vedela sem, da je v hiši tudi moj oče, ki je prišel iz Kranja. Bili so to drobcj sekunde, potem pa sem odskočila, se pognala za hišo, in za menoj glas nemškega žandarja: haaalt! In takoj nato še strel. Preveč je

Tone Pečnik z družino. Pečnik je prvi na levi, v sredi je sorodnik, potem pa žena Ivanka z otrokoma Cvetko in Ivom.

bilo svetlobe, zanka pretrdo nastavljena. Nisem mogla ubežati, zgrabili so me in — aretirali. Usoda je bila zapečatena: nikoli več se nisem srečala s Tonetom, otroka nista videla svojega očeta in ne jaz svojega moža . . .

Iz tistih dni privrejo Kajuhovi stihi:

— Večer je. V okna veter se zaganja . . . Poslednja lučka v srcu je zamrla in mojo pot je dlan zastrla. Z menoj, dekle, si žalost vso nosila, ah, kdo bo nosil žalost zdaj? Z menoj boli si in radost delila; ah kdo, ah kdo delil bo zdaj?

Se dosti, dosti bi povedal, a vse besede v prsih mro. Samo še to, da rad pogledal poslednjič v tvoje bi okol. Potlej pa pojdi, pojdi svojo pot . . .

Ivanka je za dolgo umolknila, pero pa je hodilo in obnavljajo pot okrožnega sekretarja. Šentlovrenc pri Preboldu. Gostilna »Goličc« in tam stoji gospodar, ki je že pred vojno bil njen lastnik. In pravi:

— Seveda sem ga poznal. Na mojem marofu so se shajali. Rekli so: »Kmečki fantje in dekleta«, pa je bilo vse skupaj kaj drugega. Prava politična šola. Prišel je Pečnik in govoril. Da bi ga slišal! Imenitno je znal sukati jezik. Še jaz sem ga večkrat poslušal. Govoril je o hudih dneh, ki bodo prišli in da nas ne sme biti strah. Zmaga da bo naša, zakaj z nami je velika Rusija. Pameten mož je bil. Govornik pa tak, da bi ga človek kar poslušal. Ampak za sestanke na mojem marofu so zvedeli tudi žandarji. Ja, v stari Jugoslaviji ni bilo kar tako. Si rekel besedo narobe, pa so te vtaknili pod ključ. Tudi mene so zvijali, kaj se na marofu godi. Kaj pa bi se naj godilo? Sami poglejte! sem rekel. Takrat pa je Pečnik že tako zasukal, da so žandarji z dolgim nosom odšli. Vedno pa se tudi ni dalo. Pa kaj čemo, tega je zdaj že toliko let. Pečnika pa sem tudi jaz cenil in spoštoval, to pa . . .

Tudi drugi vedo povedati, da je bil Pečnik predan komunist, da ni skrival svojega prepričanja, ves se je razdajal za nove ideje, gorel v ognju lepše bodočnosti. Upokojena učiteljica Pavla POTOČNIK je povedala naslednje:

— Tone Pečnik je bil izredno dober organizator, ogromno je delal, se žrtvoval, pri vsem tem pa mi je nerazumljivo, zakaj je o njegovem delu tako malo zapisanega, zakaj ne prekopljejo njegovih posmrtnih ostankov in mu ne uredijo groba na preboldskem pokopališču, saj je prav v Preboldu resnično živel, delal in je kot tak ohranjen v najlepšem spominu. No, zdaj pa še nekaj besed o najinem sodelovanju:

— Kar na začetku okupacije sem se vrnila v Kapljo vas, svoj domači kraj. Spoznala sem Slavka Šlandra in njegovo delo. Bil je sila zaposlen s političnim delom, meni pa je dejal, da me bo povezal s človekom, ki mu lahko popolnoma zaupam in delam po njegovem naročilu, po navodilih, ki mi jih bo dajal okrožni sekretar Tone Pečnik. In res, obiskal me je moški bolj srednje velikosti, z gostimi temnimi lasmi in nekam močno samozavesten. V razgovoru z njim sem dobila vtis da mora biti zelo izobražen in šolan. Bil je tudi zelo odločen. Prav v ničemer ni slepomišil. Da ali ne. to je bilo pri njem in to je zahteval tudi od drugih. Večkrat smo imeli sestanke v naši kmečki hiši, ki je malo od ceste in je bil možen dostop tudi s poljske strani, kar je bilo v tistem času zelo važno. Prvi propagandni material so večkrat razmnoževali pri hrabrem in živahnem aktivistu Marjanu Rotu, ki ga je Pečnik zelo cenil.

FOTOKRONIKA

Letošnja muhasta zima nam je pripravila že veliko presenečenj. Topli sončni dnevi so za mesec januar brez dvoma nekaj nenavadnega.

Da je res tako, smo lahko opazili v teh dneh tudi v Šoštanju, kjer se je na cvetlični gredi na Glavnem trgu razcvetela vrtnica. Živorumeni cvet nežnih lističev je pririnil trmasto svoj popek izpod zaščitnega smrečja na beli dan.

To življenjsko silo, to rumeno vrtnico, ki je zaradi toplih sončnih žarkov vzcvetela sredi januarja, smo ovekovečili tudi na fotografiji.

V. Koje

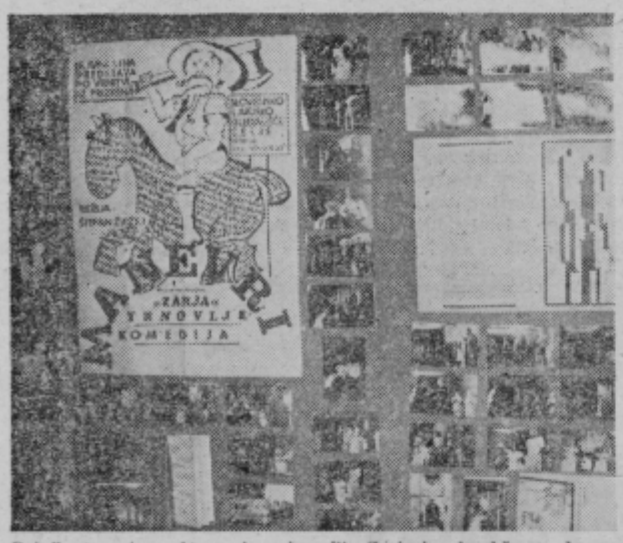

Detajl z razstave, ki so jo pripravili »Zarjani« ob občnem zboru. Razstava je v prostorih knjižnice v Trnovljah in ponazarja dosedanje delo društva. Foto: D. Medved

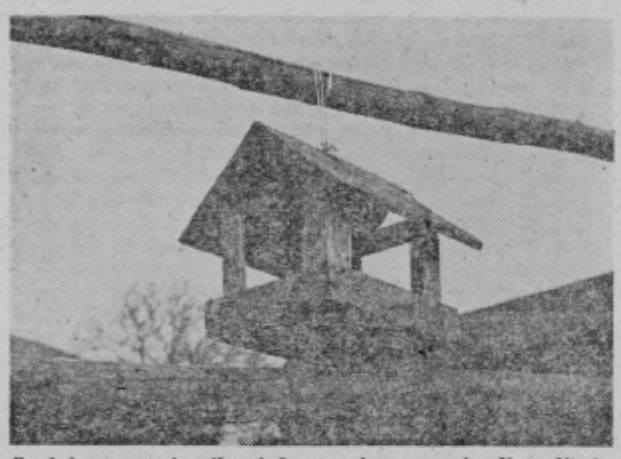

Pomlad se prav korajžno kaže v vsakem grmovju. Na polju in v hribih ni prav nič zimske idilike. Če se kdo veseli zime brez snega in s toplim termometrom, so to samo ptice. Dobri ljudje so se pripravili na sneg tudi tako, kot kaže posnetek — vendar letos ni sile. Le kakšen radoveden vrabec se včasih pride pozibat v krmilnico. Tekst in foto: Jože Miklavc

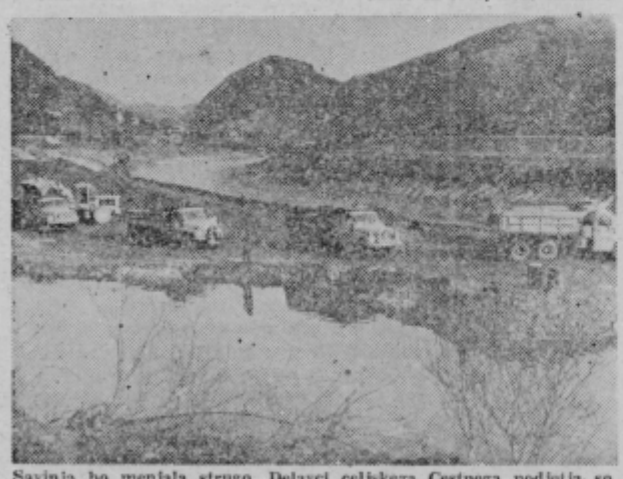

Savinja bo menjala strugo. Delavci celjskega Cestnega podjetja so že prestavili Savinjo bolj levo, da ne bo mogla več tako poplavljati podvoza v Tremarjih kot doslej. Foto: D. M.

NAŠ KRAJ

ŠMARJE: ŠE VEČ TELEFONSKIH ŠTEVILK

Gotovo je šmarska občina v minulem letu mnogo pridobila tudi na področju urejanja telefonskih povezav, torej tudi na področju modernizacije poštnega poslovanja, kjer se je še posebej angažiralo celjsko PTT podjetje. To podjetje predvideva tudi v tem letu vrsto izboljšav v PTT prometu.

Podjetje za PTT promet Celje upa, da bo v letu 197 lahko izvedlo dokaj širok program, po katerem naj bi šmarska občina dobila poleg že obstoječih še 560 telefonskih priključkov. Urediti namravajo vozelno centralo v Kozjem z 200 priključki, avtomatsko centralo v Pdsredi in Lesičnem s po 25 priključki, satelitsko centralo v Bučah in v Pristavi, prav tako s po 25 priključki ter avtomatsko centralo v Podplatu s 160 priključki. Vrednost celotne investicije znaša po predračunu, ki pa se bo v končni izvedbi gotovo še povečal, okoli 2,185.000 dinarjev.

Vsa potrebna sredstva za omenjene izboljšave in urejanja bo preskrbelo podjetje za PTT promet iz Celja. V vsoto niso vštete zgradbe in prenosi, pač pa le vrednosti central samih. Najbrž bo manjkajoča srestva morala preskrbeti občinska skupščina.

Glede na to, da se število naročnikov veča, bo predvidena investicija podjetja za PTT promet iz Celja več kot upravičena.

MARIJAGRADEC: MLAKA — IGRIŠČE

Še ravno pravi čas so se občani zaselka ob železnici pri Marijagradcu pri Laškem lotili zasipavanja ribnika, ki so mu rekli tudi mlaka ali pa kar »tajh«. Prostor med železnico in dolgo vrsto novi enostanovanjskih hiš je v senci vrb žalujk bil najprej ribnik, potem z bičevjem zaraščeno močvirje, vse doslej pa zatočišče žab, komarjev in druge nadlege. S pomočjo krajevne skupnosti, pivovarne, komunalnega podjetja in Ingrada so na jesen začeli zasipavati ta ribnik, napeljali kanalizacijo in začeli zravnavati teren. Pri tem so sodelovali vsi prebivalci v tem naselju in še nekateri iz soseščine, pri čemer so dosedaj prispevali nad 600 prostovoljnih delovnih ur, pri čemer pa ni prišteta nedeljska mladinska akcija, ko jih je bilo na delovišču kar za čedno četico.

Na prostoru, ki bo v kratkem povsem zravnan, bodo mladi uredili igrišče za razne popularne športne igre, igrišče za drobiž, starejši pa se ogrevajo še za kegljišče — na prostem seveda. Tistim, ki mislijo, da je terena škoda, da bi tam lahko stale nove hiše, je treba povedati, da bi bile hudo nestabilne na terenu, kjer je po nekaj metrov nasipov in še železnica trese, da je kaj.

Zakaj zadnji čas. Ob tem, da bodo žabe zaščitene, bi lahko ostalo pri močvirju in žabjeku.

LAŠKO: JUBILEJ PLANINCEV

Mladi planinci iz Laškega so se zbrali ob 10-letnici mladinskega odseka pri planinskem društvu in ocenili svoje dosedanje delo.

Osnovna dejavnost odseka je bila v teh desetih letih vzgoja mladih planincev in vodenje izletov. Na osnovni šoli v Laškem so bolj ali manj uspešno — odvisno od zavzetosti za planinstvo zadolženega pedagoga, vodili planinsko šolo, v kateri so seznanjali pionirje z vsemi, za planinca potrebnimi znanji in veščinami. Izlete, predvsem v bližnje hribe pa so izkoriščali za praktično usposabljanje mladih planincev. Poleg vzgoje in vodenja izletov v slovenske in tuje planine, od grškega Olimpa, do avstrijskega Grossglocknerja in slovaških Visokih Tater, so posvetili največ pozornosti orientacijskim tekmovanjem. Pri usposabljanju mladine za SLO so skupno z občinsko konferenceo ZSM Laško prirejali pohode po partizanskih poteh in orientacijska tekmovanja. Poleg tega so se udeleževali orientacijskih tekmovanj po vsej Sloveniji in sodelovali v slovenski orientacijski ligi, kjer so dosegli lepe rezultate. Za največji uspeh štejejo trikratno uvrstitev med tri najboljše v Sloveniji, kar jim je omogočilo sodelovanje na državnih prvenstvih: Vlašić planina, Jastrebac in Mavrovo. Nekaj mladih planincev se je vključilo v celjski alpinistični odsek, kjer dosegajo lepe rezultate.

Od ustanovitve odseka so jih pestile finančne težave, ki so se malo izboljšale v zadnjih dveh letih, ko so zbrali nekaj sredstev z delom na prireditvi Pivo in cvetje in dobili dotacijo od TTKS Laško, ki podpira tudi množični šport, kot je planinstvo.

Andrej Mavri

ŠEMPETER: ŠE VEČ ČLANOV

Prosvetno društvo DPD Svoboda Šempeter je imelo minuli petek letno konferenco, na kateri so pregledali delo v preteklem letu. O dejavnosti društva je govoril predsednik Edi Mastnec, ki je ugotovil, da so v preteklem letu v društvu veliko naredili, da pa kljub temu načrta, ki je bil preširoko zastavljen, niso mogli v celoti izpolniti. Preteklo obdobje je bilo v znamenju številnih prireditev, ki so jih pripravili člani društva sami ali pa v sodelovanju s sosednjimi društvi. Poleg obstoječih sekcij glasbene, folklorne, dramske, knjižničarske in kino sekcije je bil v preteklem letu ustanovljen pevski zbor.

V razpravi, ki je bila zelo živahna, je bilo izrečeno precej pohval, precej pa tudi kritik in predlogov za delo in sodelovanje.

V drugem delu konference so si izvolili nov 13 članski upravni odbor in 3 članski nadzorni odbor. Sprejeli so program dela za obdobje 1975/77. Med najvažnejše naloge pa sodijo: povečanje članstva društva, skupaj z osnovno šolo Bratov Juhart pripraviti vse za gostovanje pevskega zbora iz Švedske, organizirati praznovanje Dneva žena, celovečerne nastope ansambla Borisa Terglava, folklorne in dramske skupine in recitatorjev. Iz preteklega leta pa je ostalo še pleskanje dvorane, avle, stopnišč, oken, vrat in razširitev knjižnice.

T. Tavčar

PODČETRTEK: ALI ŽE VESTE?

- da grade v Podčetrtku novo bencinsko črpalko? Črpalko, gradnja lepo napreduje, gradi ljubljanski Petrol in upajo, da bo končana do junija. Nove pridobitve bodo še zlasti veseli kmetje, ki morajo po bencin in nafto v najbližji Kumrovec, ki je še vedno zelo oddaljen, da lahko izkoriščajo svoje kmetijske stroje, ki jih je tudi v Obsotelju čedalje več . . .
- da odhaja dolgoletni zdravnik v Podčetrtku, dr. Albert Homan v pokoj? Dr. Albert Homan ima precej zaslug ne le za kraj, pač pa tudi za razvoj Atomskih toplic, saj je bil eden prvih, ki je spoznal, da so vrelci tople vode ne samo koristni za zdravje, temveč tudi za razvoj Obsotelja. Podčetrtek bo z odhodom dr. Albera Homana ostal brez rednega zdravnika, trenutno pa je zdravstvena služba v kraju organizirana tako, da lahko dobe pacienti zdravnika le popoldan in še to izmenoma. Razveseljiva je novica, da je vse pripravljeno za gradnjo novega zdravstvenega doma, ki naj bi ga začeli graditi še letos. Tako bo Podčetrtek kot razvijajoči se turistično zdraviliški kraj prišel do urejene zdravstvene službe, torej tudi do zobozdravnika . . .
- da bo najstarejša šmarska občanka, 99. letna Jera Sinkovič, v marcu dočakala sto let. Jera Sinkovič je pred mesecí dobila vodovod in elektriko. To je sad požrtvovalnosti domače krajevne skupnosti, Elektro Celja in krajevne skupnosti Jožica Flander Maribor, ki je pobratim Podčetrtka.

V Podčetrtku so se domenili, da bodo Sinkovičevi mami do jubileja uredili še zunanjščino in notranjščino domačije . . .

- da bodo še letos začeli graditi hotel B kategorije na lokaciji, imenovani Marof. Po besedah predstavnikov podjetja za transport, turizem in gostinstvo Ljubljana, so sredstva zagotovljena.

Milenko Strašek

USODE

ŽIVIN

Z dvajset starimi tiso
ki jih je Franc Sovinc,
kojenec iz Polul v Celju
menil 98-letnemu Jakobu
niku, sem se napotila k
starejšemu Gornjesavinjč
da mu jih izročim. In p
slim na pismo Urške Ora
Vrbna pri Šentjurju, ki
naslov tega starčka.

Že od daleč poskušam
brati hišno številko nad
Jakobove domačije, ka
sem prezrla prvič, pret
na zaradi njegovega bed
življenja. SAVINA 71 pri
bnem ob Savinji. Toda v
so zaprta. Zvem, da so g
pred mano iskali dobri lj
iz Lurč, kamor so ga h
povabiti, ko so prečitali v
kako samotno živi. Napo
me na posestvo v Brezje
pri Mozirju, kamor je J
ba odpeljala hčerka Ma
Irmančnik. Ročnika sem
šla v kuhinji ob toplem
dilniku z nepogrešljivo
v ustih, zadovoljnega in
bre volje ter mu izročila
rilo Franca Sovinca.

»O, da me je doletela
sreča!« vzklikne presene
starček.

»Tisočkrat zahvaljen! Z
tako samo od dobrih lju

ŠMA

V občini Šmarj
deset samostojnih
vnih šol, ob njih
družničnih šol. Im
osnovno šolo, ki i
ški Slatini in Šma
vzgojnovarstveni za
ke in lastne stavbe
Slatini in Šmarju
Vse računovods
šolstvo opravlja
v katerem je zapo
temeljni izobraževa
stalno zaposlena d
cej časa pa imajo
no mesto še za tre
dobijo.
Izobraževalna s
vodski servis dela
potresu v 4. katego
na za rušenje.
Učenci osnovnih
se vozijo v šole z
enim kombijem,
TIS, poleg tega pa
nimi prevoznimi s
Po vojni so v
potresa zgradili še

ŠMARTNO

ŽEL

Že dalj časa se nel
krajani Šmartnega trudi
bi ustanovili planinsko
tvo, kajti do sedaj so s
rali tisti, ki so čutili po
vključevati v sosednja
ninska društva. Ker pa
središču občine številčn
lo močno društvo z n
mi odseki, so se inter
obrnili za pomoč kar
bor Velenjskega planin
društva.
Že 11. januarja je bil
ni sestanek, ki je bil ze
bro obiskan. Večina je
nila, da v Šmartnem u
vijo sekcijo planinskega
tva Velenje. S tem se

OD DOBROTE

odruje dalje in pove, da bo
i nazaj v svojo hišo, ker
u je tu zmanjkalo dela.
uščil je namreč že ves fižol.
Hčerka malce očitajoče re-
: »Ničesar jim tu ne manj.
, pa že hočejo iti nazaj.«
»Smrt moram počakati v
oji hiši, ker tam je moj
m!« se vplete Jakob v po-
vor.
»Če nočejo biti tu, jih ne
orem prisiliti. Saj tam v Savini živijo že več kot štirideset let. S sestro sva se domenili, da bi mu dali vsaka po deset starih tisočakov na mesec, pa prav toliko še brata in če bi še občina malo zvišala podporo, bi se zetu ne bilo treba okoli za delo matrati in bi lahko očetu vsaj kuril,« zaključi misel Marija o nadaljnjem življenju svojega očeta.

Liza Podpečan

PSKI ŠOLSKI ABERKI

šah imajo
alnih osno-
rinajst po-
posebno
ke v Roga-
Jelšah, ter
ima oddel-
u, Rogaški
.
za osnovno
iški servis,
ljudi. Na
pnosti sta
ta, že pre-
rano delov-
ndar ga ne
in računo-
, ki je po
predvide-
ske občine
avtobusi in
li upravlja
bogimi red-
občini do
šol ter po-
polnoma obnovili dvajset šol. Tako imajo v vseh šolah parket in vodovod ter v trinajstih šolah centralno kurjavo.

Potres je uničil pet šol, ki so bile pred kratkim popolnoma obnovljene.

S solidarnostno akcijo občanov Slovenije in Banja Luke ter temeljnih izobraževalnih skupnosti Slovenije bo dobila šmarska občina šest novih šol, od tega pet podružničnih s tremi do štirimi učilnicami in eno centralno šolo v Šmarju pri Jelšah, ki bo po obsegu največja v občini.

V letih po vojni so imeli v šmarski občini šestindvajset šol, uporabljali pa so lahko eno telovadnico, ki ni šolska. Po tridesetih letih pa imajo šole v občini Šmarje pri Jelšah za preko štiri tisoč otrok eno lastno telovadnico v Kozjem, eno zasilno lastno telovadnico v Bistrici ob Sotli in v uporabi telovadnico v Rogaški Slatini. Bilo je že tudi nekaj začasnih rešitev, ko so učilnice uporabljali kot telovadnice, vendar so morali od tega odstopiti, ker je premalo učilnic.

JOŽE LIPNIK

PAKI:

JUBITELJEV GORA

n planincem izpolnila dol-
letna želja. Sekcija bo de-
vala v okviru programa pla-
uskega društva Velenje in
toliko časa, dokler sekci-
sama ne bo številčno tako
očna, da se bo formiralo
mostojno društvo, kar ve-
čina Šmarčanov tudi želi.

Člani bodo o programu obveščeni prek oglasne deske v domu Partizana. Prijave za članstvo sprejema Franc Kolenc, ki je zaposlen v samopostrežni trgovini v Šmartnem ob Paki.

SALON T SALON T

SREČANJE

LABORANT IN PLANINEC

Miro Malgaj je že skoraj dve desetletji laborant v evropsko znanem zdravilišču Laško, kjer dan za dnem sprejema na pregled krvi vedno nove paciente tega zavoda. Je mož visoke postave z naočniki svetlečih okvirjev, za katerimi mežikajo dobrotljivo mirne oči človeka, ki s srebrnosivimi kodrastimi lasmi vzbuja spoštovanje.

Srečala sva se sredi dela v laboratoriju zdravilišča kot stara planinska znanca. Vem, da je izredno zavzet planinec in funkcionar, odlikovan z bronastim in srebrnim častnim znakom Planinske zveze Slovenije. Zato sem želel zvedeti kaj več o njegovem vsakodnevnem poklicnem in planinskem delovanju.

Zaupal mi je, da se je pred več kot pol stoletja rodil v Trbovljah, kjer sta ga za planine navdušila najprej oče, nato pa še znani trboveljski planinec, že več let pokojni Polde Majdič. Miro je povedal, da mu ni bilo hudo, ko ga je mnogo starejši mentor Majdič ob sobotah večkrat nagovoril, da mu je na hrbtu pomagal znositi na planinsko postojanko na Mrzlici marsikateri material, ki so ga na koči nujno potrebovali.

Žal druga svetovna vojna tudi našemu znancu ni prizanesla, saj je bil izseljen v Srbijo. Po vrnitvi domov je služil vojaški rok v Mariboru, kjer je opravil izpit za medicinskega laboranta. Po odsluženju vojaščine 1948. leta se je takoj zaposlil kot laborant v vojaškem zdravilišču v Rimskih Toplicah, kjer je služboval polnih 10 let. Tu je spoznal zdravnika dr. Barleta, ki ga je po preselitvi v Laško nagovoril, da je z njim odšel tudi on. Tako je Miro že preko 17 let član kolektiva zdravilišča Laško. Na vprašanje, če ima tudi kakšne funkcije v zdravilišču, mi je skromno dejal, da jih je imel in da jih še ima, vendar to ni tako zelo pomembno, da bi se človek hvalil, čeprav je bil prvi predsednik upravnega odbora in kasneje večkrat predsednik delavskega sveta.

Tak je naš Miro, skromen in pošten ter hkrati odkritosrčen, saj mi je takoj dejal, da naj ostaneva raje pri planinstvu. Navdušeno in zelo zavzeto mi je pripovedoval o gradnji koče na Kopitniku, ki je bodo svečano odprli še letos. Koča je sicer last planinskega društva Rimske Toplice, vendar to njega, ki je gospodar koče, ne moti, saj je vključb preselitvi v Laško še vedno funkcionar planinskega društva Rimske Toplice. Povedal mi je, da je vesel vsake moralne še bolj pa materialne pomoči, ki jo dobi društvo za kočo bodisi od Planinske zveze, občine ali kolektivov. Poudaril je, da je tudi zdravilišče Laško prispevalo precejšen delež z odejami in jedilnim priborom za kočo na Kopitniku, ki je že sedaj odprta vsako soboto in nedeljo. Tako zelo je zaljubljen v novo kočo, da jo je v lanskem letu obiskal nad šestdesetkrat ter ob sobotah in nedeljah prepleskal domala vsa okna in vrata ter na ta način društvu prihranil lepe denarce. In ko sem ga povprašal, koliko udarniških ur je že opravil na koči, mi je odvrnil, da o tem ne vodi evidence.

Tak je naš znanec Miro Malgaj, skromen po značaju, miren in tih, zato pa v srcu tembolj zavzet planinski entuziast.

Viktor Kojc

S POLIC

ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE

Tomšič J.: Narodnoosvobodilni boj na Jadranu in slovenski pomorščaki. Ljubljana 1974. S. 28295/42.

Filipović V.: Simboli epskog prostora. Priština 1972. S. 31743/26.

Matić V.: Zaboravljena božanstva. Beograd 1972. S. 32960/12.

Rejec E.: Terotehnologija. Zagreb 1974. S. 42421/7.

Barker F.: The First Explorers. London 1974. S. II 5009/1.

Zadnikar M.: Spomeniki cerkvene arhitekture in umetnosti. V Celju 1973. S. 42496/1.

Gramsci A.: Izbrana dela. V Ljubljani 1974. S 42430.

Mehring F.: Karl Marx. Zgodovina njegovega življenja. Ljubljana 1974. S. 42436.

Castro R. F.: Kuba ili smrt. Beograd 1972. S. 42442.

Mességué M.: Narava ima vselej prav. V Ljubljani 1974. S. 42438/1.

Plamene staze Kragujevca. Kragujevac 1971. S. 42384.

Turk I.: Izgradnja sistema poslovnih informacija. Zagreb 1974. S. 42421/2.

Novak M., V. Ferišak: Organizacija stružnih službi. Zagreb 1974. S. 42421/6.

Industrijski inženjering. I-III. U Beogradu 1973—1974. S. 40842.

Slovenski lovski priročnik. 2., dop. izd. Ljubljana 1974. S. 42438/1.

Cankar F.: Fridrihštajn in Kočevje v letih 1425—1515. Kočevje 1973. S. 42435/1.

MALA ANKETA

NELAHEK ŠTUDIJ

S sprejetjem nove ustave in resolucij desetega kongresa ZKJ ter republiških kongresov sta vzgoja in izobraževanje dobila vlogo aktivnih dejavnikov našega hitrejšega družbenoekonomskega razvoja. Izobraževanje postaja še bolj dostopno vsem, ki čutijo in se zavedajo potrebe po izobraževanju. Zgovorna je številka, izgovorjena na seji izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS, da je v petnajstih letih šlo skozi predavalnice Delavskih univerz okrog milijon tristo tisoč ljudi in od tega več kot polovico delavcev. K tej številki prispevajo delež tudi »učenci« pri Delavski univerzi v Mozirju. Prisluhnimo nekaterim!

JOŽE TRBOVŠEK, delavec v GLIN Nazarje: »Ker mi v rednem šolanju ni uspelo dokončati osnovne šole, sem sklenil, da to storim sedaj v Mozirju s pomočjo Delavske univerze. Zelo bi rad s šolanjem nadaljeval in sicer na srednji ekonomski šoli. Pouk poteka popoldne, trikrat tedensko po šest ur. Prostega časa skoraj nimam, ker poleg službe gradim še hišo. Učim se ponoči ali v dopoldanskem času, če sem na delu popoldne. V podjetju imam težave pri zamenjavi delovnega časa, vendar mi doslej uspeva redno obiskovati pouk.«

IVO SOVINŠEK, avtomehanik pri Kmetijski zadrugi Mozirje: »Za študij na srednji ekonomski šoli sem se odločil iz želje po znanju in zato, ker je Delavska univerza Mozirje približala to šolo kraju mojega bivanja. Sicer bi raje obiskoval srednjo tehnično šolo, ki pa je tu ni. Čas za učenje imam ob sobotah in nedeljah, ker poleg službe in šole gradim tudi hišo. V moji delovni organizaciji imajo razumevanje za moje šolanje. Iz sklada za izobraževanje so mi plačali celotno šolnino. Želim, da bi bilo izobraževanje omogočeno vsem delavcem.«

MARIJA GRUDNIK, gradbeni tehnik pri Gradbeniku Ljubno: »Obiskujem krojno-šiviljski tečaj. Za to obliko dopolnilnega izobraževanja sem se odločila zato, ker že znam šivati, krojiti pa ne. S tem si bom prihranila kar precej denarja, saj si za eno kupljeno krilo lahko sama sešijem tri za isti denar. Tečaj traja sedemdeset ur in je časovno prilagojen zaposlenim ženam. Večinoma delamo praktično in krojenje mi gre sedaj že kar dobro od rok. Jeseni bo nadaljevalni tečaj, ki se ga že sedaj veselim.«

ROMANA GOSAR, trgovka pri Savinji na Rečici ob Savinji: »Za šolanje na ekonomski šoli sem se odločila, ker se rada učim. Poleg tega je do Mozirja, kjer poteka pouk, le tri kilometre. Sem samoplačnik šolanja. Pouk je v popoldanskem času. Značaj dela v trgovini je tak, da moram izkoriščati redni letni dopust, če hočemo obiskovati šolo. Ob službi je treba imeti veliko volje, če hočeš biti uspešen tudi v šoli. Sistem dela se mi zdi zelo dober, saj imamo zgoščena predavanja in takoj za tem izpite. Štiri leta bodo kmalu minila in želim si, da bi dobila tej izobrazbi primerno delovno mesto.«

ZORKA GLUŠIČ, natakarica pri Savinji Nazarje: »Ker delo v gostinstvu vzame veliko prostega časa in ne pozna ne nedelj ter praznikov, sem se odločila za šolanje na administrativni šoli. Na to šolo sem želela iti takoj po končani osnovni šoli, vendar nisem imela možnosti, ker bi bila brez štipendije. Sedaj si plačujem šolnino sama. Težave imam v službi pri menjavi delovnega časa, ker smo zaposlene samo tri. Čas učenja prilagodim službi.«

To so mnenja le petih »učencev« pri Delavski univerzi Mozirje, ki trenutno nudi izobraževanje skoraj dvestotim slušateljem v različnih šolah, tečajih in seminarjih.

Liza Podpečan

OD RINKE DO SOTLE — OD RINKE DO SOTLE — OD RINKE DO SOTLE — OD RINKE DO SOTLE — OD RINKE DO SOTLE — OD RINKE DO SOTLE

KMETIJSTVO

PREVARANI SADJARJI!

Sadjar se je začudil, ko je pred kratkim prišel v Ljubljano, zakaj so jabolka tako draga. Prodajali so jih po okoli 7 din kg. Ob obiranju so bila hudo poceni in še prodati ni bilo moč vseh. Kako bi se še začudil, če bi prišel v Novo mesto ali katero drugo manjše mesto v Sloveniji, kjer so bila se dražja?!

V Novem mestu so prodajali jabolka — po poročilu Dolenjskega lista — po 8 din kilogram. Verjetno zato, ker so bila jabolka dražja kot v večjih slovenskih mestih, so prodajali dražje tudi pomaranče, kar po 10 din kg, in drugo sadje. V Ljubljani je bilo treba odšteti za 1 kg pomaranč okoli 3 din manj. Podobno v Mariboru in še nekaterih drugih mestih. Agrokombinat Maribor pa je prodajal jabolka na živilskem trgu v Ljubljani po 4, 5 in 6 din kg, upoštevajoč sorto in kakovost. Po podobnih cenah tudi v Mariboru. Mariborska trgovina je prodajala najkakovostnejša jabolka po 6 din. Imela je tudi cenejša. Na živilskem trgu v Mariboru pa so zasebni sadjarji prodajali jabolka najpogoste. je po 2 din kg.

Zakaj je v manjših mestih sadje dražje kot v večjih? Jeseni so kmetje na raznih koncih Slovenije prodali precej jabolk živilski industriji po okoli 50 par kg. Za ozimnico so jih ponujali po 1 do 2 din. Veliko se je namreč govorilo, da je jabolk preveč. Odkupna cena je bila nizka, kupcev pa malo. Zasebni sadjarji so se zbali, da jih bo pozimi še teže prodati. Kar niso mogli prodati takoj niti niso potrebovali zase, so pokrmili živini ali pustili segniti. Zdaj pa menijo, da so bili prevarani.

Tako se je zgodilo predvsem v okolici tistih mest, kjer je zdaj sadje pretirano drago. Kaže, da se iz izkušenj preteklih let niso nič naučili. Zakaj zasebni sadjarji niso shranili nekaj boljših jabolk in bi jih pozimi prodajali po recimo 4 ali 5 din? Gotovo ne bi bili na slabšem kot pri zadnji jesenski prodaji, če bi jih prodajali po še nižji ceni.

Veliko se govori, da ljudje v mestih ne marajo drugih jabolk kot delišes in jonatan. Pa poglejte v Mariboru, kakšno sadje je naprodaj! Mnogi raje kupijo stare sorte, čeprav so v okolici mesta velike plantaže delišesa. Ne le zaradi cene. Pravijo, da tudi zaradi okusa. Kmetje to vedo, zato niso izkrčili sadovnjakov, čeprav morajo nekatera leta prodati jabolka zelo poceni.

Ali ne bi mogli v okolici manjših mest dobro uspevati nekateri sadjarji, ki bi sedanje sadovnjake bolje vzdrževali in pripravili večje količine sadja za zimo? Če ne gre v sodelovanju z zadrugo, pa mimo nje. Lahko bi se tudi povezali v protizvodno skupnost, da bi pridelovanje in prodaja bili bolj načrtni. Morda bi katero leto bilo manj ugodno za prodajo, v poprečju pa gotovo ne bi imeli zgube. Seveda bi sadje morali prodajati po zmerni ceni, če bi ga hoteli prodati veliko. Pri taki ceni, kot je zdaj, je kupcev zelo malo. Včasih tako malo, da se ne splača čakati na njih. Drugače je tam, kjer so jabolka poceni in jih nekateri kupijo po več kilogramov naenkrat.

Jože Petek

VEČ ZA MLEKO

Napovedana podražitev je, po zadnjih vesteh, tik pred durmi. Mleka namreč. Tistega kmečkega proizvoda, za katerega pravijo kmetje, da se je sicer v zadnjih letih podražil že večkrat, a se to v kmetovem žepu ni poznalo, v potrošnikovem pa močno. Kako bo s to podražitvijo tokrat?

Direktor celjske mlekarne, ALOJZ HRUŠOVAR, meni, da so zahteve proizvajalcev mleka docela upravičene glede na stalno povečevanje stroškov proizvodnje, povečanje pa je predlagala Glavna zadružna zveza, predstavnik individualnih proizvajalcev in pa kmetijsko združenje, ki združuje tudi družbeno proizvodnjo. Stroški proizvajalcev so, kot rečeno, čedalje višji, rastejo tako pri kontroli mleka, prevozih, predelavi, embalaži, dostavi, veča se tudi trgovska marža. Nova odkupna cena še ni dogovorjena čeprav proizvajalci žele, da se to čimprej izvede, ker so zahteve po republikah različne.

Vzrok za povišanje je v glavnem višja odkupna cena, ki naj bi stimulirala proizvajalce, da proizvodnja mleka ne bi upadala, čeprav na celjskem območju vsako leto beležijo višji odstotek odkupljenega mleka. Vendar se na te pokazatelje ne kaže zanašati: če do povišanja ne bi prišlo, bi bili proizvajalci mleka najbrž nezainteresirani, doživeli pa bi tudi upad odkupa mleka. Z vso gotovostjo lahko pričakujemo, da bo napovedana podražitev mleka, ki bo navrgla kmetu nekaj dinarjev več pri njegovih proizvodnih naporih, zelo ugodno vplivala na intenzivnejšo proizvodnjo.

Po predlogu mlekarskih organizacij Jugoslavije naj bi se vrednost tolščobne enote zvišala od 65 para na 80 para, predlog nekaterih republik vključno s SR Slovenijo pa je 90 para za tolščobno enoto. Torej 38 odstotno povečanje. Povišanje naj bi izvedli dvakrat: v spomladanskih mesecih in pa v jeseni, ko po navadi normalno pride do upadanja odkupa. S takšnim načinom zviševanja cene bi prišlo do povečanega odkupa prav takrat, ko mleka primanjkuje, pa tudi potrošniku se ne bi toliko poznalo.

Za konec še beseda dve o presežnih vrednostih mleka. Vemo, da kmet proda mlekarni polmasno mleko, mi pa pijemo precej drugačnega. Kolikšna je torej vrednost tistega odstotka, ki gre v stranske proizvode, v maslo, sir in podobno?

Tudi na to vprašanje nam je dal odgovor direktor mlekarne, ALOJZ HRUŠOVAR:

Pri litru mleka odvzamejo povprečno pol tolščobne enote, v dinarjih pa bi bilo to cca 30 para, količina odvzetih snovi pa je natanko določena.

Podražitev torej bo. Svoje bo dobil tudi kmet, kar je najvažnejše. Čeprav presežni dinarji niso kako veliki, se bo pri večji količini mleka to kar poznalo in bo najbrž vplivalo na to, da bo kmet povečal proizvodnjo.

Milenko Strašek

KMETJE - ŽIČNIČARJI

Franc Zabukovnik, Ivan Sitar, Jože Ograjenšek, Jože Sitar

Velika hmeljišča v Savinjski dolini so med drugim potrebna stalnega vzdrževanja. Žičnice popravljajo in obnavljajo ter širijo predvsem v poznem jesenskem in zimskem času. To delo opravljajo skupine usposobljenih delavcev. Na Polzeli smo srečali takšno skupino šestih žičničarjev, za katero je značilno, da so domačini — kmetje doma iz Andraža. S tem delom so izpolnili mrtvo sezono ter si tako zagotovili dodatni zaslužek. Skupaj delajo že peto leto in vsako leto postavijo okrog 10 ha novih žičnic. V kratkem predahu med delom so povedali tole:

Franc Zabukovnik: »Ne morem sicer reči, da bi doma v tem času ne imel kaj početi. Kdor delo hoče delati, ga tudi najde. Več pa imam od tega, če delam žičnice ter tako zaslužim nekaj za boljše in lažje gospodarjenje.«

Ivan Sitar: »V tej skupini že delam več let. Delo je zelo naporno, toda letos je za nas izredno lepa zima, tako da nam vsaj vremenskih neugodnosti ni treba prenašati. V žičnicah delam zato, da pač delam in seveda, da nekaj zaslužim, čeprav zaslužek ni najbolj dober.«

Jože Sitar: »V tej skupini delam že od vsega začetka. Delati smo začeli, da bi koristno izpolnili zimski čas. Danes je v kmetijstvu tako, da ti pride prav tudi kak postranski zaslužen dinar. Naše delo je težko, posebno še, če nam nagaja vreme.«

Jože Ograjenšek: »Pri skupini delam kot traktorist KK Žalec. Brez traktorja je delo v hmeljiščih nemogoče. Neprestano je treba kaj potegniti, nategniti kar pa zmore le močan traktor.«

Tako so se torej znašli kmetovalci iz Andraža. Še posebno na manjših kmetijah je treba denar skrbno obračati, da ga prehitro ne zmanjka zato je vsak dodatni zaslužek dobrodošel.

Tekst in foto: Tavčar

STO KMEČKIH ŽENA NA MORJU

Približal se je čas, ko se v uredništvu resno pripravljamo na naš že tradicionalni izlet: Sto kmečkih žena prvič na morju. Poskrbeli bomo, da bo meseca marca sto naših bralk videlo naše lepo, modro morje. Prvič v življenju. Prispevek vsake od njih ne bo previsok.

Pogoji za udeležbo na izletu:

1. kmečka žena, torej gospodinja, ki do sedaj še ni bila na našem Jadranu in ima tudi malo možnosti, da ga bo kdaj videla (za to bomo poskrbeli mi).

2. da še ni bila na enem od naših preteklih izletov.

Pohitite s prijavami, napišite ime in priimek, kako živite in zakaj bi bili radi udeleženka našega izleta. Naslov: Novi tednik, Celje.

Komentar

ZVONJENJE PO TOČI!

Krene vam takole nekdanji borec ali aktivist NOV v hribe. Malce zaradi ljubega zdravja, ker je treba pretegniti kosti in kite, malce zaradi obujanja spominov na težke, a vendarle lepe dni, malce zaradi slabe vesti ob spominu na nekdanje gostitelje — da ne rečemo dobrotnike.

Pride borec in aktivist v hišo, sprejet je toplo in prisrčno, kajti iz kmečkih izb še ni izginila gostoljubnost. Pa tudi ostareli zgrbljeni kmet, osušena in ukrivljena gospodinja, se v spominu pomladita do tistih težkih a tako razgibanih, obetajočih dni.

Pride na mizo liter »ta boljšega«, klobasa iz dima ali kašče, pogovor nanese na nekdanje dni. In se borec ali aktivist spomni, kolikokrat so partizani pod to streho jedli, kolikokrat so oča vodili bataljone po hostah kot vodič, kolikokrat so domača dekleta nosila v jerbasih, v nedrih in v laseh pošto mimo švabskih straž in patrulj.

Vino zleze pod redke ali osivele lase, vest se malce glasneje oglasi pa pade vprašanje:

»Dobite oča, dobite, mati, kaj za vse, kar ste nam dali?«

In če glasi odgovor, da nič, pade pest po hrastovi mizi, da zabobni, ogorčenje napolni izbo tja do toplega zapečka, češ, to ni prav, to je treba popraviti, hudiča, saj to ne gre, da bi naše partizanske hiše ... itd., itd.

In potlej je obujeno upanje. Ta in ta je rekel. Sam je dejal, da moramo dobiti. Začne se križev pot starih onemoglih nog od enega do drugega v lovu za pravicami za priznanji, za katerih uveljavljanje je že zdavnaj potekel rok (razen za kmete — aktivne udeležence NOV). Ko potem stari oča ali stara mamka slišita besede, da je prepozno, kje da so priče, in kdo ve kaj se vse, in da — kaq si obetajo od tega, ko pa je tu tudi kmečko zavarovanje, se začno razočaranja. Potlej so tisti, ki so prišli po tridesetih letih pod partizansko streho in se dušali, kako bi morali nekaj dobiti, tisti ta pravi partizani, oni, ki pa morajo žal delati po predpisih in zakonih, tisti pa so nepravi, ker nočejo storiti, kar bi morali.

Tudi sam zvonim po toči. Pred dvajsetimi, se pred desetimi leti bi morali ti nekdanji borci in aktivisti potrkati na gostoljubna vrata partizanskih hiš, takrat bi jih morali opozoriti, dajte, uveljavite svoje pravice iz sodelovanja, aktivne udeležbe v NOV. Takrat je še mnogo verodostojnih prič tlačilo zemljo in ne narobe. Danes naj bi se borci, ki opazijo takšno očitno krivico zavzeli, da bi taki ljudje dobili priznavalnino, da bi jih onemogle odvezali plačila dajatev, ki jih ne zmorejo. Predvsem pa nekaj:

Medvedja usluga je to, če zarobantiš, oča, mati bi vam morali nekaj, ker ste pomagali, spiješ kozarec »premikovca« in greš. Pustiš za sabo upanju vzbujenega človeka. Če si že prepričan, da je treba kaj storiti, stori kaj!

JURE KRASOVEC

Obraz kmetice MARIJE BOŽIČNIK iz Buč samozavesten. Tudi njena krepka postava govori o tem, da zna premagovati napore, da jim je kos. Povprašali smo jo, če je res, da podpira gospodinja tri vogale v hiši, pa nam je pritrdilno odgovorila, čeprav ima pridnega moža in otroke, ki so ji v ponos. Pet jih je rodila, pa za nje ni dobila nikoli nobenega dodatka. Še rodit ni šla v bolnico, ker je to preveč stalo in takrat za kmečko ženo porod ni bil zastonj. Plenice je prala v potoku, milo kuhala doma. Po vojni se je primožila v Buče, na posestvo, ki ni imelo dlake živine, polja pa so bila v celoti opustošena. Pa sta z možem poprijela in danes sta gospodarja preurejene in usmerjene kmetije. Otroke sta, razen najmlajšega dekleta, pripeljala do kruha, kmetijo pa bo prevzel domači sin. Mati Marija se spominja časov po vojni, ko je za nagrado, ker je imela najlepše razvitega otroka na vasi, prejela frotirko in zobno ščetko. »Danes je vse drugače,« je rekla Božičnikova in dodala, da je danes kmečka žena še vedno zapostavljena. »Bolje ji je, kot je bilo nam, a vseno z ostalimi ženami še ni enakopravna.«

Z. S.

KONJIŠKO ZDRAVSTVO

UMIRJENE VODE

Nezadovoljstvo, ki je bilo nekaj let značilno za konjiško zdravstvo, se je upokojilo. Morda je to le zatišje pred viharjem, morda pa je, in to celo močno upamo, dokončna umiritev razburkanih voda.

Ko smo se o tem, za Slovenske Konjice in njeno zaledje dokaj akutnem vprašanju, pogovarjali s predsednikom občinske konference SZDL v Slovenskih Konjicah JANKOM KOVAČEM, je dejal: »Mislim, da je zdravstvo konjiške občine po razgibani razpravi delegatov in družbenih organizacij zastavilo pozitivne korake, ki dajejo slutiti, da bodo imeli zdaj delovni ljudje od zdravstvene zaščite več kot doslej. Sedanja struktura v zdravstvu je mnogo bolj povezana med seboj, še vedno pa ne tako, kot bi lahko bila. Interesna skupnost zdravstva je sestavljena iz ljudi, ki so za zdravstvo zavzeti. Pozdravljam združevanje v zdravstvu, kjer pa ne smemo pozabiti na lokalne interese v krajevnih skupnostih.«

Zdravstveni dom v Slovenskih Konjicah je bil s težavo zgrajen pred nekaj leti. Ker prvotno ni bil grajen v ta namen, je danes že nefunkcionalen in ker se zdravstvene dejavnosti širijo, tudi že premajhen. V dokaj zadovoljivem satnju sta zdravstveni postaji v Ločah in Zrečah, ki sta bili zgrajeni pred deset leti. Imata tudi stanovanje za zdravnika, kar je izredno ugodno. Kar takoj povejmo, zakaj.

Alojz Bezovšek

Franjo Kotnik

Adi Leva

Dr. Anica Pekovšek

V Vitanju, na primer, imajo adaptirano zdravstveno postajo, a ker nimajo stanovanja za zdravnika, so že nekaj let brez stalnega zdravnika. Celo pride, a ker ne dobi stanovanja, gre. Zgodilo pa se je tudi že, da so v Vitanju imeli dve leti prazno stanovanje, a ker zdravnika niso mogli dobiti, so ga odstopili prosveti. Trenutno pa v Vitanju nimajo ne zdravnika, ne stanovanja zanj.

FRANJO KOTNIK iz Vitanja nam je povedal: »Pri nas bi rabili stalnega zdravnika, ker ima kraj Vitanje široko zaledje. So pa bili pri nas zdravniki vedno problem. Nobeden ne ostane. Ne vem, ali niso dovolj plačani, ali kaj. Ljudje tod z zdravstveno oskrbo niso zadovoljni, veliko več pa bi lahko napravila tudi krajevna skupnost. Ta je stanovanje zanj že imela, pa . . .«

Zapisali smo samo eno mnenje Vitanjčana in prepričani smo, da je takih mnenj še mnogo več, kajti problem zdravnika v Vitanju se vleče že mnogo let. V trenutni situaciji rešujejo stvar tako, da se vozijo zdravniki iz Slovenskih Konjic v Vitanje štirikrat na teden in imajo v ordinaciji okoli 40 pacientov dnevno. Nastaja vprašanje, ali je nastavitev zdravnika v Vitanju sploh umestna. Te pomisleke je izrazil tudi vodja zdravstvene postaje v Slovenskih Konjicah dr. BOŽO TOPOLŠEK, ki je prevzel krmilo konjiškega zdravstva v roke jeseni. »Najbolj je frekventirana naša ambulanta v Zrečah in razmišljati moramo o obratni ambulanti v Kovaški industriji. Zdaj pa se tam meša vse, od upokojencev, otrok in delavcev. S kadri pri nas trenutno ni problemov. Po sistematizaciji smo dobro zasedeni. Imamo sedem splošnih zdravnikov in osem stomatologv.

Vsi imamo stanovanja, največ smo jih nakupili takrat, ko smo bili še samostojni. Izredno velikega pomena je obratna ambulanta v Konusu, ki razbremenjuje splošno ambulanto v Slovenskih Konjicah. Nekaj težav imamo še z vožnjami na teren. Sploh je teren in dežurstvo najbolj neprijetna zadeva. Zdravniki ne vozijo sami, ker je preveč naporno in zgodi se, da nam zmanjka vozila, ker imamo na razpolago samo fička in šoferje, ki so dodeljeni rešilnim avtomobilom. Pa upam, da bomo tudi ta problem kmalu rešili.«

Ogledali smo si še obratno ambulanto v Konusu. Izredno lepo je urejena in v čakalnici je čakalo polno ljudi. Zdravnica ANKA PEKOVŠEK je imela polne roke dela. Poleg vsakodnevnega dela opravlja še sistematske preglede delavcev. Dnevno se v tej ambulanti zvrsti čez 50 pacientov.

Enako lepi so tudi prostori zobne ambulante, kjer popravlja zobe Konusovim delavcem in njihovim svojcem domačinka dr. Tisovčeva.

Ko smo za nekaj trenutkov pogledali še v splošno ambulanto zdravstvenega doma v Slovenskih Konjicah, nismo našli v njej veliko ljudi. Dejali so, da je to redkost, a vseeno, takšne slike nismo videli še v nobeni čakalnici zdravstvenega doma v celjski regiji. V čakalnici smo našli le dva pacienta, v sprejemnici in ordinaciji pa sta bila tudi dva.

ADI LEVA, zaposlen v Pekarni Rogla: »Prišel sem na sistematski pregled, pridem vsako leto. Kot vidite, nisem skoraj nič čakal. Jaz sem z zdravstvom pri nas zadovoljen.«

ALOJZ BEZOVŠEK, kmet iz okolice Slovenskih Konjic: »Samo eno uro sem čakal, včasih pa sem veliko več. Zdaj, ko imam zdravnika zastonj, ga manjkrat obiščem kot včasih, ko sem ga moral plačati. Zdrav sem in morda tudi zato z zdravstveno oskrbo zadovoljen.«

Videli smo, da so materialni pogoji konjiškega zdravstva izredno ugodni. Kadrovska zasedba je dobra, zdravniki so mladi, sester imajo dovolj. Srečujejo se z manjšimi težavami, za katere obljubljajo, da jih bodo odpravili. V zadovoljstvo občanov in v lastno zadovoljstvo. Nemajhno vlogo v tej igri bo nedvomno igrala umirjena taktirka vodje dr. Boža Topolška. Ustrezno mesto pa bo našla tudi občanova beseda in delegatova zavzetost, da jo posreduje. Če pa bo kdaj prišlo do kratkega stika, se bodo potrudili, da ga bodo odpravili.

ZDENKA STOPAR

PLINARNA - VODOVOD

SREBRNI JUBILEJ

»Enotnost in resnično sodelovanje med sindikalno organizacijo, vodstvom podjetja, mestnim komitejem KPS in vseh članov kolektiva je ustvarilo politične in gospodarske pogoje, da je kolektiv dojel smisel naprednejše oblike upravljanja podjetja in tako že pred sprejemom zakona o gospodarjenju s podjetji 32. januarja 1950. leta izvolil in konstituiral prvi delavski svet podjetja,« je med drugim na proslavi 25-letnice samoupravljanja v komunalnem podejtju Plinarna-vodovod dejal v slavnostnem govoru prvi predsednik delavskega sveta v tej delovni sredini, Franc Kumer.

To je bilo rojstvo prvega delavskega sveta ne samo v tem komunalnem podjetju, marveč v Celju sploh. Delavsko samoupravljanje v industrijskem Celju je začelo svojo pot prav tu in se nato še istega leta, zlasti pa 1951. leta razmahnilo v sleherno delovno organizacijo.

»S simboličnim prevzemom ključev podjetja iz rok takratnega direktorja in komunista Antona Macuha, smo se trdno zavzeli, da bomo vestno in z vso odgovornostjo do lastnega kolektiva in do družbene skupnosti skrbeli za normalno rast samoupravljanja in za gospodarski napredek delovne organizacije,« je še poudaril Franc Kumer.

Kolektiv Plinarne-vodovoda je to izročilo vzel resno in ga uresničeval na vsakem koraku. Zaradi borbenosti in vztrajnosti je premagal marsikatere težave, pomen samoupravljanja pa je prešel v zavest slehernega delavca.

Ob ustanovitvi prvega delavskega sveta je bilo v takratni delovni organizaciji Plinarna-vodovod-razsvetljava 41 delavcev. Danes jih je že okoli 130. V tem času so povečali zmogljivost celjskega vodovoda za petkrat ali za 20 milijonov litrov na dan. Razdelilno omrežje so povečali za 3,5 krat, na vodovodono omrežje so na novo priključili 4.200 gospodinjstev in gospodarskih organizacij. Prostornina vodohranov se je povečala za šestkrat, iz celjskega vodovoda je danes na voljo nad 5 milijonov kubičnih metrov pitne vode, v letu 1950. pa le en milijon.

Franc Kumar, prvi predsednik delavskega sveta v Plinarni—vodovod in v Celju sploh, govori na proslavi srebrnega jubileja delavskega samoupravljanja.

Mestni plin so ob rojstvu samouprave pridobivali iz dotrajanih retortnih peči v dnevni količini okoli 1.200 kub. metrov. Pozneje so prešli na plina, končno pa mešanega plina butan-zrak, sprva v improviziranih napravah, zdaj pa že v moderno urejeni novi plinarni. Hkrati s tem so usvojili prodajo plina v jeklenkah. Zdaj nudijo po ceveh 2.000 kub. metrov plina na dan, v jeklenkah pa 4.000 kg butan-propana. Že letos se bo potrošnja plina povečala na okoli 15.000 kub. metrov na dan.

Takšnih in podobnih uspehov je še več. Toda, oko samoupravljalca ni bilo obrnjeno samo v izvajanje gospodarskih nalog, marveč tudi v delavca. Tako so v obdobju zadnjih 25 let oskrbeli 37 stanovanj ali po eno stanovanje na vsakega tretjega zaposlenega.

Ob oceni minulega dela, so opozorili tudi na naloge, ki se kažejo v tesnejši povezanosti celjske komunale, zatem v ustanovitvi komunalne samoupravne interesne skupnosti, v pospešenih vlaganjih v modernejše delovne priprave in ne nazadnje tudi v rekreaciji zaposlenih.

Proslavo, ki je potekala pod pokroviteljstvom občinskega sindikalnega sveta in na kateri je zato med drugimi govoril tudi njegov predsednik Ivan Kramer, so izkoristili še za to, da so podelili pismena priznanja 24-im sedanjim in nekdanjim članom kolektiva, ki imajo največ zaslug za rast samoupravnih odnosov, za krepitev delovne organizacije in utrditev družbeno političnega življenja v njej.

KARNEVAL IZ RADEČ

Letos se Radečani dobro pripravljajo za pustni karneval. Predvsem mlajši Radečani se na pustno norčijo pripravljajo že dlje časa, saj bo njihov maškeradni sprevod pravcati režirani šou. Poleg orkestra, ki ga bodo imeli s seboj, pripravljajo nek norčevski skeč, ki je bojda silno aktualen. Več seveda niso povedali. Podjetni Radečani, ki svojo pustno maškerado sami financirajo, bodo poleg pohoda po Radečah obiskali tudi Rimske Toplice, Laško in nazadnje gostovali še v Celju.

Pod nujo okoliščin odpovedan karneval v Celju torej občanov v Celju ne bo pustil žalostnih obrazov. V regijsko središče bodo prišli pač od zunaj, kajti pust brez maškerade, to se vendar ne spodobi.

Podrobnosti o prihodu radeške maškarade v omenjene kraje bomo sporočili v oddajah radia Celje.

BOLEČ SPOMIN

12. februarja bo minilo 30 let od tistega črnega in najbolj tragičnega dne, ko so celjski gestapovci in njihovi rabeljski pomočniki obesili na Stranicah pri Frankolovem 100 talcev. Obcestna drevesa, ki so nosila mrtve talce, so nema priča groznega dejanja in zločina nad slovenskim narodom. Polagoma umirajo. Toda v cepičih, prenesenih na mlada drevesa, bodo živela dalje. Ne mine dan, ko ne bi kdo obiskal grobov talcev, počastil njihov spomin, položil šopek cvetja ali prižgal svečko. Ob grobovih se največkrat zbira mladina, šolska, ko prirejajo izlete in prav radi poromajo na grobove talcev. Sem prihajajo borci, tovariši in svojci obešenih talcev. Vedno več jih je, ki se ustavljajo pred temi grobovi in si pokličejo v spomin dan pred 30 leti, ko so še živi talci s hrepenenjem gledali v vrhove Konjiške gore, v svobodne gozdove, kjer se njihovi tovariši bojujejo in ne vedo, da čakajo na drevesih železni kavlji in zanke nanje, ki še želijo živeti, se boriti in koristiti svojemu narodu. Svoboda — tako blizu si bila, samo še 100 dni bi bilo treba zdržati . . . Le oče Skale je skočil proti bližnjemu gozdu, ko je videl, da obešajo njegovega sina. Toda brzostrelka nemškega stražarja ga je prerešetala.

Občinski odbor ZB NOV in posebna komisija pri občinski konferenci SZDL v Konjicah sta na posebni seji določila program praznovanj spominskega dne na Stranicah.

V sredo, 12. februarja bo ob 10. uri na grobovih v Stranicah žalna svečanost. Sodelovali bodo godba na pihala, pevski zbori iz Slovenskih Konjic, Frankolovega in Strmca ter mladinske organizacije iz Stranic in Frankolovega. Pred žalno svečanostjo bodo svojci, delegacije družbenopolitičnih organizacij in delovnih kolektivov položile vence. Vod teritorialne enote bo izstrelil častno salvo. Ob 11.30 bo v šoli Dušana Jereba v Konjicah otvoritev razstave TALCI, ki jo prireja Muzej revolucije iz Celja. Ob 12. uri bodo svojce talcev sprejeli predsednik konjiške občine, predsednik izvršnega sveta in predsednik občinskega odbora ZZB NOV. Ob 19. uri pa bo v kulturnem domu v Konjicah filmska predstava iz NOB.

Konjičani želijo, da se žalne svečanosti in ostalih prireditev udeleži čimveč občanov in s tem počastijo 30-letnico 12. februarja, bolečega dne v zgodovini celjskega območja zaradi nacističnega terorja. KONRAD SODIN

SREČANJE S KRISTINCINO SKROMNOSTJO

SLAMNAT KRUH

Obljubili smo, da bomo o ljudeh, ki smo jih srečali v Bučah, ko smo »se šli« leteče uredništvo, se pisali. Nekaj obrazov pa nam bo ostalo nepozabnih. Med njimi tudi KRISTINA PERCEVA!

Malo vstran od farnega patrona stoji njena skromna hiška, ki je že dobila nekaj naraščaja. Kristinin nečak, ki je bil zaposlen v Nemčiji, se je odločil, da bo živel doma, zato je k hiški, kjer Kristina živi, nekaj prizidal. Tudi hladilnik je pripeljal in sploh Kristino preživlja. To se pravi, da daje za hrano, ki ji jo skuha in vsak dan v hišo prinaša njena sestra Ana.

HROMI OTROK

Osem otrok je bilo pri hiši in tudi Kristinca je veselo tekala naokoli. Tri leta otroštva, tri leta nabiranja zvončkov in obešanja na cerkveni zvon, kot je navada vaških otročajev. Potem so mišične vezi nenadoma popustile in mala Kristinca je postala hroma. V šolo so jo nosili in prav nič ni zaostajala za drugimi otroci. Le skakanja po travnikih je bilo konec. Se krave ni mogla pasti, ker je bila prepočasna, da bi jo odvrnila od bližnje njive. Sestre in bratje so se razgubili po svetu, Kristina pa je ostala doma. Stric jo je naučil plesti izdelke iz slamnatih niti. Danes je Kristini 66 let, plete pa že od 14. leta. Nekaj časa je vmes pomagala sestri pri šivanju, ko pa je ta obnemogla, je tudi za Kristino zmanjkalo pšeničnega kruha.

Ostal je le slamnat, zakaj Kristina se preživlja z izdelki, ki jih naredi iz slame.

FILIGRANSKI UMOTVORI

Ko smo Kristino obiskali, smo jo našli pri delu. Sonce se je upiralo skozi okno in s polno svetlobo lajšalo Kristinino delo. Na eno oko že slabo vidi, zato se svojega prijatelja Kristinca vedno razveseli. Na mizi je obračala karton in z nožkom vrezovala okna in vrata. Delala je hišico iz slame in za njeno trdnost potrebuje ogrodje iz kartona. Naročilo je prišlo iz Skopja in Kristinca je hitela, da ga izpolni.

V škatli je ležala pripravljena slama, očiščena, zlikana in spletena v kitke, tako tanke kot vratna verižica. Ko bo skončala z ogrodjem, bo začela Kristinca plesti, vezati, graditi, lepšati, opremljati. Da, tudi opremo bo napravila za hiško, ki ne bo večja od škatle napolitank, včasih pa še tolikšna ni.

Pri Kristinci nismo našli nobenega njenega izdelka. Vse sproti proda in tudi malo naredi. Videli pa smo njene različne šatulje pri sosedih, ki jih imajo skrbno shranjene. Za čudo, čisto nič niso kičaste, ker se kaj takega Kristinca ni imela kje naučiti. Le prvobitno in naravno je ostalo v njej in tisto, kar je dala narava. Za vsak tak izdelek iz slame, ki je vsak zase majčken umotvor, dobi Kristinca 100 dinarjev. Toliko računa, dobi pa dostikrat več. In koliko takih izdelkov naredi na mesec? Največ dva, priprava za delo pa tudi ni vračunana. Ste že prešteli, s kolikšnim denarjem vsak mesec Kristinca živi? Pravi, da je dovolj, ker ima hrano in stanovanje zastonj, za obleko pa ji ga ne zmanjka.

DINAR NA DINAR — VOZIČEK

Če je želja tako močna in če pomaga sonce, da Kristinca dobro vidi in s tem več naredi, pa se uresničijo tudi pepelkine sanje.

Hranila in hranila je Kristinca in zbrala za invalidski voziček. Stoji ob njenem stolu in v pokromanih svetlečih delih se zrcali Kristinin lepi obraz. Obdaja ga venec srebrnih las, ki se čudovito zlivajo z njenim nasmeškom. Ta pripoveduje, da zdaj nima nobenih želja več, da vse ima, da se ne spomni, kaj bi si še želela. Z vprašanji ne odnehamo, ona pa vztraja pri svojem, da ji je lepo. Kaj pa socialna podpora, se vam ne bi prilegla? Kaj bo, če zataje še roke in poslednje oko? Pa je odgovorila, da za podporo ne bi zaprosila za nič na svetu. »Potem pa bodo dejali, da sem lakomna,« je rekla Kristina in pokazala veliko zadrego.

Se in še smo vrtali vanjo, pa ni popustila. Kaj je bilo tisto, kar si je kdaj lahko privoščila? Sladkor in čaj, to je največje razkošje, ki ji je kdaj prišlo na misel. In čisto zase, sramežljivo je še dodala ter zavzdihnila, da je to tisto, česar si želi, da ji ne bi nikoli manjkalo. Da pa bo za te dobrote že sama zaslužila.

Njena vegasta miza stoji pri oknu, da bolje vidi. Služi ji za vse. Za kuho, za načrtovanje, za zlaganje, zato nam je čisto ob koncu le izrazila željo, ki bo verjetno ostala neizpolnjena. Rada bi novo mizico, ki bi služila samo za njeno delo. Rada bi tudi imela veliko ržene slame, ki je najboljša in se iz nje najlažje plete. Lepo se lika in mehka je, nam je strokovno razlagala hroma žena.

Perceva Kristina iz Buč nam še dolgo ne bo šla iz spomina. Ko smo se k njej še enkrat vrnili, da bi napravili dobro fotografijo, predvsem pa lepo, ker je prvič rekla, da ni urejena, smo jo našli zunaj. Po vseh štirih se je plazila v dvorišče in se priplazila do stranišča. Voziček ji pri tem ne more služiti, pomaga pa ji, da jo popeljejo v vas.

Kako zmorejo bučenske klance, je veliko vprašanje, a če je v tistem, ki jo vozi, toliko moči, kot je v Kristini volje do življenja, potem ni noben klanec prestrm.

Sonce je poslalo poslednje žarke in jih usmerilo v njene lase. Zalesketali so se, veliko bolj kot Kristinine oči. Slamnat kruh, s katerim se preživlja vse življenje, je pač le slamnat in utruja, čeprav je zasoljen z življenjskim optimizmom in osladkan z voljo, ki ji ni para.

ZDENKA STOPAR

TIM IN PAPIRNICA

V NESREČI NISI SAM!

So dogodki in sestanki, kjer med ploho besed, deklarativnosti, načelnih sklepov in načrtov zavejeta med prisotne in v svet topla, neposredna, plemenita človečnost in tovarištvo.

Brez ovinkov. Dva primera z občinskih zborov sindikatov v laški občini.

PAPIRNICA RADEČE: Sklep o tem, da je treba vsakemu, ki ga prizadene smrt v družini, pomoči. Če umre delavec v kolektivu ali njegov najožji, po sklepu oddvojijo vsi zaposleni po pol odstotka svojega osebnega dohodka. To pomeni za vsak posamezni primer okoli tričetrt milijona (starega), kar dandanes, ko je drag tudi odhod pod zemljo, mnogo pomeni.

TIM LAŠKO: Vseh šest osnovnih organizacij sindikata v tem kolektivu se je ogrelo za pobudo, ki je izšla iz sindikalne organizacije skupnih služb. V tej je namreč zaposlen kot telefonist *Marjan Stravs*. Ta enaindvajsetletni mladenič je od otroških let, menda zaradi nesreče, ostal slep. Nedavno tega je zaprosil kolektiv za povišanje OD, ker pač težje živi in rabi pomoč ljudi, ki vidijo. Pa je kolektiv prežela pobuda, kako fantu, ki je v kolektivu sicer šele kratek čas, pomagati. Morda, medicina danes dela malone čudeže, bi delavcu mogli z operacijo pripomoči, da bi spet videl? Morda?! Slišali so o odličnem očesnem specialistu v Sarajevu, o odmevnih operacijah v SZ in Švici. In je padel sklep, da bodo vsi zaposleni v naslednjem mesecu delali vsak po eno prosto soboto in denar namenili slepemu sotovarišu, če je količkaj možnosti, da bi operacija uspela, bodisi v domovini ali na tujem. Kakorkoli že, sklep je sprejet. Seveda si vsi srčno želijo, da bi rešitev Milanovih oči bila mogoča. Toda če ne bo, bodo imeli prve stare milijone za podobne primere, za to, da priskočimo na pomoč pomoči res potrebnim, da bi se živo in ne le na besedah uresničeval rek o tem, da v nesreči spoznaš prijatelja — sotovariša in da v naši družbi v nesreči ne moreš ostati sam. Vsaj naj ne bi ostal!

Vzgleda, ki bi ju bilo treba posnemati. O akciji za slepega Marjana Štravsa bomo seveda še poročali. Čudežev resda ni moč pričakovati, toda tudi v najslabšem primeru, če bi ne bilo moč storiti ničesar več, je lahko toplo pri srcu človeku ob zavesti, da ga kljub temi obdaja svetloba solidarnosti J. KR.

CELJE

100 LET SLOVENSKE ŠOLE

Martin Lupše je ravnatelj 1. osnove šole v Celju, ob letošnji stoti obletnici prve slovenske šole v Celju pa tudi predsednik odbora za pripravo te obletnice.

Kako potekajo priprave za tako svečan jubilej, kot je stota obletnica prve slovenske šole v Celju?

Otvoritev prve slovenske šole v Celju je bila za mesto in bližnjo okolico velika pridobitev. Napredni ljudje in učitelji so bili s tujci težko borbo za osnovne pravice, da so smeli slovenski otroci in učitelji govoriti slovensko. Leta 1875 je krajevni šolski svet pridobil eno učilnico za pouk v takratni Gosposki ulici, drugo v bolnišnici Elizabete in tretjo učilnico na Bregu. Leta 1927 pa so odprli novo, 1. osnovno šolo, kjer smo še danes. Že lansko leto je svet šole razpravljal o praznovanju te pomembne obletnice. Imenoval je iniciativni odbor, pozneje pa tudi 30-članski odbor za proslavo tega svečanega jubileja. V tem odboru so predstavniki družbenopolitičnih organizacij, izobraževalne skupnosti, zavod za šolstvo, kulturo, delovnih organizacij in še nekateri drugi predstavniki iz Celja. Odbor šteje 30 članov. Na eni izmed sej je osrednji odbor za proslavo te obletnice imenoval več pododborov, in sicer odbor za prireditve, ki ga vodi Antonija Mešl, odbor za propagando, vodi ga Drago Hribar, odbor za izdajo jubilejne publikacije, ki ga vodi

Vlado Novak in gradbeni odbor, ki ga vodi Slavko Kukovec.

In kakšen je program proslave?

Proslava bo imela svečan in manifestativni videz, saj ne bo samo kulturna, ampak tudi politična prireditev. Imela pa bo še delovni značaj, saj pripravljamo zborovanje prosvetnih delavcev. Medse pa nameravamo povabiti tudi koroške Slovence. — Pokroviteljstvo nad to proslavo pa naj bi prevzel Janez Barborič.

Imate v načrtu kaj posebnega?

Izdati nameravamo tudi jubilejno publikacijo, ki bo zajela zgodovinski razvoj celotnega šolstva v Celju: osnovnega, srednjega in tudi višjega. Pripravili bomo tudi razstavo o razvoju šolstva, ki bo prikazala rast celotnega šolstva v Celju. Ker je bilo na naši šoli v času okupacije zbirno taborišče izseljenih družin, se bomo ob tej pomembni obletnici spomnili tudi tega dogodka. Ob praznovanju stoletnice bo teden prireditev, ob zaključku tedna pa bo svečana proslava, na katero se že pripravljajo vse celjske osnovne in srednje šole. Nastopili bodo pevski zbori, folkloristi, telovadci in številni drugi. Naš dramatski krožek se bo predstavil z recitalom: Ukradeni otroci. Tudi našo šolsko stavbo bi radi olepšali in uredili. Popraviti nameravamo fasado in vse notranje prostore. Urejamo tudi okolico šole, pri asfaltiranju poti so nam priskočili na pomoč vojaki iz vojašnice Slavka Šlandra v Celju. Strošk za obnovitvena dela znašaj okrog 350 milijonov dinarjev.

Če hočemo kar najlepš proslaviti to svečano obletnico, ki sovpada s praznova njem 30-letnice osvoboditv naših narodov, bomo mora še veliko narediti, saj se za vedamo, da je to velik do godek ne samo za šolstvo ampak za mesto Celje n sploh, kajti slovenska šol pred stotimi leti je bila z tedanje nemško Celje zare velika pridobitev.«

MATEJA PODJE

Kombinat HMEZAD Žalec
TOZD Vrtnarstvo Celje
Ljubljanska cesta 93

razpisuje delovno mesto

KNJIGOVODJE
za strojno knjiženje

POGOJI:
srednja ekonomska ali nižja šola z nekaj prakse v knjigovodstvu, s tečajem za strojno knjiženje ali brez.

Osebni dohodki po pravilniku o delitvi OD.

Pismene ponudbe sprejemamo do 20. 2. 1975.

BUČENSKO SREČANJE

POTA KOVAČA JANEZA

Nekaj bežnih korakov od Buč, pokrajina se že rahlo prevesi v novo, brezimeno dolinico, se sklanja h krožniku Umekov Janez. Premišljeno potuje žlica od ust do krožnika in Alojzija je še vedno tako, kot je bila: ne odvrne pogleda od mize, krožnika, zatemnjena kuhinja, tudi gostje, je ne moti. Vsak na svojem koncu, vsak s svojim življenjem. Pota se ne križajo, vzporedno gredo naprej, v trdo življenje vaških zakonov.

Vprašanje zmoti Janeza, a žlice ne odloži.

»Bil sem kovač v Imenem, Rajhenburgu in Podsredi, in ko je prišla vojna, sem vihtel kladivo v Imenem, čisto blizu Buč. Žena, takrat je bila še moje dekle, dolgo sva se poznala, je bila viničarka. Delali smo od zore do mraka, hudo delali.

Brat Jože je bil tistihdob kurir Kozjanskega odreda in že med vojno sem dobil stik s partizani, vse dokler niso 1944., menda je bilo okoli septembra meseca, delal sem v vinogradu v Bučki gorci, prišli po mene partizani. Odšel sem z njimi ...«

Alojzija neprizadeto opazuje dogajnaje, Janez zbira misli, vrti žlico in grebe v preteklost.

»Z njimi, s partizani, sem odšel na Planino. Ženi to ni bilo prav, strah jo je bilo, kaj bo z mano. Priključil sem se XIII. udarni brigadi Mirka Bračiča. Bil sem ranjen na Konjiški gorci, v roko so me zadeli. Ko so ustaši hajkali, sem se zgubil in po nekaj poizkusih dobil vezo z II. dolenjskim bataljonom. Tam sem bil ranjen v nogo. Z brigado sem dočakal svobodo, šel sem na Koroško, potem pa sem se vrnil nazaj na Buče.«

V Janezu je dobrodušnost kozjanskega kmeta, nič prenapetega, nič grobega. Nekdanja viharnost je komaj še živa, a hrast še stoji in kljubuje.

»Leta 1946 sva se z Lojzko vzela, dosti dolgo sva se poznala. Kmalu sva odšla v Žepovce pri Apačah, jaz sem delal kovaštvo, žena pa doma. Ni šlo, da bi ga vrag. Partizanske težave so mi začele spodjedati zdravje in 1952 sva se vrnila na Buče.«

Janez in Alojzija nimata otrok, sama preživljata zime in prešerne kozjanske pomladi, meglene jeseni z vriski in težka poletja. Soseda, Pajkova Amalija, jima je dala v najem hišico.

»N.č ne plačujeva, le delati hodiva, tavrh. Slaba je hišica, slaba, a kaj se hoče. So rekli, da sem 20 odstotni invalid in mi dali na leto 800 dinarjev pa še vsak mesec dobim 150 dinarjev priznavalnine. Težko se živi s tem denarjem, bolj težko, ko je vse tako drago.«

Sosed Ivanc, sede tik ob oknu, pripomni:

»Je zadnjič dejal Ocepek od Biroja za tehnično pomoč Kozjanskemu po potresu, tudi Janezova kajža je bila prizadeta, da takšna hiša še za prašiče ni, kaj šele za borca, ki je ves bolan.«

Janez kima in se skuša nasmehniti, a nasmeh nikakor ne gre v gube. Alojzija ne reče nič, zato zakrpa vrzel Ivanc in tiho zatrdi:

»Upam, da jima bomo uspeli postaviti montažno hišico, saj sama res ne moreta ničesar narediti. To, kar imata, ni za ljudi, res ne.«

Ničkaj rad ne govori o teh stvareh Janez, ki je bil dvakrat ranjen, le to pove z za spremembo močnejšim glasom, da dobi premalo denarja. In ne tarna.

Vsako leto vzredita prašička, hodita še kar naprej v tavrh, režeta trto v vinogradih, vežeta, sušita krmo in grabita listje. Za ljubi kruhek.

Dvainsedemdeset let je že zdrknilo čez Janezova pleča, že vsa upognjena, čez pleča starega partizana, ki si želi le to, da bi k uborni priznavalnini primaknili še kakšen dinar več. Alojzija še vedno ne reče nič. Samo kima. Kot prej Janez.

Samotno je njuno življenje.

In borno.

MILENKO STRAŠEK

ljubljanska banka

PODRUŽNICA CELJE

vabi k sodelovanju

— več delavcev s SŠ izobrazbo za delo v sektorju sredstev in naložb, službi računovodstva, službi poslovanja s prebivalstvom in direkciji za kreditiranje stanovanjske in komunalne graditve

— delavca s SŠ izobrazbo za delo v ekspoziturah Žalec in Šmarje pri Jelšah

— delavce z nepopolno SŠ izobrazbo v ekspoziturah Laško, Brežice, Šentjur, Šmarje pri Jelšah, Rogaška Slatina, Slovenske Konjice in Mozirje

Vse, ki izpolnjujejo pogoje vabimo, da pošljejo svoje vloge ali se oglasijo osebno na naslov Ljubljanska banka — podružnica Celje, Vodnikova 2 do 21. februarja 1975.

POLITIČNA ŠOLA

Občinska konferenca ZK Šentjur organizira skupno z občinsko konferenco ZK Šmarje šestdnevno politično šolo v Poštarskem domu na Pohorju (od 4. do 9. 2.). Mlade komuniste obeh občin bodo seznanili z nalogami in organizaranostjo v ZK.

Do sedaj v šentjurski občini ni bilo še nobene politične šole zaradi premajhnega števila kandidatov.

Cvetko Stropnik

ODMEVI

VARNOSTNI PAS: DA ALI NE?

V zadnjih mesecih je republiški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu skupaj z novim osnutkom zveznega pravilnika o napravah in opremi motornih vozil začel akcijo za uporabo varnostnih pasov med vožnjo v osebnih avtomobilih. Osnutek zveznega pravilnika predvideva, da bodo morali imeti s 1. januarjem prihodnje leto vsi osebni avtomobili na prvih sedežih vgrajene varnostne pasove. Prav to vprašanje pa povzroča med vozniki motornih vozil več upravičenih vprašanj.

Od kdaj varnostni pasovi? Kakšni naj bodo? Kje se bodo dobili? Katere so bistvene prednosti varnostnih pasov in podobno. V tisku in na televiziji so tem vprašanjem posvetili veliko pozornosti. Dejstvo je, da je varnostni pas eden izmed elementov za varnejšo vožnjo. Po anketi General Motorsa je 40% nesreč v prometu na glavah voznikov. Prav te nesreče pa lahko preprečimo ali zmanjšamo z varnostnim pasom. Slednji je priporočljiv tudi zaradi drugih stvari, važno pa je to, da vedno pretehta nad tistimi elementi, ki govorijo proti varnostnemu pasu.

Kakšne varnostne pasove imamo in kateri so najboljši? V naših trgovinah še vedno dobimo »podtrebušni pas.« Tega ne priporočajo, ker ne more preprečiti, da se ne bi ob nenadni zaustavitvi avtomobila zgornji del telesa in glave nagnila naprej in bi tako prišlo do poškodb. Pri »diagonalnem pasu« je učinek omejen in se tudi njegova uporaba ne priporoča. Pas na tri točke ali kakor ga tudi imenujemo »ipsilon (y) varnostni pas« je kombinacija obeh prej omenjenih pasov in je pritrjen v vozilo na treh točkah. Ta pas zadržuje trebušni del telesa, da ne zdrsne naprej, hkrati pa tudi prsni koš in glavo. Za tak varnostni pas so se odločile vse tiste države, ki so že predpisale ta varnostni pripomoček kot obvezno opremo osebnih avtomobilov in vse tiste, ki zaenkrat šele propagirajo njegovo uporabo. Tritočkovni varnostni pas priporoča republiški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, predvideva pa ga tudi osnutek zveznega pravilnika o napravah in opremi motornih vozil.

Tritočkovni ali ipsilon varnostni pas mora biti izdelan iz elastičnega trpežnega tkiva z vidno označenim stikalom, kjer deluje zaponka, ki se mora odpreti na pritisk s prstom.

Pri vsem moramo imeti pred očmi predvsem to, da pri uvajanju varnostnih pasov v avtomobile ne gre za muho enodnevnico ali zgolj neko »kaprico,« ampak za željo, da se z varnostnim pasom in **njegovo uporabo** preprečujejo nesreče ali vsaj oblažujejo poškodbe dobljene v nesrečah.

Kako na to gledajo tisti, ki veliko ur presedijo v avtu in so tako praktično vsak dan izpostavljeni možnostim, da pride do nesreče?

SLAVKO ZAGORIČNIK iz Sempetra, zaposlen v Aero Celje kot vodja prevoznega parka, pred tem pa je deset let kot poklicni voznik vozil osebne avtomobile, ki so že imeli vgrajene varnostne pasove: »To, da se tudi pri nas uvedejo varnostni posovi, je pozitivno in potrebno. Ob uporabi varnostnega pasu imaš večje možnosti, da preprečiš nesrečo in poškodbo. To še posebej velja za tistega, ki sedi poleg šoferja na prvem sedežu. Bral sem, da v tujini že izdelujejo takšne varnostne pasove, ki deluje jo na različne reakcije. Na primer, če manj pritisneš na zavoro, je varnostni pas bolj gibljiv, ob večjem pritisku ali sunku pa se stisne in zadrži. Varnostni pasovi so vsekakor koristni, saj njim v prid govorijo številne ankete, kjer je strokovno dokazano, da bi se dalo marsikaj preprečiti, če bi bil voznik ali spremeljevalec pripet z varnostnim pasom.«

RUDI TOMAN iz Sempetra, zaposlen v Aero Celje, obrat Sempeter, poklicni šofer tovornjaka, sicer pa tudi voznik osebnega avtomobila: »Varnostni pas te pri prevračanju zadrži v avtu in tako imaš večje možnosti, da se manj poškoduješ. Res je, da v nekaterih primerih varnostni pas ni priporočljiv (požari v avtu ali kaj podobnega), vendar so argumenti, ki govorijo zanj, v večini. Montaža varnostnega pasu je minimalen strošek proti ceni življenja.«

FRANC HRIBOVŠEK, zaposlen v KK Hmezad Žalec obrat Mlekarne v Celju kot poklicni šofer tovornjaka, vozi pa tudi osebni avto: »Pozdravljam uvedbo varnostnih pasov. Zakaj, mislim ni treba posebej dokazovati, saj so to dokazali že strokovnjaki s številnimi anketami, ki govorijo v prid uvedbe varnostnih pasov. Vse tisto, kar zagotavlja varnejšo vožnjo v današnjem času na naših cestah, je treba pozdraviti in nemudoma uvesti.«

EMIL PINTER, KK Hmezad Žalec, voznik osebnega avtomobila: »23 let sem že voznik in velikokrat sem razmišljal o tem, da bi si dal v avto montirati varnostni pas. Zakaj? Zaradi večje varnosti. Vendar sem vedno odlašal, zdaj ga bom montiral, ker smatram, da je tako prav.«

Tako štirje izmed mnogih, ki vsak dan vozijo po naših cestah. Brez vsakega oklevanja so za uvedbo varnostnih pasov, ker je strokovno dokazano, da to pomaga pri varnejši vožnji. So pa zato, da bi tisti, ki to uvajajo pri nas, tudi povedali, kakšne varnostne pasove kupiti in kako jih uporabljati. Tako bi tudi preprečili raznim šušmarjem, da bi začeli proizvajati nestrokovno izdelane varnostne pasove.

Stvar je torej jasna: smo za varnostne pasove, da bi tudi z njimi pomagali pri zmanjševanju ali vsaj omejevanju nesreč in žrtev na naših cestah.

Tekst: TONE VRABL

Foto: TONE TAVČAR

Rudi Toman

Emil Pinter

Franc Hribovšek

Slavko Zagoričnik

NAGRADNA UGANKA

Med reševalce, ki bodo pravilno rešili nagradno uganko, bo žreb razdelil nagrade v skupni vrednosti 350 dinarjev:

1. nagrada: 100 din
2. do 6. nagrada: po 50 din

Izrezek z rešitvijo pošljite na naslov: Uredništvo NOVEGA TEDNIKA, 63000 Celje, Gregorčičeva 5. Na pisemski ovitek napišite NEKOLIKO POMISLIMO. Pri žrebanju bomo upoštevali vse rešitve, ki bodo v uredništvu do četrtka, 13. februarja.

Krenite iz točke A ter z eno potezo, ne da bi dvignili svinčnik s papirja, povežite vse točke v pravokotniku! Vrnite se na točko A, potem ko ste z dvojnim križanjem tvorili osem predelov, od katerih vsak ima samó eno zvezdo!

NAGRAJENI REŠEVALCI

Za nagradno križanko, objavljeno 23. januarja, smo prejeli 89 rešitev. Žreb je razdelil nagrade takole:

1. nagrada (100 din):
MARA POGAČNIK, 63000 Celje, Ul. 29. nov. 5

2. do 6. nagrado (po 50 din) prejmejo:
PRIMOŽ DOLŽAN, 61000 Ljubljana, Železnikarjeva št. 21
MIHA STOJAN, 63310 Žalec, Blok upokojencev
MARIJA MERSLAVIČ, 63230 Šentjur, Goričica 21
ZINKA POPOV, 63000 Celje, Teharska cesta 53
BORIS DEBELAK, 68296 Krmelj

REŠITEV IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

Vodoravno: 1. Ahaja, 6. grinta, 12. votek, 13. lestev, 14. sren, 15. soja, 16. ht, 17. tok, 18. keber, 19. TO, 20. rs, 21. mavec, 22. Ink, 23. IK, 24. okel, 25. Omir, 26. jodlar, 28. Lorca, 29. Apolon, 30. eleat.

KRIŽANKA

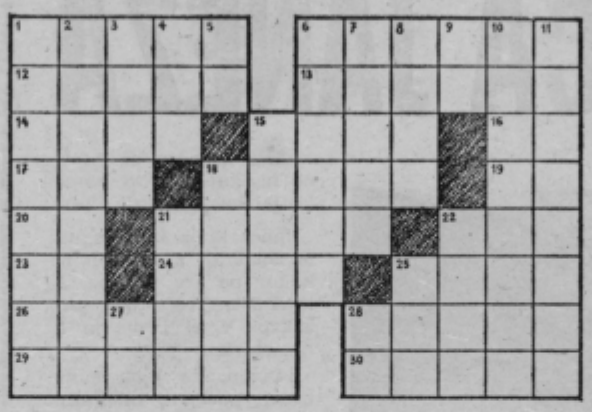

Vodoravno: 1. možic, tudi delovna obleka, 6. čuvaj živine, 12. posteklina, lošč, 13. industrijsko mesto pri Firencah, rojstni kraj pesnika Petrarce, 14. poškodba, odrgnina, 15. kos blaga za brisanje ali čiščenje, 16. sosednji črki v abecedi, 17. žensko ime, 18. organska snov trpkega okusa, ki se uporablja zlasti za strojenje, čreslovina, 19. tuj dvoglasnik, 20. avtomobilska oznaka Sombora, 21. slovenski novoromantični skladatelj, katerega pravo ime je Friderik Širca (Risto), 22. in tako naprej, 23. avtomobilska oznaka Krapine, 24. vtikljaj, 25. vozilo za vožnjo po snegu, 26. kvar, 28. eden izmed Cezarjevih zarotnikov, 29. črni leopard, 30. psikovec.

Navpično: 1. optična priprava na podmornicah, 2 reka v Južni Ameriki (6518 km), 3. slovenska ženska revija, 4. vzdevek Goethejeve matere, 5. kemijski znak za klor, 6. ladja na paro, 7. pred leti odličen francoski smučar, ki je tekmoval tudi v Kranjski gori (Michel), 8. ime filmskega igralca Conneryja, 9. avtomobilska oznaka Tuzle, 10. popotnik, viator, 11. država, ki meji na Jugoslavijo, 15. osoljene ribje ikre, 18. gorovje na Slovaškem, ČSSR in v Poljski, 21. povabljenec na gostiji, 22. središče Moldavije, 25. pripadnik Sasov, 27. dve črki iz besede VINO, 28. kratica za Komunistično partijo.

NAPOLEON IN ŠKORNJI

Napoleon je cenil samo tisto, kar je prišlo iz Francije. Ko je bil leta 1808 v Milanu, je poklical najboljšega čevljarja in mu dejal: »Rad bi par škornjev in sicer takoj. Vem, da smo v Italiji, zato seveda ne morejo biti čisto v redu, vendar mi jih napravite po najboljših močeh. Zdaj pa mi vzemite mero!« »V Italiji se mera ne jemlje,« je odgovoril čevljar, ranjen v svojem samoljubju. »To navado prepuščamo Franciji.« »Kaj? Ali boste naredili čevlje, ne da bi mi vzeli mero?« »Da, veličanstvo, italijanskemu čevljarju je dovolj bežen pogled.«

Naslednjega dne se je čevljar vrnil s čudovito izdelanim škornjem. »Sijajno!« je rekel cesar, ko ga je pomeril. »Prilega se mi kot ulit; kje pa je drugi?« »Drugega vam bodo izdelali v Franciji,« je odgovoril čevljar in odšel.

LAŠKO

IZGRADNJA PRIZIDKA

Nov vrtec je bil otrokom iz Laškega za bivanje in njihovim vzgojiteljem za delo z njimi nujno potreben. Končno so se lahko preselili. Čeprav zgradba še ni dokončana, pomeni vrtec velik korak naprej pri vzgoji in varstvu otrok. VIKTOR PERGAR je vršilec dolžnosti direktorja v novem vrtcu.
Kaj pomeni nov vrtec za Laško?

»V mesecu decembru smo se preselili v nov vrtec, ki smo ga vsi, še posebej otroci, težko pričakovali. Čeprav stavba še ni polnoma dograjena, so prostori, v katerih zdaj bivamo, lepi in svetli. Reči pa moram, da so tudi pomanjkljivi. Že sama lokacija vrtca, ki je sicer v novem naselju, ni najbolj posrečena. Proti tej lokaciji je bila tudi večina Laščanov, češ, da je precej oddaljena in za nekatere seveda težko dostopna. Pod vrtcom je tekel potok, ki ga je bilo treba kanalizirati in ga nato zasuti. S tem so se seveda stroški gradnje precej povišali. Prizidek vrtca še ni urejen, namenjen pa je za varstvo dojenčkov. Zaradi neizgotovljenega prizidka se v funkcionalnosti tega dela vrtca kažejo precejšnje težave, in sicer s prenašanjem hrane iz spodnjih v zgornje prostore, z neurejenostjo sanitarij in garderob za osebje in podobno. Sanitarije za otroke so lepo in primerno urejene, le hodniki vrtca so preozki. Mislim, da je za vrtce najbolj primeren paviljonski način gradnje in ne etažni. Upamo, da bodo ti problemi z novim prizidkom, za katerega mislimo, da bo zgrajen do konca šolskega leta ali že prej, postali precej manjši. Tudi okolica vrtca še ni urejena, tako da se sedaj otroci igrajo na igrišču pri starem vrtcu.

V varstvo smo vzeli tudi nekaj več malčkov in nekaj novih delavcev. Ekonomska cena oskrbe se ni spremenila, s TIS pa smo se dogovorili, da nam bo povečala dotacijo in bomo s temi sredstvi krili višje stroške. Tudi malo šolo je v celoti prevzel na svoja ramena vzgojno varstveni zavod, obiskovali pa jo bodo vsi predšolski otroci, ki bodo v letu 1975 prvič sedli v šolske klopi.

Viktor Pergar

Še posebej se novih prostorov veselijo otroci, ki so se prej stiskali v neprimernih in temnih prostorih, mamice z dojenčki pa že težko pričakujejo izgradnjo prizidka, ki jim bo olajšal skrbi, kam z otrokom, medtem ko bodo one morale oditi v službo. Pri nas, v našem delu pa še manjka nekatera oprema, ki bo kasneje vsekakor omogočila še prijetnejše bivanje otrok in vzgojiteljev v vrtcu. Dokler ne bo steklo delo v našem nedokončanem prizidku, bodo pomanjkljivosti v funkcionalnosti tega vrtca res bolj očitne.«

Mateja Podjed

CIGANKA — povest iz domačih hribov

48

»Pavla, le eno te prosim: odpusti mi! Le to besedo izgovori, da mi odpuščaš! Nič drugega ne prosim.«

Tedaj so se usule Pavli solze in tiho je zaihtela.

»Za božjo voljo, kaj ti je« — se je ustrašil. »Da, da, preveč sem te užalil in ne moreš mi odpustiti. Toda ne joči se več! Saj ti ne bom več v nadlego. Saj grem.«

»Ne, ne ostani! Prosim te,« je zavpila.

Začušila je solze in ga poprosila:

»Franc, daj, daj mi ta prstan!«

»Rad, rad, Pavla. Kako sem vesel, ko ga hočeš!«

Segla je po zlatem obročku, ga poljubila in nataknila na prstanec.

»Bog ti povrni, Franc! Zdaj imam spet nekaj od tebe!«

»Pavla, ali te smem tudi jaz za nekaj prositi?«

»Za kaj? Povej!«

»Samo malo, malo me spet imej rada!«

»Saj te imam. Saj te imam. Saj sem te zmerom imela. Kaj sem se prejokala zaradi tebe. Zdaj pa je vse dobro.«

»Daj mi zopet besedo in sprejmi me zopet — za vse življenje!«

»Da, da, da Franc, ljubi!«

»Moja ljuba Pavla!«

Prijel jo je za roke in jih stiskal ves srečen.

Tedaj se je izza skale prismejala Urška:

»Bog daj! Sem že nazaj. Kaj se vidva tepeta, hihihi?«

Ravnjak in Pavla sta se urno spustila.

»Urška!« je vzkliknil Ravnjak skoraj nejevoljno. »Ti si pa hitra. Ali si našla uro?«

»Sem, hvala Bogu. Ni bilo treba daleč po njo. Tam gori sežem v žep in prav na dnu je bila ura, hihihi.«

»Ti — ti!« je zažugala Pavla s prstom. »Ti si mi prava!«

»Seveda sem prava — Cenc tudi tako pravi... Ali Pavla, močno se mi zdi, da si tudi ti nekaj našla. Tisti prstan ti spet vidim na roki.«

Pri tej priči je dekle hudo zardelo.

Toda že se je oglasil Ravnjak.

»Pavla in jaz sva ženin in nevesta. Pravkar sva se zmenila.«

»O, to je pa vesela novica, hihihi. Saj sem ti dejala, Pavla: na božji poti si človek to in ono izprosi. Bog ti daj srečo in vam, Ravnjak, tudi!... Da, da, nebo in zemlja se najdeta, ljudje pa ne drugače, kakor če z glavami skupne treščijo, hihihi, hihihi.«

Kar dušila se je, tako jo je silil smeh. Potem pa jeziku ni bila več kos: vse je na drobno povedala, kako so ona, Cenc in Kristina vso to zaroto skuhali in kako se jim je posrečila.

»Kaj vam je bilo treba vsega tega!« se je Ravnjak kislo nasmejal. »S Pavlo bi se bila že brez tega tudi dobila.«

»Čez sto let, da, hihihi... Zdaj pride pa drugo vprašanje. Kdaj bosta napravila resnico? Menda kmalu, da se ne razdere še drugič.«

»Zdaj se ne razideva več... Pavla, kdaj, praviš, se vzameva?«

»Ti povej, Franc!« je zašepetalo dekle.

»Jutri je sveti Jakob... Če se nič ne mudiva, sva do Velike Gospojnice že lahko oženjena. — Ali ti je prav, Pavla?«

»Franc, vse mi je prav, kar ti rečeš.«

»Dobro! Tedaj pojdeva še ta teden k župniku, da naju v nedeljo že prvič okličejo.«

»Živio! Zmaga je naša! tako vpije Cenc, kadar ga ima pod klobukom,« je gostolela Urška, »to vama je danes lep dan, tega moramo zaliti.«

Iz torbe je privlekla steklenico in natočila en kozarček za Pavlo, drugega za Ravnjaka, sama pa je obdržala steklenico, v kateri je bilo še nekaj vina.

»Zdaj pa na zdravje! Bog živi!«

»Franc, na tvoje zdravje, da bi bil srečen!« je tiho dejala Pavla in ga objela z ljubečimi očmi.

»Pavla, ti si moja sreča, edino ti,« je šepetal on.

Kozarca sta zazvenela. Urška pa je trčila s steklenico in zaklicala prešerno:

»Bog daj srečo — pa kmalu družino večo!«

Potem je potegnila steklenico in izpila, kar je še bilo v njej.

»Tako, jaz sem svoje opravila. V treh tednih pa pridemo po plačilo ali pa šošljem Cenca, hihihi.«

x x x

Bilo je šest tednov pozneje. Ravnjak in Pavla sta se peljala v Maribor in se tu na tihem poročila, potem pa sta romala na Brezje in si ogledala Bled in Bohinj. Vrnila sta se tisti teden pred Malo Gospojnico. Proti večeru sta prispela na Ravne. Tu je bilo že vse pripravljeno za skromno gostijo, na katero sta povabila vse posle, Jerco, Cenca in Urško. Tudi Pristovnici je Pavla pisala z Brezij; ta sama sicer ni prišla, poslala pa je deset steklenic najboljšega vina.

Ravne so bile vse v cvetju. Okoli oken in vrat so se vili venci iz smrečja in rož.

Ko sta se mlada približala, so počili topiči, ki sta jih spodaj pod gumnom sprožila Florijan in Lipe. Pred durmi je čakala pražnje oblečena družina. Sredi med njimi je stala Kristina z ogromnim šopom sončnic, dalij, georgij in aster. Šop je bil tak, da male Kristine kar nič ni bilo za njim. Držati ga je morala z obema rokama in si ni mogla obrisati solz, ki so ji zdrknile po obrazu, komaj ko je Pavlo zagledala. Požrla jih je in si odkašljala, ker je morala mlado pozdraviti:

»Bog vaju sprimi, ljubi gospodar in ljuba gospodinja, da bi bila zdrava, vesela in zadovoljna vsekdar!«

Dalje ni mogla. Ko se je srečala s Pavlinimi očmi, jo je posilil tak jok, da se je jela vsa tresti. Ali Cenc se je že obrisal in zakrulil s svojim raskavim basom:

Staša Gorenšek

PLES V MASKAH

Ste se odločili, da boste letošnji pust preživeli kar se da veselo in razposajeno? Potem ste se za pustni karneval ali za maškeradni ples gotovo namenili tudi nekoliko našemiti v pustno masko. In prav vsem tem tudi moda ni čisto ob strani, zato vam danes svetujem nekaj aktualnih modnih mask.

Nora moda tridesetih let so kar idealna osnova za prijeten pustni komtum. Z malo preveč poudarjeno lintjo takratne mode, z malo bolj prettranimi dodatki, ki jih je ravno toliko preveč skupaj, da dajejo nekoliko neurejen videz, bomo kaj kmalu norčavo ponazarjale določen stil oblačenja. Z malo domišljije in iznajdljivosti si lahko tak kostum naredimo kar same doma. Morda že odsluženo dekoltirano poletno obleko podaljšamo s svilenim robom, ki ga našijemo tudi ob vratnem izrezu. Pripnemo si veliko rožo, ki naj bo kar iz papirja in tudi kar doma narejena. Potem si poiščemo najdaljše nize ogrlic, zavežemo si šal ali ruto ob vratu in trak v lase. Vse ostale drobne domislice, kot je pričeska, pustni make-up in podobno, pa prepuščam vaši spretnosti in domišljiji.

ZLATA PRAVILA ŽIVLJENJA

O VRLINAH

ZMERNOST. Ne jej do sitega: ne pij do onemoglosti.

TIŠINA. Govori tisto, kar koristi drugim in tebi; izogibaj se neresnemu govorjenju.

RED. Vsaka stvar naj ima svoje mesto; za vsako opravilo si vzemi čas

ODLOČNOST. Kar je potrebno storiti, stori odločno; svojo odločitev izpelji brez napake.

VARČNOST. Ne zapravljaj več kot je treba drugim in sebi; ničesar ne zavrzi.

PRIDNOST. Ne izgubljaj časa; vedno se ukvarjaj s koristno stvarjo, opusti vsa nepotrebna dejanja.

ODKRITOST. Ne uporabljaj prevare, ki škoduje; misli neškodljivo in pravično, in če govoriš, tako tudi govori.

PRAVIČNOST. Ne škoduj drugim, ne zanemarjaj dobrih dejanj, ki so tvoja dolžnost.

HLADNOKRVNOST. Izogibaj se eksperimentov.

ČISTOČA. Pazi na čistost telesa, obleke in stanovanja.

MIRNOST. Ne razburjaj se zaradi malenkosti ali splošnih in neizogibnih nesreč.

ČISTOST. Spolnost uporabljaj za zdravlje in potomstvo, nikoli za okrnitev svojega ugleda in ugleda drugih.

Benjamin Franklin

ZDRAVNIK ODGOVARJA - SVETUJE

VPRAŠANJE: Kako lahko zdravila vplivajo na vozniško sposobnost?

Odgovarja dr. Milan Bekčič: Število bolnikov, ki se po jemanju zdravil neposredno izpostavljajo vse bolj zapletenim prometnim situacijam, stalno narašča. Nekatera, celo preizkušena zdravila, lahko neugodno vplivajo na nekatere, za prometno varnost bistvene psihične funkcije — ker vsebujejo sedativno (pomirjevalno) komponento, ki bi teoretično lahko vplivala na voznikovo sposobnost.

Zdravniki so že ugotovili vpliv zdravil na sposobnost optičnih in akustičnih dražljajev ter reagiranje nanje, vpliv na psihomotorično in duševno koordinacijo, na koncentracijo in na subjektivno presojanje situacij.

Rezultati so pokazali, da lahko zdravila vplivajo na sposobost dojemanja, reagiranja in koordiniranja, kar vozniki občutijo kot zmanjšano koncentracijo. Te pomanjkljivosti lahko kompenzirajo s previdnostjo oziroma z večjo pozornostjo. Analize pri testiranju so pokazale, da v povprečju ni znatnih akutnih in kroničnih učinkov, tako da vozniki pod vplivom zdravil s sedativno komponento sicer počasneje reagirajo, vendar ne nesigurneje.

To pomeni, da navadno ni pričakovati bistvenega poslabšanja voznikove sposobnosti, v navodilu za uporabo zdravil pa tudi že tovarne opozarjajo na potrebno previdnost pri vožnji in pri delu s stroji. Vendar pa svetujem, da se o uporabi takšnih zdravil posvetujete z vašim zdravnikom.

zaupno

KRASTE ALI LIŠAJ?

Ker živim v zelo oddaljenem kraju in si ne morem privoščiti zdravnika, vas prosim za nasvet. Po telesu, zlasti pa na glavi imam že dalj časa rdečo kožo, ki me zelo skrbi, če pa se praskam, nastanejo kraste, ki potem, ko se posuše, odpadejo. Težava pa je v tem, da se narede nove in ni konca moje bolezni. Mi lahko svetujete kakšno mažo?

FANIKA

DRAGA FANIKA,

žal, ne. Morala boš k zdravniku in tudi plačati ti ne bo treba, če nimaš denarja, saj moraš biti zavarovana. Če tega ne veš, pa se oglasi na vaši občini, kjer tudi za socialne podpirance plačajo vse zdravstvene storitve. Sama se nikar ne »pacaj«, ker si potrebna zdravniške nege.

NATAŠA

JECLJANJE

Stara sem 14 let in hodim v osmi razred osemletke. Težave imam z jecljanjem. To traja od lani in me ovira v pogovoru s sošolci, v trgovinah in pogovoru z drugimi ljudmi.

Po končani osemletki nameravam na ekonomski srednjo šolo, zato me zelo skrbi, kako bo z učnim uspehom, ker jecljam. Iz dneva v dan je huje s to mojo nadlogo. Mnogim sem že potožila, pa so mi rekli, da jecljam le iz navade ali pa zato, ker govorim prehitro. Zelo se trudim, da bi se jecljanja odvadila, pa vendar mi ne uspe. Prosim vas za nasvet. Ali je kakšno zdravilo proti jecljanju?

Mojca

Draga Mojca,

prav je, da si se oglasila, ker je vsako težavo na začetku lažje pozdraviti kot kasneje. Nisem strokovnjak za te stvari, zato ti lahko samo svetujem, kam greš lahko po pomoč. Poišči logopedsko ambulanto v zdravstvenem domu v Celju, kjer ti bo strokovnjak vedel najbolje svetovati. Tudi pozdraviti se da tvoja »bolezen«, le da je zdravljenje včasih zelo dolgotrajno, predvsem pa je potrebno vaditi. Več boš izvedela v sami ambulanti, zato se le pogumno napoti tja na pogovor.

NATAŠA

priporočamo

Po licenci priznane kozmetične firme AVON izdeluje Krka Novo mesto parfumirano olje za kopanje, ki ga lahko kupite v Veleblagovnici T. Country morning (180 ml) stane 152,99 din, Koffee Klatch (150 ml) pa stane 133,86 din.

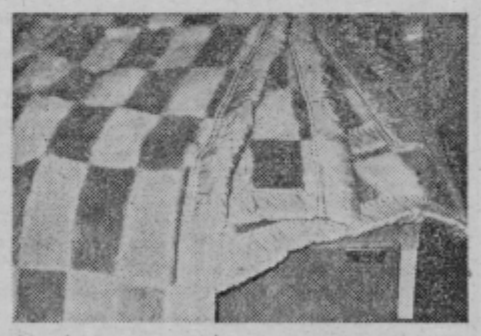

Morda še ne poznate OSCAR otroške odeje (1,15 x 1 m), ki je mehka, se ne mečka, je odporna proti vlagi, se preprosto pere in pri tem obdrži barvo, izgled in kvaliteto. V prodajalni Ciciban jo prodajajo za 219,45 din.

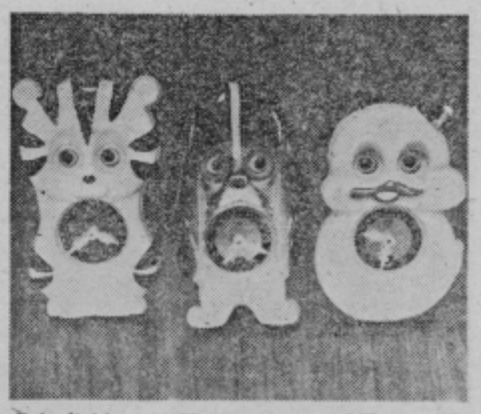

Tele ljubke otroške ure imajo obliko različnih živali in pri tiktakanju migajo z očmi. Uvožene so iz Japonske, prodajajo pa jih v trgovini Centromerkur na Starem trgu. Cena: 122,90 din.

Novost na našem tržišču je brivnik Iskra Braun synchron, ki ima strižno mrežico prilagojeno na kratke in dolge dlake in škarje za zalisce. V veleblagovnici Tkanina ga imajo že v prodaji in stane 699,00 din.

SALUTELLA pekači so vsebinsko uporabni, saj se jed lahko peče v njih brez maščobe, čas pečenja pa je krajši. Različne velikosti pekačev prodajajo v veleblagovnici T in stanejo: 108,84, 146,04 in 173,61 din.

MIRAN BRANCE

avtomehanični servis — Laško

vzdrževanje in popravilo avtomobilov znamk ZASTAVA 101, ZASTAVA in NSU.

Urejen avto, varna vožnja. — Zato v Laško! Hitro, strokovno, poceni!

PREBOLD: NAJBOLJŠI NA OBMOČJU

V soboto je bil v Preboldu občni zbor gasilskega društva Prebold-Dolenja vas, ki so se ga poleg aktivnih članov udeležili tudi številni krajani. Najprej so pregledali rezultate dela v preteklem letu, po razpravi pa so sprejeli načrt dela za prihodnje obdobje.

Gasilci iz Prebolda so v preteklem letu dosegli nekaj lepih uspehov. Poleg številnih zmag na občinskih in področnih tekmovanjih, moramo omeniti tudi to, da je ženska mladinska desetina dosegla na lanskoletnem republiškem gasilskem tekmovanju prvo mesto, fantje pa so se uvrstili med deset najboljših v Sloveniji. Če k temu dodamo še sodelovanje pri vseh pomembnejših akcijah, pa naj si bo delovnih ali pa kulturnih, potem lahko mirno zapišemo, da so gasilci iz Prebolda nedvomno med najboljšimi, ne samo v občinskem, pač pa tudi območnem merilu.

Na občnem zboru so se člani preboldskega prostovoljnega gasilskega društva domenili, da morajo v tem letu pritegniti k sodelovanju še več mladih, prav tako pa si bodo skušali nabaviti tudi novo, še modernejšo opremo.

Največ zaslug za res prizadevno in uspešno delo gasilcev iz Prebolda ima prizadevni Rudi Herman. Njihovo delo pa znajo ceniti tudi krajani, saj svoje gasilce podpirajo vsako leto s finančnimi sredstvi.

JANEZ VEDENIK

NAROČITE CIGANKO !

ŠPORT NT – ŠPORT NT – ŠPORT NT – ŠPORT NT – ŠPORT NT

STRELJANJE: PUŠK PRIMANJKUJE

Zadnji občni zbor Občinske strelske zveze družin Žalec je opozoril predvsem na dve pomembni stvari: veliko dejavnost v zadnjem letu in že kar tradicionalno pomanjkanje osnovnega strelnega orožja — zračnih pušk, ki jih ni mogoče kupiti, uvožene pa so izredno drage.

Dosedanji predsednik JOZE ZAGODE je povedal, da so lani imeli enajst tekmovanj, ki so pokazala, da je v žalski občini veliko zanimanje za strelski šport. Žal pa strelskim družinam primanjkuje orožja, tako da lahko le skromno razvijajo svojo dejavnost, težje jo pa širijo, zlasti med mlade v šole. Kljub temu bodo v letošnjem letu poskušali strelstvo še bolj upeljati v šole med pionirje, zgradili bodo novo strelišče v Libojah (takrat bo tudi trim tekmovanje za »bistro oko«) in obnovili strelišče v Braslovčah. Pričakujejo tudi, da bodo letos lahko izpeljali liga tekmovanje, ki je lani odpadlo tudi zaradi pomanjkanja orožja.

Tako si sedem strelskih družin, kolikor jih je v žalski občini, kljub težavam prizadeva, da bi ta šport dosegel tisto mesto, ki mu gre. Vedeti moramo, da strelstvo ni interesantno samo kot tekmovalni šport, ampak tudi v širših, splošno obrambnih dimenzijah. Za novega predsednika so izvolili CIRILA MAJCNA, komandirja postaje milice v Žalcu, za podpredsednika pa ALOJZA KLOVARJA iz Gotovelj. Ostale člane vodstva občinske strelske zveze bodo izvolili na prvi seji.

T. VRABL

NOGOMET: „REŠILI BOMO OBRAMBO"

Branko Dupalo

Na Glaziji je te dni živahno. Trener ZNK Kladivar Bogdan Stipe ima dovolj dela. Redno je na treningu preko 20 igralcev, kandidatov za prvo moštvo v prihodnji sezoni. Vsi vadijo zelo resno in marljivo. Nihče nima zagotovljenega mesta v ekipi, kajti pri Kladivarju se že pripravlja ekipa za sezono 1975/76. Več o željah celjskih nogometašev je povedal tehnični vodja BRANKO DUPALO:

»Igralcev imamo dovolj. Na njihovo željo smo letos okrepili našo obrambo. Zaradi tega so nas okrepili Mijatović in Krivič iz Banjaluke, Biščević iz Bosanske Gradiške, Rade Stojković iz Čuprije in Tomašev iz Zrenjanina. Torej, rešili smo nekatera »slaba« mesta. Napad bo okrepil bivši igralec Olimpa, zadnji čas je igral za Rudarja, Daniel Kač. Vsi ti igralci bodo ob starih znancih Alunoviču, Bosini, Černiču, Dobrajcu, Hriberniku, Kitku, Kudru, Osojniku, Posavcu, Reberšaku, Ulagi, Andjelovič in Puhnerju tvorili našo ekipo v novi sezoni.«

»Zaključiti prvenstvo na tretjem mestu! To bo sicer težko, kajti v prvih štirih kolih lahko doživimo kar štiri poraze. V gosteh igramo proti Izoli in Nafti, v Celje pa prideta Mura in Mercator. Toda to ni toliko pomembno. Uprava društva, katero uspešno vodi Zlatko Jeriček, ima program za večje podvige, ki naj bi jih dosegli v sezoni 1975/76. Takrat pa se bomo resno potegovali za prvo mesto. Trener Bogdan Stipe in njegov pomočnik Zoran Jevremov, ki bo prevzel delo te dni, naj bi imela za cilj pripraviti najboljše ekipo. Po prvih treningih smo sigurni, da smo dobili najboljše moči v obrambi. Na trening tekmi v nedeljo pa bodo predstavili svoje novince. Zato pričakujemo precej obiska na Glaziji.«

J. KUZMA

Na sliki: ekipa Gomiljskega (od leve proti desni) Marjan in Drago Vitanc ter Franc Ledinšek, ki so osvojili prvo mesto.

REKORDNA UDELEŽBA

TVD Partizan Polzela je pripravil občinsko ekipno prvenstvo ŠSD in članov v namiznem tenisu. Nastopilo je 35 ekip oziroma 132 posameznikov iz 12 krajev žalske občine. VRSTNI RED ŠSD: 1. Prebold I., 2. Prebold II., 3. Braslovče, 4. Polzela, 5. Polzela II. ČLANI: 1. TVD Partizan Gomilsko, 2. Minerva Žalec, 3. TVD Partizan Polzela I., 4. TVD Partizan Gotovlje, 5. Polzela II. itd. To je bilo do sedaj največje tekmovanje v namiznem tenisu, kjer je nastopilo toliko ekip.

Tekst in foto: T. Tavčar

KEGLJANJE

KOVINAR POKAZAL ZOBE

Pretekli športni vikend je največ uspeha prinesel kegljačem Kovinarja, ki so na kegljišču v Trbovljah dosegli odličen rezultat 6924 in osvojili drugo mesto. Najboljši so bili domačini s 6967 kegli. Na istem kegljišču je bila ekipa Aera četrta s 6865 kegli. Najboljša posamezника so bili Naraks (Aero) 942, Sivka 907, Kranje (oba Kovinar) 904 in Marinček (Aero) 889 kegljev.

Ingrad je nastopil v Slovenj gradcu. Dosegel je nekoliko slabši rezultat 6934 in je trenutno drugi. S tem rezultatom bodo kegljači Ingrada težko obdržali drugo mesto. Najboljše moči so tokrat imeli v Kompanu, ki je podrl 948 kegljev.

Po dveh kolih je vrstni red v conski ligi: Ingrad 4 negativne točke, Kovinar 5, Maribor 6, Aero 7, Partizan Trbovlje 11, Radenci 13 itd.

J. KUZMA

ŠAH

ŽALEC PRED CELJEM

Na medobčinskem ekipnem brzopoteznem šahovskem prvenstvu Celja so presenetljivo najboljše mesto osvojili predstavniki Žalca. Izkoristili so nepazljivost Celjanov in jih prehiteli za eno točko. Zelo dobro so se uvrstili še šahisti Šoštanja, Velenja in mladinci Celja.

Končni vrstni red: Žalec 33,5, Celje 32,5, Šoštanj 29,5, Celje mladinci 29, Velenje 28,5, Šempeter 23,5, Laško 17,5, Šentjur 17, Cinkarna 15, Nazarje 14, Zreče 13,5 in Prebold 13,5 točke.

PRVI TURNIR BERVARJU

Na prvem tradicionalnem brzopoteznem mesečnem turnirju Celja so v močni konkurenci imeli največ uspeha najboljši posamezniki lanskoletnega podobnega tekmovanja. Zmagal je Jano Bervar, ki je v konkurenci 14 tekmovalcev zbral 11,5 točke. Ceglar je bil drugi z 10,5 točkami, Planinc tretji 9,5, sledijo pa Franc Pešec 9, Janez Pešec 8,5 in Pertinač 8 točk.

HOKEJ N. L.

ČRETNIK IN KOLENC

Hokejisti Gorenja so v nadaljevanju republiške hokejske lige v Celju premagali Konus iz Slov. Konjic z rezultatom 17:3. Rezultat ni toliko pomemben kot dejstvo, da so prikazali zrelo in dobro igro. Mnogo sta k temu pripomogla bivša igralca Celja Valter Čretnik in Pavel Kolenc. Igrala sta zelo dobro in s svojo umirjeno igro pripomogla, da so mladi igralci Gorenja, zlasti pa odlični Špindler, dosegli nekaj izrednih zadetkov. S tako igro in ob nekoliko večji moči ter kondiciji Čretnika in Kolenca lahko igralci Gorenja dosežejo do konca prvenstva same uspehe. Težko pa bodo nadoknadili poraz proti Ptuju. Zato bo letos verjetno republiški prvak ekipa Tržiča. Drugo leto pa bo gotovo minilo v znaku premoči velenjskih hokejistov.

jk

SAMO PRVO MESTO

Nogometaši Šmartna ob Paki, ki so po jesenskem delu tekmovanja v VCSNL na prvem mestu, se že pripravljajo na start za spomladanski del. Treninge, ki jih imajo trikrat tedensko, vodi trener Bencik. Moštvo bosta v spomladanskem delu okrepila Omladič, ki je pol sezone igral za Rudarja Trbovlje in Denžič, ki je prišel iz Vranskega. V poštev za prvo moštvo bo prišlo tudi nekaj mladincev, tako da imajo za prvo ekipo na razpolago 18 igralcev. Do začetka tekmovanja bodo odigrali devet prijateljskih tekem. Vodstvo uprave pravi, da bodo prvi ter se tako vrnili med najboljše v Sloveniji.

V prvi pripravljalni prijateljski tekmi so premagali Slovana z 2:1. Strelca za Šmartno sta bila Denžič in Prašnikar, sodil pa je pred 350 gledalci Bolha iz Šoštanja.

T. TAVČAR

Košarkarska zveza Slovenije že več let načrtno skrbi za naraščaj v košarkarskih vrstah. Tako so že drugo leto v šolskih počitnicah pripravili krajši skupni trening mladih košarkarjev letnik 1959/60 v telovadnici osnovne šole »Biba Röck« v Šoštanju. Tam so za vadbo odlični pogoji in zato se za ta kraj tudi odločajo. Tudi letos je imela celjska Kovinotehna na teh pripravah svojega člana, to je mladinca Golca, ki bo že v kratkem zaigral v mladinski republiški reprezentanci na nekaterih tekmah.

Foto: L. Ojsteršek

IZ DELA ŠSD

17.593 ČLANOV

Zakonsko določilo, da so šole dolžne organizirati in pomagati učencem razvijati telesnovzgojne dejavnosti v okviru šolskih športnih društev (ŠSD), je na celjskem področju domala izpolnjeno.

Proces formiranja teh društev, z izjemo na posebnih, je zaključen na vseh vrstah šol. Po svojem obsegu, vsebini in oblikah dela imajo ŠSD za seboj že bogate izkušnje. Ob zadnjih skupščinah so ŠSD svoje delovanje in organiziranost dopolnila v skladu s samoupravnim sistemom po delegatskem načelu. Program dela izhaja iz želja in potreb članstva, ki so ga izrazili z anketami v razrednih skupnostih, delegati pa posredovali na skupščinah in drugih organih ŠSD. Tako oblikovan program dela in organiziranost predstavljajo v primerjavi s prejšnjimi leti novo kvaliteto v delovanju teh društev.

Na osnovnih šolah je trenutno že 55 ŠSD, ki štejejo 13 503 aktivnih članov ali 46 % vseh učencev v teh šolah. Vseh sekcij je 588, povprečno po 10 v osnovni organizaciji. Za strokovno in organizacijsko delo skrbi 443 delavcev (od tega 142 žensk), povprečno po 8 na društvo.

Na vseh srednjih šolah je 14 ŠSD, povprečno ima vsako društvo po 12 sekcij. Na štiriletnih srednjih šolah je 7 ŠSD, ki štejejo 2414 aktivnih članov ali 65 % vseh učencev. Na poklicnih šolah je 7 ŠSD, ki štejejo 1447 aktivnih članov ali 40 % vseh učencev. Mladina teh vrst šol pa se močno včlanjuje in uveljavlja v športno-rekreacijski in tekmovalni aktivnosti tudi v krajevnih TVD Partizan, športnih klubih in društvih, pri planincih in tabornikih, kjer je aktivnih 1162 učencev, 252 iz poklicnih in 910 iz srednjih šol.

Glede na pogoje dela in strokovne kadre je organizacija ŠSD trenutno najslabše urejena na posebnih šolah. V treh ŠSD (Celje, Laško, Žalec) je včlanjenih 229 učencev ali 23 % vseh na posebnih šolah v celjski regiji.

Moč šolskega športa je torej v dobri organiziranosti, množični bazi in povečanju prostorskih kapacitet z rastjo novih igrišč ter telovadnic. Slabe točke so še v pomanjkanju strokovnih kadrov in ovrednotenju dela v teh organizacijah od širše družbene skupnosti.

Številke — 72 ŠSD s 768 športnimi sekcijami ter 17 593 aktivnih članov — nazorno govore in opozarjajo vse družbeno-politične skupnosti ter TKS, da bo pri načrtovanju razvoja telesne kulture treba v prihodnje v izdatnejši meri kot doslej moralno in materialno podpreti rast te množične baze naše telesne kulture in športa.

K. JUG

POSEBNA VADBA

Prizadevno ŠSD Polule, kateremu predseduje marljiva učenka Nuša Čakš, je med redkimi v celjski občini in republiki, ki je razvilo posebno dodatno vadbo za telesno manj razvite otroke in tiste, ki imajo določene okvare v drži. Nad 90 otrok od 1.—4. razreda po skupinah je pod vodstvom pedagoginje za telesno vzgojo Ivanke Orlove s štabom pomočnikov tedensko deležnih najmanj eno uro takšne vadbe, ki je organizirana ločeno za otroke 1. in 2. ter 3. in 4. razreda. S krepilnimi in tepodržnimi vajami ter specialnimi željo odpraviti mladim ljudem nakazne slabosti v drži in telesnem razvoju.

Pionirji in pionirke iz višjih razredov pa imajo možnosti, da z vadbo in tekmovanji v ligah med razredi izpopolnjujejo svoje znanje v športnih igrah in panogah. Tu so vneti za športno gimnastiko, namizni tenis, košarko, rokomet in odbojko. Prav v teh zvrsteh se v tem časovnem obdobju urijo in med seboj pomerjajo ter tako pripravljajo za bližnja občinska šolska prvenstva. Za kvalitetno delo v ŠSD skrbijo še nekateri ostali člani učiteljskega zbora, med drugim predvsem Maja Gerželj in Karla Cesar, ki so strokovno razgledani in izobraženi tudi na športnem področju.

K. JUG

ALPINISTIČNI KOTIČEK

TEŽAVNOSTNE STOPNJE

Pri opisih plezalnih vzponov se pojavljajo rimske številke, ki marsikomu niso razumljive. To je mednarodna lestvica težavnosti, razdeljena na VI. stopenj, od I. — lahko, do VI. — skrajno težavno. Od III. stopnje navzgor se zaradi točnejše ocene te stopnje delijo še na — in +; tako označujemo s številko VI.+ skrajnost, ki jo alpinist v prostem plezanju lahko doseže. Seveda ocena ni nekaj povsem absolutnega, če jo postavi naveza ob prvem (prvenstvenem) vzponu, šele več ponovitev potrdi težave in vpiše realno oceno. Ljudje niso enakih kvalitet v ničemer, najmanj v alpinizmu in še prav posebno v prostem plezanju, ki zahteva popolnost fizičnih in psihičnih lastnosti. Tako kompletnih plezalskih osebnosti pa je v svetu malo in ti danes s svojimi izjemnimi storitvami (Reinhold Messner) napovedujejo VII. stopnjo.

Ker pa v stenah ni vse preglednjivo s prostim plezanjem, se v nerazčlenjenih, previsnih detajlih in strehah uporabljajo tehnična sredstva (klini vseh oblik, svedrovci, kovinske zagozde, sedeži, stopne lestve ali zanke, podajki za kline itd.). Tu je plezalcu potrebna fizična moč in tehnično znanje, medtem ko je psihična obremenitev občutno manjša kot pri prostem plezanju. Te dodatne ocene so A 1 do A 4. Z modernimi pripomočki je beseda »nemogoče« izgubila svoj pomen, ker je preplezljivo v kopni skali prav vse, ne glede na strmino in strehe. Čisto tehnično plezanje je zadnja leta zašlo v slepo ulico, »ker poti naprej praktično ni več«. Preplezana je bila največja streha Alp (severna stena Zapadne Cine — Dolomiti) in nabite »direttissime« v navpični črti, kjer so prvi plezalci viseli v lestvah in klinih ves teden in v »superdirettissimi« Velike Cine celih 21 dni. Danes se ta smer ponavlja že brez bivaka. In medtem ko ocena take tehnične smeri s ponovitvami pade, ostanejo klasične smeri, ki se plezajo pretežno prosto, v svoji oceni dolgo nespremenjene, nekatere med njimi že 30 let. Vse te ocene veljajo seveda za letne vzpone, pozimi se razmere spremenijo iz dneva v dan in je realna ocena nemogoča.

Ocena neke težje, kombinirane smeri (kjerkoli) izgleda t. kole: višina smeri 550 m, IV. z mestom — VI., A 2. Smer je torej v prostem plezanju zelo težavna z enim mestom skrajno težavno (spodnja meja) in enim ali več tehničnimi mesti, kjer je potrebna uporaba stopnih zank in različnih klinov (daljši previsi, manjše strehe). Čas plezanja 16 ur. (Čas ponavljalcev je seveda odvisen od njih kvalitete in sposobnosti, orientacijsko pa nakaže možnost bivakiranja).

Člani odseka Franček Knez, Andrej Palir, Srečko Mesarec in Filip Seles so od 25. do 28. 1. taborili pod Amić Kukom v Paklenici. Namesto zimskih razmer v steni jih je zalival dež in 28. pravi naliv z burjo tudi pregnal v dolino. Preplezane smeri (v slabem vremenu):

26. 1.: Anić Kuk—Mosoraška smer IV. — V. (Knez-Seles); Steber Čuka IV. — V. (Mesarec, Palir)

27. 1.: Anić Kuk—Brahmova smer z varianto Sčetinina IV. — V. + (Knez, Palir, Mesarec).

Opozorilo: Vreme nestalno. Vse kaže, da je »zimske pomladi« konec. Pogostne nepričakovane snežne padavine. Star sneg se mestoma udira, ob vsakem novem se tvorijo klozasti nanosi. Z grebenov in grap polzi pršič. Ne prečite zasneženih pobočij, izogibajte se žlebov. Nosite s seboj celotno zimsko opremo (tudi za bivakiranje). Možni gosti sneženi meteži in megla. Če pade sneg do dolin ali dežuje, ostanite doma. Takrat so gore »najrajši same«. Prva žrtev megle, snega in neizkušenosti pred tednom v Julijcih je dovolj kruto svarilo.

CIC

Spodaj: tehnično plezanje v dolomitski vertikali A 1 do A 2. Desno: prosto plezanje (z varovanjem) v mejah V.—VI. stopnje.

TRAGEDIJA NA ŠMARSKEM

Šmarje pri Jelšah. Nenavadna in tragična prometna nesreča se je zgodila sinoči ob 20.10 v bližini Šmarja pri Jelšah. Na enem mestu sta se pripetili druga za drugo dve nesreči. V prvi je bila ranjena Romana Kovačič, 11, iz Šmarja pri Jelšah 61. V drugi pa je izgubil življenje voznik osebnega avtomobila Dominik Jezovšek, 43, iz Mestinja 36, ki je Romano zadel. Ko je Jezovšek skušal ponesrečenki pomagati in je nameraval čez cesto, pa je njega zadel do smrti neznan voznik, ki je po nesreči pobegnil.

Ob 20.10 sta sinoči šli po levi strani ceste od Šmarja proti Rogaški Slatini Romana Kovačič, 11, in njena mati Majda. Za njima je pripeljal z osebnim avtomobilom CE 583-44 Dominik Jezovšek, 43, iz Mestinja. Jezovšek je na ravnem delu ceste iz nepojasnjenega vzroka zapeljal z desne na levo stran ceste in na levem robu zadel Romano Kovačič in jo podrl.

Po 42 metrih vožnje je Jezovšek ustavil na desni strani ceste, nato pa z vzvratno vožnjo zapeljal nazaj približno 30 metrov in se ustavil izven vozišča. Izstopil je iz svojega avtomobila ter se napotil proti ponesrečenki, da bi ji pomagal. Toda v trenutku, ko je stopil na asfalt, je pripeljal mimo neznan avtomobil in ga zadel do smrti. Jezovšek je na kraju nesreče umrl, Romano so odpeljali v celjsko bolnišnico.

ZAHVALA

Tov. Emilu Krajncu iz Štor, Krajevni skupnosti in Mladinskemu aktivu Tabor in Gomilsko, Prostovoljnemu gasilskemu društvu Ojstriška vas, Skupščini občine Žalec, tov. Mirku Križniku iz Tabora, tov. Francu Kramarju iz Celja, tov. Vinku Jordanu iz Gotovelj, družinama Lesjakovi in Rakovi, sosedom, znancem, prijateljem in sorodnikom ter vsem, ki so nam v kakršnikoli obliki nudili pomoč ob težki nesreči, se iskreno zahvaljuje

Družina Turnšek z Miklavža pri Taboru

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta in dedka

Jakoba Javornika

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so počastili njegov spomin in ga v tako lepem številu spremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se zdravnikom — posebno zdravnici dr. Lepin in ostalemu osebju internega oddelka celjske bolnišnice za vso skrb in težko nego pri njegovem zdravljenju, sosedama Kosovi in Božičevi za nesebično in požrtvovalno pomoč v času njegove dolgotrajne, težke in neozdravljive bolezni ter vsem ostalim, ki so sočustvovali z nami in darovali cvetje.

Žalujoči:

žena Marija, hčerka Nežika z možem, vnuk Drago z ženo, vnukinja Ivanka z družino ter drugi sorodniki.

RAZPIS

TOMŠIČEVIH IN PETKOVIH NAGRAD

Letos maja, na dan smrti narodnega heroja, politika, publicista in novinarja Toneta Tomšiča, bo Društvo novinarjev Slovenije podelilo Tomšičeve nagrade, nagrade sklada Toneta Tomšiča in Petkove nagrade, za tista dela svojih poklicno organiziranih članov, ki še posebej prispevajo na družbenem, gospodarskem, političnem in kulturnem področju k hitrejšemu razvoju naše socialistične skupnosti in našega samoupravnega sistema.

Za Tomšičeve nagrade lahko konkurirajo prispevki, ki pomenijo pomembne dosežke v slovenskem časnikarstvu in dosežki pri urejanju časnikov in radijskih ter televizijskih oddaj.

Za Petkove nagrade pridejo v poštev najboljši dosežki na področju publicistične fotografije.

Predloge za nagrade lahko pošljejo člani, aktivi in sekcije DNS, kakor tudi uredništva in družbenopolitične organizacije, vsebovati pa morajo — če gre za urejanje lista ali oddaje — tudi utemeljitev, zakaj se to urejanje predlaga za nagrado.

Obdobje, za katerega se podeljujejo Tomšičeve in Petkove nagrade, je čas med zadnjim in novim razpisom, to je od 6. februarja 1974 do 30. januarja 1975.

Rok za oddajo predlogov je 1. marec 1975.

Po tem datumu komisija ne bo sprejemala niti predlogov niti dokaznega gradiva.

UPRAVNI ODBOR DRUŠTVA NOVINARJEV SLOVENIJE

PRVIČ V CELJU

PRODAJALNA Z OCENJENIM BLAGOM

Kakovost odtehta lepotno napako

Izdelki bele tehnike »GORENJE«

do 25% ceneje

PRODAJALNA „T“ TEHNIKA (NASPROTI OJSTRICE)

EXPORT-IMPORT
TEHNO-MERCATOR
CELJE

Zbor delegatov krajevne skupnosti Laško

razglaša na podlagi 53. in 54. člena Statuta KS Laško naslednja prosta delovna mesta:

1. TAJNIKA KS
2. FINANČNEGA ADMINISTRATORJA

Pod 1. se zahteva srednješolska izobrazba ekonomske ali gradbene seri s 5-letno prakso na vodstvenih delovnih mestih v družbeno političnih organizacijah ali

VKV delavec ustrezne smeri z 8-letno prakso na vodstvenih delovnih mestih v družbeno političnih organizaijah.

Pod 2. se zahteva ekonomska ali administrativna šola s 3-letno prakso — ali
nižja šolska izobrazba s 5-letno prakso.
OD po pravilniku.

Prijave pošljite na razpisno komisijo pri KS Laško do 20. 2. 1975.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega ljubega moža in očeta

Franca Florjanca

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli ustno ali pismeno sožalje, darovali toliko lepega cvetja in vencev ter pokojnega spremili na zadnji poti. Hvala duhovniku za spremstvo, vsem gasilskim društvom, govorniku ter pevskemu društvu. Posebna hvala dr. Ločniškarju, Klančišarjevim, Valterjevim in Grosovi za pomoč v najtežjih trenutkih.

Vsi njegovi

Vrbje, 30. januarja 1975

»Primorje« Ajdovščina —

TOZD NIZKE GRADNJE CELJE

Celje z n. sol. o.

razglaša dve prosti delovni mesti

ČISTILK

Interesentke naj se zglasijo na upravi »Primorje« Ajdovščina TOZD nizke gradnje Celje, Mariborska cesta (za bencinsko črpalko na Spodnji Hudinji).

SALON T

Splošna bolnica Celje

išče za svoje delavce — zdravnika in 2 lab. tehnika

3 OPREMLJENE SOBE

Ponudbe pošljite na naslov: Uprava Splošne bolnice Celje.

MALI OGLASI

ZA OGLASE, OBJAVLJENE POD OZNAKO (ŠIFRO), NIMAMO NASLOVA! ZANJE NAPIŠITE PISMENO PONUDBO, KI JO, ZAPEČATENO V PISEMSKEM OVITKU IN Z OZNAČBO ŠIFRE — OZNAKE NA OVITKU, PRINESITE ALI POŠLJITE V NAŠ OGLASNI ODDELEK, KJER JO BO DVIGNIL PRINAŠALEC OGLASA, S TEM PA BO PREVZEL TUDI VSE NADALJNJE INFORMACIJE. ZATO NAPROSAMO, DA OD NAS NE ZAHTEVATE NASLOVA.

S SPREJEMANJEM OGLASOV ZAKLJUČIMO VSAK PONEDELJEK OB 12. URI. HKRATI OBVEŠČAMO VSA PODJETJA IN POSAMEZNIKE, DA NE POSREDUJEMO PREKLICEV ZA ZDRAVSTVENE IZKAZNICE IN OSTALE OSEBNE LISTINE, KI JIH PREKLICUJE LE URADNI LIST SRS LJUBLJANA, VESELOVA 11 IN ZVEZNI LIST BEOGRAD, JOVANA RISTIĆA 1.

HKRATI OBVEŠČAMO, DA MALIH OGLASOV BREZ PREDHODNEGA VPLAČILA NE OBJAVLJAMO.

PRODAM

PRODAM črno-beli televizor znamke RR Niš — ambasador letnik 1971. Televizor je dobro ohranjen. Cena po dogovoru. Informacije vsak dan na telefon 25-787.

GARAŽO, leseno, sestavljivo, pokrito s salonitnimi ploščami, 27 km iz Celja, zaradi selitve poceni prodam. Informacije dobite v Pionirski knjižnici Celje, na Šlandrovem trgu.

DVO in trodelna okna in vrata, rabljena, v dobrem stanju, prodam. Ogled pri Jeseničnik, Delavska 12.

TRAKTORSKO prikolico 5 t enoosno prodam ali menjam za govedo. Zdravko Brunšek, Andraž 113, Polzela.

OPEL rekord 1500, letnik 67, prodam. Franc Jakše, Babno 24, Celje.

MANJŠE posestvo z gospodarskim poslopjem, prodam. Cena po dogovoru. Martin Koklič, Proseniško 1, Štore.

POSLOPJE 200 kv. m. in 1000 kv. m. zemlje z vodo in 380 V, dam v najem ali prodam, za skladišče ali obrt, ob glavni cesti v bližini Celja. Zdovc, Celje, Dečkova 33.

DIVAN, visečo kredenčo, prodam. Teharje 22.

KUHINJSKO opremo in trodelno knjižno omaro s kavčem, rabljeno, prodam. Kršmanc, Celje, Hribarjeva (Aljažev hrib).

KRAVO čistopasemsko, vozno, prodam. Polče 5, Strmec pri Vojniku.

SPALNICO poceni prodam. Krempuš, Petrovče 10.

AVTO škoda 1000 MB, garažiran, dobro ohranjen, ugodno prodam. Anton Mužič, Celje, Pod gradom 2.

KOMBINIRAN voziček prodam. Cena po dogovoru. Marija Belak, Škofja vas št. 17.

MLADO kravo — drugič brejo, prodam. Roman Čater, Zadobrova 40, Škofja vas.

AVTO AMI citroen, letnik 1965, malo karamboliran, prodam tudi po delih. Roman Čater, Zadobrova 40, Škofja vas.

AVTO zastava 750, letnik 1964, registriran za leto 1975, dobro ohranjen, prodam tudi na ček. Ogled mogoč popoldne po 14. uri. Vili Zibret, Celje, Kozakova ul. 3 (Ostrožno).

FIAT 750, letnik 1969, prodam. Franc Pristavec, Dolenja vas 101, Prebold.

DVE KRAVI — mladi, ena četrtega teleta, v osmem mesecu brejosti, ena pa z mlekom — dva teleta, prodam. Frančiška Belak, Frankolovo, Stražica 26.

AVTO 2, t, poceni prodam ali zamenjam za avto B kategorije, lahko karamboliran, ali v dobrem stanju. Franc Romih, Svetina 22, Štore.

NAJKVALITETNEJŠE enodnevne piščance vam nudi vsak teden od srede naprej valilnica Šmarjeta, p. Škofja vas pri Celju.

DNEVNO sobo in kuhinjske viseče elemente, prodam tudi na ček. Vprašati v popoldanskem času. Marija Rom, Celje, Selce 11.

GARDEROBNO steno, prodam ugodno. Vilma Šega, Celje, Trubarjeva 53 B, telefon 22-606.

FIAT 750, dobro ohranjen, s prikolico, ugodno prodam. Čede, Šempeter 25.

OSEBNI avto renault R-4, letnik 1971, ugodno prodam. Milan Lupše, Goriška 8, tel. 21-400.

SENO — več ton, prodam. Franc Koželj, Bukovžlak 43, Teharje (63-221).

LESENO nedograjeno hišo 529 kv. m. zemlje, voda, elektrika v bližini, prodam. Ponudbe pod »Obč. Šentjur«.

DNEVNO omaro in kredenco, mizico in štedilnik, ugodno prodam. Alojzija Teržan, Spodnje Trnovlje 214 a.

MIZARJI — galanteristi! Krožno žago, z dvostranskim vretenom, na prevoznem kovinskem stojalu brez elektromotorja, prodam. Naslov po telefonu: 730-960 ali 730-968.

ZARADI bolezni poceni prodam: opremljeno hišo z vinsko kletjo, 27 arov vinograda in manjši gozd. Eventuelno dam vinograd tudi samo v obdelavo. Prijetna lega pod Bočem. Zupančič, Kranj, Partizanska 24.

REGAL, sestavljiv (popolnoma nov) za dnevno sobo, še zaprt v kartonu, prodam. Plačilo po dogovoru. Olga Tovornik, Kovinarska 6, Celje.

MANJŠE posestvo ugodno prodam. Franc Vodeb, Lemberg 9, p. Strmec, ostalo po dogovoru.

DVE trodelni okni kompletni, v dobrem stanju, prodam. Ponudbe pod oznako »Tudi na potrošniški kredit«.

SPALNICO rabljeno, ugodno prodam. Ogled mogoč od 14. do 18. ure vsak dan. Alojz Žnidar, Lipa 73, Štore.

SPALNICO dobro ohranjeno z volnenimi vložki in radio, prodam. Volavšek, Celje, Dečkova 26.

KVALITETNE enodnevne piščance pasme bele, težke, rjave in grahaste, dobite po 5 dinarjev ter same rjave jarkice, po 8 din dobite od 11. februarja vsak torek doma in sredah ter sobotah na tržnici v Celju. Pri večjih količinah je popust. Valilnica Lopata 55, Celje.

MOTOR kompletni z menjalnikom za fiat zastavo 750 special, prodam. Milan Pavlovič, Celje, Trg oktobrske revolucije 3.

NOVI avtogumi za spačka, otroški športni voziček, pony kolo ter oljno peč EMO 3, skoraj novo, prodam. Kolar, Podgrad 23, Šentjur ali tel. Celje 26-573.

HIŠO s ca. 10 a zemljišča, prodam za 150 tisoč din. Nova vas 29, Šentjur.

ZASTAVO 750, letnik 1973, prodam ugodno. Janko Jezernik, Andraž 87 a, Polzela.

ZASTAVO 750, letnik 63, dobro ohranjeno, registrirano, do konca 75, v voznem stanju, prodam ugodno. Cena 650 tisoč din. Jože Vrabec, Štore 73.

TRAKTOR znamke HATZ 12 konjskih moči, v dobrem stanju, s koso in plugom, prodam. Ivan Reberšek, Latkova vas 19, 63312 Prebold.

KUPIM

STARINSKO posteljo in nočno omarico, kupim. Ponudbe pod »Čimbolj staro«.

MANJŠE posestvo v okolici Laškega ali Celja kupim. Cena do 15 starih milijonov. Ponudbe pod oznako »Resni kupec«.

PONY expres, rabljen, kupim. Jože Skale, Zg. Hudinja 1, Celje.

TRAKTOR manjši ali »mačka« in črpalko za vodovod, kupim. Z opisom stroja in cene sporočite v Rečico 26, Laško.

ŽAGO venecijanko, rabljeno ali novo, kupim. Jože Tlaker, Poljane 6, Rečica ob Savinji.

TRAKTORSKI rabljen obračalnik, kupim. Jože Tratnik, Šmartno v Rožni dolini 21.

KOSILNICO dobro ohranjeno alpina, kupim. Edi Petek, Pongrac 25, Griže.

PISALNO mizo, rabljeno, kupim. Planinšek, Trnovlje 126, Celje.

STANOVANJA

ZAMENJAVA stanovanja — Zagreb—Celje! Trosobno komfortno stanovanje, 72 kv. m. center Zagreba, Domagojeva 12/I, telefon 418-377, menjam. Prednost — vojaške osebe.

SOBO — suho, svetlo v centru mesta, oddam. Ponudbe pod »15. februar«.

MLADA mamica išče prazno sobo. Plačam za 1 leto vnaprej. Ponudbe pod »Čimprej«.

ZAKONCA brez otrok nujno iščeta prazno sobo s souporabo kopalnice (po možnosti tudi kuhinja) v Celju, za dobo 1 leta. Možno vplačilo vnaprej. Ponudbe pod »15 februar«.

ZAPOSLITEV

VAJENKO za šivilstvo, ali honorar za lažja dela, sprejmem. Ponudbe pod »Takoj«.

VAJENKO za frizersko stroko, sprejmem takoj. Žensko frizerstvo Marija Žnuderl, Ulica Bratov Vošnjakov 10, Celje.

PRIDNO dekle za pomoč v kuhinji in gostilni iščem. Ponudbe pod »Poštena«.

VSE vrste strojnega pletenja sprejmem na dom. Ljiljana Ristič, Celje, Levstikova 5.

KLJUČAVNIČARJA ali kovača sprejmem takoj ali po dogovoru. Franc Tovornik, Cesta na Svetino 36, Laško.

RAZNO

DOBROSRČNI upokojenec, išče upokojenko za skupno gospodinjstvo, staro od 45 do 60 let. Javite se pri Martinu Resniku v Petrovčah, kjer boste dobili vse informacije.

AVTO moto društvo Šlander Celje prične v torek 11. februarja 1975 tečaj cestnoprometnih predpisov. Prijave sprejema Avto moto društvo Šlander, Celje, Ljubljanska 37, vsak dan do 18. ure, ob sobotah do 12. ure. Prijave sprejema tudi za tečaj inštruktorjev. Vabljeni!

SALON T

Delovna skupnost **Muzeja revolucije Celje**

razpisuje prosto delovno mesto

KUSTOSA

Za razpisano delovno mesto se poleg splošnih pogojev zahteva še visoka izobrazba zgodovinske smeri. — Kandidati naj pošljejo pismene prijave s potrebnimi dokazili v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: MUZEJ REVOLUCIJE CELJE, Celje, Trg V. kongresa 3.

TV SPORED

NEDELJA

9.25 Poročila (Lj)
9.30 Svet v vojni — serijski dokumentarni film (Lj)
10.20 Otroška matineja: Viking Viki, Nikogar ni doma, Avtomobil skozi kamero (Lj)
11.10 Mozaik (Lj)
11.15 Ljudje in zemlja (Lj)
12.15 Poročila (do 12.20) (Lj)
Nedeljsko popoldne:
Pisan svet
Veseli tobogan: Bohiniska Bistrica
Otroški cirkus Billyja Smarta
18.15 Poročila (Lj)
18.20 Propagandna oddaja (Lj)
18.25 Vesolje 1999 — serijski barvni film (Lj)
19.15 Barvna risanka (Lj)
19.20 Cik-cak (Lj)
19.30 TV dnevnik (Lj)
19.50 Tedenski gospodarski komentar (Lj)
19.55 3-2-1 (Lj)
20.05 Odpisani — TV nadaljevanka (Bg)
21.00 Karavana: Resava — II. del (Lj)
21.30 Športni pregled (Bg)
22.05 TV dnevnik (Lj)

PONEDELJEK

16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bg)
17.30 F. in M. Milčinski: Butalci — II. del lutkovne oddaje (Lj)
17.55 Obzornik (Lj)
18.10 Od zore do mraka (Lj)
18.40 Mozaik (Lj)
18.45 Nega bolnika na domu (Lj)
19.05 Odločamo (Lj)
19.15 Barvna risanka (Lj)
19.20 Cik-cak (Lj)
19.30 TV dnevnik (Lj)
19.55 Propagandna oddaja (Lj)
20.05 T. Partljič: Ščuke pa ni — TV igra (Lj)
21.55 Kulturne diagonale (Lj)

TOREK

16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bg)
17.25 Smučate s Karlom Schranzem — barvna oddaja (Lj)
17.40 O. Preusler: Mala čarovnica — I. del barvne oddaje (Lj)
17.55 Barvna risanka (Lj)
18.05 Obzornik (Lj)
18.20 Nikogar ni doma — otroški film (Lj)
18.30 Avtomobil skozi kamero — serijski film (Lj)
18.45 Mozaik (Lj)
18.50 Ne pozabite: Negovana mestna podoba — Škofja Loka (Lj)
19.15 Barvna risanka (Lj)
19.20 Cik-cak (Lj)
19.30 TV dnevnik (Lj)
19.55 3-2-1 (Lj)
20.05 »Karnevalska Festa« — barvni posnetek prireditve v Cavtatu (Lj)
21.05 Propagandna oddaja (Lj)
21.10 K. Mikszat: Črno mesto — barvna TV nadaljevanka (Lj)
22.10 TV dnevnik (Lj)

SREDA

17.30 Viking Viki — barvni film (Lj)
17.55 Obzornik (Lj)
18.10 Mladi za mlade — oddaja TV Skopje (Lj)
18.40 Mozaik (Lj)
18.45 Po sledeh napredka (Lj)
19.20 Cik-cak (Lj)
19.15 Barvna risanka (Lj)
19.30 TV dnevnik (Lj)
19.55 3-2-1 (Lj)
20.05 Film tedna: Duh panja (Lj)
21.40 Propagandna oddaja (Lj)
21.45 Miniature: W. A. Mozart: Sonata za violino in klavir v C-Duru
22.00 TV dnevnik (Lj)

ČETRTEK

16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bg)
17.10 Verne-Kohout: V 80 dneh okoli sveta — 11. del (Lj)
18.00 Obzornik (Lj)
18.15 Mozaik (Lj)
18.20 Molière za smeh in jok — barvna TV nadaljevanka (Lj)
19.15 Barvna risanka (Lj)
19.20 Cik-cak (Lj)
19.30 TV dnevnik (Lj)
19.55 3-2-1 (Lj)
20.05 17 trenutkov pomladi — TV nadaljevanka (Lj)
21.15 Kam in kako na oddih (Lj)
21.25 Četrtkovi razgledi: Lakota (Lj)
21.55 Simfonični orkester RTV vam predstavlja — D. Pejačević: Koncert za klavir in orkester v G-molu op. 33 (Lj)
22.25 TV dnevnik (Lj)

PETEK

17.25 Morda vas zanima — mladinska oddaja (Lj)
18.00 Obzornik (Lj)
19.15 Slovenski rock 75 — Jutro (Lj)
18.45 Mozaik (Lj)
18.50 Doktor pomagajte mi: Starost in staranje (Lj)
19.15 Barvna risanka (Lj)
19.20 Cik-cak (Lj)
19.30 TV dnevnik (Lj)
19.50 Tedenski notranjepolitični komentar (Lj)
19.55 Propagandna reportaža (Lj)
20.00 3-2-1 (Lj)
20.05 Avanture mladega človeka — barvni film (Lj)
22.25 TV kažipot (Lj)
22.45 TV dnevnik (Lj)

SOBOTA

18.00 Obzornik (Lj)
18.15 Smučate s Karlom Schranzem — barvna oddaja (Lj)
18.30 Alice v čudežni deželi — barvni film (Lj)
19.15 Barvna risanka (Lj)
19.20 Cik-cak (Lj)
19.30 TV dnevnik (Lj)
19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar (Lj)
19.55 3-2-1 (Lj)
20.00 Gledališče v hiši (Bg)
20.30 Opatija 75 — prenos festivala zabavnih melodij (Zg)
22.00 Moda za vas — barvna oddaja (Lj)
22.15 Potovanje z jahto Yes — barvni film (Lj)
23.30 TV dnevnik (Lj)

DOMAČA KRONIKA

Nasveti

Slan krompir ostane lepo bel, če ga po kuhanju pokrijemo s prtičkom in počakamo, da se neha kaditi iz njega.

Če vam je zmanjkalo praška za pomivanje posode, lahko mirno uporabite sodo bikarbono, ki bo zmehčana v topli vodi, dala posodi lep sijaj.

RECEPT

Sladica za pustni čas: flancati

Potrebujemo: 15 dkg moke, 5 dkg sladkorja, 2 žlici belega vina, 3 rumenjake, žlico kisle smetane, ščep soli, žličko limoninega soka in malo limonine lupine. Vse dodatke dobro zgnetemo v testo in pustimo nekaj časa počivati. Nato ga razvaljamo za nožev rob na debelo in s koleščkom za testo poljubno razrežemo na pravokotnike, ki jih po sredini 2-krat prerežemo. V vroči masti jih previdno dobro odcedimo in potresemo s sladkorjem.

ZDRAVILNA ZELIŠČA

Trobentica ni samo znanilka pomladi, temveč je domačem zdravilstvu poznana predvsem po svoji zdravilni moči. Čaj, skuhan iz svežih trobentic čisti kri, še posebno, če je zmešan z mladimi brezovimi listi. Poleg tega čaj, skuhan iz trobentic, krepi živce in srce, blaži migreno, zmanjšuje naval krvi v glavi. Kratko prevrete korenine z dodatkom medu so zdravilo za ledvice in ledvične kamne. Zdravilni jeglič, primula ali trobentica ima še več ljudskih imen, kot npr. brkončica, golčica, gospodična, nadušik, ovčica, jeglec in še nekatera druga. Raste po travnikih, ob gozdovih in mejah in cvete (z izjemo letošnjega leta) marca, aprila in še maja.

GRIŽE

Kot že vrsto let doslej so tudi letos pripravili člani aktiva mladih zadružnikov iz Griž kuharski tečaj, ki se ga je letos udeležilo več kot petnajst mlaceljska Delavska univerza, vodila pa ga dih kmečkih deklet. Tečaj je izvedla je Marija Šepec iz Žalca.

Minulo soboto so vse tečajnice pripravile slovesen zaključek, ki se ga je udeležilo okrog šestdeset krajanov, vse povabljene pa so pogostile s specialitetami, ki so se jih naučile pripravljati v tem enomesečnem tečaju. Za prijetno vzdušje pa je poskrbel ansambel petih mladih fantov iz Griž, ki že nekaj časa delujejo pod imenom Savinja.

Ob vsem tem velja omeniti še to, da je aktiv mladih zadružnikov iz Griž eden izmed najbolj aktivnih in uspešnih tovrstnih mladinskih klubov v žalski občini in da ga že od samega začetka vodi prizadevni Janko Randl.

JANEZ VEDENIK

PRIREDITVE

Do 13. februarja je v razstavnem salonu v Rogaški Slatini odprta likovna razstava Slavka Zupana, študenta PA, ki razstavlja olja, akril, plastike in kraške motive. Mario Vetrih, prav tako študent PA, razstavlja akvarele pod skupno temo »moji občutki«. Silvije Popovič, študent ALU pa razstavlja pastele in ekspanzije.

Turistično in olepševalno društvo prireja v soboto, 8. februarja ob 20. uri 40. tradicionalno maškarado v dvorani Narodnega doma. Vstopnice so v prodaji v Turističnem uradu pri kinu Metropol.

V Muzeju revolucije bo 5. februarja ob 17. uri otvoritev razstave: kultura med NOB.

NAROČITE CIGANKO!

PROMETNE NESREČE

MRTEV PESEC

BOJAN GNEZDA, 19, iz Velenja, je vozil brez vozniškega izpita iz Celja proti Petrovčam. V Levcu je nenadoma zagledal pred seboj na cesti pešca, 47-letnega Stanislava Hrena iz Celja, kateremu se je umikal v levo, vendar ga je kljub temu zbil po cestišču. Hren je na kraju nesreče umrl.

TOVORNJAKA STA TRCILA

V rahlem levem ovinku v Petrovčah sta se srečala voznika tovornjakov KARL KOVAČ, 25, iz Ložnice pri Žalcu in ANTON ŠELIGO, 23, iz Petrovč. Ker je Kovač v ovinku prehiteval kolesarko in je tu cesta nepregledna, sta se kljub zaviranju na mokri cesti zaletela, pri čemer je nastalo škode za 8000 dinarjev.

ZANAŠALO GA JE

ALOJZ OVČAR, 19, iz Rečice pri Laškem, je vozil na odseku ceste v Tremarjih, kjer je hitrost omejena na 40 km na uro, prehitro, zato ga je začelo zanašati in je zapeljal v hrib na desni strani, od tam pa ga je odbilo na cesto, kjer je obstal na strehi. Voznik in njegov sopotnik se nista telesno poškodovala. Škode pa je za 5000 dinarjev.

PO SREDINI CESTE

NEVENKA VRBOVŠEK, 21, iz Ponikve, je vozila skozi Primož in v nepreglednem ovinku srečala voznika osebnega avta DANILELA MARKOŠKA, 21, iz Zlateč, ki je v ovinek pripeljal prehitro in to po sredini cestišča. Na mokri cesti sta oba zavirala, vendar je kljub temu prišlo do trčenja, pri čemer se je teže poškodoval voznik Markošek, lažje poškodbe pa imata voznika Vrbovškova in sopotnica GRETA ZUPANC. Škode na obeh vozilih je za 30.000 dinarjev.

AVTOBUS JE IZISLJEVAL

MILAN LAUBIC, 28, iz Svetelke, je pripeljal z avtobusom po Vodnikovi ulici v križišču z Gregorčičevo, izsiljeval prednost vozniku osebnega avta ANTONU LESJAKU, 56, iz Celja, ki je pripeljal z njegove leve strani. Zaradi močnega udarca je padlo nekaj potnikov v avtobusu, poškodovala pa sta se dva, ki so ju odpeljali v bolnišnico. Na osebnem avtu je škode za okoli 8000 dinarjev, medtem ko je škoda na avtobusu neznatna.

PREHITRO JE VOZIL

DUŠAN RIBEZL, 24, iz Celja, je pripeljal iz smeri Frankolovega v Vojnik, kjer ga je zaradi neprimerne hitrosti začelo zanašati. Najprej je zapeljal na sredino ceste, nato čez levi rob na bankino, po več sto metrih je zadel v grmičevje ob šoli, nato pa obstal obrnjen proti Frankolovemu. Pri nesreči sta le laže poškodovala voznik Ribezl in sopotnica MILENA KOZUH iz Ljubečne, škode pa je za 15.000 dinarjev.

NEIZKUŠENA KOLESARKA

ROMANA BRADULA, 23, iz Pongraca, se je peljala s kolesom na pomožni motor skozi Medlog pri Celju. Na železniškem prehodu je izgubila ravnotežje in padla po cestišču, pri čemer se je poškodovala po glavi in po levem kolenu.

IZSILJEVANJE

BRUNO ŽVERK, 48, iz Šoštanja, je vozil po Koroški cesti v Šoštanju. Ko je pripeljal v križišče z neprednostno cesto Heroja Gašperja, je po tej pripeljal z osebnim avtom VLATKO VERKOVIČ, 45, iz Zagreba, ki je spregledal STOP znak in se tako zaletel v rešilni kombi, ki ga je vozil Žverk. Pri nesreči je nastalo škode za 18.000 dinarjev.

PREKRATKA VARNOSTNA RAZDALJA

ALOJZ KRASOVEC, 40, iz Kočevja, je vozil v koloni skozi Petrovče. Za njim je v prekratki varnostni razdalji vozil s tovornjakom JOŽE ZOHAR, 27, iz Latkove vasi, ki tovornjaka ni uspel pravočasno ustaviti, ko je zaviral Korošec pred njim. Pri nesreči se je poškodoval sopotnik na zadnjem sedežu v osebnem avtu, na katerem je tudi nastalo škode za 3 stare milijone.

STOPILA JE IZZA AVTOBUSA

KONRAD MAČEK, 49, iz Polzele, je vozil s tovornjakom skozi Štore s hitrostjo okoli 40 km na uro. Nenadoma pa je izza avtobusa stopila na cesto 18-letna MARIJA MASTNAK iz Babne reke, ki je nameravala vstopiti v avtobus na drugi strani ceste. Voznik tovornjaka jo je zadel, pri čemer se je Mastnakova močno udarila v desno nogo.

DEŽURNI VETERINARJI

ŽALEC:
Dežurstvo na veterinarski postaji, telefon 710-952. Kličete lahko tudi postajo milice na telefon: 710-922.

CELJE:
Dežurstvo na veterinarski postaji, telefon 230-163.

ŠMARJE PRI JELŠAH:
Od 7. do 15. februarja mgr. Ivan Mazej.

ŠENTJUR:
Od 6. do 12. februarja vet. Jože Stiglic, Šentjur, novi blok.

KONJICE:
Od 7. do 14. februarja vet. Irena Šmigovc, telefon 750-961

KINO

UNION:
Od 5. do 9. februarja, IVANHOE, ameriški barvni film, od 10. do 13. februarja, VLAK, francoski barvni film.

METROPOL:
Od 4. do 7. februarja, O.K. ŠEF, francoski barvni film, od 8. do 11. februarja, HOČEMO POLKOVNIKE italijanski barvni film.

DOM:
Od 3. do 10. februarja, CINCINATI KID, mehiš. ameriški barvni, od 4. do 10. februarja, ROPARJI NA VLAK, ameriški barvni film.

SLG

Četrtek 6. februarja ob 12. uri: F. S. Finžgar: RAZVALINA ŽIVLJENJA, zaključena predstava za šolski center Borisa Kidriča Celje.

Petek 7. februarja ob 11.30 in 19.30: F. S. Finžgar: RAZVALINA ŽIVLJENJA. Gostovanje v Murski Soboti.

Sobota 8. februarja ob 14. uri: F. S. Finžgar: RAZVALINA ŽIVLJENJA, gostovanje v Gradu, ob 19.30 pa v Cankovi.

Torek 11. februarja ob 16. in 19. uri: F. S. Finžgar: RAZVALINA ŽIVLJENJA, gostovanje v Kranju.

POROKE

CELJE
Poročilo se je 9 parov, od teh: Vili Blazinšek in Ivanka Trobiš, oba iz Otemne.

GORNJI GRAD:
Izidor Galin, 23, delavec, Podstudenec in Antonija Černišek, 18, delavka, Šmiklavž, Franc Prek, 22, kmečki delavec in Terezija Mavrič, 24, kmečka delavka, oba iz Florjana.

SLOVENSKE KONJICE:
Karl Pušnik, 25, Nova Dobrava in Terezija Pukl, 23, Zreče, Slavko Čerenak, 25, Sp. Preloga in Jožica Gaber, 23, Konjice.

ŽALEC:
Stanislav Grabnar, 22, Lava in Kristina Ramšak, 19, Černova, Vladimir Verdev, 25 in Jožica Škrabar, 17, oba iz Pongraca.

SMRTI

CELJE:
Amalija Pušnik, 65, Rove, Franc Kos, 72, Drešinja vas, Marija Šeško, 70, Drešinja vas, Ana Koren, 67, Celje, Stjepan Hlupič, 42, Pongrac, Eva Kvas, 69, Celje, Marija Pinter, 76, Štore, Terezija Klakočer, 69, Zdole, Marija Botušič, 53, Celje, Lidvina Poženel, 76, Ljubljana, Ivan Krumpak, 37, Zagrad, Karel Krašek, 71, Sedraž, Ivan Žuža, 71, Prebold, Martin Kokljič, 72, Male Dole, Ana Kokljič, 86, Male Dole.

SLOVENSKE KONJICE:
Marija Zidanšek, 58, Škalce, Rozina Gumzej, 57, Zbelovo, Jožef Marinko, 82, Mlače in Franc Brglez, 62, Tepanje.

ŠMARJE PRI JELŠAH:
Frančiška Otorepec, 82, Korpule, Matilda Lindič, 68, Šentvid, Katarina Conžek, 82, Hanjsko, Marija Murko, 81, Irje, Frančiška Lovrec, 84, Podplat, Franc Gajšek, 67, Podplat, Alojzij Jesenko, 45, Šmarje in Kristina Golež, 85, Šentvid.

ŽALEC:
Margareta Volmut, 84, gospodinja, Šešče, Vinko Derča, 80, upokojenec, Parižlje, Franc Vasle, 72, kmet, Žalec.

ROJSTVA

CELJE:
37 dečkov in 32 deklic

SLOVENSKE KONJICE:
2 dečka in 2 deklici

NOVA VAS: PREMALO VODE

Pred leti je bila Nova vas pri Šentjurju majhna vasica z nekaj hišami ob cesti. Zadnja leta pa se je pričela močno širiti. Pri tem je nastal problem pitne vode, saj je kapaciteta dosedanjega vaškega vodovoda zelo majhna in nikakor ne bi zadoščala za toliko novih gospodinjstev. Prav zato so se namenili zgraditi nov vodovod, voda pa naj bi prihajala iz Loke pri Žusmu. Da bi zvedela, kakšna je situacija v zvezi s pitno vodo, sem se odpravila med prebivalce novega naselja. Povedali so, da vodovoda še vedno nimajo, da pa so predvidevali, da bo nov vodovod dograjen že letos. Za sedaj se oskrbujejo s pitno vodo iz studenca sredi naselja. Da je ni ravno veliko, o tem smo lahko prepričani. Kasneje se je izkazalo, da čakajo na vodo, ki bo pritekla iz Žusma tudi v delu naselja v Črnolici. Z izgradnjo rezervoarja je vodna skupnost NIVO sicer že pričela, vode pa, kot kaže, še ne bodo pričakali letos, saj nima občinska skupščina zaenkrat v načrtu še nikakršne gradnje vodovoda za Novo Vas in Črnolico.

Lenka Vrabič

TRŽNICA

Drage gospodinje, namesto vas smo se pomudili med stojnicami na celjski tržnici, ki je te dni dobro založena z vso zelenjavo, se pravi tisto, ki sodi v ta letni čas. Dovolj je zelene solate, ki je po 12 dinarjev za kilogram, špinače, ki je po 25 dinarjev in radiča po 25 do 40 dinarjev. Zelje v glavah je po 3 dinarje za kilogram, kislo zelje in kisla repa pa sta po 6 dinarjev. Krompir je po 3 dinarje, korenje po 6 do 8 dinarjev, peteršilj pa po 8 do 10 dinarjev. Za hip se pomudimo še ob stojnicah z mlečnimi izdelki: skuta je po 16 dinarjev, kisla smetana po 20 dinarjev, surovo maslo pa po 35 dinarjev za kilogram. Jajca so po 1,20 par do 1,80 par za komad. Čeprav je po koledarju še vedno zima, najdemo na tržnici vrsto cvetic, ki nam sicer oznanjajo prve pomladanske dni: teloh, zvončke, trobentice in narcise. Želimo vam dober nakup.

DEŽURNI ZDRAVNIKI

ŽALEC:
Četrtek 6. februarja dr. Lojze Rizmal, petek 7. februarja dr. Ivan Sviben, od 8. do 10. februarja dr. Andrej Ločniškar, ponedeljek 10. februarja dr. Janez Cukjati, torek 11. februarja dr. Peter Vukelič, sreda 12. februarja dr. Ivan Sviben.

ŠMARJE:
Četrtek 6. februarja dr. Nada Nikolič, od 7. do 9. februarja dr. Fürst Bogdan, ponedeljek 10. februarja dr. Dragica Plasaj, torek 11. februarja dr. Dragica Plasaj, sreda 12. februarja dr. Erna Graner.

KONJICE:
Četrtek 6. februarja dr. Branka Štefič, petek 7. februarja dr. Anka Kolar, 8. in 9. februarja dr. Branka Štefič, ponedeljek 10. februarja dr. Božo Pahlina, 11. in 12. februarja dr. Branka Štefič.

LJUBEZEN PO SVETU

DEKLE POSTANE ŽENSKA

Swazi so južnoafriško pleme, ki naseljujejo deželo enakega imena. No, in v Swazilandu si je prav tako težko prislužiti naslov ženske, kot kje drugje z lahkoto zgublja nežni spol naslov dekle.

Ko dekleta, zvečine isti letnik, po mnenju modrih vaških stark dozorijo, pripravijo Swazi ritualno veselico, ki traja tri noči in še četrti dan. Za to priložnost zdrobijo v možnarjih mukama koreninice, temu dodajo še koreninice rastline mutey, vse skupaj zalijejo s sokom neke tretje rastline, da vsa reč dobi nekako umazano zeleno barvo. Brez dvoma so v teh rastlinah mamilne snovi, kajti dekleta, ki pijejo to pijačo, postanejo kmalu nekoliko zmedene, njih oči žarijo v nenaravni vročici. Medtem pometajo stare ženske vaško dvorišče, da bi pregnale zle duhove. Ko so dekleta dovolj omamljena, jih odpelje vaški čarovnik pod osrednje drevo in jih sleče. Kar se zdaj zgodi, je težko natančno opisati. Vsak moški v plemenu mora priti in pri dekletih opraviti svoje delo za duhove. Čarovnik pazi, da vsak moški to počne le kratek čas, da opravi svojega do konca. Tako se ta ritualna orgija ponavlja tri noči. Nič čudnega, če za žene proglašena dekleta, ki pa si morajo zdaj ženina šele iskati, po več dni počivajo in ne pridejo iz koč. Seveda vse to za dekleta ni prijetno in še daleč ni vabljiva ljubezen. Toda, tako pravijo Swazi, tudi rojstvo je boleče, zato se morajo v žene preraščajoče deklice pravi čas spoznati z bolečino, s katero je povezan nastanek življenja.

Swazijsko dekle se je prav lepo opravilo za tri divje dni svečanosti, ko bo postala ženska.

SALON T

V DVAJSETIH DNEH OKOLI SVETA (8)

NEVROČLJIVA ŽELJA

PIŠE JOŽE VOLFAND

Nežnočutnost je človeku prirojena — drugo je, koliko je zmore in hoče pokazati. Jo da videti. Če je turist nosi po indijskem tlu, mu ostaneta dve stezi — ali nežnočutnost pregnesti v solzavost in usmiljenost ali pa jo hipoma preobleči v trdo razumnost. Nikoli doslej v življenju nisem na enem mestu zbliza trčil v toliko težav človeštva 20. stoletja.

Nekega večera, bilo je prav hindujsko novo leto, smo se vračali iz treh, štirih ulic tistega bombayskega predela, vzdeli smo mu ime »ulica kletk«, kjer je indijska vsakdanjost vzdražena z zakonitim in nezakonitim prodajanjem ljubezni — deklet in žena z vseh koncev sveta. Ulice so temno zijale v naše vtise. Spremljal nas je vonj petard, bengaličnega ognja, umazanije, urina in močnih vonjav, ki jim nismo mogli določiti imena. Bili smo dvesto, tristo metrov od najbolj luksuznega hotela, ko sem se spotaknil ob človeško nogo. Zmotil sem, sredi pločnika, mater in njenega sinka, ki sta ogrnjena s tanko odejo, najbrž lačna in samcata, spala zadnje ure novega leta.

Ne vem, zakaj prav te slike ne morem potisniti v kot vseh vtisov s potovanja okoli sveta.

Kajti vsako sleherno uro, vsak trenutek sem spoznaval grozljivo resničnost prijateljske Indije. Resničnost, ki je tudi naša, svetovna. Nepomirljiva s štandardom razvitih in z gorami kruha v smetnjakih.

V predmestju Bombaya sem skoraj segel po nepregledni vrsti, naselju, lesenih in pokvečenih kolib. Kolibe, ki so pri nas preslabe za drvarnice ali za živali. Srečal sem sredi pločnikov in cest na slamaricah ali improviziranih posteljah ležeče Indijce. Opisal sem, kako so se k nam stegovale prazne roke in kazale k ustom.

Spoznal sem, kaj pomenita bolezni »kwashiorkor« in »maramus«. V afriških in azijskih državah otroci kmalu ovenijo zaradi posledic teh bolezni — kažejo videz starčevskih otrok, s telesom, ki usiha zaradi pomanjkanja proteina in vitamina A. Kaj je to — podhranjenost in lakota? Ali sploh vemo? Ali smo pozabili?

Moram ponoviti, kar sem že zapisal — na tisoče in tisoče Indijcev, ne le v Bombayu, se rodi, živi, ljubi in umre na cestah. Torej ostane za zmeraj na pragu življenja. Čezenj ne more stopiti.

V Indiji živi okrog 550 milijonov ljudi. Demografska eksplozija bruha bolečine. Znanstveniki so izračunali, da bo po materi zemlji hodilo v letu 2000 več kot 6 milijard prebivalcev. Glede na sedanji ritem rojstev pa se bo v slabem stoletju, torej do konca 21. stoletja, prebivalstvo pomnožilo tja do 25 milijard.

Kaj se to tiče Indije? Še kako!

Leta 1965 je indijska podpredsednica za zdravje približno takole orisala položaj v njeni deželi: Naglo napredujemo v industriji. Imamo jasen načrt. Ali vsako leto se nam rodi 11 milijonov otrok. Te številke so dovolj, da preobrnejo vse načrtovanje. To je razlog, zakaj je postalo načrtovanje družine sestavni del nacionalnega načrta . . .

Prognoze pravijo, da bo Indijcev že čez dvajset let eno milijardno, in to na ozemlju, ki je trikrat manjše od severnoameriških držav in mnogo manj rodovitno.

Najbolj zaskrbljivo je, da je med prebivalstvom skoraj 50 odstotkov mladih. To pomeni; ker so razmere v manj razvitih deželah podobne, da bomo čez nekaj let doživeli največji babyboom vseh časov. Prav ti otroci, sem prebiral v knjigi Ta edina zemlja, so dinamit eksplozije človeštva. Indijci si prizadevajo zmanjšati sedanjo hudo rodnost, prirast oziroma nataliteto. Težje storiti kot reči. Kajti družbene in kulturne razmere krepijo razmnoževalni nagon. Primitivne razmere hočejo nadživeti tesnobo časa. In morajo roditi delovno moč za gol obstoj. A kako to doseči — ko pa že za več stoletij velja modrost, da bodo od 14 do 15 otrok trije ali štirje preživeli in pomagali preživeti . . .

Filozofija slabega, lačnega, podhranjenega življenja. Kje je ljubo življenje med tamariskami?

Demografska eksplozija žre tudi ves gospodarski napredek Indije. V petnajstih letih so uspeli povečati narodni dohodek za 68 odstotkov, dohodek po glavi je porasel le za 25 odstotkov. Morda ima danes Indija čez 100 dolarjev dohodka na prebivalca letno. Dnevno pa to pomeni kozarec piva. A najbrž še to ne. Za primero — pri nas smo že dosegli desetkrat večji dohodek na prebivalca.

Moram prikimati. Indija je danes zares dežela, ki najbolj odkrito in boleče razgalja bedo tretjega sveta. To je brezmejna revščina, ker je ne moremo omejiti na 50 ali 100 milijonov indijskega prebivalstva. Pač pa na več kot dobro polovico. In ta beda vsak dan raste. Najbrž neponovljiva v zgodovini človeštva kljub skrajno črnim napovedim, kaj nas čaka v prihodnjih dvesto letih. Leta 1965 je časopis New Republic objavil članek, da v Indiji vsako leto umre 5 milijonov otrok zaradi podhranjenosti . . .

Premalo bistroumna razlaga o vzrokih za take razmere bi se ozrla le na indijsko filozofijo, na vero, na vdanost v usodo, tudi morda na Gandhijevo poveličevanje nenasilja, trpljenja. Na Budhovo modrost, da »pustite življenju, kar pripada življenju.«

Gandhi je govoril: Dosegli bomo svojo svobodo; in dobro vem, da nam bodo Angleži priznali to svobodo, ko bomo izpomili dovolj žrtev in pokazali dovolj trdnosti . . .

Gandhi je zmagal. Indija je svobodna od 1947. leta.

Toda svobodo je drago plačala. Dediščina, socialna, verska, jezikovna, gospodarska in politična, jo tišči k tlom. Izsesava ji mleček razvoja. Primer: Indija ima največ goveje živine na svetu, a to je toliko kot nič. Sveta krava se dostojanstveno poziblje, ko prečka cesto. In to, da je sveta ter morda da 180 litrov mleka na leto, je njen največji pomen

Popis teh neizkrivljenih scen, podatkov in resnic iz indijskega življenja bi bil enostranski, če ne bi še povedal, da Indija izvozi ogromno bombaža, čaja, jute, riža, tobaka in drugih izdelkov ali pridelkov. Gradi industrijo. Bombay premore avtomobilsko industrijo. Indija je dežela, kjer snemajo neizmerno število filmov. Imajo tudi atomsko bombo . . .

Rekel mi je minister Govindarajan: Vem, revščina je naš vsakdan in nam ni ponos. Moramo pa imeti atomsko bombo!

Indija je izrazit strah krivice in nesorazmerij v gospodarski rasti sodobne svetovne civilizacije. Jez, ki ga svet še ni preskočil, ga pa poglablja. Vanj vsak dan pada na tisoče človeških trupel, ki jih je umoril eden izmed štirih apokaliptičnih jezdecev — lakota. A tudi smrt in kuga se počasno vihtita sabije. Države v razvoju in Indija njim na čelu zahtevajo pravično razdelitev zemljinih dobrin. Če bo svetovni razum ostal gluh za vse več lačnih ust in koščenih trupel med prebivalci sveta, se nam piše črna knjiga prihodnosti.

Toda — kljub vsemu, kar sem začutil in morda še prav zato, mi je bilo srečanje z Indijo najtoplejše na vsej dolgi poti po svetovnih metropolah. Ne zaradi vročine na indijski podcelini. Zaradi ljudi. Iz njihovih oči je vel nek vdanostni, topel, prijateljski nasmeh, ki ni zamrl, čeprav ga je vsak trenutek mračil občutek lakote in skrbi nad dnem, ko še ni minil. Indija je vest človeštva. Imeti to vest vsaj za jutri, za ves svet, to bo morda najglasnejši akord napredka sodobne civilizacije.

Priznam — neizmerno rad bi še šel obiskat Indijo.

Mojim znancem sem pozabil ali nisem mogel vročiti iskrenih želja za indijski jutri. Drugačen jutri.

Na svidenje, Bombay. Dober dan, Singapur!

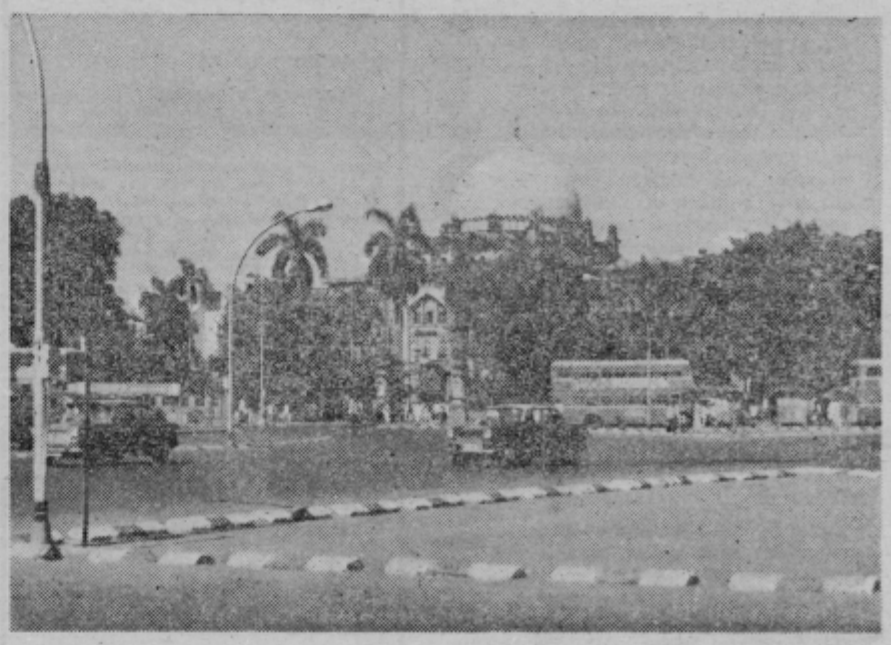

Bombayski ulični vsakdan

NOVI TEDNIK — Glasilo občinskih organizacij Socialistične zveze delovnega ljudstva Celje Laško Slovenske Konjice, Šentjur, Šmarje pri Jelšah in Žalec — Uredništvo: Celje, Gregorčičeva 5, poštni predal 161; Naročnina in oglasi: Trg V. kongresa 10 — Glavni in odgovorni urednik: Jože Volfand, tehnični urednik: Drago Medved — Redakcija: Milan Božič, Jore Krašovec, Mateja Podjet, Milan Seničar, Damjana Stamejčič, Brane Stamejčič, Zdenka Stopar, Milenko Strašek, Tone Vrabl — Izhaja vsak četrtek — Izdaja ga ČGP »Delo« Ljubljana — Rokopisov ne vračamo — Cena posamezne številke 2 din — Celoletna naročnina 75 din, polletna 37 din. Tekoči račun 50102-601-20012. ČGP »DELO« Ljubljana — Telef. uredništvo 22-369 in 23-105, mali oglasi in naročnine 22-800.

NOVI tednik

IZVLEČKI OSNUTKOV IZ PROGRAMOV INTERESNIH SKUPNOSTI ŽALCA 1975

Dogovarjajmo se

Ponovno so pred vami izvlečki iz programov za leto 1975, ki so jih pripravile naše samoupravne interesne skupnosti. Vsi ti programi so bili sprejeti kot osnutki na prvih skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti, ko so bile na novo ustanovljene po volitvah v decembru 1974. Z izvolitvijo delegatov in delegacij ter konstituiranjem novih skupščin na osnovi sprejetih zakonov in samoupravnih sporazumov smo storili nov korak pri uresničevanju naše ustave. Pomembno obliko pa predstavlja tudi družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje. Tako je možno v največji meri uveljavljati načelo enakomernega razvoja vseh oblik družbenega delovanja, zlasti enakovredno menjavo dela med gospodarstvom in družbenimi dejavnostmi, ki so sedaj organizirane v samoupravnih interesnih skupnostih. Pričakujemo, da boste tudi letos ob javni razpravi o predlaganih programih pokazali toliko zanimanja in razumevanja kot v letu 1974 ter izražali svoja stališča do programov, pripombe in predloge.

Naše gospodarstvo je doseglo v letu 1974 viden napredek. Zabeležen je bil 40-odstotni porast (nominalen) družbenega proizvoda ob 9-odstotnem zvišanju števila zaposlenih. Akumulativnost je porasla za 30 odstotkov, visoka pa so bila tudi vlaganja v osnovna sredstva. Poprečni osebni dohodek na zaposlenega je presegel 2.500 din, kar je 25 odst. več kot leto poprej. Realnega zvišanja pa ni bilo. Največje rezultate je dosegla industrija kot najpomembnejša panoga našega gospodarstva, dočim so bili dosežki v kmetijstvu in ostalih panogah znatno šibkejši.

V letu 1975 predvidevamo v resoluciji o družbeno-ekonomski politiki in razvoju občine ter neposrednih nalogah skladen razvoj, stabilnost in varčnost. Družbeni proizvod bi se naj nominalno povečal za 33 odst., realno pa za 10 odst. Zaposlenost bi naj porastla za 3 odstotke, produktivnost pa bi se morala zvišati za 7 odstotkov. Pričakujemo 28-odstotno zvišanje osebnih dohodkov z 2-odstotnim realnim zvišanjem. Tudi akumulacija se mora povečati vsaj za 30 odstotkov, višje pa bodo tudi investicije. Z nadaljnjo modernizacijo proizvodnje ob upoštevanju znanstveno raziskovalnih dosežkov, dobro organizacijo dela, zboljšano kadrovsko strukturo in delovno disciplino bo možno vse planirano tudi doseči.

Družbeni razvoj 1974

V letu 1974 je bil prvič na osnovi novih ustavnih določil speljan postopek družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja za osvojitev programov in financiranje posameznih samoupravnih interesnih skupnosti. Po skrbno pripravljenih in ovrednotenih programih je stekla široka javna razprava, v kateri so pokazali občani in delovni ljudje zanimanje in razumevajoč odnos do celotne skupne porabe, oziroma financiranja družbenih dejavnosti. V celoti je bil podpisan splošen družbeni dogovor o osnovah programiranja nalog in oblikovanja sredstev za skupno in splošno porabo v letu 1974 in samoupravni sporazumi za posamezne interesne skupnosti. Podpisnice so tudi izvolile poseben koordinacijski odbor, ki je tekoče spremljal izvajanje druženega dogovora in samoupravnih sporazumov ter o ugotovitvah občasno poročal. Programi so bili v glavnem v celoti realizirani. Vse interesne skupnosti, oziroma izvajalci programov so spoštovali osvojena določila o obsegu skupne porabe v resoluciji o družbeno ekonomskem razvoju in drugih dokumentih. Pridobljene so bile prve in bogate izkušnje pri izvajanju ustavnih določil ter novega statuta občine. Pričele so se tudi priprave za formiranje samoupravnih interesnih skupnosti na osnovi nove ustave in novih zakonov s področja družbenih dejavnosti.

Na posameznih področjih pa je bilo doseženo naslednje:

a) Vzgoja in izobraževanje je dobilo ob upoštevanju stališč in sklepov o idejni usmerjenosti še pomembnejše mesto. Prizadevanja za uveljavitev angažirane samoupravne socialistične šole so bila uspešna. Vlaganja v objekte, opremo in učila, ugodnejše financiranje ter izboljšana kadrovska zasedba in uvajanje mnogih novih učnih oblik in metod so pripomogli, da se je v šolskem letu 1973/74 dvignil povprečni učni uspeh v občini na 96,9 odstotka, dočim se je osip ugodno zmanjšal na 17,4 odstotka. Tako ima vedno več mladih možnost, da nadaljuje šolanje in se vključuje v uk. V okviru programa obnove in izgradnje šolskih stavb sta bili obnovljeni šoli Andraž in Orla vas ter obnovljena in dozidana šola Vransko. Pričelo se je tudi na dozidavi šole Prebold. Za potrebe otroškega varstva je bila obnovljena ustanova v Šempetru — za 4 oddelke ter 2 nova oddelka na Vranskem. V 8 osnovnih šolah se je šolalo 4.133 učencev, v posebni šoli v Žalcu 158 učencev in 181 učencev v glasbeni šoli. V predšolskem varstvu je bilo zajetih 508 otrok, delovalo pa je 6 oddelkov šolskega varstva.

b) **Zdravstvo je vršilo svojo osnovno dejavnost ob občutnem pomanjkanju kadra, zlasti zdravnikov splošne prakse.** Zato je bila čakalna doba še občutna. Določene zdravstvene storitve so bile izboljšane, predvsem specialistične službe. Uveden je bil dispanzer medicine dela. Formirana je bila TOZD Žalec v okviru regionalnega zdravstvenega doma Celje.

Nekatere preventivne akcije je izvedel Zavod za zdravstveno varstvo Celje. Na celotnem območju občine je bila izvedena fluorografska akcija.

c) **Socialno varstvo je spričo razpoložljivih sredstev uspelo ustrezno dvigu življenjskih stroškov zvišati vse oblike družbenih denarnih pomoči (socialne podpore, rejnine . . .)** V obliki priznavalnin, dodatkov, študijske pomoči, zdravljenja v zdraviliščih in dr. je bila uvedena primerna skrb borcem in invalidom NOV ter njihovim družinskim članom. Preko socialnih služb v okviru upravnega organa, šol in delovnih organizacij so bile vse oblike delovanja (varstvo družine, skrbništvo, rejništvo . . .). Nadaljevalo se je s prizadevanji za izgradnjo prizidka k domu upokojencev Polzela.

č) **Kulturna dejavnost je doživela nov razmah tako na amaterskem področju, saj so se razširile vse oblike (glasbena, dramska, folklorna . . .), kakor tudi v okviru zavodov iz Celja, ki izvajajo določene naloge na območju regije.** Znaten napredek je doživelo knjižničarstvo in razstavna dejavnost. Precej sredstev je bilo vloženo v obnovo kulturnih domov na Polzeli, v Libojah in v Taboru.

d) **Telesna kultura je dosegla pravi preporod, saj je bilo končno vendarle sistemsko urejeno financiranje te dejavnosti.** Formirana je bila interesna skupnost, ki je v celoti zaživela. Organizirane so bile nekatere zelo uspešne in množične akcije. Poleg dveh novih telovadnic in obnovljene telovadnice v Taboru je bilo urejenih še vrsto drugih športnih objektov (igrišče v Taboru, Vranskem in Žalcu, trim steze itd.

Vzgoja in izobraževanje

Naloge in organizacijo vzgojno izobraževalne dejavnosti opredeljujejo poleg zakonskih predpisov tudi naloge, sklepi in stališča občinske konference ZKS Žalec o uresničevanju stališč in sklepov CK ZKS in skupščinske resolucije o idejnosti vzgoje in izobraževanja. Zato je za dosego družbenih ciljev vzgoje in izobraževanja v letu 1975 v občini Žalec potrebno vsa družbena prizadevanja usmeriti v:

— nadaljnje razvijanje samouprave na tem področju ob tesni povezavi združenega dela in izenačevanju družbeno-ekonomskega položaja izobraževalnih dejavnosti z drugimi področji združenega dela

— izenačevanje pogojev v šolanju za vse otroke v občini

— poglabljanje idejnosti vzgojno izobraževalnega dela in tako dosegati večjo družbeno vrednost pridobljenih znanj

— pospešiti vključevanje otrok v predšolsko vzgojo in podaljšano bivanje

— skrb za dokvalifikacijo kadra in izpopolnitev delovnih mest

— opremljanje šol s sodobnimi tehničnimi in učnimi pripomočki

a) predšolska vzgoja

Predšolska vzgoja zajema varstvo otrok v vzgojno varstvenem zavodu in malo šolo t.j. pripravo otrok za vstop v osnovno šolo.

V vzgojno varstvenem zavodu je trenutno v 34 oddelkih zajetih 590 predšolskih otrok. Vzgojno dejavnost opravlja 23 vzgojiteljic, 4 medicinske sestre in 7 laičnih delovnih moči (laične vzgojiteljice). V malo šolo je v šolskem letu 1972-73 bilo zajetih 541 otrok, od tega jih je 71 zajela celoletna mala šola (v vrtcih v Žalcu, Preboldu in Polzeli).

Tudi v letu 1975 bo vsa skrb posvečena nadaljnjemu razvoju vzgojno varstvenih zavodov. Z izgradnjo vrtca na Polzeli se bo za 160 povečalo število otrok v varstvu. S tem bo v letu 1975 zajetih v varstvo že 21 odstotkov predšolskih otrok. Za povečano dejavnost v vzgojno varstvenem zavodu bo potrebnih 7 novih mest, od tega 5 mest vzgojiteljev. Za povečano dejavnost v vzgojno varstvenih zavodih bo potrebno 122.500 din.

Za leto 1975 je predvidenih 25 oddelkov male šole, v katerih bo vključenih 550 otrok, od tega 123 v celoletni mali šoli. V skrajšani mali šoli bi naj na tistih šolah, kjer je to možno, oz. kjer to dopuščajo kadrovske in prostorske možnosti, bilo opravljenih 120 ur male šole. Izobraževalna skupnost Žalec krije stroške malih šol, ki znašajo za 1975 leto 172.760 din.

b) osnovno šolstvo

V šolskem letu 1973/74 se je v 7 centralnih, eni samostojni in 11 podružničnih šolah šolalo v 165 oddelkih 4.135 otrok. Učni uspeh je v šolskem letu 1972-73 v šolah na območju občine Žalec znašal 96,9 odstotka, osip pa se je znižal na 17,4 odstotka, Osmi razred osnovne šole je uspešno končalo 412 učencev ali 98,3 odstotka. Vseh prosvetnih delavcev v rednem delovnem razmerju je bilo 196 (92 na razredni in 104 na predmetni stopnji).

Dejavnost, ki jo financira izobraževalna skupnost Žalec obsega: pouk po predmetniku za šole in glasbeno šolo, dopolnilni in dodatni pouk, podaljšano bivanje, šolske svetovalne službe, stimulacijo učiteljev na težavnih delovnih mestih kombiniran pouk, skupne potrebe zaposlenih (regresi, izobraževanje), materialne stroške, amortizacijo nepremičnin, podaljšano bivanje, prostovoljne dejavnosti, šolsko prehrano, uvajanje brezplačnih učbenikov in učne pripomočke za novo matematiko.

Šole bodo poleg ur po veljavnem predmetniku izvajale tako kot dosedaj tudi svobodne dejavnosti, ki zajemajo delo v pionirski in mladinski organizaciji, pri taborniških, planincih, bralno značko, veselo šolo, delo v klubu OZN, v šolskih športnih društvih.

V letu 1974 je pričela tudi šola v naravi, za katero je bilo porabljenih 130.000 din. Ker zimske šole zaradi neugodnih snežnih razmer v preteklem letu ni bilo možno organizirati, so bila sredstva uporabljena za nabavo smučarske opreme za učence 5 razredov. V letu 1975 je omenjena akcija ponovno zajeta in to z namenom, da se vsi otroci četrtih razredov naučijo plavati, petih razredov pa smučati. Za izvedbo te akcije bo v letu 1975 potrebnih 111.600 din.

Pri financiranju vzgoje in izobraževanja prvenstveno upoštevamo tiste naloge, ki so obvezne in tiste, ki bodo omogočale vidni napredek šolstva v občini — združevanje osnovnega šolstva, razne oblike pomoči za zmanjševanje socialnih razlik med učenci, uvajanje strokovnih služb.

Za izračun potrebnih sredstev za financiranje vzgoje in izobraževanja v letu 1975 so upoštevani kriteriji v republiki, ki so oblikovani iz sredstev potrebnih za osebne dohodke po veljavnih samoupravnih sporazumih, materialne izdatke, sredstev skladov skupne porabe in ostalih sredstev, ki zajemajo izpolnitev nalog s področja dopolnilnega pouka, varstva vozačev, razširjeno dejavnost v prihodnjem šolskem letu, težja delovna mesta in dodatek za kombinirane oddelke.

Občinska izobraževalna skupnost Žalec daje vzgojno izobraževalnim zavodom tudi sredstva za regrese za letni dopust v skladu z veljavno sindikalno listo in sredstva za družbeno prehrano.

V programu dejavnosti izobraževalne skupnosti Žalec je za leto 1975 predvideno tudi razširitev dejavnosti in sicer:

— otvoritev 3 novih oddelkov v šolah

— otvoritev 4 novih oddelkov podaljšanega bivanja (v šolah Šempeter, Petrovče, Polzela, Vransko)

— ustanovitev skupnih in svetovalnih služb t.j. nastavitev direktorja organizacije združenega dela, zaradi združitve osnovnih šol v enotni zavod, nastavitve social-

nega delavca, pedagoga in administrativnega delavca za skupne službe. Otvoritev novih oddelkov in zasedba ostalih delovnih mest v organizaciji združenega dela je planirana od septembra 1975 dalje.

c) posebno šolstvo

V šolskem letu 1973/74 se je v Posebni osnovni šoli Žalec šolalo 164 otrok. Na šoli sta bila tudi dva oddelka podaljšanega bivanja oz. varstvo vozačev. Skupno je usposabljalo otroke na šoli 17 delavcev, od tega 4 nimajo ustrezne šolske izobrazbe.

Trenutno se na Posebni osnovni šoli Žalec šola v 14 oddelkih 158 otrok. Na šoli delujeta tudi dva oddelka podaljšanega bivanja. Redno je zaposlenih 19 delavcev. Izobraževalna skupnost Žalec financira osnovno dejavnost Posebne osnovne šole v Žalcu, plačuje pa tudi šolnino za lažje duševno prizadete otroke, ki se zaradi internatske oskrbe šolajo v posebni osnovni šoli Celje, nekaj učencev iz Vinske gore pa se zaradi oddaljenosti od Žalca šola v posebni osnovni šoli Velenje. V letu 1975 bodo vsa prizadevanja vključena predvsem v to, da se vsi otroci, ki so že kategorizirani in obiskujejo še osnovno šolo, preusmerijo v posebno osnovno šolo.

d) glasbena šola Žalec

V glasbeni šoli Žalec se trenutno izobražuje 175 učencev. Redno je zaposlenih 8 glasbenih učiteljev, šola pa ima zaradi pomanjkanja kadra 98 honorarnih ur tedensko. Glasbena šola je v letošnjem letu prevzela tudi pouk na Polzeli, kjer poučujejo trobento, harmoniko in klavir. Sredstva za kritje osebnih dohodkov zaposlenih delavcev so zajeta v programu, šola pa s prispevki staršev oz. vplačano šolnino financira materialne izdatke in odplačuje kredit, najet za izgradnjo glasbene šole.

V letu 1975 je predvidena otvoritev še dveh oddelkov glabsene šole — v Braslovčah in Šempetru.

e) ostale dejavnosti

K dejavnosti izobraževalne skupnosti Žalec spada tudi štipendiranje in strokovno izpopolnjevanje prosvetnega kadra. Komisija za štipendiranje prosvetnih delavcev je za šolsko leto 1974/75 dodelila na novo 16 štipendij, tako da štipendira skupno 30 štipendistov na srednjih, višjih in visokih šolah. Glede na pomanjkanje kadrov v prosveti in na povečanje števila oddelkov v vzgojno varstvenih zavodih in oddelkov podaljšanega bivanja, bo v jeseni potrebno razpisati še več štipendij na srednjih, višjih in visokih šolah.

Občinska izobraževalna skupnost financira še:

— režijo (potni stroški članov organov skupnosti, bančni stroški, seminarji, strokovna literatura, kurjava, razsvetljava itd.)

— vzgojno svetovalnico za šoloobvezne in predšolske otroke

— hospitacijsko dejavnost

— prehrano učencev

— strokovno izpopolnjevanje prosvetnih delavcev

— ostale izdatke (bančni stroški, razne pomoči društvom in organizacijam)

— prevoze in oskrbnine šoloobveznih otrok; oskrbnine se plačujejo za tiste šoloobvezne otroke, ki zaradi oddaljenosti od šole nimajo organiziranega prevoza in stanujejo pri tujih družinah bliže šole, plačujemo pa tudi oskrbnine za duševno prizadete otroke, ki stanujejo v času šolanja v internatu oz. so v rejniških družinah

— izobraževanje odraslih t.j. osnovno šolsko izobraževanje odraslih, idejno politično izobraževanje prosvetnih delavcev. V letu 1975 bo treba dati temu izobraževanju več poudarka, tako da bo tudi ta dejavnost zaživela.

Celotni program vzgojno izobraževalne dejavnosti za leto 1975 je ovrednoten na 33.537.470 dinarjev.

	Realizacija 1974	Plan 1975
— sredstva za osebne dohodke in zadovoljevanje skupnih potreb za vzgojno izobraževalne zavode in TIS	20.687.964	24.919.797
— materialni izdatki	1.319.502	2.785.360
— amortizacija nepremičnin	450.000	585.500
— amortizacija opreme in učil	281.434	380.000
— mala šola	80.521	172.760
— prevozi učencev in oskrbnine	767.583	1.290.000
— prehrana učencev	—	558.870
— dokvalifikacija pedagoških delavcev	—	100.000
— vzgojna svetovalnica	5.481	34.392
— obveznosti do drugih TIS (Velenje, Celje)	556.252	550.000
— režija TIS	22.953	49.000
— redne štipendije	133.600	182.400
— brezplačni učbeniki	34.146	85.880
— hospitacijska dejavnost	—	51.588
— prostovoljne dejavnosti	—	345.800
— delav. univerze — osnovnošolsko izobraževanje odraslih	—	60.000
— šola v naravi	130.854	116.600
— ekskurzije	—	52.860
— ostali izdatki	40.695	100.000
— razširjena dejavnost v letu 1975	—	400.000
— 1 odstotek rezerva	227.134	328.163
— anuitete	402.044	393.000
— testiranje novincev	28.943	—
— 0,2 odstotku za Šmarje	48.000	—
— 0,85 odstotka skladu za obnovo šol	212.500	—
— neporav. ob. iz leta 1973, 1974	785.416	38.500
— nabava kombibusa za Vransko	156.000	—

V postavki plana za materialne izdatke za leto 1975 so zajeta tudi sredstva za družbeno prehrano, ki znašajo 660.000 din, v letu 1974 pa so sredstva za družbeno prehrano bila zajeta v postavki sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. V tej postavki so tudi zajeta sredstva za prostovoljne dejavnosti, dokvalifikacijo pedagoških delavcev in razširjeno dejavnost za leto 1974. Prehrana učencev pa je bila v letu 1974 financirana iz sklada za otroško varstvo pri TIS.

Otroško varstvo

Naloge otroškega varstva bodo med drugim usmerjene k razširitvi dnevnega varstva in vzgoje predšolskih otrok. Potrebno bo zajeti čim večje število otrok, ki bodo deležni posameznih oblik varstva in vzgoje ter zagotoviti še boljšo kvaliteto storitev.

Novoustanovljena skupnost otroškega varstva bo še nadalje sofinancirala redno dejavnost v vzgojnovarstvenih zavodih, podaljšano bivanje učencev v šoli ter program šolske prehrane.

V letu 1974 je bilo za sofinanciranje redne dejavnosti v vzgojno varstvenih zavodih porabljenih 653.000 din, za subvencioniranje podaljšanega bivanja 100.000 din ter subvencioniranje prehrane učencev osnovnih šol ter predšolskih otrok pa 180.000 din. Vzgojno varstveni zavod Žalec je v letu 1974 pričel tudi z potujočimi vrtci t.j. z organizacijo ur pravljic in lutkovnih igric v popoldanskem času v zaselkih na območju občine, kjer ni enot varstveno vzgojnega zavoda oz. za otroke, ki ne obiskujejo varstveno vzgojnega zavoda. S to dejavnostjo se je pričelo jeseni in je bilo porabljenih za izvedbo te naloge 10.000 din.

V letu 1974 je prejemalo denarno pomoč 239 otrok iz socialno šibkih kmečkih družin v znesku 95 din za otroka. V letu 1974 se je financiranje otroškega dodatka za kmečke otroke preneslo na svet za otroško varstvo pri TIS Žalec Republiška skupnost otroškega varstva prispeva pretežni del sredstev za izplačevanje otroškega dodatka kmečkim otrokom.

Tudi v letu 1975 bo skupnost otroškega varstva financirala:

— subvencioniranje redne dejavnosti v Vzgojno varstvenem zavodu 750.000 din

— subvencioniranje podaljšanega bivanja učencev v osnovnih šolah in Posebni osnovni šoli Žalec 150.000 din

— za subvencioniranje prehrane predšolskih otrok 30.000 din

— za financiranje dodatne dejavnosti vrtcev (potujoči vrtci) 20.000 din

— za financiranje otroškega dodatka kmečkim otrokom 150.000 din

Sklad za otroško varstvo oz. skupnost otroškega varstva daje pretežni del sredstev za investicije za otroško varstvo t.j. za adaptacije obstoječih stavb in novogradnje. Tudi v letu 1975 bo pretežni del sredstev sklada za otroško varstvo namenjenih za investicije v skladu s sprejetim srednjeročnim programom. Tako naj bi za investicije bilo namenjenih v 1975. letu 2.050.000 din, od tega še 1.500.000 din za vrtec na Polzeli, preostala sredstva pa za ureditev že obstoječih vrtcev oz. ureditev manjših vrtcev (Liboje, Braslovče, Orla vas).

V programu dejavnosti za otroško varstvo je zajeto tudi odplačilo anuitet v višini 100.000 din ter sredstva za režijo skupnosti otroškega varstva v višini 150.000 din. Z ustanovitvijo skupnosti otroškega varstva bo potrebno nastaviti tudi strokovnega delavca, ki bo opravljal posle te skupnosti.

Celotni program dejavnosti na področju otroškega varstva v občini Žalec za leto 1975 je ovrednoten na 3.535.000 din in sicer:

	Realizacija 1974	Plan 1975
— subvencioniranje redne dejavnosti VVZ	650.000	750.000
— subvencioniranje podaljšanega bivanja	100.000	150.000
— subvencioniranje prehrane v VVZ	180.395	30.000
— dodatna dejavnost VVZ	10.000	20.000
— otroški dodatek kmečkim otrokom	227.338	150.000
— odplačilo anuitet	85.408	100.000
— investicijski izdatki	1.490.483	2.050.000
— režija skupnosti otroškega varstva	24.076	150.000
— operativna rezerva		100.000
— 1 odstotek rezerva		35.000
— neporav. obveznosti iz leta 1973	623.481	
— drugi izdatki	1.999	

Pri realizaciji je postavka subvencioniranje prehrane za leto 1974 že zajeto tudi subvencioniranje prehrane za šoloobvezne otroke, za leto 1975 pa le za otroke v VVZ. Razliko za izplačilo otroškega dodatka za kmečke otroke prispeva republiška izobraževalna skupnost.

Zdravstveno varstvo

Delovni ljudje občine Žalec so si zagotavljali svoje interese do zdravstvenega varstva in zavarovanja, solidarnostno združevali sredstva in usmerjali razvoj svojega zdravstvenega varstva v skladu s svojimi potrebami in možnostmi v okviru regionalne skupnosti Celje. Po določilih nove ustave in skladno s formiranjem novih komunalnih zdravstvenih skupnosti po posameznih občinah, bodo prihodnje leto delovni ljudje prvenstveno v teh okvirih zagotavljali svoje interese do zdravstvenega varstva in zavarovanja, vendar pa se še vedno solidarnostno povezovali in združevali sredstva v okviru regije; zato je ta izvleček aplikacija programa celotne skupnosti, ki je že v javni razpravi, na potrebe in možnosti v občini Žalec.

Delovni ljudje porabniki in delovni ljudje izvajalci (zdravstveni delavci) bodo v neposredni in svobodni menjavi dela ter preko vseh organov svoje skupnosti stremeli k realizaciji sledečih programskih nalog:

1. V komunalni skupnosti si bodo delovni ljudje zagotovili vso zdravstveno varstvo in druge pravice iz zdravstvenega zavarovanja, v obsegu, na način, pod pogoji in na nivoju, kot to zagotavljajo zakoniti predpisi, družbeni dogovori, samoupravni sporazumi, in samoupravni akti skupnosti, in to za:

— 10.752 aktivnih zavarovancev
— 15.901 družinskih članov in upokojencev, kar je
— 26.653 delavsko zavarovanih oseb
— 4.963 kmečko zavarovanih oseb, kar pomeni skupaj
— 31.616 zavarovanih oseb.

Pri tem omenjamo, da so v tako imenovanem delavskem zavarovanju zajeti delavci v združenem delu s svojimi družinskimi člani vred, po kraju, kjer so združili svoje delo, oziroma kjer delajo oz. kjer je njihovo delovišče in migracijski procesi, ki so pri nas sorazmerno močni (sezonski delavci, delavci iz drugih republik, delavci, ki se dnevno vozijo na delo, itd.) niso upoštevani.

2. Skupnost in njeni organi morajo:

a) zagotoviti hitrejšo realizacijo pravic delovnih ljudi do zdravstvenega varstva z boljšo organizacijo dela zdravstvenih organizacij ter večjo funkcionalno povezanostjo med osnovno specialistično in bolnišnično dejavnostjo;

b) skrajševati čakalno dobo bolnikov za specialistične preglede, preglede zaradi ocene delazmožnosti in sprejem v bolnišnice in zdravilišča;

c) povečati skrb za ureditev ožjega in širšega človekovega okolja;

č) spremljati vse vrste nezgod, zlasti prometne, jih evaluirati ter okrepiti travmatološko, urgentno in reševalno službo;

d) spremljati po dispanzerski metodi kardiovaskularna obolenja in zajeti s sistematičnimi pregledi ogroženo populacijo in pristopiti k preventivnim ukrepom, ki iz teh ugotovitev izvirajo;

e) povečati obseg dela in strokovnost patronažne službe in nege bolnika na domu;

f) zajeti naraščanje števila delovnih invalidov in povečati skrb za utrjevanje zdravja;

g) povečati kapacitete psihiatrične službe ter jo kadrovsko usposobiti za delo po dispanzerski metodi;

h) izboljšati zobozdravstveno varstvo otrok in mladine z namestitvijo novih zobozdravstvenih delavcev, nabavo ustrezne opreme ter ureditvijo odgovarjajočih delovnih prostorov;

i) zaposliti v zdravstvenem varstvu otrok, žena in mladine več zdravstvenih delavcev in povečati obseg njihovega dela, zlasti izven večjih središč, in na področju načrtovanja družine;

j) povečati možnosti in ukrepe za zgodnja odkrivanja rakavih bolnikov, diabetesa in kroničnega bronhitisa;

k) povečati dejavnost dispanzerjev in enot za medicino dela, tako da se bo dvignila služba varstva pri delu na višji nivo;

l) izboljšati zdravstveno varstvo v vzgojno varstvenih ustanovah in šolah ter skrbeti za stalno cepljenje otrok proti nalezljivim boleznim;

m) skrbeti, da bodo vsi prebivalci deležni čimbolj enakomernega in enakovrednega zdravstvenega varstva, da bodo čakalne dobe zmanjšane na minimum in da bo postalo zdravstveno varstvo še kvalitetnejše

3. Po elementih in predvidevanjih organov družbenega planiranja, ki so znani do sestave tega programa, se bo skupna poraba na tem področju v letu 1975 v občinski skupnosti gibala po virih zbiranja takole:

Opis	Ocena realizacije za leto 1974	Program za leto 1975	Indeks
I. DOHODKI:			v 000 din
Prispevki v breme OD in dohodka	42.390	53.638	126,3
Prispevki kmetov	2.406	3.008	125,0
Ostali prispevki in dohodki	9.187	10.354	114,7
Skupaj brutto	53.983	67.000	124,1
IZLOČITVE:			
— v rezervni sklad	1.273	1.093	85,6
— za razvoj zdravstvene službe v regiji (investicije)	2.637	3.045	115,4
— za investicije v republiki in prevzete obveznosti	1.790	2.125	118,6
Neto skupna poraba	48.283	60.737	125,8

+ upoštevane so tudi dosedaj nezavarovane osebe

Kultura

Kulturna skupnost bo načrtovala kulturno dejavnost in bo spremljevalka vsega kulturnega življenja v občini. Pri načrtovanju kulturne dejavnosti za leto 1975 ne bomo izhajali iz novih osnov, ampak bomo dosedanje delo kritično cenili in z njim nadaljevali, pri tem pa bomo upoštevali želje in hotenja občanov. Delo kulturne skupnosti se bo odražalo v naslednjih dejavnostih:

— knjižničarstvu, likovni dejavnosti, spomeniškem varstvu, muzealstvu, založništvu in tisku, delu z mladino; filmski, folklorni, dramski, lutkarski in glasbeni dejavnosti ter v vzdrževanju kulturnih objektov.

Programsko in finančno pa bo občinska kulturna skupnost Žalec sodelovala tudi s profesionalnimi ustanovami v Celju. Prav tako se bo naša kulturna skupnost, ki je del kulturne skupnosti Slovenije, vključila v slovenski kulturni prostor.

I. KNJIŽNIČARSTVO

Občinska matična knjižnica deluje za Žalec kot knjižnica splošnega izobraževalnega tipa, za Šempeter, Griže, Prebold, Polzelo, Braslovče in Vransko pa kot matična knjižnica, tem knjižnicam nabavlja knjige ter jih strokovno in poslovno povezuje z matično knjižnico. Knjižnica si bo v tem letu prizadevala, da bi se število izposojevalcev v knjižnicah povečalo. Nabavljala bo knjige in tako večala knjižni fond, opremljala bo krajevne knjižnice, ter skrbela za nagrajevanje knjižničarjev amaterjev. Vršila bo mentorstvo nad šolskimi knjižnicami. Knjižnici v Grižah in Šempetru bo usposobila tako, da bosta sposobni za prosti pristop. Skrbela bo tudi za delo ljudskih knjižnic. Za realizacijo navedenih nalog bi potrebovala 454.000 din

II. OBČINSKA ZVEZA KULTURNO PROSVETNIH ORGANIZACIJ ŽALEC

Občinska zveza kulturno prosvetnih organizacij združuje 18 DPD Svobod in prosvetnih društev. Združuje interese občanov in delovnih ljudi v občini na področju kulturnoprosvetne dejavnosti, ki vsebuje sledeče dejavnosti: dramatska dejavnost — 10 sekcij; vokalno glasbena dejavnost — 14 pevskih zborov s 300 pevci; inštrumentalna dejavnost — 3 godbe na pihala, tamburaški orkester in 6 narodno zabavnih ansamblov; folklorna dejavnost — 2 skupini; kinematografsko dejavnost — 8 sekcij; 2 lutkovni skupini, baletno ritmična dejavnost, klubska dejavnost.

Zveza bo organizatorka občinskih revij, proslav ob 30. obletnici osvoboditve, praznika občine idr.

Za svojo dejavnost bo potrebovala din 500.000.—

III. PROGRAM DELA KOMISIJ PRI KULTURNI SKUPNOSTI

1. **Savinov razstavni salon** — bo v letu 1975 pripravil 8 razstav. Ob vsaki razstavi — otvoritvi bo kratek kulturni program in strokovni govor. Ker želimo to zvrst umetnosti približati vsem občanom naše občine, bo salon pripravil 2 potujoči razstavi in sicer v Preboldu, Polzeli in Vranskem.

Za realizacijo programa je potrebno 80.000.— din

2. **Odbor za muzealstvo** — si je za leto 1975 zadal nalogo, da uredi hmeljarski muzej tako, da bi bil odprt za javnost in da bi bil verificiran kot slovenski hmeljarski muzej. Izdal bo muzejski prospekt in odkupil nekaj del.

Za to bo potreboval 42.000.— din

3. **Odbor za spomeniško varstvo** — bo nadaljeval z evidentiranjem kulturno zgodovinskih spomenikov in pričel z restavriranjem žovneškega gradu. Program te dejavnosti potrebuje 80.000.— din

4. **Odbor za založništvo in tisk** — bo v letu 1975 nadaljeval s pripravami za izdajo Savinjskega zbornika št. 4. Podprl bo tudi izdajo knjige R. Zakonjška »NOB v Savinjski dolini« in A. Kotnika »Delavsko gibanje v Savinjski dolini« ter finančno podprl zbiranje zgodovinskega materiala bivšega okrožnega odbora aktivistov celjsko savinjskega območja. Za izvedbo programa se potrebuje 125.000.— din

5. **Odbor za delo z mladino** — bo skupaj s konferenco ZSMS pripravil proslavo 30. obletnice osvoboditve. Organiziral bo srečanje mladih literatov naše občine in sofinanciral gledališki abonma za pošolsko in šolsko mladino, gojil klubsko dejavnost.

Za svojo dejavnost predvideva 40.000.— din

6. **Komisija za investicijsko vzdrževanje kulturnih domov** v občini bo v letu 1975 dokončala popravila kulturnega doma Svobode v Grižah, sofinancirala adaptacijo kulturnega doma v Preboldu in namenila del sredstev za Andraž in gradnjo novega doma v Letušu. V zvezi z referendumom pa bo 250.000.— din namenila za kulturni dom v Žalcu. Komisija predvideva za izvedbo tega programa 720.000.— din

7. **Antični park v Sempetru** — bo v letu 1975 dokončal dela na rekonstrukciji vzhodnega dela antičnega parka in nadaljeval z izkopavanjem na kompleksu, ki je še neraziskan. Postavil bo tudi objekt za shranjevanje najdenih eksponatov. Kulturna skupnost bo prispevala za to dejavnost 100.000.— din

8. **Ostale naloge kulturne skupnosti**

— vzdrževanje Šmiglove zidanice 10.000.— din
— pomoč za obnovo kult. spomenikov na Kozjanskem 15.000.— din
— pomoč kino sekcijam v občini 80.000.— din
— organiziranje gostovanj mariborske opere in gledališča ob priliki praznovanja 30. obletnice osvoboditve; ter folklorne skupine Marolt iz Ljubljane 60.000.— din

IV. ZAVODI IN USTANOVE CELJSKE REGIJE

Kulturna skupnost Žalec bo tudi v letu 1975 sofinancirala programe sledečih regijskih ustanov in zavodov: SLG Celje din 218.000.—, muzej revolucije Celje din 68.700.—, Pokrajinski muzej Celje din 87.200.—, Zavod za spomeniško varstvo Celje din 64.900.—, Zgodovinski arhiv Celje din 41.400.—, Osrednja knjižnica din 97.000.—.

Skupaj znaša to 577.200.— din

V. KULTURNA SKUPNOST ŽALEC

bo rabila za delo skupščine, izvršnega odbora, strokovnih komisij in strokovne službe predvidoma din 270.000.—, 40.000.— obvezna in tekoča rezerva, anuitete din 17.000.— in ostale pogodbene obveznosti 60.000.— din.

Skupaj znašajo neposredni izdatki skupnosti 387.000.— din

Nepredvideni izdatki pa 29.800.— din
— program v letu 1974 je znašal 2.616.000.— din
— predvideni program za leto 1975 pa je 3.300.000.— din

Prispevna stopnja bi bila v letu 1975 ista kot leto 1974 in sicer 0,53 odstotka.

Predvideno povečanje znaša 24 odstotkov.

Za kulturno skupnost Slovenije predvidevamo prispevno stopnjo 0,18 odst. z indeksom porasta 124 odstotkov.

Telesna kultura

Osnovno programsko izhodišče in dolgoročna konstanta naših prizadevanj ostaja, skladno z načelnimi izhodišči, vključevanje čim večjega števila prebivalstva v redne oblike vseh treh vidikov telesnokulturne dejavnosti. Ta napor mora biti zato usmerjen v odstranjevanje še vedno pričujočih zaprek za telesnokulturno udejstvovanje, katerim vzrok moramo iskati v različnem socialnem položaju ljudi. Da bi uresničili ta cilj, ki smo si ga zastavili že v programu za leto 1974, je potrebno osredotočiti sile na naslednje strateško najpomembnejša področja, (ki jih bomo še posebej opredelili v srednjeročnem načrtu razvoja telesne kulture).

V programu za leto 1975:

1. Razširiti telesno vzgojo in šport v okviru vzgojno-izobraževalnega sistema in vzgojnovarstvenih ustanov in posodobiti njuno vsebino, da bi tako ustvarili trdno osnovo za dolgoročni razvoj tako množičnih oblik telesnokulturne dejavnosti (športna rekreacija) kot tudi tekmovalnega — kvalitetnega športa.

2. Množično vključevanje vseh kategorij in starostnih skupin prebivalstva v stalne in občasne vseslovenske akcije kot so: »Naučimo se plavati«, »Vsi Slovenci hodimo, tečemo, smučamo, kolesarimo, streljamo itd.« na vseh možnih oblikah in nivojih ob sodelovanju telesnokulturnih organizacij, krajevnih skupnosti, OZD — TOZD, ZSMS, šol in drugih družbenih dejavnikov.

3. Oblikovati našim družbenopolitičnim načelom skladen koncept tekmovalnega in vrhunskega športa, še posebej opredeliti in uresničiti status športnikov in strokovnih delavcev ter radikalno reorganizirati tekmovalne sisteme. Da bi uresničili osnovne cilje kot so uvodoma opredeljeni torej kar integralno celoto prizadevanj v vseh treh smereh, moramo v letu 1975 zlasti izpostaviti in uresničiti naloge na naslednjih področjih:

a) **kadrovska problematika** je najobčutljivejše in najzahtevnejše področje, ki je že v dosedanjem delu bilo deležno posebne pozornosti, vendar so bili doseženi skromni rezultati. V ospredje postavljamo vse oblike izobraževanja (profesionalnih in amaterskih kadrov) in obvezno strokovno izpopolnjevanje za vse profile delavcev na telesno kulturnem področju (strokovnih trenerjev in sodnikov ter organizacijskih delavcev).

b) **ustvarjanje materialne osnove za telesno kulturo**
Izgradnja objektov za telesno vzgojo, športno rekreacijo in tekmovalni šport in jih funkcionalno integrirati tako horizontalno kot tudi vertikalno (krajevna skupnost, mesto, OZD, športne panoge).

c) **važna funkcija telesnokulturne skupnosti in vseh dejavnikov na področju telesne kulture bo v prihodnjem letu sodelovanje z drugimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi,** družbeno političnimi organizacijami in skupnostmi, OZD in njihovimi združenji ter drugimi, s katerimi bo potrebno na vseh ravneh urejati mejna vprašanja in sklepati ustrezne dogovore in sporazume (TIS ipd.).

d) **priznanja in nagrade** delavcem na telesnokulturnem področju doslej niso bila rešena najbolje. V letu 1975 bo temu problemu posvečena izredna pozornost, saj vemo, da imamo in bomo še imeli v glavnem amaterski kader — komisija bo morala upoštevati predloge organizacij v katerih delajo ljudje z izredno voljo, požrtvovalnostjo in strokovno usmeritvijo.

f) **iz programa množičnih akcij** je nujno poudariti izreden pomen akcij »Hodi, teci, kolesari, plavaj, smučaj, streljaj« ipd. Ne smemo pozabiti, da so občasne akcije lahko tudi škodljive, v kolikor ne bomo sistemsko speljali akcije od krajevne skupnosti, šol do občine, kjer bi šele lahko prešli v resnično množično in **fizično** pripravljeno akcijo, ki bi imela resničen učinek pri posamezniku — udeležencu akcije.

Realizacija začrtanega programa zahteva izredno aktivnost vseh športnih delavcev in seveda precejšnja sredstva. Organizirana telesna kultura lahko ima in tudi mora imeti vpliv na produktivnost delavcev, seveda če bodo le-ti imeli možnost se rekreirati in se v prostem času usposabljati za produktivno delo.

V preteklem letu se je telesna kultura v občini financirala iz 0,49 odst. prispevka iz bruto OD, v letošnjem letu pa stopnjo glede ia porast OD znižujemo na 0,43 odst. Izhajajoč iz tega predlagamo naslednji program:

	Realizacija 1974	Plan 1975
1. Temeljna telesna vzgoja	130.000	170.000
2. Športna rekreacija	310.000	580.000
3. Tekmovalni šport	330.000	430.000
4. Priznanja	30.000	30.000
5. Investicije in vzdrževanje	850.000	550.000
6. Funkcionalni izdatki	122.500	180.000
7. Izobraževanje in vzgoja kadrov	40.000	100.000
8. Propaganda — literatura	30.000	40.000
9. Telovadnica Liboje		100.000
10. Ostali izdatki	30.000	20.000
S k u p a j :	1.872.500	2.200.000
Delež za republiško telesnokulturno skupnost	427.500	500.000
S k u p a j :	2 300.000	2.700.000

Poleg izvedbe in financiranja našega programa smo dolžni delno kriti stroške telesnokulturne skupnosti SR Slovenije. Njihov program predvideva med drugim:
— republiške akcije za razvoj množičnosti
— propagando in založništvo
— financiranje republiških reprezentanc in reprezentantov ter sofinanciranje mednarodnih prireditev republiškega pomena.

Za izvedbo tega programa bo potrebno iz sredstev naše TKS odvojiti sredstva v višini 500.000 din, za kar bo sklenjen poseben samoupravni sporazum med občinsko in republiško telesno kulturno skupnostjo. Skupna sredstva, ki so potrebna za izvedbo programa in programa telesnokulturne skupnosti SR Slovenije za leto 1975, ki jih moramo zbrati v občini, znašajo 2.700.000 din.

V programu je še posebej poudarjen pomen izvedbe športnih in rekreacijskih oblik v okviru 30. OBLETNICE OSVOBODITVE REPUBLIKE, PO POTEH PARTIZANSKE LJUBLJANE, JELOVICA 1975, KROS DELA, PO POTEH XIV. DIVIZIJE, PO POTEH SAVINJSKIH BORCEV, MESEC MLADOSTI, SREBRNI IN ZLATI ČEVELJČEK, TRIMČKOVA PLANINSKA POT, ŠTAFETA MLADOSTI, OBČINSKI PRAZNIK.

Vse te in še druge oblike dela (akcije) bodo v letu 1975 na dnevnem redu, kar naj bi bil tudi namen za uresničenje ciljev v telesni kulturi v občini Žalec.

Socialno skrbstvo

Resolucija X. kongresa ZKJ »o nalogah zveze komunistov Jugoslavije o socialni politiki« in stališča ter sklepi VII. kongresa ZKS obvezujejo družbene nosilce razvoja socialnega skrbstva, delovne ljudi povezane preko krajevnih skupnosti v samoupravni interesni skupnosti, da se dogovorijo in določijo prioritete na tem področju in solidarno prispevajo sredstva za uresničitev dogovorjenih nalog.

Socialno skrbstvo je področje posebnega družbenega pomena. Obravnavano je v 30 zakonskih ali na podlagi zakona izdanih predpisov, katerih izvajanje spada v področje socialnega skrbstva.

Za reševanje socialnih vprašanj občanov je treba v občini mobilizirati vse družbene dejavnike, kot so: delovne organizacije, služba zaposlovanja, zdravstvena služba, krajevne skupnosti, družbene organizacije, društva in druge.

Socialno skrbstvo v občini Žalec je v naslednjem obdobju nujno razvijati:

1. V smislu zakona o socialnem skrbstvu je narediti in posodobiti ter ojačati strokovno službo v interesni skupnosti in razvijati socialno službo v organizacijah združenega dela, šolah, zdravstvu itd.

2. V krajevnih skupnostih usposobiti in aktivirati komisije za socialna vprašanja, da bodo sposobne in zmožne odkrivati porajajoča socialna stanja v svojem okolju, da se bodo zavzemale za reševanje z angažiranjem prostovoljnih sodelavcev.

3. V organizacijah združenega dela, v zdravstvu, šolstvu in drugih organizacijah posvetiti socialnemu delu vso pozornost, da bo strokovna socialna služba glede na obseg, strukturo in specifičnost mogla nuditi ustrezno pomoč s primerno obravnavo in učinkovitimi ukrepi.

DEJAVNOST SKUPNOSTI SOCIALNEGA SKRBSTVA

Socialno skrbstvo ima kot ena izmed področij socialne politike posebno nalogo, da zagotavlja socialno varnost tistim posameznikom, družinam ali skupinam občanov, ki jim varnost zaradi različnih vzrokov ni zagotovljena. Nezadostnost drugih ukrepov se izraža kot socialni problem, zato je posebna naloga in interes socialnega skrbstva vplivati na to, da se bodo sprejemali ukrepi za zagotavljanje socialne varnosti v taki obliki, ki bodo v čim večji meri preprečevali nastopanje socialnih problemov.

Naloga skupnosti socialnega skrbstva je opozarjati druge nosilce socialne politike na posebej ranljive skupine ljudi in na potrebne ukrepe za njihovo varstvo.

Dogovarjati se z drugimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi za akcije in ukrepe, sodelovati pri izvajanju socialnopolitičnih ukrepov, ki jih izvajajo druge interesne skupnosti, in ukrepov, ki terjajo skupne akcije. Skupnost socialnega skrbstva naj bi postala okvir in mesto za dogovarjanje skupnih in usklajenih socialno-političnih programov, ker se lahko socialna varnost zagotavlja tam, kjer človek živi in dela.

Dejavnost socialnega skrbstva obravnavamo v treh poglavjih:
— varstvo otrok
— varstvo družine
— varstvo odraslih in starejših občanov

VARSTVO OTROK

Socialno skrbstvo nudi posebno varstvo in pomoč otrokom, ki so prikrajšani za normalno družinsko življenje, otrokom z motnjami v telesnem in duševnem razvoju ter vedenjsko in osebnostno motenim otrokom in mladoletnikom.

I. SKRBNIŠTVO

Otroci, ki nimajo staršev ali katerih starši niso sposobni skrbeti za njih, imajo posebno družbeno varstvo s postavitvijo pod skrbništvo. Teh otrok je v naši občini 21.

Skrbstveni organ imenuje skrbnike, sodeluje z njimi pri skrbi za pravilno oskrbo in vzgojo varovancev in jim zagotavlja potrebno pomoč.

Posebno skrbništvo za mladoletne osebe in varstvo njihovega premoženja, postavitev skrbnika za zastopanje v zapuščinskem postopku in odobritve sklepov o dedovanju, odobritve raznih pogodb obravnava skrbstveni organ 40-letno.

II. REJNIŠTVO

Z rejništvom zagotavljamo otroku popolno oskrbo in vzgojo v drugi družini, če je otrok brez staršev ali če mu lastna družina ne zmore ali ni sposobna zagotoviti normalen duševni ali telesni razvoj. V rejništvu imamo 46 otrok. Poprečna mesečna rejnina je v letu 1974 znašala 541 din, porabljenih pa je bilo 324.800 din.

III. POSVOJITEV

Letno je v občini 6 posvojitev, od tega 4 enostranske, 2 obojestranski. Novi zakon o družinskih razmerjih bo dopuščal tudi popolno posvojitev, ki pomeni dokončno prekinitev med posvojenimi otroki in njihovimi starši.

IV. VARSTVO OTROK Z MOTNJAMI V TELESNEM IN DUŠEVNEM RAZVOJU

Število otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju se giblje v okviru 5 odstotkov otrok enega rojstnega letnika v občini, od 25 do 30 otrok, ki so potrebni predstavitve komisiji za razvrščanje otrok. Stroški za leto 1974 so znašali 240.000 din.

Lažje prizadeti otroci se šolajo v Posebni šoli Žalec — 163 otrok in v Zavodu Ivanke Uranjek v Celju — 41 otrok. Poseben problem predstavlja vključitev najtežje duševno prizadetih otrok v posebne socialne zavode Črna na Koroškem in Dornava (trenutno čakajo na sprejem 3 otroci).

V. VARSTVO VEDENJSKO IN OSEBNOSTNO MOTENIH OTROK IN MLADOLETNIKOV TER MLADOLETNIH PRESTOPNIKOV

Socialna služba obravnava letno 50 do 60 otrok in mladoletnikov, ki so storili kazniva dejanja in 80 mladoletnih storilcev prekrškov. To število v občini v zadnjih letih rahlo narašča.

Naloga skupnosti socialnega skrbstva je razvijati svetovalno službo in organizirati posvetovalnico.

VI. OTROCI V SOCIALNIH ZAVODIH

V vzgojnih in drugih socialnih zavodih imamo 59 otrok. Dnevna oskrba v teh zavodih znaša od 65 do 104 din. Prispevki staršev znašajo letno 30.000 din, stroški oskrbe otrok v zavodih pa so leta 1974 znašali 815.000 din.

VARSTVO DRUŽINE

I. NEPOPOLNE DRUŽINE

Pomoč materam in otrokom, ki so rojeni izven zakonske zveze, obsega pravno in drugo pomoč materam pri ugotavljanju očetovstva, urejanju preživnine, zaposlitve materam, stanovanj in varstvo za otroke. Letno obravnavamo 75 otrok.

II. DRUŽINE V RAZVEZNEM POSTOPKU

Nudenje pomoči in svetovanje zakoncem, ki so čustveno prizadeti zaradi sklajenih medsebojnih odnosov (22 primerov).

Sodelovanje s sodiščem pri dodelitvi otrok staršev, ki se razvezujejo in nudenje pomoči po razvezi roditelju pri oskrbi in vzgoji otrok (54 primerov).

Urejanje stikov z otroki glede obiskov otrok (12 primerov).

III. DRUŽINE IN ALKOHOLIZEM

Pomoč družinam, kjer je družina ogrožena zaradi alkoholizma in zanemarjanja roditeljskih dolžnosti, obravnavanje alkoholikov in njih vključevanje na zdravljenje (120 primerov).

VARSTVO ODRASLIH IN STAREJŠIH OBČANOV

To področje zajema pomoč odraslim osebam, ki se zaradi različnih okoliščin znajdejo v takih socialnih težavah, da jim je potrebna pomoč družbe. To so duševno in telesno prizadete osebe ter pridobitno nesposobne osebe brez sredstev za preživljanje.

I. DRUŽBENE DENARNE POMOČI

Leta 1972 je bil v Sloveniji sklenjen družbeni dogovor o izhodiščih za politiko in financiranje družbenih denarnih pomoči, ki določa, naj družbena denarna pomoč sledi gibanju življenjskih stroškov. Prejemniki, ki jim je pomoč edini vir preživljanja, naj bi prejemali pomoč vsaj v višini varstvene pokojnine (za leto 1974 mesečno 500 dinarjev).

Denarno pomoč prejema 246 odraslih socialno ogroženih oseb v višini od 180 do 580 din mesečno. Poprečje znaša 356,50 din.

V posebnih primerih dodeljujemo tudi enkratne denarne pomoči in zimske denarne pomoči 262 osebam.

Prejemniki družbenih denarnih pomoči in oskrbovanci v socialnih zavodih so zdravstveno zavarovani po 29. členu ZZZ. Zavarovanih je 215 oseb, mesečni prispevek je v letu 1974 znašal 107 din na zavarovanca.

II. OSEBE Z DRUŽBENO NEGATIVNIM VEDENJEM

Po zbranih podatkih narašča število oseb z družbeno negativnim vedenjem. Predvsem izstopa število oseb, ki so podvržene alkoholizmu. Socialna služba obravnava letno preko 400 takih oseb.

III. VARSTVO STAREJŠIH OBČANOV

V občini je bilo ob popisu prebivalcev leta 1971 — 10,10 odstotka to je 3380 oseb starih nad 65 let. Zato postaja vse bolj nujna potreba po organizirani družbeni akciji za varstvo in pomoč starejšim občanom.

Organizirati je sosedsko pomoč in nego na domu.

DOMSKO VARSTVO STAREJŠIH

Za starejše občane, ki nimajo zagotovljene oskrbe in nege na domu, nudimo oskrbo v socialnih zavodih. V občini imamo Dom upokojencev Polzela s kapaciteto 115 postelj. Kapaciteta pa več ne zadošča, zato je nujno pristopiti k razširitvi in sanaciji zavoda.

V socialnih zavodih imamo 117 starejših občanov. Stroški za te oskrbnine so v letu 1974 znašali 1,350.000 din. Potrebno je zagotoviti manjkajoča sredstva za investicijo izgradnje depandanse k Domu upokojencev. Polzela za 54 postelj v znesku 3,000.000 din.

ORGANIZACIJA STROKOVNE SLUŽBE SOCIALNEGA SKRBSTVA IN FINANČNI VIDIKI SKUPNOSTI SOCIALNEGA SKRBSTVA

Programirane dolžnosti in naloge na področju socialnega skrbstva bodo realizirane le v primeru, da se bo strokovna služba skupnosti kadrovsko okrepila.

V novo ustanovljeni skupnosti bo mogoče ob sedanji kadrovski zasedbi računati še naprej le na delo v zvezi s kurativnimi posegi za leto 1975.

Za izvršitev programa za leto 1975 bi bilo zagotoviti za dejavnost najmanj 5,300.000 din in za investicije 3,000.000 dinarjev.

Varstvo pred požarom

Splošne naloge varstva pred požarom so v preprečevanju in odvračanju nevarnosti za požar, ob konkretni nevarnosti in naravnih nezgodah pa reševanje ljudi in premoženja ter pomoč za odpravo teh posledic.

Skupnost varstva pred požarom opravlja del določenih in dogovorjenih nalog z gasilskimi organizacijami. V občini je 42 gasilskih društev, ki so povezana v občinsko gasilsko zvezo.

Programirana dejavnost skupnosti v letu 1975 je:

— vsa teritorialna gasilska društva vzdrževati in jih opremljati, da bodo mobilna in sposobna opravljati naloge iz občinskega načrta varstva pred požarom;

— v težje dostopnih krajih organizirati gasilske trojke in jih primerno opremiti;

— opravljati preventivno dejavnost, vzgajati občane s predavanji, seminarji in propagandno vzgojo;

— strokovno vzgajati gasilski kader, za gasilce organizirati strokovna predavanja, seminarje, tečaje in s stalnimi vajami ter tekmovanji izboljšati njihovo mobilno sposobnost;

— hribovite predele občine oskrbovati v sušnih dneh z vodo za prehrano prebivalcev in živine;

— vključevati v gasilske vrste pionirje in mladince, za njih organizirati posebne enote, prirejati tekmovanja in tako zagotavljati gasilski kader;

— usposabljati in pripravljati gasilske enote za delovanje v civilni zaščiti;

— izdelati programe razvoja protipožarnega varstva v občini;

Za uresničitev vseh nalog varstva pred požarom in delovanje skupnosti bi bilo potrebno 4.500.000 din finančnih sredstev. Stališče skupnosti varstva pred požarom je, da bi bil tak znesek prehuda obremenitev za gospodarstvo, zato bi s samoupravnim sporazumom zbrali le 1.407.000 din, to je približno tretjino potrebnih finančnih sredstev. Delovne organizacije in zasebni obrtniki naj bi prispevali 0,15 odst. od nabavne vrednosti osnovnih sredstev.

Z zbranimi finančnimi sredstvi bo skupnost financirala svoj program in sicer:

	din
1. tekoče gorivo za gasilske avtomobile in motorke	56.500
2. vzdrževanje gasilskih avtomobilov in motork	151.000
3. obvezno zavarovanje gasilskih avtomobilov (premije)	100.000
4. obnavljanje gasilne opreme, motork, cevi itd.	200.000
5. obnavljanje osebne gasilne opreme, delovnih oblek, pasov, šlemov itd.	70.000
6. tekoče zavarovanje in vzdrževanje gasilskih domov (premije)	100.000
7. nezgodno zavarovanje 1000 operativnih članov	5.000
8. strokovno izobraževanje, tekmovanje gasilskih pionirjev in mladincev	50.000
9. strokovno izobraževanje, tekmovanje operativnih članov	80.000
10. soudeležba za vzpostavitev UKV zvez	30.000
11. sofinanciranje zavoda za požarno, reševalno in tehnično službo v Celju	100.000
12. sofinanciranje doma civilne zaščite v Žalcu	250.000
13. odplačilo anuitet posojila za avtocisterno GD Prebold	100.000
14. investicijsko vzdrževanje gasilskih domov	100.000
15. funkcionalni stroški Občinske gasilske zveze	64.000
16. funkcionalni in administrativni stroški poslovanja skupnosti	80.000
17. nepredvideni izdatki	500

VIRI FINANCIRANJA

Viri financiranja:	skupaj:	1.537.000
Financirano s samoupravnim sporazumom		1.407.000
Zavarovalnice 6 odst. od zavarovalne premije		130.000

Skupna in splošna poraba 1975

Skupna poraba se bo v letu 1975 gibala v približno enakem obsegu kot v letu 1974. Po določilih republiške resolucije bo smela naraščati 3 odstotke počasneje od rasti družbenega proizvoda. Sredstva za skupno porabo, oziroma za financiranje programov samoupravnih interesnih skupnosti se bodo tudi v letu 1975 formirala iz dveh osnovnih virov in sicer prispevnih stopenj od bruto osebnih dohodkov in prispevkov iz dohodka TOZD. Indeks porasta prispevkov iz bruto OD sme doseči 129,6 odstotka. Po republiškem družbenem dogovoru pa mora biti zaostajanje skupne porabe za rastjo družbenega produkta najmanj 10 odstotkov. Podrobnejša določila bodo zajeta v občinskem družbenem dogovoru, ki bo podpisan po javni razpravi o programih in koordinaciji prispevnih stopenj za posamezne interesne skupnosti.

Programi samoupravnih interesnih skupnosti s področja otroškega varstva, osnovnega izobraževanja in vzgoje, kulture in telesne kulture bodo v celoti financirani iz prispevkov od bruto OD, dočim bodo za zdravstvo, srednje in visoko šolstvo ter pokojninsko in invalidsko zavarovanje poleg prispevnih stopenj iz bruto OD še prispevki iz dohodka TOZD. Za zaposlovanje in raziskovalno dejavnost bodo dotekala sredstva le iz dohodka TOZD, za socialno skrbstvo pa bo potrebno poleg osnovnega vira iz bruto OD del sredstev zagotoviti še iz proračuna občine. Skupna prispevna stopnja iz bruto OD bi naj ne presegla 29,60 odstotka.

Tudi v letu 1975 je potrebno nadaljevati z uresničevanjem ustavnega načela menjave dela med gospodarstvom in družbenimi dejavnostmi z upoštevanjem izenačevanja pogojev dela in družbenega položaja delavcev. Upoštevano bo tudi načelo vzajemnosti in solidarnosti.

Samoupravne interesne skupnosti bodo po opravljeni javni razpravi o programih dejavnosti podpisovale samoupravne sporazume s TOZD o financiranju. V programih SIS je zajeta osnovna dejavnost posameznih področij ter prioritetne naloge (tudi nekatere investicije), ki bi naj v čimvečji meri prispevale k nadaljnji rasti celotnega družbenega razvoja.

Po določilih družbenih dogovorov bodo SIS redno poročale vsem podpisnicam o izvajanju programov.

Splošna poraba bo v letu 1975 rasla za 6 odstotkov počasneje od nominalne rasti družbenega proizvoda družbenega sektorja gospodarstva, kar pomeni nadaljevanje že v letu 1974 sprejete in izvajane politike. Za pokrivanje te porabe bodo zagotovljeni viri iz dohodkov in taks.

S sredstvi za splošno porabo bo zagotovljeno predvsem financiranje organov družbenopolitičnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij, zagotovljena bodo sredstva za izvajanje nalog s področja splošnega ljudskega odpora in sredstva za uresničevanje nalog krajevnih skupnosti.

Razen tega bodo v proračunu zagotovljena sredstva za varstvo invalidov in borcev NOV in za nekatere izdatke zdravstvenega varstva. Za negospodarske investicije bodo zagotovljena sredstva za že sprejete pogodbene obveznosti in za nekatere nove odločitve.

V letu 1975 se iz splošne porabe dosledno izločajo še vse ostale potrebe, ki so se v letu 1974 še izjemoma financirale iz sredstev proračuna.

Načela in merila za obseg splošne porabe v občini, načelo za združevanje sredstev po načelu vzajemnosti za zagotovitev dogovorjene ravni splošne porabe, nadalje pogoji, pravila in način ugotavljanja potrebnih sredstev za vzajemno prelivanje sredstev med občinami ter načela in merila za uporabo preseženih sredstev nad dogovorjeno porabo bodo opredeljena v družbenem dogovoru o splošni porabi v SR Sloveniji za leto 1975, katerega bodo sklenile vse občine v SRS.

Koordinacijski odbor za spremljanje skupne in splošne porabe v občini Žalec

Skupnost zaposlovanja Celje je svoj program že neposredno dostavila vsem OZD in TOZD v razpravo.

Republiške interesne skupnosti oziroma zveze skupnosti pa so svoje programske usmeritve že objavile v prilogi »DELA«.

OBČINA ŽALEC — PROGRAMI INTERESNIH SKUPNOSTI

INTERESNA SKUPNOST		leto 1974 Stop. OD	leto 1974 stop. iz doh. TOZD	leto 1974 Vrednost programa	leto 1975 Vrednost programa	leto 1975 indeks 75/74	leto 1975 predlog prispev. stop. OD	leto 1975 Stop. iz doh. TOZD OD d. o	leto 1975 Vrednost stop. OD
OTROŠKO VARSTVO	obč.	0,45		3,390.000	3,535.000	104	0,42		2,546.000
	rep.	2,26					2,33		
IZOBRAŽEVANJE	obč.	5,28		26,104.000	33,537.470	128			33,191.000
	rep.		8,14					8,63	
KULTURA	obč.	0,53		2,616.000	3,300.000	124	0,53		3,339.000
	rep.	0,18					0,18		
TELESNA KULTURA	obč.	0,49		1,872.500	2,200.000	118	0,43		2,709.000
	rep.			427.500	500.000				
ZAPOSLOVANJE			0,20					0,16	
ZNANOST			1,80					1,70	
ZDRAVSTVO		8,26	2,79	53,274.000	66,170.000	124,2	8,01	1,47	50.463.000
POK. in INVALIDSKO VARSTVO		11,48	0,80 1,35				11,80	1,00	74,340.000
SOCIALNO SKRBSTVO				4,452.000	5,300.000		0,53		3,654.000
PRORAČUN			0,20						
SKUPNOST VARSTVA PRED POŽARI					1,537.000				
SKUPAJ		29,13	15,08				29,60	2,63	10,33 186.480.00

NOVI TEDNIK — Glasilo občinskih organizacij Socialistične zveze delovnega ljudstva Celje Laško Slovenske Konjice Šentjur, Šmarje pri Jelšah in Žalec — Uredništvo: Celje, Gregorčičeva 5, poštni predal 161; Naročnina in oglasi: Trg V. kongresa 10 — Glavni in odgovorni urednik: Jože Volfand, tehnični urednik: Drago Medved — Redakcija: Milan Božič, Jure Krašovec, Mateja Podjed, Milan Šeničar, Damjana Stamejčič, Brane Stamejčič, Zdenka Stopar, Milenko Strašek, Tone Vrabl — Izhaja vsak četrtek — Izdaja ga ČGP »Delo« Ljubljana — Rokopisov ne vračamo — Cena posamezne številke 2 din — Celoletna naročnina 75 din, polletna 37 din. Tekoči račun 50102-601-20012. ČGP »DELO« Ljubljana — Telef. uredništvo 22-369 in 23-105, mali oglasi in naročnine 22-800.

CELJE, 6. februar 1975

NOVI tednik

JAVNA RAZPRAVA

Predlogi so pripravljeni, tako finančni orisi samoupravnih interesnih skupnosti kot osnutek občinskega proračuna za letos. In tako smo na pragu tistega časa, ko bodo o vsej tej dejavnosti, o splošni in skupni porabi, razpravljali in odločali občani in delovni ljudje.

Javna razprava o letošnji splošni in skupni porabi bo v celjski občini od 10. do 23. februarja, s tem da bo težišče razprav na zborih volivcev v okviru krajevnih skupnosti med 16. in 23. februarjem. Tokrat objavljamo osnutke programov samoupravnih interesnih skupnosti.

Udeležimo se aktivne razprave o financiranju splošne in skupne porabe. To je vaša pravica in tudi dolžnost!

OSNUTKI PROGRAMOV 1975 INTERESNIH SKUPNOSTI CELJA

DELITEV DOHODKA VAŠA USTAVNA PRAVICA IN DOLŽNOST

Leto dni je preteklo, odkar so delovni ljudje in občani s samoupravnimi sporazumi pričeli uresničevati ustavno načelo o njihovi pravici in dolžnosti, da odločajo o celotni delitvi dohodka neposredno. Tudi na področju porabe družbenih dejavnosti ali tako imenovane skupne porabe. Čeprav načelo še ni bilo v celoti uresničeno, pa je vendarle že dosedaj bil izražen velik interes delovnih ljudi, da skupno oblikujejo vsebino dela družbenih dejavnosti in zanjo združujejo po načelu vzajemnosti in solidarnosti sredstva iz osebnega dohodka in dohodka.

Med tem časom so samoupravne interesne skupnosti z vso odgovornostjo skrbele, da je izvajanje programa in porabe sredstev potekala v okviru dogovorov in sporazumov. Konec leta so se interesne skupnosti oblikovale na delegatskih osnovah. Neposrednost pri oblikovanju programov dela je s tem bila povečana. Te skupnosti danes posredujejo v javno razpravo svoje predloge programov in finančnih načrtov za leto 1975 in dajejo okvirno pojasnilo o porabi v letu 1974.

Potrebno je izpostaviti, da v predlogih programov ni bilo mogoče upoštevati vsega, kar je bilo spoznano za potrebno. Hotenja je bilo potrebno uskladiti dogovoru, da bo skupna poraba rasla počasneje za 10% od rasti družbenega proizvoda, s tem pa bo naraščala akumulativna sposobnost gospodarstva. Na ta način bodo, ob upoštevanju predvidevanj resolucije o družbeno-ekonomski politiki v občini Celje v letu 1975, razpoložljiva sredstva gospodarstva porastla od 67,6% na 68,7%, družbene obveznosti pa padle od 32,4 na 31,3%.

Sredstva je bilo ob pomanjkanju potrebno usmeriti v tiste naloge in področja, za katere smo se dogovorili, da so prioritetna. Uskladitev programov z razpoložljivimi sredstvi zato ni bilo mogoče dokončno opraviti. Od tod tudi razlike med predlogi finančnih načrtov in globalno bilanco družbenega dogovora. Razlike bo potrebno uskladiti zato v javnih razpravah, ki bodo tekle med 10. in 20. februarjem v TOZD in KS ter ob sprejemanju sklepov o prispevni stopnji, ki jih bodo sprejemale skupščine interesnih skupnosti med 20. in 25. februarjem.

Letos bodo namreč sklepale samoupravne sporazume o združevanju sredstev za izvedbo programov le tiste skupnosti, ki niso del skupščinskega sistema. Zato so ti sporazumi tudi priloženi kot del gradiva za javno razpravo. Podpisovanje teh sporazumov in družbenega dogovora bo opravljeno, tako kot lani, skupno konec februarja. Natančne proračune o porabi pa bodo vse interesne skupnosti lahko posredovale šele po zaključnih računih.

Vse delovne ljudi in občane vabimo, da na zborih delovnih ljudi in občanov sodelujejo in posredujejo svoje pripombe na predlagane programe, da bo vsebina dela družbenih dejavnosti, kljub omejenim možnostim, vendarle ustrezala interesom in potrebam večine.

Odbor podpisnikov družbenega dogovora

OBČINE CELJE

DOGOVOR

Izvršni svet skupščine občine, občinska konferenca SZDL, občinski svet zveze sindikatov, občinska izobraževalna skupnost, občinska kulturna skupnost, občinska zdravstvena skupnost, občinska skupnost otroškega varstva, občinska skupnost socialnega skrbstva, občinska telesna kulturna skupnost, skupnost za zaposlovanje, občinska skupnost socialnega varstva in temeljne organizacije združenega dela ter delovne skupnosti v občini Celje

sklenejo

družbeni dogovor

o razporejanju dohodka, osebnih dohodkov in nekaterih drugih osebnih prejemkov ter gibanju, obsegu in strukturi skupne porabe v letu 1975 v občini Celje.

1. člen

Udeleženci tega družbenega dogovora se obvezujejo, da bodo v letu 1975 delovali tako, da bo s samoupravnimi sporazumi in drugimi samoupravnimi akti o razporejanju dohodka, osebnih dohodkov ter obsegu in strukturi skupne porabe zagotovljeno uresničevanje politike, ki je opredeljena z resolucijama o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije in občine Celje ter neposrednih nalogah v letu 1975.

2. člen

Določbe 2. do 10. člena, 13. in 18. člen, republiškega družbenega dogovora o razporejanju dohodka, osebnih dohodkov in nekaterih drugih osebnih prejemkov ter gibanju, obsegu in strukturi skupne porabe v letu 1975 veljajo kot sestavni del tega družbenega dogovora.

3. člen

Bilanca sredstev in bilanca dohodkov samoupravnih interesnih skupnosti sta sestavni del tega družbenega dogovora, prikazani sta v tabelah I., II, ter opredeljujeta globalne okvire skupne porabe.

4. člen

Pri samoupravnem programiranju je treba programe samoupravnih interesnih skupnosti uskladiti v okviru občine, pri tem pa upoštevati prednostne naloge, ki so določene z resolucijama in hkrati medsebojno uskladiti ovrednotene programe samoupravnih interesnih skupnosti na posameznih področjih, da bi lahko uresničili cilje družbenoekonomske politike v občini.

Udeleženci družbenega dogovora, zlasti samoupravne interesne skupnosti, so dolžne v medsebojnem usklajevanju zagotoviti, da v bilanci predvidene globalne prispevne stopnje in predvideni obseg sredstev iz družbenega sektorja ne bo presežen.

Prispevne stopnje iz bruto osebnega dohodka, ki jih bodo predpisale skupščine samoupravnih interesnih skupnosti oziroma ki bodo določene s samoupravnimi sporazumi ne smejo biti višje kot so določene v tabeli I. tega družbenega dogovora.

5. člen

Temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti bodo za izgradnjo tehnične srednje šole in celjskega družbenega centra ter za zadovoljevanje skupnih potreb delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih namenile 1,2 odstotka narodnega dohodka, doseženega v letu 1974 (gospodarstvo) oziroma 1,2 odstotka dohodka (negospodarstvu).

Za gradnjo tehnične srednje šole in celjskega družbenega centra bodo temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti združile sredstva v samoupravni interesni skupnosti za izgradnjo objektov posebnega družbenega pomena v občini Celje, za zadovoljevanje skupnih potreb v krajevnih skupnostih pa bodo sredstva nakazana na poseben zbirni račun. O uporabi teh sredstev bodo odločali predstavniki temeljnih organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti.

6. člen

Samoupravne interesne skupnosti se zavedajo, da bodo usklajevale posamezne aktivnosti po naslednjem redu:

— ob zaključnem računu pripravile poročilo o izvajanju programa in porabljenih sredstvih;

PREDVIDENI PRISPEVKI IN PRISPEVNE STOPNJE ZA SKUPNO PORABO V LETU 1975 IZ DRUŽBENEGA SEKTORJA

Samoupravne interesne skupnosti	Iz bruto OD prispevek	Iz bruto OD stopnja	Iz dohodka TOZD osnova: bruto OD prispevek	osnova: bruto OD stopnja	osnova: korig. davčna osnova prispevek	osnova: korig. davčna osnova stopnja	osnova: poslovni sklad prispevek	osnova: poslovni sklad stopnja	Skupaj
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Skupnost otroškega varstva	6,923.000	0,43							6,923.000
Izobraževalna skupnost	83,398.000	5,18							83,398.000
Kulturna skupnost Slovenije	13,363.000	0,83							13,363.000
Kulturna skupnost Celje									
Temeljna telesnokulturna skup. Slovenije	7,245.000	0,45							7,245.000
Temeljna telesnokulturna skup. Celje									
Zdravstvena skupnost Slovenije	171,942.660	8,01	31,555.020	1,47					203,497.680
Občinska zdravstvena skupnost Celje									
Zveza skup. soc. skrbstva Slovenije	8,372.000	0,52							8,372.000
Skupnost socialnega skrbstva Celje									
Skupaj I	291,243.660	15,42	31,555.020	1,47					322,798.680
Zveza skupnosti otroškega varstva	48,958.980	2,38							48,958.980
Zveza skupnosti za zaposlovanje			3,291.360	0,16					3,291.360
Raziskovalna skupnost Slovenije					16,868.590	1,70			16,868.590
Izobraževalna skupnost Slovenije					85,633.764	8,63		0,27	85,633.764
Skupnost pok. in inval. zav. Slovenije	242,737.800	11,80	20,571.000	1,00			2,730.000	1,27	266,038.800
Skupaj II	291,696.780	14,18	23,862.360	1,16	102,502.354	10,33	2,730.000	1,54	420,791.494
SKUPAJ I + II	582,940.440	29,60	55,417.380	2,63	102,502.354	10,33	2,730.000	1,54	743,590.174

— ob polletju pripravile oceno izvajanja družbenega dogovora in uresničevanju programa dejavnosti ter na tej podlagi predloga za uskladitev;

— v septembru izdelale izhodišča za programe posameznih dejavnosti kot osnovo za javno razpravo in samoupravno sporazumevanje o menjavi dela v naslednjem letu;

— v oktobru opravile predhodno dogovarjanje o programih dela z uporabniki storitev družbenih dejavnosti, o cenah storitev in o drugih za načrtovanje pomembnih kazalcih ali kriterijih za naslednje leto;

— v novembru na podlagi razprave izdelale predloge programov, ki bodo usklajeni med seboj in z bilančnimi možnostmi za naslednje leto, pri katerih se njihovi elementi preverijo na osnovi ocen 9-mesečne analize gibanj;

— v decembru sprejele programe samoupravnih interesnih skupnosti usklajene z resolucijama o družbenoekonomski politiki razvoja SR Slovenije in občine Celje v letu 1976;

— sklenile družbeni dogovor o skupni porabi v letu 1976; skupščine samoupravnih interesnih skupnosti pa bodo na tej podlagi sprejele prispevne stopnje ter sklenile samoupravne sporazume in pogodbe.

7. člen

Podpisniki družbenega dogovora se bodo zavzemali za podpis samoupravnega sporazuma o sofinanciranju informativne dejavnosti, ki jo za občane in delavce celjskega območja opravljata Novi tednik in Radio Celje.

8. člen

Udeleženci tega družbenega dogovora ustanovijo koordinacijski odbor za spremljanje izvajanja tega družbenega dogovora (v nadaljnjem besedilu: odbor).

Odbor sestavljajo po en predstavnik vsakega udeleženega dogovora in sicer: predstavnik izvršnega sveta občinske skupščine, ki odboru predseduje, predstavnik občinske konference SZDL, predstavnik občinskega sveta zveze sindikatov, predsedniki izvršilnih odborov občinskih samoupravnih interesnih skupnosti in šest predstavnikov temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti.

Odbor ima naslednje naloge:

— spremlja uresničevanje z družbenim dogovorom sprejetih nalog in s svojimi ocenami in stališči seznanja samoupravne interesne skupnosti in druge udeležence tega dogovora;

— skrbi za enotno metodologijo za ocenjevanje gibanj na področju osebne in skupne porabe;

— predlaga ukrepe za usklajevanje gornjih gibanj s cilji sprejete družbenoekonomske politike;

— obravnava vprašanja, ki jih postavljajo udeleženci ter udeležencem predlaga rešitve;

— koordinira akcijo udeležencev.

Odbor sprejme svoj poslovnik.

Odbor udeležencev je dolžan obravnavati in odločiti o vsakem vprašanju oziroma zahtevi posameznega udeleženca, ki izhaja iz skupnih obveznosti pri izvajanju tega dogovora.

Odbor je dolžan brez odlašanja predložiti vsako vprašanje in zahtevo v zvezi z izvajanjem tega dogovora v obravnavanje in odločanje ustreznemu organu pristojnega udeleženca tega dogovora.

9. člen

Odbor je pooblaščen tolmačiti določila tega družbenega dogovora. Če ni soglasja, skuša v posebnem postopku uskladiti stališča večine s tistimi udeleženci, katerih predstavniki niso soglašali s tolmačenjem.

Postopek usklajevanja ureja poslovnik.

10. člen

Če posamezni udeleženci po mnenju drugih udeležencev kršijo ta dogovor, mora o tem nemudoma razpravljati odbor udeležencev. Če na ta način kršitev ni odpravljena, odbor v najkrajšem možnem roku obvesti udeležence o spornem primeru, hkrati pa predlaga ustreznemu organu udeleženca, ki krši dogovor, da o tem razpravlja.

V primeru, da tudi po tej poti ni odpravljena kršitev dogovora, lahko drugi udeleženci pred ustreznimi organi postavijo vprašanje moralno politične odgovornosti kršiteljev dogovora in zahtevajo ukrepe pristojnih organov.

V primeru neodgovornega dela predstavnika organa udeleženca tega dogovora odbor o tem obvesti organ, ki ga je predstavnik zastopal.

11. člen

Ta družbeni dogovor začne veljati z dnem ko ga podpišejo udeleženci.

TABELA II

BILANCA DOHODKOV SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI PO SPREJETEM DRUŽBENEM DOGOVORU IN OCENA DOHODKOV PO VALORIZIRANEM DRUŽBENEM DOGOVORU V LETU 1974 TER PREDVIDENI DOHODKI V LETU 1975 IZ DRUŽBENEGA SEKTORJA

Samoupravne interesne skupnosti	1974 Dohodki po: sprejetem družbenem dogovoru	1974 valoriziranem družbenem dogovoru	1975 Predvideni dohodki	Indeks 3:2
	1	2	3	4
Skup. otrošk. var. Celje	5,492.000	5,635.000	6,923.000	122,8
Izobraž. skup. Celje	58,940.000	65,658.180	83,398.000	127
Kulturna skup. Slovenije Kulturna skup. Celje	11,037.000	12,104.731	13,398.105	110,7
Telesno kult. skup. Slov. in TTKS Celje	5,803.000	6,557.390	7,575.296	115,5
Zdrav. skup. Slovenije Sk. zdr. var. in zav. Celje	164,422.000	196,888.000	203,497.680	103,4
Zveza skup. soc. skrb. in skup. soc. skrb. Celje	9,322.855	10,725.813	8,372.000	78
Skupaj A	255,016.855	297,569.114	323,164.081	108,6
Zveza skup. otroš. var.	26,497.263	29,941.899	48,958.980	163
Zveza skup. za zaposl.	2,262.000	2,556.060	3,291.360	129
Raziskovalna skup. Slov.	7,020.000	7,932.600	16,868.590	213
Izobraževalna skup. Slov.	31,746.000	35,872.980	85,633.764	239
Skup. pok. in inv. zav.	164,288.000	185,645.440	266,038.800	143
Skupaj B	231,814.148	261,948.979	420,791.494	160,6
SKUPAJ A + B	486,831.003	559,518.093	743,955.575	133

OBJEKTI POSEBNEGA DRUŽBENEGA POMENA

S samoupravnim sporazumom o združitvi sredstev za izgradnjo objektov posebnega družbenega pomena in za zadovoljevanje potreb delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih v letu 1975 naj bi zbrali sredstva za izgradnjo prve faze celjskega družbenega centra, tehničnega šolskega centra v Celju in za sofinanciranje programov krajevnih skupnosti, v katerih žive naši delavci.

Sredstva za financiranje prve faze družbenega centra so delno že zagotovljena z družbenim dogovorom z leta 1974, od prodaje poslovnih prostorov in iz sredstev občinske skupščine. Prva faza bo po predračunih stala 48,357.000 din in sicer bo s tem denarjem že v tem letu dograjena prireditvena dvorana z delno zunanjo ureditvijo, medtem ko bi ostale objekte v tem centru zgradili v prihodnjih letih. Tu so predvideni še objekti za javno kopališče zaprto in odprto, kegljišče z gostiščem in kotlovnico ter v zadnji fazi tudi večja razstavna dvorana.

Program izgradnje še ostalih športno rekreacijskih in drugih družbenih objektih kot npr. Mlinarjev Janez, objekti Na gričku, razna otroška in športna igrišča ter drugo, bo pripravljen do sprejema srednjeročnega družbenega plana občine še v tem letu in bo torej ta program sestavni del tega občinskega dokumenta. Letošnji samoupravni sporazum, ki je nadaljevanje že lani podpisanega družbenega dogovora, je torej začetek načrtnega zbiranja sredstev za objekte družbenega standarda v občini Celje.

Prva faza izgradnje objektov družbenega centra Celje, ki se grade pod Golovcem, je že v teku. Projektantske in gradbene pogodbe so sklenjene, vgrajeni pa so tudi že temelji za prvi objekt, to je prireditveno dvorano.

Z izgradnjo tehničnega šolskega centra v Celju smo tudi že pričeli. Delno so sredstva za prvo fazo izgradnje tega centra zagotovljena s pospisanim družbenim dogovorom v letu 1974, s prispevki občin celjskega območja in s sredstvi občinske skupščine Celje. Skupaj bo prva faza izgradnje tehničnega šolskega centra stala po že predloženih predračunih 57,000.000 din. S tem denarjem naj bi zgradili prostore za tehnično šolo strojne in gradbene smeri za mladino in odrasle, gradbeno delovodsko in poklicno šolo, elektrotehnično šolo za odrasle in višjo strojno tehnično šolo. V tej prvi fazi naj bi zgradili tudi prepotrebno telovadnico za dijake te šole.

Že sedaj programiramo izgradnjo tudi druge faze. Zgradili naj bi še oddelek poklicne kovinarske šole za zlatarje, graverje, urarje, avtomehanike, poklicne gradbene šole, srednje tehnične kemične in poklicne kemijske šole.

Tudi za gradnjo objektov tehničnega šolskega centra ne bodo zadostovala v letošnjem letu zbrana sredstva in bo potrebno zbirati tako za prvo kot drugo fazo sredstva še v naslednjih letih.

Program izgradnje tehničnega šolskega centra v Celju je v skladu z razvojem šolstva v Sloveniji kot tudi v celjski regiji. Ta program je potrjen na vseh nivojih, saj so o njem že razpravljali vsi zbori delavcev v organizacijah združenega dela, občinske skupščine, kot tudi vse družbenopolitične organizacije v občini in v širšem celjskem območju. Ta program je prilagojen tudi nadaljnjemu razvoju gospodarstva v celjski regiji, sa zajema šolanje vseh tistih izobrazbenih struktur in profilov, ki so nujni za nadaljnji kvaliteten dvig našega gospodarstva.

V okviru sredstev, ki naj bi se zbrala po predloženem samoupravnem sporazumu iz 1,2 odstotka nacionalnega dohodka, so tudi sredstva za dejavnost krajevnih skupnosti, v katerih žive delavci, zaposleni v naših organizacijah združenega dela. Predlog je, naj bi v letošnjem letu po delavcu, zaposlenem v Celju namenili 100 dinarjev za realiziranje programov krajevnih skupnosti.

O uporabi teh sredstev bodo odločali predstavniki temeljnih organizacij združenega dela in predstavniki krajevnih skupnosti. Posebej je treba poudariti, da bodo na ta način zbrana sredstva za krajevne skupnosti kanalizirana v krajevne skupnosti v naši celjski občini in v občine, kjer žive naši delavci.

Po 2. členu samoupravnega sporazuma o ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti za izgradno objektov posebnega družbenega pomena v občini Celje sklenejo delavci in drugi delovni ljudje z območja občine Celje.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

o združitvi sredstev za izgradnjo objektov posebnega družbenega pomena in za zadovoljevanje potreb delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih v letu 1975

1. člen

Delavci temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti, delovni ljudje, ki delajo v obrtni in podobnih dejavnostih z delovnimi sredstvi v zasebni lastnini, se sporazumejo, da bodo v letu 1975 namenili del dohodka, deseženega v letu 1974 za gradnjo srednje tehnične šole v Celju za gradnjo celjskega družbenega centra in za zadovoljevanje potreb delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih.

Sredstva za gradnjo tehnične srednje šole in celjskega družbenega centra združijo delavci in drugi delovni ljudje v samoupravni interesni skupnosti za izgradnjo objektov posebnega družbenega pomena v občini Celje, sredstva za zadovoljevanje potreb delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih pa združijo na zbirnem računu v skladu s posebnim samoupravnim sporazumom.

2. člen

Za namene iz 1. člena tega sporazuma združijo delavci temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti v gospodarstvu del dohodka, ki predstavlja 1,2 odstotka doseženega narodnega dohodka v letu 1974 (narodni dohodek je dohodek, povečan za amortizacijo po predpisani stopnji), temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti iz negospodarstva pa združijo 1,2 odstotka dohodka, doseženega v letu 1974.

Delavci, ki trajno delajo v delu temeljne oraganizacije združenega dela ali delovne skupnosti, katere sedež ni na območju občine, združijo del dohodka, ki predstavlja 1,2 odstotka od poprečnega narodnega dohodka, doseženega v občini Celje za leto 1974, preračunanega na število delavcev, ki delajo v delu temeljne organizacije v občini.

Delovni ljudje, ki delajo v obrtni in drugih dejavnostih z delovnimi sredstvi v zasebni lastnini združujejo sredstva v višini 1,2 odstotka od doseženega dohodka v letu 1974.

3. člen

Temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti izločijo sredstva iz 2. člena ob zaključnem računu za leto 1974 in sicer tako, da najprej ugotovijo sredstva za krajevne skupnosti v višini do 100 din na zaposlenega delavca. Ostanek sredstev v okviru 1,2 odstotka od narodnega dohodka namenijo za srednjo tehnično šolo (53,4 odstotkov in za celjski družbeni center (46,6 odstotkov).

Vsa sredstva po tem samoupravnem sporazumu nakažejo temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti po sprejetju zaključnega računa za leto 1974.

Sredstva za gradnjo srednje tehnične šole in celjskega družbenega centra se lahko nakažejo v štirih obrokih do 31. 12. 1975.

Sredstva je treba nakazati na naslednje račune.

— za krajevne skupnosti
— za gradnjo srednje tehnične šole
— za gradnjo celjskega družbenega centra.

4. člen

Delovni ljudje, ki delajo v obrtni in drugih dejavnostih dovolijo, da jim sredstva, ki jih združujejo po tem samoupravnem sporazumu odmeri davčna uprava občine Celja pri odmeri davka za leto 1974. Sredstva bodo plačali na navedene račune v 30 dneh po izdaji začasne odločbe o odmeri davka.

5. člen

Samoupravna interesna skupnost za izgradno objektov posebnega družbenega pomena v občini Celje bo v mesecu januarju 1976 obvestila javnost o tem, kolikšna sredstva so bila zbrana po tem samoupravnem sporazumu za izgradnjo srednje tehnične šole in celjskega družbenega centra ter kako so bila uporabljena

6. člen

Ta samoupravni sporazum postane obvezen za temeljno organizacijo združenega dela oziroma delovno skupnost, ko ga podpiše njen pooblaščen predstavnik.

KRAJEVNE SKUPNOSTI

Po 144. členu ustave SRS sklenejo delavci temeljnih organizacij združenega dela in delovni ljudje ter občani krajevnih skupnosti z območja občine Celje

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

o načinu združevanja in uporabe sredstev (dela dohodka), ki ga skadno z ustavo SR Slovenije delavci temeljnih organizacij združenega dela namenijo za zadovoljevanje skupnih potreb v krajevni skupnosti

1. člen

Delavci temeljnih organizacij združenega dela se obvezujejo, da bodo vsako leto prispevali del dohodka (v

nadaljnjem besedilu: sredstva) za zadovoljevanje skupnih potreb v krajevnih skupnostih na območju katerih imajo njihove temeljne organizacije sedež oziroma v krajevnih skupnostih, na območju katerih živijo.

O tem, kolikšen del dohodka za namene iz prvega odstavka tega člena bodo delavci prispevali na leto, se podpisniki dogovorijo v začetku vsakega leta.

2. člen

Delovni ljudje in občani v krajevnih skupnostih se obvezujejo, da bodo sestavili in sprejeli razvojne programe krajevne skupnosti in na podlagi teh letne načrte razvoja.

Delovni ljudje in občani se tudi obvezujejo, da bodo prispevali del sredstev za izvrševanje programov in načrtov razvoja krajevne skupnosti.

3. člen

Temeljne organizacije združenega dela bodo sredstva nakazale najpozneje do 30. marca vsakega leta na zbirni račun v občini. S tega zbirnega računa se nakažejo sredstva tudi drugim občinam, glede na število delavcev iz krajevnih skupnosti teh občin.

4. člen

Sredstva se lahko uporabijo le za investicije v krajevnih skupnostih, ki so v skladu s sprejetimi programi in načrti razvoja krajevnih skupnosti.

5. člen

O uporabi sredstev odloča skupščina podpisnikov tega sporazuma.

Skupščino podpisnikov sestavlja 30 delegatov temeljnih organizacij združenega dela, določenih po ključu, ki velja za pošiljanje delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, in 21 delegatov krajevnih skupnosti (vsaka krajevna skupnost ima enega delegata).

Skupščina podpisnikov imenuje 7 člansko komisijo, ki pripravi predlog o uporabi sredstev.

6. člen

Skupščina podpisnikov predpiše osnove in merila za uporabo sredstev. Pri tem, upoštevajoč načelo solidarnosti, določi zlasti višino soudeležbe delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih.

7. člen

Predlog o uporabi sredstev je v skupščini podpisnikov sprejet, če se zanj izreče več kot polovica delegatov krajevnih skupnosti.

Če predlog o uporabi sredstev ni sprejet, imenuje skupščina novo komisijo, ki pripravi nov predlog.

Če skupščina podpisnikov tudi tega predloga ne sprejme, se postopek iz drugega odstavka tega člena ponovi.

V primeru, da tudi ta predlog ni sprejet, sredstev v tekočem letu ni mogoče uporabiti.

8. člen

Z odločitvijo o uporabi se sredstva dodelijo posameznim krajevnim skupnostim.

Krajevna skupnost lahko sredstva uporabija takoj, ko se izkaže, da so delovni ljudje in občani v krajevni skupnosti zagotovili potrebno soudeležbo.

Dejstvo, da so delovni ljudje in občani zagotovili potrebno soudeležbo, ugotovi komisija iz 5. člena tega sporazuma.

9. člen

Če delovni ljudje in občani iz krajevne skupnosti, kateri so bila dodeljena sredstva, ne zagotovijo soudeležbe do 30. maja tekočega leta, izgubijo pravico do sredstev.

Sredstva iz prvega odstavka tega člena se dodelijo drugi krajevni skupnosti, ki izpolnjuje pogoje.

10. člen

Podpisniki tega sporazuma se dogovorijo, da bodo delavci temeljnih organizacij združenega dela po zaključnem računu za leto 1974 namenili za zadovoljevanje skupnih potreb v krajevni skupnosti najmanj tolikšen del dohodka, ki predstavlja 100 dinarjev na zaposlenega delavca.

11. člen

Ta samoupravni sporazum začne veljati, ko ga podpišejo pooblaščeni predstavniki temeljnih organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti.

VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

POROČILO

o izvajanju samoupravnega sporazuma o programu izobraževalne skupnosti v letu 1974 in o združevanju sredstev za njegovo uresničitev.

Izobraževalna skupnost je po samoupravnem sporazumu ter finančnem načrtu za leto 1974 predvidela naslednje dohodke:

Vir dohodkov	Plan	Realizacija	Indeks
1. Prispevek iz OD po stopnji 4,33 %	49,233.000	53,469.813	108,60
2. Druge TIS za posebno šolo	1,445.000	1,566.746	108,42
3. Dohodki iz leta 1973	—	92.514	—
4. Prenešena sredstva iz leta 1973	—	1,017.555	—
5. Ostali dohodki	—	35.089	—
Skupaj	50,678.000	56,181.717	110,86

Poleg navedenih prispevkov iz OD za občinsko izobraževalno skupnost so vsi zaposleni delavci, v skladu z družbenim dogovorom in samoupravnim sporazumom, odvajali sredstva tudi v solidarnostni sklad pri Republiški izobraževalni skupnosti po stopnji 0,85 odst. od bruto osebnega dohodka, kar znaša 10,496.944 din (indeks 108,1).

Izdatki	Plan	Realizacija	Indeks
I. Predšolsko varstvo in vzgoja	7,443.010	8,389.165	112,71
II. Osnovne in druge šole	37,855.680	41,627.590	109,96
III. Ostali program	4,809.910	5,010.539	104,17
IV. Obvezna rezerva	569.400	536.125	94,16
Skupaj	50,678.000	55,563.419	109,64
Saldo	—	618.298	—
Skupaj	50,678.000	56,181.717	110,86

Višja realizacija izdatkov, v primerjavi z načrtovano, je v skladu z družbenim dogovorom, zaradi določene valorizacije osebnih dohodkov za 12,3 odst. in materialnih izdatkov za 3 odstotke.

Spomin na slavnostno otvoritev osnovne šole Slavka Šlandra in kipa narodnega heroja.

beležke:

Izvajanje nalog:

I. PREDŠOLSKA VZGOJA: V vzgojno varstvenih zavodih je bilo vključenih 1645 predšolskih otrok. V malo šolo, ki je obsegala program od 90 do 120 pedagoških ur, je bila vključena celotna generacija otrok pred vstopom v osnovno šolo, tj. 1006 otrok. Ugotavljanje zrelosti teh otrok za vstop v šolo je skupina psihologov opravila v celoti

II. OSNOVNE ŠOLE, posebna in glasbena šola, pionirski dom: Program teh zavodov je bil v celoti izvršen v skladu s predpisanimi učnimi načrti. V osnovnih šolah je bilo v šolskem letu 1973/74 7008 učencev. Razred je izdelalo 96,1 % učencev, osip pa se je v zadnjih treh letih zmanjšal od 30,8 % na 23,4 %. V oddelke podaljšanega bivanja šol je bilo vključenih 405 učencev.

V posebni šoli se je šolalo 359 učencev, v 4 oddelkih podaljšanega bivanja je bilo 68 učencev.

Glasbeno šolo je obiskovalo 290 učencev.

V pionirskem domu je bilo 383 učencev.

Učnovzgojno delo teh zavodov je opravljalo 529 pedagoških delavcev in 144 drugih delavcev.

III. OSTALI PROGRAM:

Šola v naravi: smučarskih tečajev se je zaradi neugodnih snežnih razmer udeležilo le 153 učencev 5. razredov. Del preostalih sredstev je izobraževalna skupnost namenila za nakup 7 smučarskih vlečnic. V plavalnih tečajih je bilo 756 učencev 4. razredov osnovnih šol.

Štipendije je prejemalo 75 dijakov in študentov kadrovskih šol. Ugodnost brezplačnih prevozov je imelo dnevno okrog 850 učencev. Izobraževalna skupnost je financirala delavski univerzi oddelke osnovnih šol za odrasle.

Podprla je z zneskom 98.000 din solidarnostno gradnjo osnovne šole Šmarje pri Jelšah.

Iz sredstev za amortizacijo so bila izvršena večja popravila na I. osnovni šoli v Celju, osnovni šoli Strmec (novo centralno ogrevanje), adaptacije v osnovni šoli Ljubečna, obnovljena je bila fasada poslopja zavoda Ivanke Uranjekove v Dobrni, asfaltirano je bilo igrišče pri osnovni šoli Kompole.

PROGRAM IN FINANČNI NAČRT ZA LETO 1975

UVOD:

Program vzgoje in izobraževanja za leto 1975 upošteva naloge, ki jih določajo sklepi in stališča 7. kongresa ZKS in 10. kongresa ZKJ in resolucije skupščine SRS. Vsa družbena prizadevanja v letu 1975 je potrebno usmeriti na področju vzgoje in izobraževanja predvsem v:

— razširjanje samoupravnih odnosov in v izenačevanje družbeno-ekonomskega položaja izobraževalne dejavnosti z drugimi področji združenega dela,

— poglabljanje idejnosti vzgojno-izobraževalnega dela,

— povečanje učinkovitosti izobraževanja in izenačevanja pogojev za pridobitev izobrazbe,

— zagotavljanje solidarnosti pri financiranju vzgoje in izobraževanja v območju republike.

PROGRAM VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNE DEJAVNOSTI IN FINANCIRANJE

Občinska izobraževalna skupnost bo v letu 1975 financirala dejavnost 18 osnovnih šol, posebne šole, glasbene šole, pionirskega doma in 3 vzgojno-varstvenih zavodov.

I. 1. Predšolsko varstvo in vzgoja:

V 74 vzgojno-varstvenih oddelkih je vključenih 1.440 otrok ali 25 odstot. vseh predšolskih otrok. Vzgojno-varstveno delo opravlja 136 vzgojiteljic in varušk ter 52 tehničnih delavcev.

Stroški za to dejavnost so predvideni v znesku **10.438.800 din.**

S sredstvi občinske skupnosti otroškega varstva in s sredstvi samoprispevka bo dograjen v začetku 1975. leta nov vrtec v Štorah, ki bo sprejel 120 otrok, proti koncu leta bo predvidoma zgrajen vrtec na Lavi za 140 otrok, med letom pa bodo urejeni prostori za vrtec na Polulah za 40 otrok in na Otoku za 40 otrok.

Za delo novih vzgojno-varstvenih oddelkov je predviden znesek **458.600 din.**

V malo šolo bo vključenih okrog 900 otrok. Program male šole bo obsegal poprečno 120 pedagoških ur. Predvidena sredstva **254.015 din.**

Za predšolsko vzgojno-varstveno dejavnost so predvidena sredstva v znesku **11.211.415 din.**

II. Osnovne šole, posebna šola, glasbena šola in pionirski dom:

II. 1. V vzgojno-izobraževalni proces je v šolskem letu 1974/75 vključenih

— v osnovnih šolah	7.175 učencev
— v posebni šoli	360 učencev
— v glasbeni šoli	320 učencev
— v oddelkih podaljšanega bivanja pri šolah	523 učencev
— v pionirskem domu	364 učencev

Učno-vzgojno delo opravlja 421 pedagoških delavcev, administrativno-računovodskih delavcev je 21 in 122 tehničnih delavcev.

Program dela zavodov je določen z enotnim republiškim učnim programom.

Izračun sredstev izhaja iz določenih normativov, ki urejajo učno obveznost, število učencev v oddelkih, kadrovsko strukturo itd.

Merila, ki so usklajena z enotnimi osnovami Republiške izobraževalne skupnosti, so podlaga za ugotovitev višine povračila za opravljanje pogodbene obveznosti zavodov.

II. 2. **Kriteriji za oblikovanje sredstev:**

Potrebna sredstva za financiranje dejavnosti v letu 1975 se oblikujejo iz sredstev potrebnih za osebne dohodke in materialne izdatke, sredstev skladov skupne porabe, amortizacije nepremičnin in opreme in ostalih sredstev.

Osnove za oblikovanje sredstev za osebne dohodke v letu 1975 temeljijo na doslej veljavnih sporazumih povečanih za 24 odst.

Materialni izdatki se povečajo za 20 odst.

Sredstva sklada skupne porabe se oblikujejo po samoupravnih sporazumih.

Za izvajanje osnovne dejavnosti zavodov pod II. je **predviden znesek 50.618.250 din.**

II. 3. Razširjen obseg dejavnosti:

1. V šolskem letu 1975/76 je predvideno povečanje dejavnosti v osnovnih šolah za 5 rednih odedlkov ôz. oddelkov podaljšanega bivanja.

2. Glasbena šola bo začela s 1/9-1975 s poukom harmonike. Za dejavnost II. 3. je predviden znesek **493.120 din.**

III. Ostali programi:

Sem spada osnovnošolsko izobraževanje odraslih v okviru delavske univerze, šola v naravi, štipendije, prevozi učencev, oskrba učencev v domovih, amortizacija, šolska prehrana, učbeniki in delo samoupravnih organov ter strokovne službe in obvezna rezerva.

Za to dejavnost pod točko III. je predviden znesek **7.396.135 din.**

IV. Obvezna rezerva po zakonu znaša 1 odst. dohodkov t. j. 689.080 din.

I. Predšolsko varstvo in vzgoja	11,211.415 din
II. Vzgojno izobraževalni zavodi	51,111.370 din
III. Ostali program	7,396.135 din
IV. Obvezna rezerva	689.080 din
Skupaj	70,408.000 din

DOHODKI:

Dohodki občinske izobraževalne skupnosti so predvideni z družbenim dogovorom v občini in samoupravnim sporazumom v republiki s prispevno stopnjo 5,18 odst. od bruto osebnih dohodkov zaposlenih v občini. Skupno so predvideni dohodki v znesku **83.398.000 din.** Od tega zneska pripada v solidarnostni sklad pri Izobraževalni skupnosti SR Slovenije po stopnji 0,90 odst. znesek **14.490.000 din.**

Poleg navedenih sredstev predvideva izobraževalna skupnost lasten dohodek od drugih občinskih izobraževalnih skupnosti za šolnino otrok v posebni šoli v znesku **1.500.000 din.**

Tako bo občinski izobraževalni skupnosti predvidoma na razpolago v letu 1975 **70.408.000 din.**

OBČINSKA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST — CELJE

KULTURA

Uresničitev programa 1974

Leto 1974 je od Kulturne skupnosti Celje in vseh njenih članov zahtevalo izjemne napore za prehod na nov način programiranja in financiranja, za zagotovitev medobčinskega financiranja, in ko smo tudi na področju kulturne dejavnosti odločno zaorali ledino svobodne menjave dela. 24. decembra 1974 se je Kulturna skupnost Celje na 1. (ustanovni) seji skupščine Kulturne skupnosti Celje dokončno konstituirala iz delegatov zbora kulturnih delavcev in delegatov zbora delovnih ljudi in občanov krajevnih skupnosti.

Delovni programi zavodov na področju muzejstva, arhivstva in spomeniškega varstva so bili usmerjeni predvsem k strokovnim delom, ki omogočajo kar najbolj spoznati kulturno dediščino preko stalnih in občasnih razstav ter izdaje publikacij, s katerimi ustvarjajo le-ti trajne vrednote naše kulture.

MUZEJ REVOLUCIJE CELJE zbira, hrani in prikazuje gradivo iz zgodovine delavskega gibanja in NOB. Zbrano gradivo predstavlja obiskovalcem v stalnih in občasnih razstavah. Pripravil je naslednje občasne razstave: »XIV. udarna divizija«, »XI. SNOUB Miloš Zidanšek«, »Kozjansko v NOB«, »Jugoslovanska ljudska armada v delih vojakovlikovnih umetnikov«. Razen tega je muzej opravil raziskavo in zbiranje gradiva o aktivih OF na območju celjsko-savinjskega okrožja OF. Stalne, občasne in potujoče razstave je obiskalo 58.707 obiskovalcev, od teg 65 odstotkov šolske mladine.

POKRAJINSKI MUZEJ CELJE je v aprilu 1974 odprl stalno razstavo kulturne in umetne zgodovine od 13. do 20. stoletja ter pripravil 6 občasnih razstav. Razstave v Pokrajinskem muzeju je obiskalo 18.850 obiskovalcev.

ZAVOD ZA SPOMENIŠKO VARSTVO CELJE je poleg dokumentiranja in proučevanja kulturno-zgodovinskih spomenikov opravil še obnovitvena dela na gradu Celje, gradu Lemberg in na taborni cerkvi na Svetini. Težišče dela pa je bilo zaradi neodložljivosti naloge na pripravi dokumentacije za nacionalni park Kumrovec-Kozjansko. Potres na Kozjanskem pa je angažiral vse sile na zavodu za ugotavljanje nastale škode in pripravo strokovnih analiz za sanacijske ukrepe.

ZGODOVINSKI ARHIV CELJE je svojo osnovno dejavnost — urejevanje gradiva — usmerjal na poglabljanje stopnje ureditve, hkrati pa so nastajali informativni pripomočki za uporabljanje gradiva. Zavod je sodeloval z gradivom in podatki tudi pri obletnicah, ki sta jih imeli Celjska mestna hranilnica in tovarna EMO Celje.

Na področju gledališke dejavnosti deluje SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE kot poklicno gledališče, ki je pripravilo 6 uprizoritev z 225 predstavami in 67.519 obiskovalci. SLG Celje je pridobilo 1000 novih članov abonmajskih predstav.

V okviru prosvetnih društev so bile najaktivnejše gledališke skupine: PD »Zarja« Trnovlje, AG »Železar« Celje-Štore, PD »F. Prešeren« Vojnik, PD »D. Hriberšek« Šmartno v Rožni dolini, ki so pripravili 7 uprizoritev in gostovanja. Posebno je potrebno poudariti kvalitetno rast gledaliških skupin. Medobčinsko dramsko revijo v Vojniku si je ogledalo 1400 obiskovalcev na 7 predstavah, medtem ko si je republiško srečanje amaterskih dramskih skupin v Celju ogledalo 1600 gledalcev na 7 predstavah.

Knjižničarska in založniška dejavnost: OSREDNJA KNJIŽNICA CELJE — skupno je bilo v letu 1974 90.232 bralcev in 185.081 izposojenih knjig. Letni prirastek je 8613 knjižnih enot. V obrobnih naseljih so delovale knjižnice na Dobrni, Strmcu in Frankolovem. Skupno je bilo v letu 1974 650 bralcev, ki so si izposodili 1362 knjig. Prirejeni sta bili dve knjižni razstavi v avli Osrednje knjižnice Celje. V okvru založništva je izšla knjiga prof. J. Orožna Zgodovina Celja II, Celjski zbornik 1973/74 in dvojna številka revije Obrazi.

Na področju likovne dejavnosti deluje LIKOVNI SALON CELJE, ki je pripravil 9 razstav s skupno 12.719 obiskovalci. Likovna sekcija ŽPD »F. Prešeren« je pripravila dve samostojni razstavi, društvo oblikovalcev pa je sodelovalo pri oblikovanju programskega materiala za prireditve v letu 1974.

Glasbena dejavnost se odvija v okviru KONCERTNE POSLOVALNICE CELJE, GLASBENE MLADINE CELJE, MLADINSKEGA PEVSKEGA FESTIVALA in v okviru OS ZKPOS CELJE, kjer so vključeni vokalni in instrumentalni ansambli. Koncertna poslovalnica je pripravila 25 mladinskih koncertov s 7600 poslušalci in 14 večernih koncertov s 3560 poslušalci. Akcija obsega povečano število koncertov glede na planirane — 6 večernih in 7 mladinskih. Amaterska glasbena dejavnost vključuje 11 odraslih zborov s približno 350 pevci in 10 mladinskih zborov s približno 700 pevci, ki so izvedli 12 vokalnih koncertov doma, 25 koncertov drugje in sodelovali na 55 proslavah in prireditvah. 3 pihalni orkestri, 1 zabavni ansambel »Žabe«, 1 godalni orkester, 2 tamburaška orkestra ter harmonikarski orkester so izvedli 13 koncertov doma, 25 drugod in sodelovali na proslavah, prireditvah in drugod 61 krat.

Med 11. in 18. decembrom 1974 je bil v Celju TEDEN DOMAČEGA FILMA s podelitvijo Badjurovih nagrad. Filmsko-vzgojna dejavnost se je odvijala tudi v okviru mladinskega in pionirskega filmskega gledališča, ki zajema 2951 abonentov (mladinsko) in 1950 abonentov (pionirsko). Predvajano je bilo 16 filmov na 70 predstavah. Foto-kino klub LT EMO Celje je v letu 1974 realiziral dva filma: igrani barvni zvočni film »Gimnazijka« in 15-minutni barvni film »Vsi na kolo za zdravo telo«.

Člani kulturne skupnosti so sodelovali pri kulturnem delu proslav in praznikov v letu 1974. V okviru investicijsko-vzdrževalnih del so bili opravljeni najnujnejši posegi. Da bi dosegli osnovne namene kadrovske politike je KSC v letu 1974 štipendirala 7 štipendistov.

Za zagotovitev kulturnih potreb v letu 1974 je imela KSC po sklenjenih samoupravnih sporazumih 9,825.596,60 din.

Predlog programa 1975

Kulturna skupnost Celje bo v letu 1975 uresničevala kulturno politiko na vseh področjih kulture in zagotavljala njeno rast. Ker bodo sredstva, ki se na podlagi dogovarjanj določijo s stopnjo za Kulturno skupnost Celje in so razvidna iz predloga finančnega dela programa za leto 1975, dovoljevala zagotavljanje le rednih dejavnosti in le v manjši meri tiste zvrsti kulturnih akcij, ki so zasnovana na večjih materialnih zahtevkih, bo Kulturna skupnost Celje izražala svoja akcijska prizadevanja predvsem tako, da bodo posamezniki, kulturni delvci v kulturnih zavodih in v kulturno prosvetnih društvih, združevali vsa, tudi osebna prizadevanja, za uspešno kulturno delo. Povečati pa je treba zanimanje za kulturne dobrine, uporabljati sodobne načine vključevanja ljudi v kulturno življenje, zlasti še mladino. Tako bo precej kulturne akcije v letošnjem letu slonelo na volji kulturnih delavcev, da se kulturno sodelovanje z delovnimi ljudmi razširi in poglobi, da se kultura poistoveti s posameznikovo osebo, humano in socialno.

PREGLED PROGRAMSKIH PREDVIDEVANJ PO DEJAVNOSTIH
VAROVANJE KULTURNE DEDIŠČINE

ZAVOD ZA SPOMENIŠKO VARSTVO CELJE bo opravljal svoje redne naloge v občinskem in regionalnem obsegu; v delu in prizadevnosti zavoda se bo zlasti odražala 30-letnica obstoja in mednarodno leto spomeniške službe.

Spomeniškovarstvene akcije bodo izvedene, in to predvsem:

— nadaljevanje raziskav in zavarovanja razvalin gradu Gornje Celje,

— nadaljevanje obnove taborne cerkve na Svetini,

— nadaljevanje obnove ostrešja na gradu Lemberg.

ZGODOVINSKI ARHIV CELJE se bo predvsem posvetil urejanju in proučevanju že obstoječega zgodovinskega gradiva. V obsegu kulturne akcije bo predvsem nudil strokovno pomoč za očuvanje arhivskega gradiva ustanovam in organizacijam.

KNJIŽNICARSTVO IN ZALOŽNIŠTVO

OSREDNJA KNJIŽNICA CELJE bo skrbela za povečanje knjižnega fonda, za dostopnost in za popularizacijo knjige, za pridobivanje novih bralcev. V okviru kulturne akcije bo oživila delo ljudskih knjižnic tudi v Vojniku, Štorah, Trnovljah itd.... Izšel bo Celjski zbornik l. 1975 in dve številki Obrazov s podporo skupnosti. Podpirali bomo še vnaprej Radio Celje in Novi Tednik; širili bomo zanimanje za knjige Prešernove družbe.

MUZEJSKA DEJAVNOST

MUZEJ REVOLUCIJE bo razen svoje osnovne dejavnosti še zlasti sodeloval z razstavami in izdajo publikacij v okviru 30-letnice osvoboditve. Povezoval bo muzej s šolami in delovnimi ljudmi.

POKRAJINSKI MUZEJ CELJE bo poleg redne dejavnosti med drugim nadaljeval raziskave na Rifniku, etnološke raziskave na Paškem Kozjaku, sodeloval pri zaščiti etnoloških predmetov na Kozjanskem — potresno območje — pripravil bo 2 občasni razstavi. Vršil bo priprave za 100-letnico obstoja.

GLEDALIŠKA DEJAVNOST

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE pripravlja 9 novih uprizoritev za odrasle in mladino s skupaj 210 predstavami. Gostovalo bo in zagotovilo 10 gostovanj drugih gledališč. SLG bo še posebej usmerjeno k vsebinskim premikom. Jedro predstav mora ustrezati naši družbeni zavesti in širši uveljavitvi kulture.

AMATERSKE GLEDALIŠČE SKUPINE, med njimi zlasti amatersko gledališče »Železar« Celje-Store, gledališka skupina PD »Zarja« Trnovlje, PD »D. Hriberšek« Šmartno v Rožni dolini, DPD »Svoboda« Zagrad, PD »F. Prešeren« Vojnik, PD »T. Tomšič« Strmec, PD »F. Prešeren« Socka in gledališka skupina »A. Aškerc« pripravljajo večje število gledaliških del. Igrali bodo zlasti na domačih odrih pa tudi gostovali. Predstave bodo kvalitetno primerjali na medobčinski in republiški reviji. Utrjevali bodo regijsko sodelovanje. V obseg kulturne akcije sodi zlasti pridobivanje novih članov društev in gledaliških skupin, pa tudi priprava gledališke predstave »Pod svobodnim soncem« v Mestnem parku v času proslave 40-letnice »Svobode«. Organizacija »Naša beseda«, recitacijske skupine na IV. OS, OS I. celjske čete. Ekonomskem šolskem centru itd. bodo imele vso podporo Kulturne skupnosti Celje. Trudili se bomo ustanoviti polprofesionalno lutkarsko skupino. Razvijali bomo lutkarstvo v krožkih pri ZKPO in na šolah.

GLASBENA DEJAVNOST

AMATERJI VKLJUČENI V ZKPO imajo 11 pevskih zborov z odraslimi pevci (»F. Prešeren«, »Kajuh«, »Kovinotenna«, Komorni moški zbor, »Svoboda«, »I. Cankar«, »Upokojenci«, »Strmec«, »Vojnik«, »Slepi«, »Frankolovo«) bodo zlasti sodelovali na proslavah, tudi na zletu 40-letnice »Svobode«. Imeli bodo številne samostojne koncerte. Kulturna skupnost bo podpirala pokrajinsko in republiško povezovanje in nastopanje zborov. Pomembno je delo pevskih zborov na šolah. Obstaja 11 mladinskih pevskih zborov (Gimnazija, PSC, EŠC, I., II., III., IV., OŠ Hudinja, Store, Vojnik, Dobrna). Množično bodo sodelovali na koncertu MPF. Mešani zbor gimnazije in dekliški zbor DPD pa bodo tekmovali na zveznem tekmovanju MPF. Kulturna skupnost Celje in ZKPO bosta nudila vse možnosti za vključevanje mladine teh zborov v kulturno prosvetna društva. Godalni orkester in pihalni orkestri (»Prešeren«, Železarna Store, EMO, zabavni ansambel »Žabe«, tamburaška orkestra »Prešeren« in »Svoboda«, harmonikarski orkester »Svoboda« — 200 instrumentalistov) bodo sodelovali na proslavah in imeli samostojne koncerte. Kulturna akcija bo v treh smereh: pridobivanje mladih instrumentalistov, povečanju števila vaj in seveda nastopov doma in drugje. Čimprej je treba urediti status godbe »F. Prešeren«, ki nastopa kot mestna godba.

MLADINSKI PEVSKI FESTIVAL — gostovalo in sodelovalo bo okoli 35 zborov doma in iz tujine. Skupaj bo nastopilo čez 3000 mladih pevcev. Skupaj bo okoli 30 koncertov mladih pevcev, v Celju osrednji, drugi pa po vsej Sloveniji. Mladinski pevski festival se utrjuje v svoji organizacijski obliki in v svoji nenadomestljivi kvaliteti in množičnosti, ki prinaša Celju sloves evropskega »festivalskega mesta«.

KONCERTNA POSLOVALNICA, ki deluje v okviru Kulturne skupnosti Celje, bo pripravila 8 abonmajskih koncertov za odrasle, v sodelovanju z Glasbeno mladino Celje pa 6 koncertov z glasbeno vzgojnim namenom. Koncerti bodo v Celju, Storah in po možnosti še v šoli Hudinja, Dobrni in Vojniku. V kulturno akcijo sodi priprava opernih gostovanj in baleta, tudi z mladino.

OLEPSEVALNO IN TURISTIČNO DRUŠTVO CELJE bo v programu poletnih prireditev pripravilo revijo zabavne glasbe, folklorni večer, nastop Ljubljanskega pihalnega tria, ansambla Lojzeta Slaka ter orgelski koncert.

GLASBENA MLADINA CELJE bo še posebej aktivna v letu 1975, ko bo Celje prizorišče velikih glasbenih prireditev.

FILMSKA DEJAVNOST

TEDEN DOMAČEGA FILMA bo izveden decembra 1975. Podeljene bodo Badjurove nagrade. Prikazani bodo domači filmski dosežki. Prav tako bodo (v okviru kulturne akcije) propagandne in vzgojne prireditve, zlasti za mladino. Osrednja organizatorja sta Novi Tednik in Radio Celje.

KINOAMATERJI bodo zelo podjetni pri snemanju kratkih filmov.

FILMSKO GLEDALIŠČE, ki zanj skrbi ZKPO, bo nadaljevalo s filmsko vzgojo mladih.

GALERIJSKA IN LIKOVNA DEJAVNOST

LIKOVNI SALON CELJE bo pripravil 9 razstav v svojem salonu in delovnih kolektivih. Odkupoval bo domača likovna dela. Zelo živahno in razgibano pa bo delo likovnih krožkov in skupin v gospodarskih organizacijah in pri ZKPO. DRUŠTVO OBLIKOVALCEV CELJE bo pripravilo 3 skupinske in 3 individualne razstave svojih članov. Kulturna akcija je v povečanem številu razstav, v številu razstavljalcev-oblikovalcev in pokrajinskem sodelovanju.

KULTURNI DOMOVI

Kulturna skupnost in ZKPO bosta skupaj z drugimi samoupravnimi organi družbene skupnosti Celje iskala možnosti in sredstva za vzdrževanje in obnovo kulturnih domov v Celju, Zagradu, Trnovljah, Dobrni, Vojniku, Štorah, Strmcu, Frankolovem itd.... Pomembno bo sodelovanje s KS.

INVESTICIJSKA IN INVESTICIJSKO VZDRŽEVALNA DELA (predvidena s sredstvi, ki niso v finančnem delu programa). Računati je na obnovitev družbenega dogovora za najnujnejše investicije in za vključitev nekaterih investicijskih potreb v srednjeročni načrt.

ODPRAVA POTRESNE ŠKODE mora potekati v obsegu sredstev, ki so zagotovljena.

STROKOVNI KADRI

V finančnem načrtu ni bilo mogoče zagotoviti sredstev za nove namestitve, kljub nujni potrebi namestitve vsaj 12 oseb. Zaradi pomanjkanja strokovnih kadrov, bo občutno prizadeto uspešno delovanje nekaterih zavodov in gledališča.

STANOVANJA

Potrebno bo združevati sredstva vseh kulturnih institucij in najti predvsem lastne vire za uspešno reševanje stanovanjske stiske, ki povzroča selitev kadrov (Zavod za spomeniško varstvo, itd....) in onemogoča zaposliti razpisane kadre.

PREDLOG FINANCNEGA PROGRAMA ZA LETO 1975

1. Muzejska dejavnost	1,211.367.— din
2. Spomeniškovarstvena dejavnost	214.163.— din
3. Arhivska dejavnost	376.009.— din
4. Knjižničarska dejavnost	2,465.736.— din
5. Gledališka dejavnost	3,514.036.— din
6. Založniška dejavnost	190.000.— din
7. Likovna dejavnost	210.000.— din
8. Glasbena dejavnost	357.950.— din
9. Amaterske dejavnosti združene v ZKPO (gledališka, glasbena, likovna, filmsko-vzgojna)	944.675.— din
10. Filmska dejavnost in kinoamaterji	104.250.— din
11. Enkratne akcije s kulturnimi programi	111.170.— din
12. Proslave	39.500. — din
13. Štipendije	60.000.— din
14. Mali potrošniki (enkratne obveznosti)	19.000.— din
15. Potresna akcija (Kozjansko)	22.000.— din
16. Investicijsko-vzdrževalna dela	280,407. — din
17. Strokovna služba KSC	380.136.— din
18. Bančni stroški	48.000.— din
19. Operativna in obvezna rezerva	358.631.— din
Skupaj:	10.907.030.— din

KULTURNA SKUPNOST CELJE

beležke:

ZDRAVSTVO

Na podlagi 1. odstavka 148. člena Zakona o zdravstvenem varstvu (Ur. list SRS št. 38/74) in pooblastila skupščine regionalne zdravstvene skupnosti Celje na seji dne 23. 1. 1975 se dajejo delavcem v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela ter v delovnih skupnostih in delovnim ljudem, ki z osebnim delom s sredstvi v lastnini občanov opravljajo gospodarske ali negospodarske dejavnosti v predhodno obravnavo

PROGRAM

ZA IZVAJANJE IN FINANCIRANJE ZDRAVSTVENEGA VARSTVA za leto 1975

I.

Skupnost zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja Celje, ki zajema občine: Brežice, Celje, Laško, Mozirje, Sevnica, Slov. Konjice, Šentjur, Šmarje pri Jelšah in Žalec, je dala dne 29. oktobra 1974 v javno obravnavo program zdravstvenega varstva za leto 1975.

Skladno z novo ustavo organizirane občinske zdravstvene skupnosti so o tem programu razpravljale na svojih sejah in sicer:

— Brežice, na seji dne 23. decembra 1974
— Celje, na seji dne 24. decembra 1974
— Laško, na seji dne 25. decembra 1974
— Mozirje, na seji dne 20. decembra 1974
— Sevnica, na seji dne 23. decembra 1974
— Slov. Konjice, na seji dne 9. januarja 1975
— Šentjur, na seji dne 23. decembra 1974
— Šmarje pri Jelšah, na seji dne 27. decembra 1974
— Žalec, na seji dne 7. januarja 1975
— regionalna skupnost, na seji dne 23. januarja 1975

In sklenile, da je pri vertikalni vskladitvi o splošni in skupni porabi v SR Sloveniji upoštevati:

— resolucijo o družbeno-ekonomski politiki in razvoju SR Slovenije ter o neposrednih nalogah v letu 1975 (Ur. l. SUS št. 39/74, v nadaljnjem besedilu: »resolucija«);

— predlog družbenega dogovora o razporejanju dohodka, osebnih dohodkov in nekaterih drugih osebnih prejemkov ter gibanju, obsegu in strukturi skupne porabe v letu 1975 (v nadaljnem besedilu: »republiški družbeni dogovor«);

— samoupravni sporazum o uresničevanju programa in o osnovah za finansiranje zdravstvenega varstva in za-

varovanja v letu 1974 (Ur. l. SRS št. 18/74, v nadaljnjem besedilu: »regionalni sporazum«);

— samoupravni sporazum o zagotovitvi obveznosti prenesenih iz proračunov družbeno-političnih skupnosti na samoupravne interesne zdravstvene skupnosti in o združevanju sredstev za investicijsko izgradnjo zdravstvenih zmogljivosti skupnega pomena v SR Sloveniji v letu 1974 (Ur. list SRS št. 28/74, v nadaljnjem besedilu: »sporazum o prenešenih republiških obveznostih«);

ter izhajati pri financiranju zdravstvenega varstva v občinskih in regionalni zdravstveni skupnosti za leto 1975 iz tehle

izhodišč

Predvidevamo, da se bodo v regionalni zdravstveni skupnosti Celje in njenih občinskih zdravstvenih skupnostih v letu 1975:

1. materialni oziroma življenjski stroški povečali za 23%,

2. amortizacija obračunala po minimalnih stopnjah, povečanih za 30%,

3. pogodbene, zakonske in samoupravno dogovorjene obveznosti upoštevale po veljavnih predpisih in sklenjenih dogovorih ter sporazumih,

4. brutto osebni dohodki v zdravstvenih organizacijah povečali za 24% oz. v skladu z republiškim družbenim dogovorom,

5. obvezni skladi zdravstvenih organizacij upoštevali po predpisih, sklenjenih družbenih dogovorih in samoupravnih sporazumih

II.

Iz citiranih dokumentov, predvsem iz programa zdravstvenega varstva za 1975 izhaja, da so za leto 1975 predvidene tele prioritetne naloge:

1. Skupnosti bodo uresničevale za občane vso zdravstveno varstvo, za zavarovance pa še druge pravice iz zdravstvenega zavarovanja v obsegu, na način, pod pogoji in na nivoju, kot to zagotavljajo zakoniti predpisi, družbeni dogovori, samoupravni sporazumi in samoupravni akti skupnosti; za v letu 1975 povečano število porabnikov v regionalni skupnosti; in to za:

86.370 aktivnih zavarovancev;
129.497 družinskih članov in upokojencev, kar je
215.876 delavsko zavarovanih oseb;
42.468 kmečko zavarovanih oseb, kar pomeni skupaj
258.333 porabnikov zdravstvenega varstva.

Pri tem omenjamo, da so v takozvanem delavskem zavarovanju zajeti delavci v združenem delu s svojimi družinskimi člani vred po kraju, kjer so združili svoje delo, oziroma, kjer delajo, oziroma kjer je njihovo delovišče in migracijski procesi, ki so pri nas sorazmerno močni (sezonski delavci, delavci iz drugih republik, delavci, ki se dnevno vozijo na delo) niso upoštevani.

2. Skladno z našimi možnostmi bomo v letu 1975:

a) vključevali v združeno delo poleg dosedaj zaposlenih zdravstvenih delavcev-izvajalcev nove delavce, zlasti zdravnike in medicinske sestre, predvsem v deficitarnih strokah, dosedanje pa strokovno izpopolnjevali,

b) sklenili družbeni dogovor po katerem bomo štipendirali kadre vseh profilov,

c) postopoma adaptirali in dograjevali v skladu s srednjeročnim programom v celjski regiji do leta 1980:

— toplarno in centralno pralnico, centralno strerilizacijo, prostore za ambulantno-specialistično dejavnost, ter za operacijske in druge funkcionalne prostore v celjski bolnišnici,

— centralne bolniške prostore v brežiški bolnišnici, ki bodo služili kirurški in internistični dejavnosti,

— zdravstvene objekte v Podčetrtku, Kozjem, Planini, Šmarju, Brežicah, Žalcu, Vojniku, Laškem in otroški dispanzer v Celju; to pa delno tudi iz samoprispevkov in solidarnostnih sredstev republike,

— nabavili del medicinske opreme v Zavodu za epidemiologijo in higieno,

— sodelovali pri sanaciji Nove lekarne,

— začeli s pripravami za razširitev srednje zdravstvene šole.

3. Zagotovili bomo hitrejšo realizacijo pravic občanov do zdravstvenega varstva z boljšo organizacijo dela zdravstvenih organizacij ter večjo funkcionalno povezanostjo med osnovno, specialistično in bolnišnično dejavnostjo ter začeli s pripravami na integracijo zdravstvenih zavodov v medicinske centre.

4. Z namestitvijo kadrov, zlasti v deficitarnih strokah in adaptacijami (točka II/2 tega programa) bomo skrajševali čakalno dobo bolnikov na specialistične preglede, preglede zaradi ocene delazmožnosti in za sprejem v hospitalne zavode.

5. Povečevali bomo skrb za ureditev ožjega in širšega človekovega okolja.

6. Spremljali bomo vse vrste nezgod zlasti prometne, jih ovrednotili ter okrepili nezgodno, nujno in reševalno službo.

7. Spremljali po dispanzerski metodi bolezni obtočil in zajeli s sistematskimi pregledi predvsem ogroženo populacijo in pristopili k preventivnim ukrepom, ki iz ugotovitev izvirajo.

8. Povečali bomo obseg dela in strokovnost patronažne službe ter nege bolnika na domu.

9. Zajezili bomo naraščanje število delovnih invalidov in povečali skrb za utrjevanje njihovega zdravja.

10. Povečali bomo kapacitete psihiatrične službe ter jo kadrovsko usposobili za delo po dispanzerski metodi.

11. Izboljšali bomo zobozdravstveno varstvo otrok in mladine z namestitvijo novih zobozdravstvenih delavcev, nabavo ustrezne opreme in ureditvijo odgovarjajočih delovnih prostorov.

12. V zdravstvenem varstvu otrok, žena in mladine bomo zaposlili več zdravstvenih delavcev in povečali obseg njihovega dela, zlasti izven večjih središč in na področju načrtovanja družine.

13. Povečali bomo možnosti in podvzeli ukrepe za zgodnje odkrivanje rakavih bolnikov, sladkorne bolezni in kroničnega bronhitisa.

14. Povečali bomo dejavnost dispanzerjev in enot za medicino dela tako, da se bo dvignila služba varstva pri delu na višji nivo.

15. Realizirali bomo načela novega zakona o nacionalnem zdravstvenem varstvu, ki zagotavljajo enakomerno in enakovredno zdravstveno varstvo vseh občanov.

16. Sodelovali bomo z drugimi skupnostmi in humanitarnim organizacijami, da bomo realizirali še druge oblike so[illegible] varnosti po za[illegible] o zdravstvenem varstvu.

CELJE

Opis	Ocena realizacije za leto 1974	Program za leto 1975	Indeks
DOHODKI:			
Prispevki v breme osebnih dohodkov in dohodka	186.038	234.966	126,3**
Prispevki kmetov	1.355	1.693	125,0
Ostali prispevki in dohodki	21.947	24.507	111,6
Skupaj bruto skupna poraba	209.340	261.166	124,8
IZLOČITVE:			
Rezervni sklad	5.028	4.304	85,6
Za razvoj zdravstvene službe v regiji (investicije)	10.419	12.217	117,2
Za investicije v republiki in za prevzete obveznosti	7.928	9.403	118,6
Neto skupna poraba	185.965	235.242	126,5

** Upoštevane so tudi nezavarovane osebe.

3) Občinske zdravstvene skupnosti bodo po načelih vzajemnosti in solidarnosti skladno z 18. členom zakona o zdravstvenem varstvu predpisale enake pravice in obveznosti v okviru regije in pooblastile regionalno zdravstveno skupnost, da bo po določilih 157. člena cit. zakona sprejela podrobni finančni načrt regionalne zdravstvene skupnosti v sledečih okvirih:

Opis	Ocena realizacije za leto 1974	Program za leto 1975	Indeks 000 din
DOHODKI:			
Prispevki v breme osebnih dohodkov in dohodka	369.017	466.271	126,3**
Prispevki kmetov	14.903	18.628	125,0
Ostali prispevki in dohodki	64.034	71.986	112,4
Skupaj bruto skupna poraba	447.954	556.885	124,3
IZLOČITVE:			
Rezervni sklad	10.653	9.123	85,6
Za razvoj zdrasvtvene službe v regiji (investicije)	22.074	25.651	116,2
Za investicije v republiki in za prevzete obveznostj	15.698	18.620	118,6
Nettc skupna poraba	399.529	503,491	126,0

** Upoštevajne se tudi nezavarovane osebe.

RAZDELITEV SREDSTEV PO NAMENU PORABE:

Zdravstveno varstvo	328.789	412.537	125,4
Denarna nadomestila in ostali izdatki	70.740	90.954	128,6

INVESTICIJE

V okviru perspektivnega plana za razvoj zdravstvene službe do leta 1980 naj bi se letos financirale naslednje investicije:

	v 000 din
— za novogradnje in adaptacije v občinah Brežice, Celje, Laško, Šentjur, Šmarje in Žalec (od tega za stanovanjsko izgradnjo 5.500)	42.417
— za opremo in štipendiranje kadrov	16.052
Skupaj:	58.469

Skupne investicije bi se pokrivale z naslednjimi viri:

— od regionalne skupnosti Celje	25.651
— iz sredstev solidarnosti republike (vključen potres)	17.964
— iz samoprispevkov	3.050
— iz sredstev zdravstvenih organizacij	8.802
— iz bančnih kreditov	3.002

4) Dohodki skupnosti iz izvirnih dohodkov pa so ob enakih stopnjah odvisni od osnove, ki je v našem primeru povprečni osebni dohodek zaposlenega. Znano je, da ti povprečni osebni dohodki v naši skupnosti zaostajajo do 9 poenov za republiškim povprečjem, zato naša skupnost s povprečnimi republiškimi stopnjami ne zbere dovolj sredstev za kritje svojih izdatkov, čeprav so tudi ti za 3 poene nižji od republiškega povprečja.

III.

Četrti odstavek 7. člena republiškega družbenega dogovora dovoljuje, da lahko skupnost formira dodatna sredstva zunaj teh okvirov, izjemoma kot tista sredstva, ki se zbirajo za naložbe na podlagi v preteklih letih sklenjenih pogodb in samoupravnih sporazumov, do njihovega izteka in ki v republiški bilanci za leto 1975 niso upoštevana.

Iz tega naslova ima Regionalna skupnost sledeče obveznosti, ki niso bile upoštevane v republiški bilanci za leto 1974:

	v 000 din	
1.		
— prispevek občinskih proračunov za socialno ogrožene kmete	4.806	
— prispevek občinskih proračunov za izenačene pravice kmetov z delavci (referendum)	2.211	
— 12 % republiški davek nekmetov	1.874	
Skupaj:	8.891	
kar znese v stopnji		0,38 %
2.		
regijske investicije opredeljene v regionalnem sporazumu	15.693	
kar znese v stopnji		0,47 %
3.		
prevzete obveznosti napram republiki za onkološki inštitut, medicinsko fakulteto in Koper	5.200	
kar znese v stopnji		0,13 %
4.		
prevzete obveznosti občinskih proračunov za dosedaj nezavarovane osebe (nacionalno zdravstveno varstvo)		5.000
kar znese v stopnji		0,12 %

5. vse te obveznosti skupaj znesejo 34.784.000,00 din, kar pomeni v stopnji 1,10 %. Te obveznosti nalagajo skupnosti:

— 34. člen družbenega dogovora o osnovah programiranja nalog in o oblikovanju sredstev za skupno in splošno porabo v letu 1974 (Ur. l. SRS št. 16/74);
— 6. člen regionalnega sporazuma (Ur. list SRS št. 18/74);
— 3. in 4. člen sporazuma o prenešenih republiških obveznostih (Ur. l. SRS št. 28/74);
— 2. člen Zakona o zdravstvenem varstvu (Ur. l. SRS št. 38/74);
— srednjeročni program razvoja zdravstvenega varstva v naši skupnosti do leta 1980.

IV.

Ker so tako predvidene stopnje še za 0,47 % nižje od lanskoletnih stopenj, kar predstavlja 23.000.000,00 din manj sredstev, morajo skupščine zdravstvenih skupnosti sprejeti do 31. marca 1975 stabilizacijski program, s katerim se bo potrošnja uskladila z danimi možnostmi.

Poleg tega pa v letu 1975:

— ne bo mogoče realizirati v celoti v prvotnem programu predvidenih sredstev za stanovanjsko izgradnjo za zdravstvene delavce;
— ne bo mogoče v celoti po programu znižati soudeležbe zavarovanih oseb k stroškom za zdravstveno varstvo, morali pa bomo;
— do skrajnosti racionalizirati porabo v zdravstvenih organizacijah;
— zniževati stalež dela nezmožnih;
— počasneje formirati rezerve skupnosti.

Kljub temu pa osnovna zdravstvena dejavnost in pravice do osnovnega zdravstvenega varstva ne morejo biti okrnjene.

Iz podatkov, ki jih ima skupnost do danes na razpolago ocenjujemo, da za leto 1974, skupnost po pokrivanju obveznosti in družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov ne bo imela presežkov.

Zato naj delovni ljudje-uporabniki in zdravstveni delavci-izvajalci ta izhodišča družbeno verificirajo nakar naj skupščine zdravstvenih skupnosti po postopku in na način, ki ga predvideva 148. člen Zakona o zdravstvenem varstvu določijo za leto 1975:

— stopnjo iz bruto osebnih dohodkov v višini		8,01 %
— stopnjo iz dohodka delovnih organizacij od bruto osebnih dohodkov	1,47 %	
— stopnjo iz dohodka delovnih organizacij od bruto osebnih dohodkov za obveze po 4. odstavku, 7. člena družbenega dogovora	1,10 %	2,57 %

— v enakem razmerju valorizirajo stopnje prispevka za druge zavarovance;
kar pomeni za 0,47 % nižje skupne stopnje prispevkov kot v letu 1974.

REGIONALNA ZDRAVSTVENA SKUPNOST CELJE

RAZISKOVALNA SKUPNOST

Predloženi osnutek programa je pripravil iniciativni odbor temeljne raziskovalne skupnosti Celje na podlagi ocen trenutnega stanja raziskovalne dejavnosti na njenem območju.

Osnutek predstavlja prispevek k oblikovanju načel in podrobnejše delovne osnove za program, ki ga bo sprejela temeljna raziskovalna skupnost občine Celje v zvezi z njenim delovanjem v letu 1975.

Vsebinsko osnovo programu bodo dajali naslednji elementi:

— specifični problemi območja
— vključevanje območja v širši prostor
— pospeševanje movacijske dejavnosti
— organizacija in oblikovanje dejavnosti raziskovalnih institucij glede posredovanja in uveljavitve raziskovalnih dosežkov pri neposrednih porabnikih.
— ugotavljanje in oblikovanje skupnih interesov po raziskovalni dejavnosti v občini.
— organiziranje in pospeševanje samoupravnega sporazumevanja na področju raziskovalnega dela ter sodelovanje s področnimi raziskovalnimi skupnostmi in raziskovalno skupnostjo Slovenije.
— izgrajevanje sistema, ki bo omogočil večjo informiranost tako raziskovalcev kot uporabnikov o raziskovalnem delu in hkrati podal osnovo za učinkovitejše delovanje družbenih akcij, ki pogojujejo in spodbujajo ustvarjalnost delavcev v združenem delu.

Podrobnejši program bo temeljna raziskovalna skupnost oblikovala v neposrednih dogovorih z uporabniki in raziskovalci, pri tem pa bo vsekakor dajala prednost tistim nalogam, ki pomenijo nadaljevanje že opravljenega raziskovalnega dela v občini in regiji.

Temeljna raziskovalna skupnost občine Celje se bo v svojem delovanju in programiranju povezovala s temeljnimi skupnostmi drugih občin na medobčinski ravni in

usklajevala svoj program tudi z njihovimi delovnimi programi. Pri tem bo upoštevala opredeljevanje skupnega raziskovalnega interesa in skupnih potreb ter poudarjanje tega interesa v področjih skupnosti in raziskovalni skupnosti Slovenije.

INICIATIVNI ODBOR TEMELJNE RAZISKOVALNE SKUPNOSTI CELJE

SOCIALNO SKRBSTVO

I. PROGRAMSKA IZHODIŠČA

Pri programiranju nalog socialnega skrbstva v letu 1975 upoštevamo predvsem naslednja izhodišča:

- družbeno politično usmeritev na področju socialnega varstva, kot jo opredeljujejo dokumenti X. kongresa ZKJ in VII. kongresa ZKS ter nova ustava, s katero so podane dejanske možnosti odločanja delovnega človeka na vseh področjih družbenega dela in življenja;
- osnutek o družbeno ekonomski politiki in razvoju občine Celje;
- analizo obstoječega stanja ter potrebe v zadovoljevanju osnovnih pogojev tistih skupin prebivalstva, ki jim je družbena pomoč nujno potrebna ter materialne sposobnosti družbene skupnosti v občini za zadovoljevanje skupnih družbenih potreb.

V zagotavljanju pogojev nadaljnjega razvoja socialnega skrbstva izhajamo predvsem iz samoupravne organiziranosti in delovanja delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih in v interesni skupnosti socialnega skrbstva, v katerih se mora vse bolj uresničevati načelo socialistične solidarnosti.

II. NALOGE SKUPNOSTI SOCIALNEGA SKRBSTVA V LETU 1975

1. VARSTVO OTROK IN DRUŽINE

Skupnost socialnega varstva bo zagotavljala varstvo in pomoč otrokom, ki so prikrajšani za normalno družinsko življenje, otrokom z motnjami v telesnem in duševnem razvoju ter vedenjsko in osebnostno motenim otrokom in mladoletnikom. Nekatere oblike varstva za te otroke določajo zakoni, ne glede na zakonske obveznosti pa je skupnost preko svojih organov in socialne službe dolžna nuditi pomoč v vseh primerih, ko je otrok oziroma družina kakorkoli ogrožena.

V ta namen bo skupnost:

- sodelovala s skupnostjo otroškega varstva pri zagotavljanju prednosti v vključevanju najbolj ogroženih predšolskih otrok v organizirano družbeno varstvo;
- sodelovala z izobraževalno skupnostjo pri zagotavljanju šolskega varstva (podaljšano bivanje v osnovni šoli) najbolj socialno in vzgojno ogroženim otrokom in zagotavljanju družbene prehrane socialno ogroženim šolskim otrokom;
- skupaj z izobraževalno skupnostjo in s skupnostjo otroškega varstva izoblikovala program posebne pomoči otrokom, ki so ob pregledu pred vstopom v osnovno šolo odklonjeni za šolo zaradi »socialne« ali mentalne nezrelosti — ustanovitev razvojnega oddelka za te otroke;
- skupaj z izobraževalno skupnostjo in s skupnostjo otroškega varstva ter z zvezo prijateljev mladine pripravila in izvajala program dela in izobraževanje s starši (svetovanje in predavanja za starše);
- izoblikovala načrt razvoja svetovalnih služb v občini; vzgojna posvetovalnica, posvetovalnica za predšolske otroke, šolske svetovalne službe, posvetovalnica za mlade zakonce in starše;
- izoblikovala program nalog na področju preprečevanja družbeno negativnih pojavov med mladimi;
- sodelovala s stanovanjsko skupnostjo pri reševanju stanovanjskih vprašanj socialno ogroženih družin;
- sodelovala s skupnostjo za zaposlovanje pri vključevanju mladine v zaposlitev;
- sodelovala s skupnostjo otroškega varstva pri izvajanju in zagotavljanju dodatka za otroke iz socialno ogroženih družin;
- sodelovala s skupnostjo otroškega varstva in skupnostjo zdravstvenega varstva pri izvajanju otroških letovanj in vključevanju socialno in zdravstveno ogroženih otrok na letovanje;

beležke:

— sodelovanje s skupnostjo zdravstvenega varstva pri izvajanju zdravstveno-socialne patronaže v družinah.

Poleg navedenih nalog bo skupnost izvajala še naslednje naloge:

NEPOPOLNE DRUŽINE

Nudenje pravne in druge pomoči materam in otrokom, ki so rojeni izven zakona, pri ugotavljanju očetovstva, urejanju preživnin in drugih pogojev: zaposlitev, stanovanje, varstvo otroka, urejanju razmer v družini nezakonske matere in drugo, kadar mati sama ne more zagotoviti otroku normalnih pogojev za preživljanje (ocena po dosedanjih izkušnjah 90 do 100 nezakonskih mater letno);

Nudenje pomoči samohranilcem (materam) pri urejanju preživnin za otroke razvezanih zakoncev in nezakonskim materam bodisi v izvensodni poravnavi ali sodelovanju s sodiščem (140 družin);

Urejanju sporov med razvezanimi zakonci ter nudenju pomoči pri reševanju stanovanjskih odnosov in iskanju stanovanj, reševanje sporov glede otrokove oskrbe in vzgoje ter urejanju stikov z roditeljem, pri katerem otrok ne živi (50 družin);

Družine prizadete zaradi neurejenih ali porušenih medsebojnih odnosov med starši in drugih socialnih problemov v družini

Sodelovanje s sodiščem pri dodelitvi otrok staršev, ki se razvezujejo ter nudenju pomoči po razvezi roditelju pri oskrbi in vzgoji otrok, kadar je to potrebno (60 družin);

Nudenje pomoči in svetovanje zakoncem, ki so čustveno prizadeti zaradi skaljenih medsebojnih odnosov, zaradi česar je ogrožen obstoj zakonske zveze (45 primerov);

Pomoč družinam, kjer so ogroženi otroci zaradi alkoholizma, delomrzništva, zanemarjanja roditeljskih dolžnosti v oskrbi in vzgoji otrok s strani staršev, bolezni staršev, odhoda staršev na delo v tujino in drugih problemov (140 družin);

Skrbništvo otrok in mladoletnikov

Otroci, ki nimajo staršev ali katerih starši niso sposobni skrbeti za njih, imajo posebno družbeno varstvo s postavitvijo pod skrbništvo. Teh otrok je v naši občini 62. Skrbstveni organ bo v sodelovanju s skrbniki vodil skrb za pravilno oskrbo in vzgojo varovancev in jim zagotavljal vso potrebno pomoč za njihov telesni in duševni razvoj.

Posebno skrbništvo za mladoletne osebe in varstvo njihovega premoženja (letno povprečno 30 primerov).

Posvojitev otrok

Pri izkušnjah preteklih let je sklenjeno letno okrog 10 posvojitev, bodisi obojestranskih ali enostranskih. Skrbstveni organ se bo tudi v bodoče odločil za obojestranske posvojitve predvsem tedaj, ko je otrok brez staršev in le izjemoma v primerih ko starši zanemarjajo roditeljske dolžnosti, če dejansko ni možno z metodami socialnega dela vplivati na starše, da bi v redu skrbeli za otroka.

Rejništvo otrok

Z rejništvom zagotavljamo otroku popolno oskrbo in vzgojo v drugi družini, če je otrok brez staršev ali mu lastna družina ne more oziroma ni sposobna zagotoviti normalen duševni in telesni razvoj. V rejništvu je letno okrog 180 otrok. V letu 1975 bomo nadaljevali z vzgojo in usposabljanjem rejnic, iskanjem novih primernih rejniških družin, poglobljenim sodelovanjem z zdravstveno službo, šolami, vrtci, vzgojno posvetovalnico pri vzgoji rejencev ter z zavodom za zaposlovanje in delovnimi organizacijami pri vključevanju rejencev v uk in zaposlitev.

2. VARSTVO OTROK Z MOTNJAMI V TELESNEM IN DUŠEVNEM RAZVOJU

Družbena skrb za otroke prizadete v telesnem in duševnem razvoju se kaže v organiziranosti institucij za usposabljanje prizadetih otrok, materialnih pomoči družinam, ki imajo prizadete otroke in pomoči otrokom v vključevanje po končanem usposabljanju.

Naloge skupnosti — na področju varstva otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju:

— povečana skrb za zgodnje odkrivanje prizadetih otrok v okviru posvetovalnice za predšolske otroke in vključevanje teh otrok v vse možne oblike varstva in vzgoje: vzgojnovarstvene ustanove, razvojni oddelki v vrtcih in osnovnih šolah, ambulantna obravnava otrok, usposabljanje staršev za delo s prizadetimi otroki;

— uvedba postopka za kategorizacijo prizadetih otrok in tekoče vključevanje vseh prizadetih otrok v usposabljanje;

— razvijanje rejništva za otroke na usposabljanju, kadar zaradi oddaljenosti doma ali neurejenosti doma ne more živeti v lastni družini;

— sodelovanje z zavodom za zaposlovanje in delovnimi organizacijami pri ustreznem zaposlovanju habilitirane mladine;

— zavzemanje za povečani otroški dodatek vsem prizadetim otrokom in zlasti težje prizadetim otrokom;

— nudenje vsestranske aktivne pomoči vsem družinam, ki imajo prizadete otroke ob večjem sodelovanju z zdravstveno in pedagoško službo ter humanitarnimi organizacijami in društvi;

— ustanovitev delavnic pod posebnimi pogoji za srednje duševno prizadete mladostnike, ki se ne morejo zaposliti pod normalnimi pogoji;

— sodelovanje z izobraževalno skupnostjo in skupnostjo invalidsko pokojninskega zavarovanja pri zagotavljanju pogojev za uspešno usposabljanje prizadetih otrok in mladine.

3. VARSTVO VEDENJSKO IN OSEBNOSTNO MOTENIH OTROK IN MLADOSTNIKOV TER MLADOLETNIH PRESTOPNIKOV (STORILCI PREKRŠKOV IN KAZNIVIH DEJANJ)

Center za socialno delo letno obravnava od 90 do 100 otrok in mladoletnikov, ki so storili kazniva dejanja ter 100 do 120 mladostnih storilcev prekrškov. Predvsem

gre tu za otroke in mladostnike iz neurejnih družin (neurejene materialne in stanovanjske razmere, družine alkoholikov, neurejeni medsbojni odnosi, nizka socialno-kulturna raven). Večina otrok in mladoletnikov je neuspešna v šoli, ne dokončuje osnovne šole in se ne vključujejo v zaposlitev ter tako, tudi s tega vidika predstavljajo problematično skupino.

Naloge skupnosti na področju varstva vedensko in osebnostno motenih otrok in mladoletnikov ter mladoletnih prestopnikov:

— zgodnje odkrivanje otrok z motnjami vedenja in osebnosti in obravnava ter nudi pomoč v vzgojno posvetovalnici, eCntru za socialno delo in drugih ustreznih institucijah;

— načrtno vključevanje otrok iz socialno ogroženih družin valnici, Centru za socialno delo in drugih ustreznih invarstvene oddelke pri šolah ter Pionirski dom;

— načrtno spremljanje in nudenje pomoči mladoletnikom, ki niso uspešno zaključili osnovne šole, s tem, da se jim pomaga pri usmerjanju v ustrezno zaposlitev (šolske socialne službe, Center za socialno delo, zavod za zaposlovanje);

— koordinacija akcij in različnih preventivnih ukrepov med vsemi strokovnimi službami, družbenimi organizacijami, zlasti z zvezo prjateljev mladine in specaliziranimi organizacijami ter krajevnimi skupnostmi pri razvijanju interesnih aktivnosti za mlade;

— obravnavanje in reševanje problemov mladoletnih prestopnikov, vzgojno zanemarjenih otrok in mladostnikov ter izvajanje vzgojnih ukrepov (izvajanje strožjega nadzorstva, oddaja v zavod, drugo družino, pomoč pri odpustu iz zavoda, urejanje problemov v družinah, sodelovanje s sodiščem, zavodi, šolami, delovnimi organizacijami itd.).

4. VARSTVO ODRASLIH

To področje zajema pomoč odraslim osebam ki se zaradi različnih okoliščin znajdejo v takih socialnih težavah, da jim je potrebna pomoč družbe. To so odrasle duševno in telesno prizadete osebe, osebe z družbeno negativnim ponašanjem ter pridobitno nesposobne osebe brez sredstev za preživljanje.

Naloge skupnosti na področju varstva telesno in duševno prizadetih odraslih oseb:

— ustvariti pregled nad nezaposlenimi in nerehabilitiranimi odraslimi duševno in telesno prizadetimi osebami in ugotoviti v kakšnih socialnih razmerah živijo,

— vključevanje v rehabilitacijo in zaposlitev preko Centra za poklicno usposabljanje in zaposlovanje invalidov ter zagotoviti plačilo stroškov za rehabilitacijo za tiste osebe, ki nimajo pravic iz socialnega zavarovanja,

— ustanovitev delavnice za delo pod posebnimi pogoji za težje duševno prizadete osebe,

— sodelovanje s stanovanjsko skupnostjo pri reševanju stanovanjskih vprašanj za odrasle invalide,

— zagotoviti enotno, pravično in učinkovito družbeno denarno in drugo pomoč za tiste ivalide, ki jim je to edini vir preživljanja.

Skrbništvo nad odraslimi

Pod skrbništvom je 130 odraslih oseb, ki jim je odvzeta v celoti ali delno opravilna sposobnost. Naloga skupnosti je preko skrbstvenega organa, skrbnikov in socialne službe zagotavljati osebam pod skrbništvom varstvo osebnosti, upravljanje njihovega premoežnja in primerno oskrbo.

Poleg tega je skupnost dolžna preko skrbstvenega organa zagotavljati skrbništvo za posebne primere osebam, ki so neznanega bivališča in osebam, ki niso sposobne same zastopati svojih interesov v raznih postopkih na sodišču.

Naloge skupnosti na področju preprečevanja in reševanja družbeno negativnih pojavov:

— odkrivanje vseh negativnih pojavov v čimbolj zgodnji fazi nastajanja,

— ob začetnih pojavih motenj v družinskih odnosih in v vzgoji otrok izvajati ukrepe, da se odpravijo vsi negativni vplivi družine na otroka in v skrajnem primeru odstranitev otroka iz družine, da preprečimo propadanje otrok in reproduciranje negativnih pojavov v družbi;

— sodelovanje z delovnimi organizacijami, strokovnimi institucijami, društvi in družbenimi organizacijami v izvajanju preventivnih ukrepov: prepoved nošenja in uživanja alkoholnih pijač na delu, zatiranje »črnih vinotočev«, prosvetljevanje in vzgoja mladine s področja alkoholizma in narkomanije, ustvarjanje večjih možnosti za zdravo rekreacijo in interesne dejavnosti mladine in vseh delovnih ljudi.

— učinkovitejša podpora klubom zdravljenih alkoholikov in pomoč pri širjenju klubov — v krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah,

— prizadevanje za ustanovitev posebnega zavoda (v Sloveniji) za tiste alkoholike, ki so propadli do take stopnje, da predstavljajo stalno nevarnost za svojo okolico zavod naj bi bil delovno varstvenega tipa, kjer bi alkoholiki ustvarjali svoj del sredstev za svoje preživljanje

— načrtnejše odkrivanje pojavov narkomanije in uvajanje ustreznega strokovnega tretmana pri osebah, ki so zapadle uživanju mamil.

5. DRUŽBENE DENARNE POMOČI

Denarno pomoč v letu 1974 prejema 432 odraslih socialno ogroženih občanov in 56 družin.

Pomoč se dodeljuje do višine 600 din mesečno. Osebe, ki prejemajo 600 din mesečno, jim je družbena pomoč edini vir za preživljanje.

Osebe izpod 60 let dokazujejo svojo delanezmožnost in nesposobnost za preživljanje z zdravniškim spričevalom. Vzroki za delanezmožnost:

17 oseb duševno težje prizadetih,
125 oseb telesno težje prizadetih in trajno bolnih,
12 oseb prizadetih zaradi alkoholizma

Družine, ki prejemajo denarno pomoč so povečini družine samohranilcev z izredno nizkimi rednimi dohodki, družine z velikim številom otrok in nizkimi dohodki ter družine, ki imajo težko duševno ali telesno prizadete otroke.

Prejemniki družbenih denarnih pomoči ter osebe, za katere v celoti plačuje družbeni sklad oskrbnine v zavodih so zdravstveno zavarovane iz naslova družbenih denarnih pomoči.

Posebne zimske pomoči (nabava kurjave) je deležno letno 280 stalnih podpirancev.

Denarna pomoč družinskim članom, katerih edini hranilec je v obvezni vojaški službi, je predpisana z zveznim zakonom, sredstva pa morajo zagotoviti občine. Teh oseb je letno povprečno 10 upravičencev.

Naloge skupnosti na področju dodeljevanja družbenih denarnih pomoči:

— izvajanje socialne patronaže nad vsemi prejemniki družbene denarne pomoči in zagotavljanje še drugih oblik socialne pomoči, kadar je to potrebno,

— spremljanje in odkrivanje problemov materialne ogroženosti pri občanih ter zagotavljanje ustrezne denarne ali drugih oblik materialne pomoči v sodelovanju z delovnimi organizacijami, skupnostjo otroškega varstva in družbenimi organizacijami,

— zagotovitev učinkovitejše denarne pomoči osebam, ki jim je pomoč edini vir za preživljanje, v letu 1975 naj bi ta pomoč znašala 800 din mesečno.

6. VARSTVO STAREJŠIH LJUDI

Spričo demografskega staranja prebivalstva — vedno več je starih ljudi, v naši občini 4.704 ljudi, starih nad 65 let ali 8,1% od vseh prebivalcev — postaja vse bolj nujna potreba po organizirani družbeni akciji za varstvo in pomoč starejšim ljudem. Oblike organizirane družbene pomoči so lahko različne; izvajajo jih skupnosti socialnega skrbstva v sodelovanju z drugimi interesnimi skupnostmi (zdravstvena, pokojninsko-invalidska skupnost), organizacija Rdečega križa, krajevne skupnosti in drugi.

Naloge skupnosti na področju varstva starejših oseb:

— sodelovanje z organizacijo Rdečega križa in krajevnimi skupnostmi pri organizaciji izvajanja sosedske pomoči na vseh območjih krajevnih skupnosti,

— organizirati pomoč za nego na domu v okviru Doma upokojencev, vendar zaenkrat le v manjšem obsegu (strežniška služba),

— proučiti vprašanje sanacije zavoda v Novem Celju, da bo le-ta ustrezal predpisanim normativom (zahtevam glede notranje ureditve) za oskrbo in varstvo starih ljudi,

— organizirati pri domu upokojencev v Celju strežniško službo za nego in pomoč starim ljudem, ki ne živijo v domu,

— urediti v sodelovanju s skupnostjo zdravstvenega varstva in zdravstvenim domom zdravstveno varstvo v obeh zavodih,

— zagotoviti plačilo za domsko oskrbo ljudem, ki v celoti ali delno ne morejo sami plačati domske oskrbe.

7. SOCIALNO HUMANITARNE ORGANIZACIJE IN DRUŠTVA

— Naloge organizacije Rdečega križa v letu 1975: izvajanje sosedske pomoči v krajevnih skupnostih: Center, Dolgo polje, Gaberje, Store in izvedba seminarja za izvajalce sosedske pomoči; izvedba tečaja za usposobitev strežnic za izvajanje nege in pomoči na domu za ostarele ljudi; izvedba zbiralne akcije oblike; organizacija akcije »Teden ostarelih občanov«; organizacija izleta za ostarele socialne podpirance; izvedba obiskov starejših ljudi v domovih za stare; usposobitev članov odreda za stacionarij za primer elementarnih nesreč ali vojne; izvajanje propagande: priročniki, letaki, filmi.

— Naloge društva telesnih invalidov v letu 1975: razvijanje športne dejavnosti pri članih; izpopolnitev evidence invalidov I. kategorije; organizacija in izvedba akcij za »Svetovni dan invalidov«; izvedba razstave ročnih del in umetnin, ki jih ustvarjajo invalidi; izvedba izletov za invalide; obiski in obdaritev težjih invalidov ob Novem letu; sodelovanje s stanovanjsko skupnostjo pri reševanju stanovanj za invalide.

— Naloge zveze slepih v letu 1975. skrb za usposabljanje in šolanje slepih in slabovidnih oseb ter za vključevanje v zaposlitev; izpopolnitev evidence slabovidnih oseb (osebe s 60 do 90% izgube vida), skrb za kulturno življenje slepih in slabovidnih oseb z organiziranjem lastne kulturne dejavnosti; organiziranje in izvajanje športnih in rekreacijskih dejavnosti; nabava potrebnih tehničnih pripomočkov za člane (magnetofoni, ure, bele palice, papir za brajevo pisavo itd.);

— Naloge zveze gluhih v letu 1975: izpopolnitev evidence gluhih oseb in izvajanje socialne patronaže; skrb za usposabljanje in zaposlovanje gluhih; skrb za zdravje članov s tem, da se omogoči ustrezno zdravljenje; skrb za športno in kulturno dejavnost članstva; skrb za reševanje stanovanjskih problemov; izvajanje propagande, zaradi seznanjanja zdravih ljudi o problematiki slušno prizadetih oseb.

— Naloge društva za pomoč duševno nezadostno razvitim osebam v letu 1975: delo s starši duševno prizadetih otrok s predavanji in posveti; skrb za zaposlitev otrok, ki končajo posebno osnovno šolo; nabava literature za socialno ogrožene starše prizadetih otrok; prireditev za starše prizadetih otrok — matere ob »Dnevu žena«.

— Naloge zveze civilnih invalidov vojne v letu 1975: prireditev izletov in tovariških srečanj, zagotovitev regresa za letovanje najbolj ogroženim članom in zagotovitev pomoči socialno ogroženim članom pri nabavi ortopedskih pripomočkov.

— Naloge društva upokojencev v letu 1975: izvedba priprav za ustanovitev klubov upokojencev v Štorah, Vojniku in na Otoku; v sodelovanju z RK bodo izvedli »Teden za ostarele občane«; organiziralo koncerte pevskega zbora; sodelovanje s stanovanjsko skupnostjo pri izdelavi programa gradnje stanovanj za upokojence in pri reševanju problemov s solidarnostnim stanovanjskim skladom; sodelovanje pri izdelavi nadaljnjega razvoja domskega varstva za starejše ljudi; organizacija občinskega šahovskega srečanja za upokojence, organiziralo TRIM akcije za svoje člane; organiziranje gobarske in ribiške sekcije ter izvedba tekmovanj; organiziranje izletov; zagotavljanje pravne svetovalne dejavnosti za upokojence — nudenje pravne pomoči.

— Klubi zdravljenih alkoholikov so pomembna oblika delovanja med zdravljenimi alkoholiki, ki pomagajo ljudem, ki so se zdravili zaradi alkoholizma, da se adekvatno in normalno vključujejo v življenje in delo. To je tudi najuspešnejši način zdravljenja ljudi, ki so bili podvrženi alkoholu.

V klubih je včlanjenih 300 oseb.

8. ORGANIZACIJA STROKOVNE SOCIALNE SLUŽBE

V naši občini deluje Center za socialno delo od leta 1961. Po podatkih iz republiške analize je celjski Center po številu kadrov najslabše zaseden; po normativih naj bi bil 1 socialni delavec na 4.500 prebivalcev, v Celju pa je 1 socialni delavec na 6.600 prebivalcev. Naloge Centra za socialno delo so v pretežni meri predpisane z zakonom s področja družinskih razmerij, nadalje zakonom o skrbništvu, zakonom o izvrševanju kazenskih sankcij, zakonom o prekrških in drugimi predpisi, poleg tega pa je dolžna socialna služba nuditi pomoč v vseh primerih, ko je otrok, družina ali drugi občan kakorkoli ogrožen.

V okviru Centra deluje tudi vzgojna posvetovalnica za šolske otroke in mladino, ki zaposluje ustrezne strokovnjake.

Naloge Centra v letu 1975:

— izvajanje strokovnih nalog na področju socialnega dela na podlagi zakonov, in drugih predpisov ter družbenih potreb s področja socialnega skrbstva

— pripravljanje gradiva za organe socialnega skrbstva (Svete) skupnosti socialnega skrbstva,

— izvajanje svetovalnega dela za otroke, mladino ter starše in druge vzgojitelje

— usposabljanje prostovoljnih socialnih delavcev (sodelavci v krajevnih skupnostih), rejnic in organizatorjev sosedske pomoči v krajevnih skupnostih.

III. POTREBNA SREDSTVA ZA IZVEDBO PROGRAMA

I. VARIANTA:

A. DEJAVNOST SOCIALNEGA SKRBSTVA:

1. Rejništvo	1,235.364,00
2. Vzgojni zavodi (36 otrok in mladoletnikov)	706.730,00
3. Kategorizacija (60) prizadetih otrok	49,000,00
4. Varstvo in rehabilitacija (31) prizadetih otrok	945.571,00
5. Izobraževanje in delo s starši	20.000,00
6. Družbene denarne pomoči (498 stalnih, 33 enkratnih, zimska pomoč — kurjava za 280 soc. podpirancev, izredne pomoči)	2,775.239,00
7. Prispevek za zdravstveno zavarovanje socialnih podpirancev (503 osebe).	476.844,00
8. Pomoč družinam kadrovcev (8 upravičencev)	90.000,00
9. Pomoč odpuščenim iz zapora in družinam obsojencev	15.000,00
10. Pogrebni stroški siromašnih	29.500,00
11. Prevozi siromašnih	6.000,00
12. Pomoč invalidom zaposlenih pod posebnimi pogoji v zavodu za rehabilitacijo	100.000,00
13. Domska oskrba odraslih in ostarelih (229 oseb, od teh za 107 v celoti iz socialnega sklada)	4,325.676,00
14. Izvajanje nege in pomoči za starejše ljudi na domu	30.000,00
15. Bančni stroški	20.000,00
Skupaj:	11,375.724,00

B. DEJAVNOST SOCIALNO HUMANITARNIH ORGANIZACIJ:

1. Občinska organizacija Rdečega križa	170.000,00
2. Zveza gluhih	20.000,00
3. Zveza slepih	26.000,00
4. Društvo invalidov	20.000,00
5. Društvo za pomoč duševno nezadostno razvitim osebam	10.000,00
6. Zveza civilnih invalidov vojne	20.000,00
7. Klubi zdravljenih alkoholikov	50.000,00
8. Društvo upokojencev	20.000,00
Skupaj:	336.000,00

C. DELO STROKOVNE SLUŽBE IN ORGANOV SKUPNOSTI:

1. Center za socialno delo in Vzgojna posvetovalnica (21 zaposlenih)	2,000.000,00
2. Strokovna služba skupnosti (tajnik, računovodja, tehnični referent (za investicije), administratorka in materialni stroški)	200.000,00
3. Delo organov skupnosti	20.000,00
Skupaj:	2,220.000,00

D. INVESTICIJE

1. Odplačevanje anuitet za dom upokojencev	700.000,00
2. Izgradnja delavnic za delo pod posebnimi pogoji	1,200.000,00
Skupaj:	1,900.000,00

E. OBVEZNA REZERVA:	200.000,00

SKUPAJ: A, B, C, D, E = 16,025.724.

II. VARIANTA:

A. DEJAVNOST SOCIALNEGA SKRBSTVA	11,375,72
B. DEJAVNOST SOCIALNO HUMANITARNIH ORGANIZACIJ	336.00
C. DELO STROKOVNE SLUŽBE IN ORGANOV	2,220.00
D. INVESTICIJE	
1. Odplačevanje anuitet za dom upokojencev	700.00
2. Izvedba priprav za izgradnjo delavnic za delo pod posebnimi pogoji	100.00
Skupaj:	800.00
E. OBVEZNA REZERVA	200.00

SKUPAJ: A, B, C, D, E = 14,931.724,00

SKUPNOST SOCIALNEGA SKRBSTVA CELJE

OTROŠKO VARSTVO

POROČILO O IZVRŠENEM PROGRAMU 1974

Po samoupravnem sporazumu, ki so ga sklenili delovni ljudje in Temeljna skupnost otroškega varstva v letu 1974, je skupnost opravila naslednje naloge:

Naloge:	potrošena sredstva:
— gradnja vrtca v Štorah za 120 otrok (presegli plan za 20) vrtec bo odprt v začetku marca 1975	2,281.960,70
— izvajanje adaptacij 2 oddelkov na Polulah za 40 predšolskih otrok; oddelka bosta odprta v začetku aprila 1975	577.315,85
— odkup prostorov in nabava opreme za dva oddelka predšolskih otrok na Zelenici—Otok; oddelka bosta odprta v začetku septembra 1975	548.094,65
— plačilo avansa po pogodbi za izgradnjo vrtca na Lavi za 120 predšolskih otrok in 40 dojenčkov; otvoritev novembra 1975	1,200.000,00
— dograditev pomožnih prostorov pri vrtcu Zarja — sofinanciranje	210.000,00
— urejanje otroških igrišč v KS Dolgo polje Nova vas in Svetina	106.102,20
— izvedba potujočih vrtcev v: Šmartnem, Šmrmcu, Socki, Frankolovem, Črešnjicah in Svetini za 120 predšolskih otrok	28.826,85
— izvedba lutkovnih in dramskih prireditev za otroke — 6.000 otrok	31.502,80
— sofinanciranje posvetovalnice za predšolske otroke	149,942,90
— popravilo stavbe in nadomestitev opreme v otroškem počitniškem domu v Baški	242.953,95
— nabava opreme za šolsko kuhinjo v Dobrni	133.500,90
— družbena denarna pomoč za 50 socialno ogroženih predšolskih otrok za oskrbnino v vrtcih	79.527,00
— družbena denarna pomoč za letovanje 115 socialno ogroženih kmečkih otrok in otrok brez staršev	134.915,00
— plačilo obveznosti za izgradnjo vrtca na Otoku iz leta 1973	302.032,80
— plačilo obveznosti iz leta 1973	149,574,20
— odplačevanje kreditov za investicije preteklih let	869.792,00
— ostale naloge:	
prireditev dedka mraza za otroke	6.939,40
strokovni nadzor nad šolskimi kuhinjami	13.872,40
pomoč društvu za duševno nerazvite — prizadeto mladino	4.000,00
pomoč dispanzerju za šolske otroke — nabava aparatov	4.000,00
— delo organov in strokovne službe skupnosti	240.726.65
— bančni stroški	12.291,30

Skupaj je bilo v letu 1974 potrošenih 7,326,871,55 din.

PREGLED DOHODKOV:

— prispevek iz osebnega dohodka delavcev	4,797,191,80
— prispevek od pokojnin	679.099,05
— prispevek od oseb. doh., ki opravljajo samostojno dejavnost	45.988,10
— samoprispevek občanov	500.000,00
— sredstva po ŽR	812.497,79
— ostali dohodki	476.840,46
Skupaj	7,311.617,20

Plan 1974:	realizacija 1974:
DOHODKI: 7,396.915,00	7,311.617,20
IZDATKI: 7,396,915,00	7,326,871,55

Presežek izdatkov nad dohodki je skupnost pokrila s posojilom iz namenskih republiških sredstev za otroški dodatek za otroke iz socialno ogroženih kmečkih družin.

PROGRAM ZA LETO 1975

I. PROGRAMSKA IZHODIŠČA

Pri programiranju in financiranju nalog otroškega varstva v letu 1975 upoštevamo program razvoja otroškega varstva za obdobje 1970—1975, rezultate dosedanjega uresničevanja tega programa ter družbenopolitično usmeritev o postopnem zmanjševanju socialnih razlik. Iz teh programskih osnov izhaja, da moramo v letu 1975 izvršiti naslednje naloge:

1. Zagotavljanje denarnih pomoči družinam za vzdrževanje otrok:

— okrepiti moramo denarno pomoč družinam pri vzdrževanju otrok, da bomo razširili krog družin, ki bodo prejemale otroški dodatek in da bomo vzdrževali realno vrednost tega dodatka;

— izboljšati moramo varstvo matere ob rojstvu otroka. Vsem zaposlenim materam se s 1. 1. 1975 priznava pravica podaljšanega porodniškega dopusta do 7. meseca otrokove starosti ozr. 4-urnega delovnega časa do 12. meseca njegove starosti;

— otroški dodatek za otroke iz socialno ogroženih kmečkih družin zagotoviti vsem otrokom, kjer letni katastrski dohodek na člana ne presega 600 din;

— posebni dodatek za otroke edinih hranilcev ter posebni dodatek za razvojno prizadete otroke naj bi se izplačeval v višjem znesku, zlasti za težje duševno in telesno prizadete otroke;

— zagotavljanje pomoči za novorojenega otroka.

2. Dnevno varstvo predšolskih otrok:

Zaradi velikega števila zaposlenih žensk (v občini 42 odstotkov zaposlenih), se povečuje število družin, v katerih so zaposleni odrasli družinski člani, kar terja hitrejše urejanje varstva otrok. V celjskih vzgojno varstvenih zavodih je bilo jeseni 1974 odklonjenih 130 otrok, zaradi pomanjkanja prostorov. Na drugi strani pa se zaostrujejo tudi socialne razlike otrok med mestom in vasjo glede vzgojnih možnosti otrok, zato je potrebno prizadevanje za družbeno vzgojo predšolskih otrok usmeriti tudi na podeželje. Na celotnem območju občine je od 6.000 predšolskih otrok (1. do 6. leta starosti) vključenih v organizirano varstvo 1480 otrok, od tega je 194 dojenčkov v jasličnih oddelkih. Skupno zajetje predšolskih otrok v VVZ predstavlja 24,6 odstotka.

V letu 1975 moramo zajeti v organizirano varstvo dodatno še 380 otrok, kar bomo dosegli z dokončanjem gradnje prostorov iz leta 1974 za 200 otrok (Lipa — Štore, Polule, Otok — Zelenica) in z novimi gradnjami za 160 otrok na Lavi. Nadaljevali bomo s potujočimi vrtci na podeželju za 120 otrok ter organizirali družbeno varstvo dojenčkov in malih otrok v drugih družinah — 20 otrok.

Poleg navedenih oblik dnevnega varstva otrok si bo skupnost prizadevala za razvijanje ter širjenje še drugih oblik vzgoje ter rekreacije otrok: v počitniških letovanjih, na otroških igriščih in organiziranjem različnih prireditev za otroke skupaj z vzgojnovarstvenimi zavodi in krajevnimi skupnostmi.

Skupnost otroškega varstva se bo tudi zavzemala za izpeljavo nalog v korist otrok, ki jih izvajajo druge interesne skupnosti in to:

— s skupnostjo izobraževanja in vzgoje, si bo prizadevala za razširitev programa male šole; širjenja podaljšanega bivanja otrok v šoli; za nadaljnjo izpopolnjevanje programa šolske prehrane; za subvencioniranje cene oskrbnega dnevnega dne v VVZ; za štipendiranje potrebnih vzgojnih kadrov za predšolsko vzgojo; ureditev pogojev dela na srednji vzgojiteljski šoli v Celju.

— s skupnostjo zdravstvenega varstva in zavarovanja se bomo zavzemali za izvajanje rednih sistematičnih pregledov predšolskih in šolskih otrok; zagotavljanje ustreznega zdravstvenega varstva predšolskih otrok v VVZ; za izpeljavo ustreznega programa dela v pedopsihološki posvetovalnici za predšolske otroke; sofinanciranje otroških letovanj v Baški;

— s telesno kulturno skupnostjo izpeljati skupne programe za urejanje igrišč v krajevnih skupnostih; telovadnic za predšolske otroke; izvajanje športnih in rekreacijskih programov za predšolske otroke;

— kulturno skupnostjo nadaljevati organiziranje kulturnih prireditev za otroke in razširiti sodelovanje na druge zvrsti (doslej samo lutkovne prireditve).

— s skupnostjo socialnega skrbstva urediti sodelovanje na področju večje družbene skrbi za razvojno motene otroke; sodelovati v oblikovanju in izvajanju politike družbene skrbi za socialno ogrožene družine.

II. NALOGE SKUPNOSTI IN POTREBNA SREDSTVA

1. Zveza skupnosti otroškega varstva SR Slovenije bo zagotavljala izvajanje denarnih dajatev za pomoč družinam pri vzdrževanju otrok: otroški dodatek, pomoč za opremo novorojenega otroka, otroški dodatek za otroke iz socialno šibkih kmečkih družin ter denarna nadomestila materam za varstvo otrok t. j. podaljšani porodniški dopust.

Za te oblike varstva otrok bodo skupnosti otroškega varstva združevale sredstva v zvezi skupnosti otroškega varstva SRS.

2. Skupnost otroškega varstva v občini bo v letu 1975 uresničila naslednje naloge:

Oblike varstva	Potrebna sredstva:
A.	
— dokončanje izgradnje VVZ Lipa—Store za 120 otrok	750.000
— dokončanje ureditve 2 odd. za 40 otrok na Polulah	250.000
— dokončanje 2 odd. za 40 otrok na Otoku	400.000
— izgradnja VVZ Lava za 160 otrok	6.000.000
— oprema za 2 odd. Šmartno	100.000
— oprema za 2 odd. Frankolovo	100.000
— oprema za poč. dom v Baški	30.000
— odplačevanje kreditov za dosedanje gradnje	1.030.000
— izvajanje potujočih vrtcev za 120 otrok	70.000
— izvajanje družbenega varstva otrok v drugih družinah (20 otr.)	100.000
— za otroške prireditve (lutkovne prireditve, novoletna jelka itd.)	100.000
— letovanje v Baški za 600 otrok (subvencioniranje za soc. ogr. otroke)	150.000
— subvencioniranje oskrbnine otrokom v VVZ	150.000
B.	
— za izvajanje strokovne službe skupnosti otroškega varstva (oseb. dohod., mater. str.)	370.000
— za delo organov skupnosti	30.000
— bančni stroški	30.000
C.	
— obvezna rezerva	100.000
Za izvedbo vseh nalog bo skupnost v letu 1975 potrebovala	9.760.000
III. VIRI DOHODKA:	
1. samoprispevek občanov	2.000.000
2. prispevek od izplačanih pokojnin	700.000
3. prispevek od osebnega dohodka delavcev	7.060.000

SKUPNOST OTROŠKEGA VARSTVA CELJE

beležke:

STANOVANJA

OKVIRNI PROGRAM DELA ZA LETO 1975

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Celje je bila v skladu z zakonom o ustanavljanju samoupravnih stanovanjskih skupnosti SRS ustanovljena s samoupravnim sporazumom, ki je bil podpisan 1. julija 1974

24. 12. 1974 je bilo izvedeno konstituiranje zborov delegatov in sicer:

— samoupravne enote za gradnjo — zbor šteje 42 delegatov

— samoupravna enota za družbeno pomoč — zbor šteje 44 delegatov

— samoupravna enota za gospodarjenje — zbor šteje 40 delegatov

27. 12. 1974 je bilo konstituiranje skupščine samoupravne stanovanjske skupnosti. Skupščina šteje 46 delegatov. Na istih sejah so bili izvoljeni tudi izvršilni odbori posameznih samoupravnih enot in izvršilni odbor skupščine samoupravnih stanovanjskih skupnosti.

Samoupravni akti, ki so že bili sprejeti:

— družbeni dogovor o združevanju sredstev

— dogovor o izločanju sredstev za solidarnostni stanovanjski sklad

— samoupravni sporazum o ustanovitvi SSS

— statut samoupravne stanovanjske skupnosti

— statuti samoupravnih enot, katerim je dala soglasje tudi skupščina samoupravne stanovanjske skupnosti

— pravilnik o dodeljevanju stanovanj iz sredstev solidarnostnega sklada

PROGRAM SKUPNOSTI NA SAMOUPRAVNEM PODROČJU

— izvolitev komisij in odborov, ki jih predvidevajo statuti SSS in vseh samoupravnih enot

— skupno s KS izvesti volitve v HS in zbore stanovalcev v KS

— opredelitev nalog hišnih svetov in zborov stanovalcev v KS glede na novo zakonodajo

PROGRAM SKUPNOSTI NA PODROČJU OBČINSKE ZAKONODAJE — ODLOKI

— pregledati in uskladiti z novo zakonodajo vse občinske odloke, ki se nanašajo na stanovanjsko področje,

— pripraviti pravilnik o razdeljevanjih stanovanj in kreditov

— pripraviti pravilnik o subvencioniranju stanarin

— pripraviti pravilnik o kreditiranju stanovanjske izgradnje iz združenih in bančnih sredstev

— pripraviti odlok o najnižji najemnini in stanarini v občini

— izdelati sporazum s hišnimi sveti o opravljanju strokovnih nalog

— pripraviti in skleniti pogodbe z vlagatelji stanovanj in poslovnih prostorov v Samoupravno stanovanjsko skupnost

— pripraviti in skleniti sporazum med skupščino SSS in strokovnimi službami

PROGRAM SKUPNOSTI NA PODROČJU STANOVANJSKE GRADNJE

V izgradnji so naslednji objekti, ki bodo vseljeni do konca leta 1975:

— Gradis 72 stanovanj — združena sredstva — Otok III-G

— Ingrad 182 stanovanj — združena sredstva — Otok III-G

— Ingrad 168 stanovanj — Solidarnostni sklad — Lava 1

— Obnova 72 stanovanj — združena sredstva — Nova vas

— Obnova 74 stanovanj — združena sredstva — Nova vas

FINANCIRANJE TE IZGRADNJE

— 6 odst. stanovanjskega prispevka predvideno 100 milijonov din

— Solidarnostni sklad predvideva dotok v višini 30 milijonov din in bi z lanskoletnimi predplačili v višini 15 milijonov z letošnjim dotokom sredstev pokril v celoti izgradnjo 168 stanovanj

— 91 stanovanj na Otoku III-G, ki jih direktno financira Železarna Štore bodo pokriti iz lanskoletnih in delno letošnjih kreditnih sredstev združenih sredstev

— 91 stanovanj iz združenih sredstev bo pokrito iz lanskoletnih kreditov v višini 50 odst. in 50 odstotkov iz kreditov odobrenih v letu 1975

— 72 stanovanj (Obnova Celje) bo pokrito iz lanskoletnih združenih sredstev

Glede na razpoložljiva finančna sredstva v občini Celje, ki so namenjena za stanovanjsko izgradnjo (6 odst. stanov. prispevek), bi lahko samoupravna stanovanjska skupnost z združenimi sredstvi delovnih organizacij in solidarnostnega sklada v letu 1975/76 razpisala javni natečaj za izgradnjo 500 stanovanj.

PROGRAM DELA NA PODROČJU INVESTICIJSKEGA VZDRŽEVANJA STANOVANJSKIH HIŠ IN POSLOVNIH PROSTOROV

Posledica preteklih let, ko se stanovanjski in poslovni fond glede na minimalna sredstva in skokovit porast storitev ni mogel vzdrževati, so narasle potrebe v občini Celje že na oca 50 milijonov din.

Zelo nujna dela bi morala v letošnjem letu biti izvršena na vzdrževanju v višini cca 10 milijonov din.

Predvidevamo, da bomo glede na vključitev samoupravnih enot EMA, Železarne Štore, Hmezad Žalec, Gozdno gospodarstvo in Elektro Celje po sedanjih predvidevanjih ustvarili 4 milijone din sredstev za investicijsko vzdrževanje in 1,2 milijona din za tekoče vzdrževanje stanovanjskih hiš iz naslova stanarin.

Nadalje je predvideno za invest. vzdrževanje poslovnih prostorov iz naslova najemnin 1,1 milijona din.

Skupno bi torej bilo za vzdrževanje stanovanjskih hiš in poslovnih prostorov za leto 1975 predvidenih 6,3 milijona din. Prioriteta je še nadalje porazdeljena na sledeče najvažnejše investicijske posege:

— popravilo streh in žlebov

— popravilo vodovodnih instalacij in kanalizacije

— pleskanje mizarskih del

— delna obnova fasad

Glede na zelo perečo problematiko investicijskega vzdrževanja bo samoupravna stanovanjska skupnost morala najti dodatne vire za vzdrževanje stanovanjskega fonda. Samoupravni organi SSS bodo morali razmisliti, da bi se vsaj del sredstev amortizacije namenil za vzdrževanje stanovanjskega fonda.

V zvezi s tem bi bilo potrebno spremeniti zakon o uporabi (namembnosti) amortizacije stanovanjskega fonda.

TEKOČE ZADEVE

— na podlagi ankete po potrebi in možnosti financiranja stanovanjske izgradnje 1975/76 razpisati javni natečaj za izgradnjo 500 stanovanj

— razpisati javni natečaj za kredite iz združenih sredstev

— izdelati zaključni račun za leto 1974

— tehnično in finančno prevzeti stanovanjski in poslovni fond stanovanjskih enot in ga pripraviti za mehanografsko obdelavo

— urediti vse formalnosti glede ukinitve Stanovanjskega podjetja, prenosa stanovanjskega in poslovnega sklada v samoupravno stanovanjsko skupnost in se kadrovsko organizirati kot strokovna služba SSS

— sklepanje novih pogodb z vlagatelji stanovanj in poslovnih prostorov v SSS.

To so le okvirne naloge samoupravne stanovanjske skupnosti, ker bodo programi samoupravnih enot kakor tudi SSS morali izhajati iz konkretnih lanskoletnih bilanc, tako v finančnem kot fizičnem obsegu.

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST CELJE

TELESNA KULTURA

REALIZACIJA PROGRAMA ZA LETO 1974

Realizacija programa je izhajala iz sprejetih dokumentov (izhodišča, programski cilji) ob upoštevanju konkretnih razmer. Izpostaviti je potrebno dejstvo, da so bili doseženi prav dobri rezultati na celotnem telesno kulturnem področju zaposlenih, šolske mladine (torej na področju množičnosti in rekreacije), izboljšanju osnovnih pogojev dejavnosti (objekti, kadri) ter ohranitvi kvalitetne ravni dejavnosti osnovnih športnih organizacij.

Programirano delo na področju telesne kulture je bilo ovirano s tem, da je bil prehod na financiranje preko samoupravnega sporazuma uveljavljen šele sredi leta 1974. To je pomenilo zmanjšanje vseh dejavnosti v prid polovici leta, ker je za ta čas veljal še proračunski sistem financiranja.

OBRAČUN FINANCIRANJA IN PORABE SREDSTEV ZA TKD CELJE V LETU 1974

	Sredstva programa	Realizacija programa	Index
PRILIV SREDSTEV			
po samoupravnem sporazumu	5,803.000	6,366.974	109
DELITEV SREDSTEV			
Sklad TKS Celje	4,642.400	5,347.011	115
Sklad TKS SRS	1,160.600	1,019.963	87
DOHODKI			
Prispevek po sam. sporazumu	4,642.400	5,347.011	115
Loto sredstva	200.000	210.961	105
Drugo	—	2.171	—
Skupaj dohodki	4,842.400	5,560.114	114
IZDATKI			
Dotacije zvezam in osn. org.	3,337.357	3,904.431	116
Obvezna rezerva	100.000	51.812	51
Objekti	918.700	890.438	96
Vzgoja kadrov	64.692	61.682	95
Nagrade in priznanja	46.150	45.390	98
Kvalitetne prireditve	60.000	60.000	100
Zdravstveni pregledi	37.000	36.591	98
Stipendije in hranarine	278.500	278.500	100
Drugo	—	10.259	—
Skupaj izdatki	4,842.400	5,339.285	110

OPOMBA

Plan telesno kulturne skupnosti priliva sredstev je znašal po samoupravnem sporazumu	4,642.400
Glede na porast cen materialnih in življenjskih stroškov, je valorizacija plana	234.716
Valoriziran plan — skupaj	4,886.116
Realizacija plana je bila izvršena v vrednosti	5,347.011
kar pomeni index	109

Na osnovi valoriziranega plana so bila skladno trošena sredstva za izvedbo programa Telesno kulturne skupnosti v letu 1974.

PROGRAM ZA LETO 1975

Program TKS Celje 1975 izhaja iz sprejetih osnovnih izhodišč ustanovne skupščine TTKS 1973 in skupščine 1974, ki so poudarjala čimširši razvoj množičnosti telesne kulture in selektivnosti v tekmovalnem športu. Tem osnovnim ciljem dodajamo še nekatere cilje po posameznih področjih telesne kulture in naloge za ustvarjanja čimboljših pogojev za njihov razvoj.

Osnovni nosilci dejavnosti za posamezna področja so:

— Zveza za temeljno telesno vzgojo

— Zveza za športno rekreacijo in oddih

— Zveza za tekmovalni šport

Osnovne organizacije bodo delovale v skladu z dogovorjenimi programi posameznih področij telesne kulture in odgovarjajočih zvez in komisij.

Programe telesne kulture bodo posredno ali neposredno izvajale tudi ostale samoupravne interesne skupnosti in krajevne skupnosti preko ustreznih organizacij. Te programe bo z njimi enotno usklajevala TKS ter se dogovarjala o delitvi dela in financiranja.

MNOŽIČNA TELESNA KULTURA

Razvoj množičnosti je prvenstvena naloga celotne dejavnosti na področju telesne kulture. Ta dejavnost bo potekala preko vzgojnovarstvenih ustanov, ŠŠD, rekreativnih aktivih v TOZD in delovnih organizacijah ter TVD Partizan.

Za dosego teh ciljev programiramo zlasti naslednje aktivnosti:

— širjenje in krepitev vseh organizacijskih oblik telesno kulturnih dejavnosti v VVZ in šolah.

— v okviru ŠSD se bodo nadaljevala določena tekmovanja od medrazrednih do občinskih tekmovanj;

— vključevanje predšolskih otrok in šolske mladine v vsemnožične akcije, ki bodo organizirane v občinskem merilu;

— še nadalje bomo pobudniki organizirane vadbe najmlajših v KS (v sodelovanju z VVZ in TVD Partizan)

— že dosedanji program rekreativne dejavnosti je zagotavljal vsem delovnim ljudem možnost udejstvovanja v različnih oblikah športne rekreacije. V letu 1975 bomo razširili dosedanje sindikalne igre z novo obliko iger, ki bodo omogočale rednejšo aktivnost in vključile tudi manjše organizacije (TOZD, obrati);

— TRIM akcije kolesarjenja in plavanja bomo razširili s hojo in tekom in te tako vzpodbudujali v rednejšo aktivnost;

— v TVD Partizan bo vzpodbujala takšno dejavnost, ki bo usmerjena v širjenje množičnosti;

— organizirana bodo različna usposabljanja organizatorjev in strokovnih delavcev za rekreacijo in ŠŠD.

TEKMOVALNI ŠPORT

Tudi v letu 1975 bomo oblikovali politiko in programiranje tekmovalnega športa na osnovah in stališčih ustanovne skupščine TTKS 1973, ki je opredelila razvoj, upoštevajoč naslednja izhodišča:

— pogoji za dejavnost (strokovni kader, objekti);

— možnost tekmovalno-kadrovskega zaledja, ki ima osnovo v množični dejavnosti;

— upoštevajoč dosedanji položaj in razširjenost posameznih panog, zato bomo zagotovili financiranje nekaterih kvalitetnih prireditev, po dogovorjeni prioriteti, minimalno opremo in rekviziti, nagrajevanje kadrov po samoupravnem sporazumu in sprejeti tekmovalni program.

POGOJI ZA DEJAVNOST

Za potek programirane dejavnosti predvidevamo nadaljnje izboljševanje osnovnih pogojev, kot so:

— vzdrževanje obstoječih objektov;

— gradnja novih objektov, pri čemer bodo imeli prednost objekti za rekreacijo;

— skrb za stalno usposabljanje strokovnih kadrov;

— zagotovitev ustrezne zdravstvene zaščite;

— informiranje občanov o delu v telesni kulturi bo v večji meri zagotovljeno s pomočjo sredstev za javno obveščanje.

FINANCIRANJE

Za zagotovitev financiranja predlaganega programa TKS bi bilo potrebno zagotoviti sredstva v višini 9,550.032 din s tem, da so lastni dohodki že odbiti, niso pa še upoštevana sredstva za financiranje republiške TKS.

Dogovorjena stopnja nam predvidoma zagotavlja sredstva v višini 7,199.920,00 din, kar pomeni, da bomo morali obseg programau skladiti z razpoložljivimi sredstvi.

Delovni ljudje, ki v telesno kulturni skupnosti uresničujejo svoje osebne in skupne potrebe ter interese na področju telesne kulture in telesno kulturna skupnost sklenejo naslednji

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

o programu telesno kulturne skupnosti Celje za leto 1975 in o združevanju sredstev za njegovo uresničitev.

1. člen

Program telesno kulturne skupnosti obsega naloge na področju telesne vzgoje, razen v vzgojno izobraževalnih organizacijah, športa in športne rekreacije, ki so bile v javni razpravi o programu ocenjene kot neobhodno potrebne na področju telesne kulture v letu 1975.

Program, ki je v prilogi, je sestavni del tega sporazuma.

2. člen

Program iz prvega člena je na podlagi enotnih meril in kriterijev dogovorjenih med telesno kulturnimi skupnostmi, ovrednoten na ..... din.

3. člen

Telesno kulturni skupnosti se zagotavljajo sredstva tudi za sofinanciranje nalog telesno kulturne dejavnosti na ravni republike in federacije ter mednarodnega programa Jugoslavije. Višina sredstev se določi s posebnim samoupravnim sporazumom na osnovi predloženega programa.

4. člen

Za uresničitev programa iz 1. člena in za sofinanciranje nalog iz 3. člena bodo delovni ljudje zagotovili sredstva s svojimi prispevki, ki jih bodo združevali v telesno kulturno skupnost. Te prispevke bodo plačevali iz osebnega dohodka po naslednjih stopnjah:

— delavci v združenem delu iz svojih osebnih dohodkov po stopnji 0,43

— osebe, ki samostojno opravljajo dejavnosti z osebnim delom, razen kmetje, po stopnji .....

5. člen

Telesno kulturna skupnost je dolžna urediti pogodbena razmerja z izvajalci telesno kulturne dejavnosti tako, da bo zagotovljeno izvrševanje programa iz 1. člena tako po obsegu kot glede kakovosti v skladu z višino zbranih sredstev.

V primeru, da program ne bo izveden v celoti ali bo izveden v slabši kakovosti, se vrednost programa, določena v 2. členu tega sporazuma ustrezno zniža.

6. člen

Obseg programa se med letom ne bo spreminjal, razen v primeru, da nastopijo bistveno spremenjene okoliščine, ki jih ugotovi skupščina telesno kulturne skupnosti.

7. člen

Vrednost programa, ki je določen v 2. členu tega sporazuma, se med letom ne bo spreminjala, razen v primeru, da nastopijo bistveno spremenjene nepredvidene okoliščine, kot:

— če pride do znatnega povečanja pogodbenih obveznosti izvajalcev telesno kulturne dejavnosti;

— če pride do znatnega porasta cen blaga in storitev in s tem do znatnega povečanja materialnih stroškov, ki so nujni za izvedbo programa.

V primerih iz prejšnjega odstavka ódobri spremembo vrednosti programa lahko pokrije iz sredstev, zbranih po 4. členu tega sporazuma, da je novo vrednost programa mogoče kriti le s povečanjem prispevnih stopenj iz 4. člena tega sporazuma, bo telesno kulturna skupnost predložila delovnim ljudem ustrezno spremembo tega sporazuma.

8. člen

Telesno kulturna skupnost je dolžna tekoče, a vsake tri mesece, obveščati delovne ljudi preko njihovih temeljnih samoupravnih skupnosti o uresničevanju programa iz 1. člena in jih pravočasno obveščati o morebitnih težavah, ki otežkočajo ali onemogočajo uresničevanje programa ter o možnih rešitvah.

Telesna kulturna skupnost je dolžna poročati delovnim ljudem preko njihovih samoupravnih skupnosti tudi o porabi sredstev iz 3. člena tega sporazuma.

9. člen

Ustanovi se sedem-članska komisija za opravljanje nadzora nad uresničevanjem samoupravnega sporazuma, ki jo sestavljajo delegati delovnih ljudi, ki zagotavljajo sredstva za telesno kulturno dejavnost in izvajalci nalog na tem področju. Člane komisije imenuje skupščina telesno kulturne skupnosti.

Komisija spremlja izvajanje sporazuma, daje razlago posameznih določb ter predlaga podpisnikom ukrepe za njegovo uresničevanje.

10. člen

Ustanovi se sedem-članska arbitraža za odločanje o sporih med udeleženci samoupravnega sporazuma, ki jo sestavljajo delegati uporabnikov in izvajalcev telesno kulturne skupnosti. Predsednika in člane arbitraže imenuje skupščina telesno kulturne skupnosti.

11. člen

Za kršitelje sporazuma se določijo naslednje sankcije:

— pismeni opomin

— javni opomin

O sankcijah iz prejšnjega odstavka sklepa komisija iz 1. člena.

beležke:

12. člen

Organi telesno kulturne skupnosti bodo najkasneje v 30 dneh po uveljavitvi tega sporazuma sklenili pogodbe z izvajalci telesno kulturne dejavnosti.

13. člen

— Šteje se, da je samoupravni sporazum sklenjen, ko ga podpišejo pooblaščeni delegati dveh tretjin delovnih ljudi, ki v telesno kulturni skupnosti uresničujejo svoje osebne in skupne potrebe ter interese na področju telesne kulture in telesno kulturna skupnost.

TELESNO KULTURNA SKUPNOST CELJE

ZAPOSLOVANJE

Delovni ljudje, ki v skupnosti za zaposlovanje uresničujejo svoje osebne in skupne potrebe in interese na področju zaposlovanja in v njej združujejo potrebna sredstva ter samoupravna interesna skupnost za zaposlovanje Celje sklenejo naslednji

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

o programu skupnosti za zaposlovanje Celje za leto 1975 in o združevanju sredstev za njegovo uresničitev

1. člen

Delovni ljudje v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih ter občani, ki z osebnim delom z lastnimi sredstvi opravljajo gospodarsko dejavnost, organizirani v ustreznih asociacijah, združujejo sredstva za uresničevanje programa skupnosti za zaposlovanje Celje.

2. člen

Program skupnosti za zaposlovanje za leto 1975 obsega naloge iz enotnega programa dela za zaposlovanje v SR Sloveniji in naloge, katere se zaradi specifičnosti mora dodatno izvrševati na območju dejavnosti skupnosti za zaposlovanje Celje.

Program skupnosti so delovni ljudje po 1. členu tega sporazuma sprejeli in ga bo skupnost za zaposlovanje v letu 1975 izvajala na območju občin Brežice, Celje, Laško, Sevnica, Slovenske Konjice, Šentjur, Šmarje pri Jelšah in Žalec. Program dela je sestavni del tega sporazuma.

3. člen

Program iz 2. člena je na podlagi enotnih meril in kriterijev dogovorjenih med skupnostmi za zaposlovanje v SR Sloveniji ovrednoten po naslednjih postavkah:

1. SOCIALNA VARNOST DELAVCEV:	
denarna nadomestila	——— din
denarne pomoči	——— din
prispevki za zdrav. zavarovanje	——— din
prispevki za otroški dodatek	——— din
Skupaj	
2. PRIPRAVA DELAVCEV ZA ZAPOSLITEV	
strokovno usposabljanje	——— din
gmotna pomoč v času strok. usposabljanja	——— din
prevozni in selitveni stroški	——— din
zdravniški in psihološki pregledi	——— din
delovna obleka	——— din
prehrana in nastanitev	——— din
ostalo	——— din
skupaj	
3. DEJAVNOST SKUPNOSTI IN SKUPNOSTI	
osebni dohodki	——— din
materialni stroški	——— din
zakonske in pogodbene obveznosti	——— din
sklad:	——— din
skupaj	
4. ZDRUŽENA SREDSTVA ZA IZVAJANJE SKUPNIH NALOG	——— din
5. VSE SKUPAJ	——— din

4. člen

Za zagotovitev sredstev, navedenih v 3. členu, ki so potrebna za uresničitev programa, se delovni ljudje zavezujejo, da bodo v skladu s predvidenimi stopnjami prispevkov za uresničevanje globalnih planskih usmeritev skupne porabe za leto 1975 po republiškem družbenem dogovoru o osnovah programiranja nalog in o oblikovanju sredstev za skupno in splošno porabo v letu 1975 plačevali prispevke v korist skupnosti:

— delavci v združenem delu iz dohodka TOZD, iz sredstev drugih organizacij ter delovnih skupnosti po stopnji 0,16

— občani, ki z osebnim delom z lastnimi sredstvi opravljajo gospodarsko ali negospodarsko dejavnost in se jim ugotavlja dohodek — po stopnji 0,16.

5. člen

Osnova za obračun prispevka iz prejšnjega člena je osebni dohodek delavca, ki vključuje:

— osebni dohodek za zadovoljevanje njegovih osebnih potreb (neto);

— del, ki ga v obliki prispevkov po samoupravnem sporazumu iz osebnega dohodka združuje v samoupravnih interesnih skupnostih in

— del, ki ga v obliki davka iz osebnega dohodka zagotavlja za splošno porabo v družbeno-političnih skupnostih.
Občani iz druge alinee 4. člena plačujejo prispevke od tistega dela doseženega dohodka, ki se šteje za osebni dohodek.

Merila za ugotavljanje, kaj se šteje za osebni dohodek, se določijo s posebnim družbenim dogovorom, ki ga sklenejo Zveza sindikatov Slovenije, Gospodarska zbornica SR Slovenije in Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

6. člen

Delovni ljudje in drugi občani plačujejo prispevke iz 4. člena v korist skupnosti na območju katere je sedež TOZD, v kateri delavec združuje svoje delo oziroma sedež druge organizacije, organa ali delovne skupnosti oziroma na območju katere imajo občani registrirano dejavnost.

7. člen

TOZD, druge organizacije, organi in delovne skupnosti plačujejo prispevek ob vsakem dvigu sredstev za izplačilo osebnih dohodkov, zasebni delodajalci za pri njih zaposlene delavce v sedmih dneh po izplačilu osebnih dohodkov, občani, ki z lastnimi sredstvi opravljajo gospodarsko dejavnost za sebe pa na dogovorjen način.

8. člen

TOZD, druge organizacije, organi, delovne skupnosti ter zasebni delodajalci zase in za pri njih zaposlene delavce obračunavajo in vplačujejo med letom akontacije prispevkov skupnosti po stopnji določeni v 4. členu.
Obračun prispevkov po stopnji iz 4. člena se izvrši ob zadnjem izplačilu osebnih dohodkov v letu 1975 s tem, da se vplačane akontacije poračunajo.

9. člen

Občani iz 2. alinee 4. člena plačujejo akontacije prispevkov na podlagi ugotovljene osnove za odmero davka iz dejavnosti za leto 1974. Dokončni obračun za leto 1975 se opravi na podlagi osnove, kot jo za to leto ugotovi davčni organ.
Akontacije, ki zapadejo v plačilo pred ugotovitvijo zneska, ki se šteje za osebni dohodek občana za leto 1974, je treba plačati v tridesetih dneh potem, ko je bil osebni dohodek ugotovljen. Občani, ki se jim ugotavlja dohodek, dokončno obračunajo in vplačajo prispevke v tridesetih dneh potem, ko je ugotovljen znesek, ki se šteje za osebni dohodek za leto 1975.

10. člen

Skupnosti za zaposlovanje v SR Sloveniji združujejo sredstva za izvajanje skupnih nalog, določenih z enotnim programom dela in za katere je smotrno in pomembno, da se opravljajo skupno za območje republike. Skupnost bo izdvajala združena sredstva iz 3. člena pod točko 4 v skupna sredstva za zaposlovanje za območje republike.
Ta skupna sredstva se uporabljajo za:
— financiranje skupnih študijskih in raziskovalnih nalog, ki jih določa enotni program dela ter za informativno-publicistično dejavnost;
— dejavnost zveze skupnosti za zaposlovanje.

11. člen

Za uresničitev v družbenem dogovoru postavljenega načela vzajemnosti in solidarnosti ter z namenom, da se na območju vseh skupnosti za zaposlovanje v SR Sloveniji zagotovi enake pravice brezposelnih delavcev iz naslova socialne varnosti in priprave za zaposlitev, bodo na podlagi osnov in meril medsebojnega samoupravnega sporazuma sklenili pogodbe s skupnostmi za zaposlovanje za izvajanje programiranih nalog.
V primeru, da program ne bo izveden v celoti, se vrednost programa, določena v 3. členu tega sporazuma, ustrezno zniža.

12. člen

Vrednost programa, ki je določena v 3. členu tega sporazuma, se med letom ne bo spreminjala, razen v primeru, da nastopijo bistvene spremenjene okoliščine, kot:

— če pride do znatnega neprevidenega porasta cen blaga in storitev, in s tem do znatnega povečanja materialnih stroškov, ki so nujni za izvedbo programa;
— če pride do znatnega nepredvidenega povečanja zakonskih in pogodbenih obveznosti organizacij za zaposlovanje, ki izvajajo program.

V primerih iz prejšnjega odstavka odobri spremembo vrednosti programa skupščina skupnosti. Če novo vrednost programa ni mogoče pokriti iz sredstev, zbranih po 4. členu tega sporazuma, predloži skupščina skupnosti postopek za spremembo sporazuma.

13. člen

Nadzor nad uresničevanjem tega sporazuma izvajajo podpisniki preko komisije samoupravnega nadzora.
Komisija spremlja izvajanje sporazuma, kontrolira namensko porabo sredstev, daje razlago posameznih določb sporazuma ter predlaga podpisnikom ukrepe za njegovo uresničevanje.
Komisija v tromesečnih rokih obvešča izvršilni odbor skupščine skupnosti in delovne ljudi o uresničevanju tega sporazuma.

14. člen

Za morebitne spore iz tega sporazuma se podpisniki obvezujejo, da jih bodo poskušali rešiti sporazumno.
Če se spor sporazumno ne reši, se ta da v odločitev sedemčlanski arbitraži, ki jo sestavljajo delegati delovnih ljudi in izvajalcev programa.
Predstavnika in člane arbitraže imenuje skupščina skupnosti za zaposlovanje.
Odločitev arbitraže v sporu je dokončna.
Zaradi zagotovitve pravočasnega plačevanja prispevkov, se podpisniki sporazuma dogovorijo:
— da zavezanec, ki prispevka ne vplača ali ne vplača v roku določenim s tem sporazumom, plača poleg prispevka še povečani prispevek na dan v višini 0,05 odstotka od zneska nevplačanega prispevka, in

— da se od občana, ki zapadlega prispevka ne vplača v predpisanem roku, prispevek prisilno izterja po predpisih o izterjavi davkov občanov.

15. člen

Skupščina skupnosti objavi ta sporazum kakor tudi vse morebitne spremembe sporazuma v glasilu »Informacije«, ki ga dostavi vsakemu podpisniku.

16. člen

Ta sporazum je sklenjen, ko ga podpišejo skupnost in pooblaščeni delegati dveh tretjin delovnih ljudi, ki v skupnosti uresničujejo svoje osebne in skupne potrebe ter interese na področju zaposlovanja, uporablja pa se od 1. januarja 1975. dalje.
Za podpis tega sporazuma velja tudi posebna izjava delovnih ljudi, ki je sestavni del tega sporazuma.

SKUPNOST ZA ZAPOSLOVANJE CELJE

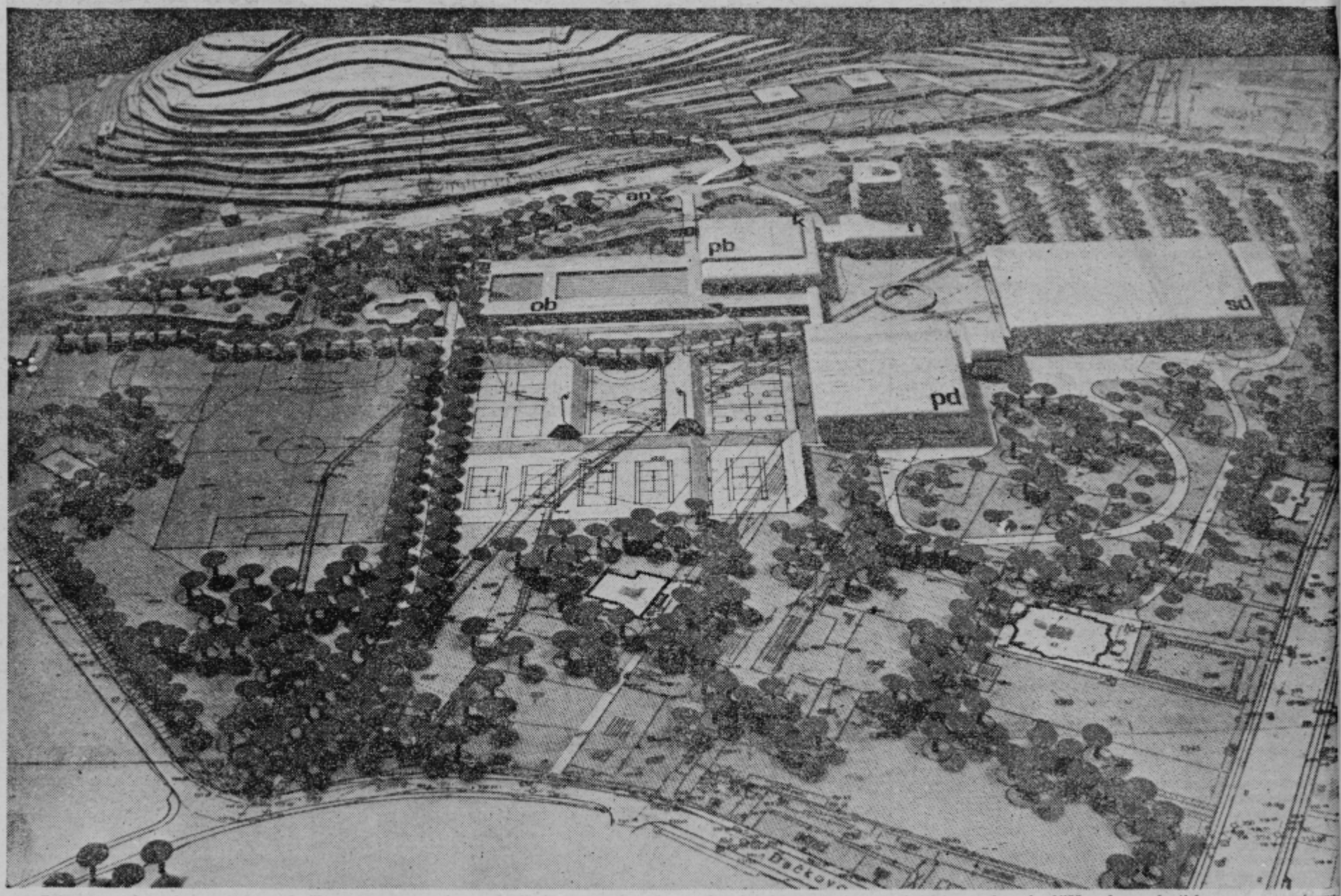

Foto posnetek makete celjskega družbenega centra: pd — prireditvena dvorana, sd — sejemska dvorana, pb — pokriti bazen, k — kegljišče, ob — odprti bazen, r — restavracija, p — parking, ap — avtobusna postaja. Sicer pa so na posnetku lepo vidna tudi igrišča za veliki in mali nogomet, rokomet, košarko, odbojko in tenis.

NOVI tednik

NOVI TEDNIK — Glasilo občinskih organizacij Socialistične zveze delovnega ljudstva Celje Laško Slovenske Konjice, Šentjur, Šmarje pri Jelšah in Žalec — Uredništvo: Celje, Gregorčičeva 5, poštni predal 161; Naročnina in oglasi: Trg V. kongresa 10 — Glavni in odgovorni urednik: Jože Volfand, tehnični urednik: Drago Medved — Redakcija: Milan Božič, Jure Krašovec, Mateja Podjed, Milan Seničar, Damjana Stamejčič, Brane Stamejčič, Zdenka Stopar, Milenko Strašek, Tone Vrabl — Izhaja vsak četrtek — Izdaja ga ČGP »Delo« Ljubljana — Rokopisov ne vračamo — Cena posamezne številke 2 din — Celoletna naročnina 75 din, polletna 37 din. Tekoči račun 50102-601-20012. ČGP »DELO« Ljubljana — Telef. uredništvo 23-369 in 23-105, mali oglasi in naročnine 22-800.